
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google[™] books

<https://books.google.com>

WIDENER LIBRARY

HX 58TW

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

ՕՍԵՆԱՕՍԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՆԻՆԳ

ԴԵՐՈՒՑ

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ՊԷՇՏԻՆՐ

ՀԺԻ

ՖԵՐԳԻ

ԵՆՏԻ ԵԹԻԳՏԻ

ՏԵՐՃ ՕԼԱՆ ՆԱԳԼԻՅԵԹԼԵՐ ՀԱԳԳԸՆՏԵ
ԻՒՉ ՃԻԼՏ ԹԱԳՍԻՄԻ ԻԼԵ

ԳՈՒՏՍ ՇԵՐԻՓ ՐԱՀԻՊԼԵՐԻՆՏԵՆ
ՍԱՊԸԳ ԸՍՏԱՆՊՕԼ ՓԱԹՐԻԳԻ
ԷՏԻՐՆԵԼԻ ՊՕՂՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒՆ
ՂԱՅՐԵԹԻ ԻԼԵ ԻՆԸԱ

ՊԱՍՄԱ ԻՒՉԻՆՃԻՒ ՏԵՓԱ

ՂԻԼՏԻ ԷՊԷԼԷԼ

ՊԻՐՆՃԻՒ ԻՐԻՆՃԻՒ ԻՒՉԻՆՃԻՒ ՏԵՀՐԻՆ,
ՎԵ ԵՕԲՈՒՆ ՆԱԳԼԻ

ԳՈՒՏՍ ՇԵՐԻՓՏԻ

ՄԱՐ ԵԱԳՈՒՊ ԵՐՄԵՆԻ ՄԱՆԱՍԹԸՐԸՆՏԵ

1864

HARRY G. BERTMAN

837 WASHINGTON ST.

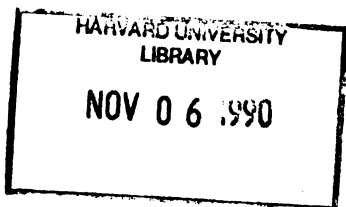
BOSTON MASS.

WID-LC
Mid East
PL
102
.O 8
1818 x
Vol. 10
pt. 1

=====

Յո՛ւշ քե՛ն ի՛նչ առաջին յա՛իտենից,
ինայսրո՛ւս շահ յազգաց ի՛նչ յազգս .
(Բ. ՕՐԻՆԱՑ. ԼԲ. 7) :

=====

ՄՈՒԳԱՏՏԻՄԷ

ԻՆՍԱՆՆՆ պու տիւնեատե զայեթ իգթիզալը պիլէճէկի՝ Աւ-
լահը թանըմագ ¹, վէ իշէյէճէկի՝ անըն էմրինի իճրա էթմէք տիր :
Զիրա՝ Ալլահ քէնտի միւրատը պիլէսի իլէ ինսանը եարատուպ՝ էմրինի՝
անէ իըզմէթ թայիւն էթտի : Լաքին՝ Ալլահ թամ իթիպաթ իլէ թանը-
լըր . վէ էմրի՝ էյի ամէլ (բարեգործութիւն) իլէ իճրա օլունուր . անլէրի
տախի Աստուածաշունչ քիթապը հօկրէտիր : Իմտի Աստուածաշունչ քի-
թապընէ վուգուֆ օլմագ կիպի իգթիզալը իլիմ օլմագ ինսանէ ² :

Անճագ՝ Ազիզ քիթապ ազիմ տէրեայէ մանէնտ , անտէ իւչ ամ-
պարը սէֆինէ էնկինտէն՝ թէք քիւրէք փխատէ գըլըլէրտէն կէչէրէք՝
մէնզիլլէրինէ տախիլ օլտուգլլէրի հիսապ , ճիւմլէ հաւատացեալլէր՝ իլմէ
վուգուֆ օլան՝ վէ օլմայան , հէրքէս քէնտի մուհապպէթինէ վէ դայրէ-
թինէ . պախուսուս քի Ալլահըն ինսամ էթտիկի գուտրէթէ կօրէ , տէր-
եատէ կէմիճինին փուտուլայէ նազար էաիւպ՝ եօլունու ֆէրգ էթտիկի
միսիլիւ՝ Ազիզ քիթապըն ֆիգրինէ վուգուֆ օլուպ՝ անըն էմրի իւզրէ
հարէքէթ էթմէկ իլէ՝ պիլ լութֆու Պարի ճէննէթ իլիմանընէ վասը-
օլուրլէր :

Օ՛ էճիլտէն՝ անըն մէֆհումի տեօրթ տէրէճէ իւզրէ թագսիմ՝
օլունուր :

Էվլէլա՝ եազըլմըշը կիպի (լաս ճառին) :

Իքինճի՝ ալիմլէրին անկլամասը կիպի (լաս մտաց) :

Իւշիւնճիւ՝ Ալլահտէն մախուս Ազիզլէրէ պէյան օլտուգլի կիպի
(լաս յայտնութեան) :

Տեօրտիւնճիւ՝ ճէննէթէ վասըլ օլանլէրին պիլմէսի կիպի (լաս կա-
տարելութեան) ³ :

Ֆիլհագիպա՝ ինսան հէր նէ մըգտար զիյատէ իլիմ թահսիլ էթսէ ,

1 Այս էն յաթփէնայան իէսն . Ղէ Ժանիշէն ղէիլ ժայն ճլմարիպ Աստուած՝
և ղըր առաքէյըր ՂԵՒԻԿԱՆ ՔՐԻՍԿԱՆ . Յովհ . ԺԵ . 5 :

2 Ամեայն գիրք Աստուածաշունչէ և օգտայարէ , 'ի լարգաղէփուլիւն էն՝ և
'ի յանդիմանութիւն և յաղղութիւն և 'ի իրար արգաւանութեան . Ղէ խաբարէալ
Էյէ ճարէն Աստուծոյ յամենայն գործս Բարութեան հաստատէալ . Բ . Տիմ . Գ . 16 :

3 Քունդի խոր 'ի շարէ գիթէս , և խոր 'ի շարէ մարգարէանոմս : Այլ յորժամ
էնէյէ խաբարում , խոր 'ի շարէս խաթանէյէ . Ա . Պորն . ԺԳ . 9 , 10 :

հէր վէճի իլէ Թէքմիլինէ վասըլ օլամազ : Դիճէ քի եօլճու պիր շէհրիին տիշարընտէն կէշէր իքէն , մէհթերխանէ՝ սազ՝ վէ շէնլիք սէտասը ի շիթսէ , անկլար քի տերուանի շէհիրտէ սաքին օլանլէր՝ շազ ու մէսրուք իւզրէ տիրէր . անճազ կեօզիւ իլէ կեօրմէտիլինտէն ֆէրզ էտէմէզ , քի շէհրիին զինէթի՝ վէ ատէմլէրինին լիպասը՝ նէ՝ տիր , վէ նէ՝ Թարզ աբք անլէրին մէճտ ու սալթանաթլէրի , քէզա ինսան՝ միւտտէթի էօմրիւնտէն եօլճու միսալի , Աղիզ քիթապ՝ շէնլիք վէ մէհթերխանէ սէսի կիպի՝ ին սանլէրին կիւշինէ ճէննէթին մէճտ ու սալթանաթլընըն վէ շազլըղընըն տէտասընը պէյան էտէր իսէ տէ , նէ՝ Թարզ՝ վէ նէ՝ տէրէճէ աղիմ տիր , պու տիւննատէ ֆէրզ օլունմազ . մատամ քի ինսանըն կեօզիւ կեօրմէմիշ , գուլաղը իշիթմէմիշ , վէ գալպինէ տախի տիւշմէմիշ , անի քի Ալլահ քէն տի սէվկիւլիւլէրինէ հազըղատը ¹ : Ջիրա ինսանէ՝ հէր նէ՝ գատար պիւ մէք լաղըմ իսէ , օ գատար էաղըլտը Աղիզ քիթապտէ ² :

Վէ չիւնքի՝ տիւննանըն էարատըլմասընտէն՝ Մէսիհ էֆէնտիմիղին խաչա չըգմասընէ տէկին՝ հէր նէ՝ գատար վազըթ կէշմիշ իսէ , Պէշ տէհր՝ էախօտ պէշ տէվը (գար) իւզրէ Թագսիմ՝ օլունուր :

Իւք տէհր , հազընթի Ատէմանէ՝ Նոյ նահապետին կէմիտէն չըգ մասընէ գատար :

Իքինճի տէհր , Նոյ նահապետտէն՝ Հայր Աբրահամըն չաղըլմասընէ գատար :

Իւլիւնճիւ տէհր , Հայր Աբրահամտէն՝ Սինա տաղինտէ Մովսէսէ Նօմօս վէրիլմէսինէ գատար :

Տեօրիւնճիւ տէհր , Մովսէստէն՝ Պաղտատ էսիրիկինէ գատար :

Պէշինճի տէհր , Պաղտատ էսիրիկինտէն՝ Մէսիհ էֆէնտիմիղին Սուրբ խաչըն իւզէրինտէ միւպարէք Բուհինի՝ Փէտերուլլահըն եէտի շէրիֆինէ Թէսլիմ՝ էթմէսինէ գատար :

Մէզքիւր տէհրլէր էսնալէրինտէ՝ պէյան էտէր Թէվրաս (հին Աբտակարան) Մէսիհին նէ՝ վազըթ , վէ քիմին ճինսինտէն , վէ հանկը մա հալտէ Թօղուպ , նէ՝ Թարզ , վէ նէրէտէ ինսանը կիւնահտէն խէլաս էտէ ճէկինի . քի ինսանլէր անըն քէրէմինէ ումուտ պիրլէ Թէսլըլա օլուպ՝ կէլտիկինտէ իթիգաթ էտէլէր . վէ էմրինէ իթաաթ էթմէկ իլէ ճէննէ , Թէ վասըլ օլալէր :

Լաքին հալ պու քի , Միլլէթիմիղտէն չօգ եերտէ Էրմէնիճէ անկ ըմասաղգլէրինտէն՝ մահրուժ գալըղէր օ բուհանի հայաթ վէրիճի նիմէ Թին շէշնիսինտէն :

1 Ջօր աֆն ո՛ւլ էպէն , Է ունին ո՛ւլ լուսա , Է Դ տիրգ մարդոյ ո՛ւլ անխա , շըբ ոյսարատաթէայ Աստուած տիրէլէտոյ իւրոյ . Ս . Կորն . Բ . 9 :

2 Այլ այն ախաթ իւլ գրէշա՝ Ղի հասարայցիք , Էլի Յիսուս Գրիստոս Է որդի Աստուծոյ . Յովն . Ի . 31 :

Օ՛ էճիլտէն պաղը միւհիպլէրին մաթլուպ էթմէսի իլէ , իշ պու-
քիթապ Պէշ տէհր ֆէրգի (Չանագանութիւն հինգ դարուց) թէվրատտէ
տէրճ օլան նագլիլէթլէրտէն , ճիւղի տախի շէրհ քիթապլէրինտէն , Վեօյա
պահրի միւսաղլէմտէն պիր գաթրէ սու ալընըր հիսապի , վէ պաղէն Գու-
խի նասիհէթ եօլլու իպրէթ իլավէ օլունուպ՝ պէշ հիսսէ թագսիմի իւչ-
րէ՝ տտէթա սեօյլէնէն թիւրքի լիսան իլէ եազըլտը . քի Հայճա պիլմէ-
յէնլէր՝ օլտուղի մերթէպէ չէճիկիր յպարագ : պէլքի Աթալէրինին լիսա-
նընը էօկրէնմէկէ արզու էտելէր :

Պախուսուս քի էվլատլէրինի Դպրատունէ իրաւ էտիւպ՝ օգուժագ
եաղմագ թալիմ էթտիլէլէր , քի Աղեզ քիթապը քէնտիլէրի անկայուպ՝
լիսանի ախէրէ միւհթաճ օլմայալէր : Չիրա քէնտի Միլէթինին տիլինի
պիլմէմէք՝ աղիմ թեօհիմէթ տիր իսսանէ :

Պու ճիհէթտէն , պաղը մէվլատլէր տէր քէնար օլունտուլէր՝ քի
թիւքքճէյէ ըուպար էտերէք՝ ֆայիտամէնտ օլալէր :

Փիլհագիլգա՝ նիճէ քի տէնիլլի , թիւրքի լիսան օն հիսսէ թագսիմի
իւզըն , ալթըր Արապիտէն՝ վէ իւչիւ Փարսիտէն իպարէթ օլմաղ իլէ ,
Արապի վէ Փարսի , պախուսուս զալաթի մէշհուր լուղէթ չօգ պուլու-
նուր անտէ . էկէր անլէրին ֆէրգինէ տիգգաթ օլունսա խտի , օլա քի չօգ
քիմէսնէլէր մանասընը անկայամաղ խտիլէր . օ՛ էճիլտէն պաղը լուղէթին
զալաթ օլտուղի մալիւմ խտէ տէ , պէյնիլնաս սեօյլէնտիկի կիպի եազըլտը :

Պու սէպէպ իլէ տախի՝ պաղի ճէմի մանասընտէ օլան լուղէթ ,
ֆէրա եէրինէ գօնուլտու :

Վէ տախի՝ Ասուաժաշուշտէ տէրճ օլտուղի մէնվալ իւզըն՝ ֆա-
սըլէր տէրքէնար օլունտուլէր , քի հէր պիք ֆապըն նէրէտէն պաչլանուպ՝
նէրէտէ դարար գըլտըղի պէյան օլա :

ՊԻՐԻՆՈՒ ՏԷՂԻ

**ՏԻՆԵԱՆԸՆ ԵԱՐԱՍԱՐՄԱՍՐ, ԱՂԱՄԸՆ ԳՐԱԽԱՏԱ ԳՈՆԱԼՈՒԱՅ՝ ԱՆՈՒՆ
ԻԽՐԱՃ ՕՐՄԱՍՐ, ԿԱՅԵՆԻՆ՝ ԱՔԵԼԻ ԵՕԼՈՒՐՄԵՏԻ, ԽՆԱՆԴԱՐԸՆ ԿԻՆՈՒՆԻՔ ՍԷ-
ԱԷՄԻՆԷ՝ ՍՈՒ ԹՈՒՓԱՆԸ ՕՐՈՒԱՅ՝ ՆԱՅ ՔԷՆՈՒԻ ԹԱԳԸՄԸ ՎԷ ԿՈՅԼԱՆԱԹԼԵՐ
ԻՆ՝ ԿԷՄԻՆԷ ԿԻՐԻՒԱՅ ԽԵԼԱՍ ՕՐՄԱՍՐ, ՎԷ ԿԷՄԻՆԷ չԲԳՄԱՍՐԸՆՆ ՎԷՅԱՆԻՆ
ՍԷ ՄԻՐ :**

Պ Է Շ, Տ Է Հ Ր Փ Է Ր Գ Ի

Պ Ի Ր Ի Ն Ճ Ի Տ Է Հ Ր

Ս Ի Ի Ա Լ 1.

Տիւնեա նէ՞ վագրի ետապըլը :

Ճ Է Վ Ա Պ

ՏԻՒՆԵԱ վագրի ալթընտէ եարատըլմատը , իլլա քի՞ վագրի տիւնեանըն եարատըլտըղինտէ պաշ լանտը . իմտի մալիւմ քի տիւնեա վագրին իլքինտէ եարատըլտը . զիրա վագրի մախլուգէրէ մախսուս օլուպ՝ անկէրին թէպտիլ օլմալէրինի էօլէր . վէ պու էօլէիւ՝ կիւնէշին տէվը օլմալընտէն զուհուր էտէր , նիճէ քի՞ կիւն , այ , ելլ :

Իմտի տիւնեա եարատըլմազտէն ագտէմ՝ էօլ չէն վէ էօլէիւլէճէկ տախի եօգ իտի , իլլա եալընըզ էպէտի պիր դարար պիր Ալլահ , քի օ՞ վագրի ալ թընա տախիլ տէկիլ : Օ իրա վագրի իւչհիսսէ տիր , կէչմիշ , հազըր , վէ կէլէճէկ . (անցեալ , ներկայ , ապառնի) . լաքին Ալլահըն ինտինտէ կէչմիշ վէ կէլէճէկ օլմայուպ՝ ճիւմլէսի անէ հազըր տըր :

Տիւնեանըն եարատըլտըղի վագրի պիլմէք ֆաշիտէ էթմէզ . իլլա միւլահազա էյլէ , գաճ սէնէ տիր քի տիւնեայէ կէլմիշսին . վէ նէ՞ խըզմէթ էթտին Ալլահա . զիրա սէնին իչիւն եարաթտը տիւնեայը , քի սէն Ալլահը թանըյուպ՝ անէ իթաաթ էտէսին , քի ախրէթտէ տախի սանա էպէտի տէվլէթ ինայէթ օլընսուն :

Ս Ի Ի Ա Լ 2 .

Վազը՝ պիւնիւնիւն ետարաբըլըլիսի պաշանէնձէ , անպէն
էվլէլիի նի՞ձէ Գոյալը՝ :

Ճ . Ինսան՝ վազըթ ալթընտա օլմաղ իլէ , ան-
ճադ տախիլի վազըթ օլանը գատըր տըր պիլմէկէ :
Իմտի տիւնեատէն էվլէլ մախլուգ եարատըլմատը ,
իլլա եալընըզ պիր Ալլահ վար իտի էպէտիլ էպէտ՝
պիր տէվամ իւզըն , իպթիտասըզ վէ նիհայէթսիզ .
վէ նէ գատար սիւալ օլունսա՝ քի տահա էվլէլ նէ՞
վար . եինէ էպէտի տէվամ , պի էվլէլ պի նիհայէթ՝
պիր գարար միւտտէթ :

Տիւնեա եարատըլմաղտէն էվլէլ նէ՞ վար իտի
տէյուլ տիւշիւնմէ , իլլա քի՝ տիւնեանըն նիհայէթին-
տէ , եախօտ սէն էօլտիւքտէն ոօնկրա նէ՞ վար , անի
տիւշիւն : Պէլլ՝ ինսանըն զաթը եօգտան վար օլ-
տու , լաքին ճանը էօլմէզ օլմաղ իլէ , Ալլահըն էմ-
րինէ իթաաթ էտէնէ էպէտի ճէննէթ վար , իթա-
աթ էթմէյէնէ էպէտի ղազէպ վար :

Ս Ի Ի Ա Լ 3 .

Տիւնեա Գէր իսէ՝ նէ՞ Գոյալըլ :

Ճ . Կեօյիւ , վէ զէմինի , վէ անլէրտէ օլան ճէ-
մի մախլուգլէրի . քի անլէրի Ալլահ քէնտի ճիւմլէյէ
գատըր՝ պի նիհայէթ գուտրէթի աղիմէսի իլէ՝ եօգ-
տան վար էթտի : Լաքին՝ տէկիլ քի Ալլահըն գուտ-
րէթի եալընըզ եարատըլան մախլուգլէրտէ գարար
գըլար , իլլա քի անլէրտէն՝ կեօյա էօլլիւսիւղ տէնի-
զին պիր գաթրէ սու նիւմունէսի կիպի՝ ղապթը ֆի-
քիրտէն խարիճ՝ անըն ազիմ գուտրէթինի ֆէհմ էթ-
մէք ճայիզ : Օլրա՝ Ալլահ հէր շէյէ գատըր տէ-

Ներմէջ իտի, էկէր վար օլմուշ մախլուգլէրտէն զայրի շէյ եարատմաղա իգթիտարը օլմասա իտի . մատամ քի Ալլահ քէնտի գուտրէթինէ կեօրէ եարատմա տը մախլուգլէրի, իլլա միւրատը ալիյէսինէ կեօրէ¹ . Օլիւրա Ալլահըն գուտրէթինէ էօլլիւ , գարար, վէ նիհայէթ օլմազ . լաքին՝ էօլլիւսիւզ գարարսըզ վէ նիհայէթսիզ մախլուգ օլմազ . Ինսան իսթէտիկինէ կեօրէ էտէմէզ, իլլա քի՝ գուտրէթինէ կեօրէ . ըս քին Ալլահ գուտրէթինէ կեօրէ էթմէզ, իլլա քի՝ իսթէտիկինէ կեօրէ էտէր :

Քիպիրլէնմէ եա՛ ատէմ՝ իլմինէ, գուվլէթինէ, հիւքիւմտար վէ մալտար օլտուղլինէ, իլլա քի՝ Ալլահըն ազիւմ գուտրէթինի միւլահազա պիրլէ՝ միւթէ հայիր գալըպ՝ հիճապ էյլէ, վէ մաղդուրլուգտէն կէրի տսւր :

Ս Ի Ի Ա Լ 4 .

Ալլահ մախլուգլէրի նիլէն եարաթիւր :

Ճ . Քէնտի իշիւն² : Լաքին տէկիւքի անլէրէ միւհթաճ իտի, իլլա քի՝ անլէրտէ պէյան օլտուհ քէնտի ազիւմ գուտրէթի, իլմի, էյլիկի, վէ ալիշան մէճտի սալթանաթը³, քի մէլայիք իլէ ինսան գաւմինի՝ քէնտի պի նիհայէթ տէվլէթինէ լայըզ էթսին . մատամ քի՝ ճէմի մախլուգլէրտէ եալընըզ մէլայիք վէ ինսան գաւմի տիր լութֆու Պարի իլէ օ էպէտի տէվլէթէ լայըզ . Օլիւրա՝ ֆիքիր վէ ըստէթ սահիպի

1 Ատուուած մեր յերկինս և յերկրի . զամենայն զոր ինչ կամեցաւ և արար . Սալմ . ՃԺԳ . 11 :

2 Ջամենայն ինչ գործեաց Տէր վասն իւր . Ասալ . ԺԶ . 4 :

3 Երկինք պատմեն զիսլաւ Ատուուծոյ . Սալմ . ԺԸ . 1 :

օլմալէրի իլէ՝ գատըր տիրլէր ֆիքիր իլէ Թանըյուպ՝
րատէթ իլէ սէվմէկէ . վէ էօլլումսիւզ օլմալարը իլէ՝
էպէտիլ էպէտ ճէննէթտէ Ալլահըն մէճտինտէ օլմա-
ղա : (1) Իրա՝ նիճէ քի մէլայիք բուհանի վարըգ օլ-
մաղ իլէ էօլմէզ , քէղա ինսանըն ճանը տախի բու-
հանի վարըգ , վէ էօլմէզ . վէ պու քէրէմի Ալլահ
մէճճանէն (ձրի) ինայէթ էթտի . լաքին շու շարթ
իլէ՝ քի քէնտի էմրինէ իթաաթ էտէլէր : Իմտի՝ շէ-
րան պօրճլու օլտու մէլայիք վէ ինսան՝ Ալլահա ի-
թաաթ էթմէկէ : Վէ լաքին՝ տէկիլ քի անլէրին ի-
թաաթ էթմէսի իլէ Ալլահըն շէրէֆի արթար , վէ
իթաաթ էթմէզլէր իսէ՝ նօգսան պուլուր , հաշա . իլ-
լա քի՝ հագգանիյէթ իւզըէ անլէր պօրճտէն խէլաս
օլուպ , Ալլահըն էպէտի մէճտինէ լայըգ օլուրլէր :

Վէ նիճէ քի Ալլահ տիւնեայը եարատորղինտէ՝
իթաաթ էտէնլէր իչիւն հազըրլատը էպէտի շազլըգ
քէրէմի ճէննէթի , մատամ քի քէրէմքեանի տիր .
քէղա՝ իթաաթ էթմէյէնլէր իչիւն էպէտի զազէպ
մէսքեանի ճէհէննէմի , մատամ քի ատալէթքեանի
տիր : Իմտի՝ նիճէ քի Ալլահա ասի օլան մէլայիքլէր՝
օ՝ զազէպ զընտանի ճէհէննէմէ նէֆի օլտուլէր , քէ-
ղա՝ ինսանլէրտէն տախի ասի օլան՝ օ՝ զընտանէ նէ-
ֆի օլուր : (Ի) իհհագիգա՝ ճէննէթ ինսան իչիւն հա-
զըրլանտը , վէ ճէհէննէմ շէյթան իչիւն¹ . լաքին՝ ին-
սան կիւնահը սէպէպինէ Ալլահա ասի օլմասը իլէ՝
քէնտի իչիւն հազըրլանան ճէննէթի Թէրք էտիւպ՝
շէյթանէ մախսուս օլան ճէհէննէմէ արզու էտէր ,

1 Եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ , Ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զար-
քայութիւնն 'ի սկզբանէ աշխարհի . . . Երթայք յինէն անիծեալք 'ի հուրն
յաւիտեանական , որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նորա .
Մարթ . ԻԵ . 54 . 41 :

մատամքի՝ ինսանըն ճէհէննէմէ կիթմէսինէ սէպէպ՝ քէնտի կիւնահը տըր . զերա՝ Ալլահ ատալէթքեանի օլմաղ իլէ , կիւնահսըզ քիմնէյի թէքտիր էթմէզ :

Իմտի՝ նիճէ քի իթաաթտէ գալան մէլայիքլէր՝ էպէտիլ էպէտ Ալլահըն մէճտինտէ օլուպ . անի միւ շէրրէֆ էտէրէք սէվէրլէր , վէ անըն աշգը իլէ ճէն նէթին պի նիհայէթ տէվլէթինտէ շաղ ու մէսրուր օլուրլէր , քէզա՝ ինսան տախի պու տիւնեատէ Ալլահըն իթաաթընտէ օլուր իսէ , ախրէթտէ մէլայիք կիպի օլսա կէրէք :

Ինսանըն պու տիւնեատէ ղայրի պիր իշի եօգ , իլլա քի՝ Ալլահըն էմրինէ մուվաֆըզ հարէքէթ էթմէք ¹ . վէ պունտան ազլմ վէ իգթիզալը խըզմէթ օլմազ ինսանէ : Օլիրա՝ էկէր պիր իգթիզալը խըզմէթ օլմասա իտի , ինսան նաֆիլէ եաբատըմը օլուր իտի . լաքին՝ Ալլահ ինսանը նաֆիլէ եարաթտը տէմէք քիւֆր տըր ² . իմտի՝ էկէր խըզմէթ վար իսէ , էլպէթ՝ իւճրէթ տախի վար ³ : Իշտէ՝ պու տըր սուրք Հաւատքըմըզըն նիհայէթի , քի պու տիւնեատէ սաւ տագաթ պիրլէ Ալլահա խըզմէթ էտէնէ ճէննէթին պի նիհայէթ տէվլէթի ինայէթ օլուր ⁴ . զերա՝ էկէր ինսանէ ախրէթտէ ղայրի պիր ինայէթ օլմասա իտի , հայվան կիպի օլուր իտի ինսան , մատամքի՝ ինսան տա էօլլուր , հայվան տա . վէ էօլտիւքտէն սօնկրա , տիւնեատէ էթտիկի հիւքմ վէ սէֆա՝ տիւշ կիպի օլուր :

1 Աստ գործել զգործս Աստուծոյ , և անդ հանգչիլ ընդ Աստուծոյ . Երբա՛ :

2 Միթէ 'ի զուր ինչ ստեղծեր զամենայն որդիս մարդկան . Սալմ . 2Ը . 43 :

3 Արժանի է մշակն վարձու իւրոյ . Ս . Տէֆ . Ե . 18 :

4 Ազնիւ ծառայ բարի և հաւատարիմ . . . մուտ յուրախութիւն Տէառն քո . Մարթ . ԻԵ . 21 :

Իմտի՝ պուռ պասպտէ եւ՛ ախրէթի գապուլ էթմէք կէրէք , եւ՛խօտ ինսանը՝ ինսանըգտէն իխրաճ էթմէք : Վ է ախրէթի գապուլ էտինճէ , հասէպիլ իգթիզա՝ Ալլահն էմրինէ իթաաթ էթմէք ճայիղ . վէ քիմքի իթաաթ էթմէղ իսէ , տիվանէ մերթէ պէսինէ ինէր . զիրա՝ Փայլաէյի վէ զէյանը ֆերգ էթմէմէք տիվանէլէք տիր :

Ս Ի Ի Ա Լ 5 .

Սիւմիյի Ռիւիւյէ Գապիլ Ռի գիւնէանըն էարարըմասընն Ռարղընն անկլամգ :

Ճ . Տիւնեանըն էարարըմասընն թարղը՝ Մալսէս փէյղամպերին նագլինտէն , վէ սլիմլէրին թարաֆընտէն խիւլասէ պիրլէ , շէյլէ անկլանըր՝ քի ճէմի մախլուգլէրին ըէսմի Ալլահտէ էպէտիլ էպէտօլմաղ իլէ , քէնտի միւրատը ալիյէսի իւզըէ՝ օ ըէսմէ կեօրէ ,

ԳԼ . Ա . Իւք կիւնտէ՝ իպթիտա եափտը Ալլահ նուրանի կեօյիւ , (հրեղէն երկինք) . վէ զէմինի . վէ նուրանի կեօյ իլէ պէրապէր եարաթտը մէլայիքլէրի վէ նուրու : Վ է քիւրէի զէմինի մուալլէքտէ գարար գըլտըրըպ՝ սապիթ էթտի¹ . վէ սու հէր էթրաֆը իլէ անի գուշաթտը² : վէ Բուհուլլահ պու սույուն իւզէրինտէ կէզէր իտի , քի անէ գուվլէթ վէրէ³ . Վ է սույուն էթրաֆը հէվա , վէ հէվանըն իւսթ եանը նուր իտի՝ քի անի զէմինին պիր թարաֆընտէ տուրտուրմաղ իլէ , օլ թարաֆ օլտու այտընըգ , վէ օլ

1 Կախաց զերկիր 'ի վերայ ոչնի . 8-ւէ . Ի 2 . 7 :

2 Եւ երկիր եր աներեւոյթ . Ճննդ . Ա . 2 :

3 Եւ հողի Աստուծոյ շքէր 'ի վերայ Զուր . Ճննդ . Ա . 2 :

պիր Թարաֆը գարանըդ¹ . պու վէճհ իւզըն՝ ագ-
շամ վէ սապահ օլտու տէնիլը² :

Իքինձի կիւնտէ, սու՝ քի զէմինի գապիւամը իտի
պեօրիւնիւպ՝ պիր մըգտարը կեօյէ իւքսէլտի , վէ պիր
մըգտարը աշաղըտա գալտը : Վէ պու իքի սուլուն
մապէյնիստէ՝ հաստատութիւն տէնիլէն կեօյ՝ սա-
պիթ օլտու :

Իւչիւնձիւ կիւնտէ , աշաղըտա գալան սու պիր
Թարաֆա ճէմ օլտուպ՝ տէնիզ օլտու , վէ օլ պիր Թա-
րաֆ՝ գուրու զէմին կեօրիւնտիւ³ : Վէ անիտէ պա
էմրի Պարի՝ զէմին պիթիւրտի կեօնէ կեօն նէպատէթ-
լէրի , աղաճլէրի , վէ բուլի զէմին տօնանտը հէր
թիւրլիւ նէպատէթ իլէ : Վէ Ալլահ տիքտի դրախ-
տը , վէ անըն տերուկիստէ պիթիւրտի էօմիւր աղա-
ճընը , վէ էյի իլէ ֆէնայը պիլմէք աղաճընը :

Տեօրտիւնձիւ կիւնտէ , եափտը Ալլահ շէմնի՝
գամէրի՝ (արեգակն , լուսին) , երլորզլէրի , քի ան-
լէր տիւնեայէ շափգ վէրմէկ իլէ՝ կէճէ , կիւնտիւզ ,
այ , երլ , վէ վաճըթ ֆէրգ օլա :

Պէչինձի կիւնտէ , էմր էթտի Ալլահ՝ քի սու՝
չըգարսըն ճինս ճինս պալըգլէրի , վէ գուշլէրի , վէ
սուտա օլան հայվանաթլէրի , վէ էմր էթտի անլէրէ
քի չօղալընլար :

Լթընձը կիւնտէ , էմր էթտի Ալլահ՝ քի զէմին
չըգարսըն հէր ճինս հայվանաթը , քի անլէր գարատէ
օլտըրլար : Վէ պունլարըն թէքմիլինտէ՝ Ալլահ ատէ ԳԼ. Բ.
մին թէնինի թօփրագտէն եափըպ՝ էօլմէզ ճան նէֆիս
էթտի (փչեաց) քի ատէմ օլտու՝ հայվանի նաթիգ

1 Եւ խաւար ՚ի վերայ անգնդոց . Ծննդ . Ա. 2 :

2 Եւ եղև երեկոյ և եղև վաղորդեայն օր մի . Ծննդ . Ա. 5 :

3 Եւ եղևք մեկնել ՚ի մէջ ջուրցդ և ջուրց . Ծննդ . Ա. 6 :

4 Եւ երևեցաւ ցամաքն . Ծննդ . Ա. 9 :

(բանական կենդանի) : Վէ Ալլահ օրհնել էտիւպ ին-
սանը, էմր էտէր՝ քի չօղալընլար . վէ ճէմի հայվան-
լէրէ հիւքմ էթսինլէր . վէ տախի էմր օլունուր՝ քի
մէյվէ վէ նէպատաթ նաֆագա օլսուն անլէրէ : Վէ
ճիւմլէ գարատէ օլան հայվանլէր վէ գուշլէր՝ Ալ-
լահն էմրի իլէ Ադամն հուզուրինէ կէլիւպ , ան-
լէրէ մինասիպի վէճհ իւզրէ իսիմ գօտու Ադամ :
Վէ Ալլահ՝ Ադամը օլտուղի եէրտէն նագլ էթտի-
րիւպ՝ դրախտա գօտու . վէ անտէ Ադամն իւզէրինէ
Ալլահտէն պիր ույուշուգլուգ կէլիւպ՝ ույգույա
վարտըղինտէ , Ալլահ անն գապուրկասընն պիրինի
ալըր , վէ Եւաննն թէնինի եափիւպ՝ անէ տախի ըուհ
վէրիր : Վէ Ադամ ույանուպ Եւայը կեօրիւնճէ ,
պիլտի քի Ալլահ անի քէնտինէ եարտըմճը վէրտի :
Իմտի թէքմիլ օլտու կեօյ վէ եէր վէ անլէրտէ օլան
ճէմի մախլուգլէր ալթը կիւնտէ :

Վէ եէտինճի կիւն քի շաբաթ կիւնիւ տըր՝ Ալ-
լահ իսթիրահաթ էթտի . եանի տիւնեա հագգընտա
միւգլթագի օլանլէր թէքմիլ օլտու :

Վէ չիւնքի Ալլահ , ճիւմլէ մախլուգլէրտէն զի-
յատէ ինսանէ մուհասպպէթ էտիւպ՝ ազիմ շէրէֆ
վէրտի . վէ անի տիւնեայէ հիւքիւմտար նասպ էթ-
տի . վէ անն տախի իթաաթտէ օլտուղի պէյան օլ-
մագ իչիւն՝ Ադամա թէնպիհ էտէր քի դրախտա
օլան ճիւմլէ աղաճլէրտէն էքլ էտիւպ , ֆէգաթ էյի
իլէ ֆէնայը պիլմէք աղաճընտէն եէմէյէլէր՝ քի էօլ-
մէսինլէր : Վաքին շէյթան երլանն եէտի իլէ Եւայա՝
վէ անն եէտի իլէ Ադամա թէնպիհէ գարշը հա-
րէքէթ էթտիրիւպ , անլէրին դրախտան իխրաճ
օլմալէրինէ սէպէպ օլտու : Վէ Ալլահ էմր էթտի
Քերովէլէրէ քի պէքլէյէլէր էօմիւր աղաճընն
եօլունու :

Տիւնեանն եարատրմասը խուսուսինտէ , քէն հոգեւոր տէնիլէն քիթապտէ թիւրքի լիսան իլէ մուֆասսըլէն տէրճ օլմաղ իլէ , պուրատա մուխ-
թասարիճէ եազըլոր :

Եւ պէնի ճտէմ , տէնի քի Ալլահ եէր իւզէրին , տէ օլան ճէմի մախլուգլէրտէն զիյատէ միւշէրէֆ էտիւպ՝ անլէրէ հիւքիւմտար էթտի . իմտի պօրճ-
լուսուն , քի Ալլահն ինայէթինի թանըյուպ՝ սաաա-
գաթ պիրլէ գուլլուգ էտէսին անէ :

ՍԻՒԱԼ 6 .

Նիլէն ալլը իւնպէ ինչիլ օլտոս պիւնէտ :

Ճ . Ալլահ գատըր իտի տիւնեայը անիտէ թէք-
միլ էթմէկէ . տնճագ պու խուսուստէ ինսանէ էօր-
նէք կեօսթէրիւ՝ քի հէր նէ իշ էտէր իսէ՝ սըրասը
իլէ իշէյէ , վէ աճէլէ էթմէյէ . Վէ տախի մախ-
լուգլէրին տէրէճէ պէ տէրէճէ քէմալէթէ վասըլ
օլմալէրի՝ թապիաթի շուրութ տըր :

Վէ լաքին՝ Ալլահ անլէրին զաթընը անիտէ եա-
րաթտը հիչ եօգտան՝ : Օլորա ալթը կիւնտէ՝ իւշ
թիւրլիւ գուվվէթ իճրա օլտու , եարաթմագ , այըր-
մագ , վէ տօնաթմագ : Իլք կիւնտէ եարաթտը . ի-
քինճի կիւնտէ՝ սույու թագսիմ էթտի կէօյէ վէ
եէրէ . իւշիւնճիւ կիւնտէ՝ տէնիվի վէ գարայը ֆէրգ
էթտիրիւպ՝ տօնաթմագէ պաշլուտը . քէզա՝ գալան
իւշ կիւնտէ՝ կեօնէ կեօն վարըգլէր իլէ եէրի վէ
կէօյիւ քէմալի մէրթէպէ միւզէյեէն էյլէտի :

Իմտի՝ մախլուգլէրին եարատրմասընտա՝ Ալլա-
հն ազիմ գուտրէթի պէյան օլտու . այըրըպ թագ-

սիմ էթմէսինտէ՝ ազիմ իլմի . վէ տօնաթմասլնտէ՝ ազիմ էյլիկի . տիւննայը ինսանէ վէրմէսինտէ՝ ազիմ քէրէմի , վէ ինսանը հիւքիւմտար նասպ էթմէսինտէ՝ ազիմ հիւքմիւ . զիրա քէնտի տիր ճիւմլէյէ սա հիպ , քիմէ իսթէր իսէ անէ վէրիր ¹ :

Ս Ի Ի Ա Լ 7 .

Պրախ Զէրէրէ իրի :

Ճ . Լ ղիզ քիթապտէն տույարըքի՝ կիւն տօ ղուշու թարաֆը Եդեմ նամ մահալտէ իտի ² . վէ Եդեմ Երմէնիստան էյալէթինտէ՝ Խընուս սանճաղի պին կեօլ տէնիլէն մահալտէ տըր տէնիլիր . զիրա՝ դըրախտտան չըգան սեօրթ չայ , Փիսոմլն , Գեհոմլն , Տիգրիս , վէ Եփրատ , օ էյալէթին տաղլէրինին էթէքլէրինտէն ղուհուր էտէր : Փիսոմլն՝ քի ճորու չայ տըր , Պայպուրտ տաղլէրինտէն չըգուպ՝ կիւմիւշ իանէ վէ ճանիկ սէմթլէրինի տօլաշըր , քի օրալարտէ ալթուն , կիւմիւշ , վէ պագըր մատէնլէրի վարտըր : Իքինճի՝ Գեհոմլն , Արազ չայ , վէ օ տօլաշըր Եթովպիա թարաֆընը , քի Թէվըիզ սէմթի տիր . զիրա մուգատտէմ օ թարաֆտէ սաքին օլան միլէթէ Եթովպիալը տէնիլիր իտի : Իւչիւնճիւ՝ Տիգրիս , Շաթ , վէ օ Սիւրեանի (Ասորեստան) էյալէթինէ կիտէր , քի Տիարպէքիր վէ Մուսուլ թարաֆը տըր : Տեօր տիւնճիւ՝ Եփրատ , Մուրատ չայ . վէ օ Մուշ սէմթինտէն կէշիւպ՝ Տիգրիսէ գարըշըր :

Լ ղեմական դրախտըն նէրէտէ օլտուղինի սիւ

1 Երկինք երկնից Տեառն են . և զերկիրս ետ որդւոց մարդկան . Սալմ . ՃԺԳ . 24 :

2 Եւ տնկեսց Վրաստան զգրախտն յեղևմ ընդ արևելս . Ծննդ . Բ . 8 :

ալ էթմէ, իլլա քի՝ Ասիւմանի դրախտ նէրէտէ տիր, վէ անէ նիճէ՝ վէ նէ թարիք իլէ կիրիլը՝ անի էօկըէն . զիրա Եդեմական դրախտա կիրէն՝ իխրաճ օլտու . լաքին Ասիւմանի դրախտա կիրէն՝ տայիմա ան, տէ գալըր : Վէ մալիւմ քի գապահաթ սէպէպի իլէ ինսան դրախտտան իխրաճ օլտու . իմտի գապահաթ ինսանը դրախտտան իխրաճ էթտի իսէ, Յիսուս Քրիստոսուն լուծֆու իլէ ֆազիլէթ՝ ճէննէթէ տա, խիլ էտէր ինսանը :

ՍԻՒԱԼ 8 .

Աշամ նէլէպէ Խարաբլը :

Ճ . Աղիզ քիթապտէ մէսթուր օլմայան մատ, տէյէ՝ գաթի ճէվապ վէրիլմէզ . անճադ՝ պազիլէրի, նին թախմինի իւզըէ, քանան թօփրաղինտէ Քերրոն նամ մահալտէ եարատըլտը տէնիլըր : Վէ Հայր Աբրահամըն գապրի անտէ օլմաղ իլէ, շիմտի Արապլար օ մահալէ Խալիլ Խալահիճ տէրլէր, քի սուրբ Երուսաղէմէ ալթը սաաթ տըր : Վէ Աշամ դրախտտան իխրաճ օլտուգտա, եինէ Քերրոնտէ սաքին օլտու տէնիլըր . զիրա թօփրաղը ալընտըղի՝ եախօտ եարատըլտըղի մահալէ նէֆի օլուպ անտէ իգամէթ էթտի՝ :

Վէ տախի Աշամ, եանի՝ աոտմ, գըրմըզը վէ գանա միւթալիք թէրճիւմէ օլունուր . զիրա տէմ՝ Արապի լիսանտէ գան տէմէք տիր . օ էճիլտէն պազըսը տէր քի՝ Շամըն օփասընտէն ալընտը Աշամըն թօփրաղը . վէ Շամըն իսմինէ Տըմըզ (Դամասկոս) տէնիլըր . վէ Տըմըզ տախի գան մանասը տըր : Վէ

1 Եւ հէան սրճակէսց զնա Տէր Արտուած . . . ուստի առաւ . Ծնդ . Գ . 23 :

պու. ֆիքիր իւզըէ՝ պազըսը պէյնիլնա՝ սեօյլէնէն փազըֆ սեօհպէթի (էվլէլի շամ՝ ախրրի շամ) ին սանըն էվլէլի թօփրազ՝ ախրրի թօփրազ տէմէք մէֆհումինտէ անկլար՝ 1 ։ Վէ տախի Ադամըն գապրի քերքրոնտէ տիր տէնիլիր . վէ պատէհու Ագամըն պաւ շք՝ Գողգոթայ տաղընա նազլ օլուհուպ՝ անտէ տէֆն էթտիլէր՝ 2 ։ Վէ Հայր Աբրահամ՝ օղլու խահակը օ տաղտէ Ալլահա գուրպան սուհտու . օ ճիհէթտէն մէզբիւր տաղըն իսմինէ Գողգոթայ տէնիլտի , եանի քէլէ՝ եախօտ գաֆա՝ վէ պաշքէսիլէճէկ եէր՝ 3 . քի էֆէնտիմիզ Յիսուս անտէ խաչա չըգտը : Վէ պու ֆիքիր իւզըէ Թասվիրճիլէր խաչելուլթիւն թասվիրի ալթընտէ՝ Ադամըն պաշընըն բէսմինի եազարլար :

Ինսանա ազիմ միւլահազա լազըմ պու խուսուս տա . զիրա ատէմ տէմէք գան մանասը պէյանիլնտէ օլմաղ իլէ՝ իսմի անըլտըգճէ՝ իսվֆ էթմէք ճայիզ տիր՝ քի օլմայա Ալլահըն էմրինէ մուղայիր օլուպ՝ գան էտէ . զիրա թէնպիհէ գարշը տուրան՝ քէնտի գանընա կիրիր . նիճէ քի Եսայի փէյղամպէր կիւնա հը գանա սլէնկզէտիր 4 :

ՍԻՒԱԼ 9 .

ԱԼԼԱ՝ Ադամը Դրախթա նիլէն էարալմադը :

Ճ . Ադամ զանն էթմէսին՝ քի գրախտ քէնտիլնէ մալիքեանէ տիր . իլլա քի՝ Ալլահըն ինայէթի օլ տուղինի ֆէհմ էտիւպ՝ տիգգաթ էթսին անի հըֆզ

1 Հող էիր Լ՝ի հաղ դարձիս . Ճնդ . Գ . 19 .

2 Սոսկալին Սերովբէից՝ բառնայր ինքեամը զփայտ խաչին , մինչ ի տէ զի Գողգոթային յորում եգեալ մարդն առաջին . Հարալ :

3 Գողգոթայ՝ օր է տեղի կառափելոյ . Մարթ . Իէ . 33 :

4 Ձեռք ձեր լի են արեամբ : Եսայ . Ա . 15 :

էթմէկէ, քի անտէն իխրաճ օլմասըն : Իմտի՝ Աղամըն սայիք եէրտէ եարատըլուպ՝ սօնկրա դրախտա կէլէ մէսի, անէ ազիմ իպրէթ իտի :

Պիր քիմնէյէ էյլիք էթմէք՝ իքի շէքիլ օլուր . պիւրի տիլէտիկինէ վասըլ էթմէք . օ պիրի՝ սագընտըղին տէն խէլաս էթմէք . վէ Ալլահ քէրէմքեանի՝ իքի թիւրլիւ էյլիկի պիրտէն ինայէթ էտէր . զիրա միւգ-թազի օլանը օ թարզ վէրիք քի՝ անտէն ինսանէ քէտէր կէլմէյէ : Չօգ տէֆա ինսան՝ տէվլէթի գօլպլըղ իլէ պուլուր, լաքին կիւճիւք իլէ սագլար . եռ-խօտ սագլամայուպ՝ գայպ էտէր : Տէվլէթէ եթմէք մարիֆէթ տէկիլ, իլլա քի տայիմա տէվլէթտէ գալմագ : Ալլահըն քէրէմի տայիմա ինսանէ ինայէթ տիր . վէ լաքին՝ անէ սախի պօրճ տուր՝ քի օլ ինայէթի հըֆղ էթմէկէ տիգգաթ էտէ՝ քի գայպ էթմէսին :

ՍԻՒԱԼ 10 .

Նիլէն Աղամըն Եարաբըլմաըն Գապար՝ Հագլետլէ Կաղէիլէ լէրիին իտի թէվլապի Ալլահ (Ապո-ած) Եաղըլը, վէ Աղամ Եարաբըլմաըն, Կիւս Եպիճի Սաիլ Ալլահ (Տէր Ապո-ած) Եաղըլը :

Ճ . Չիւնքի՝ Ալլահ թէնպիհ էտէճէք իտի Աղամա . վէ թէնպիհի՝ հիւքմ սահիպի օլան էտէր . օ էճիլտէն Աղամ եարատըլորգալէ՝ հիւքմ մանասը պէյան էտէն լուղէթ տախի եաղըլտը՝ Ալլահ լուղէթի իլէ պէրապէր¹ . քի ինսան՝ Ալլահը նիճէ քի եարատըլը թանըր, քէղա հիւքիւմտար պիլիւպ, տայիմա անըն իթաաթընտա օլա : Օ իրա՝ ինսան բատէթ

1 Եւ ասիւք Տէր Ապո-ած զմարդն . Ծննդ . Բ . 7 :

սահիպի օլմաղ իլէ , գատորը տըր՝ քի է մըին իճրասընա՝
եախօտ մուղայիրինէ հարէքէթ էտէ : Իմախ՝ թէն
պին օլունուր քի իթաաթ էտէնէ իզգէթ , վէ էթ
մէյէնէ զազէպ վէրիլէ . մատամ քի՝ հիւքմ թէնպին
իւզէրինտէ , վէ թէնպին մուգապէլէ իւզէրինտէ
գարար գըլար . զիրս՝ մուգապէլէսի օլմայան թէն
պին՝ նասիհաթ սայըլըր : Վիլհագիգա՝ Ալլահ ճիւմ
լէյէ հիւքմ էտէր , լաքին անլէր քի բատէթ սահիպի
տէկիլ տիրլէր՝ օ սէպէպտէն անլէրէ օլան հիւքիւմտէ՝
թէնպին պէյանի օլմայուպ՝ սատէճէ էմը տըր . զիրա՝
անլէր էմրէ մուղայիր հարէքէթ էտէմէյիւպ՝ զաթը
թապիաթլէրինտէ սապիթ օլան գուվվէթի թէրք է-
տէմէզլէր . մէկէր՝ Ալլահըն միւրատը ալիյէսի օլմուշ
օլա . վէ օ վագըթ թապիաթ գուվվէթի կէրի գա-
լուպ՝ միւճիւզաթ օլուր . անճագ տէմէ՝ քի միւճիւ-
զաթ օլունճա՝ թապիաթէ ճէպը օլունուր , իլլա քի՝
թապիաթտէ իթաաթ գուվվէթի (հնազանդական
կարողութիւն) օլմաղ իլէ՝ տահա զիյատէ անըն քէ-
մալէթի պէյան օլուր :

Ս Ի Ի Ա Լ 11 .

Ալլահըն՝ ինսան չէնդի լասվէրինդէ , վէ չէնդինէ պէնիլէր
Խարախմաը , նի՞ճէ անիլանըր :

Ճ . Ինսան՝ Ալլահըն թասվիրինտէ եարատըլտը
տէմէք՝ թէն իչիւն տէկիլ , իլլա քի՝ ճան գուվվէթի ,
ֆիքիր , զին , վէ բատէթ սահիպի օլմասը իչիւն տըր .
քի պու թասվիր զաթը թապիաթ իւզէրինտէ (ի
բնական կարգի) պինա օլմաղ իլէ՝ կիւնահ իլէ պօ-
ղուլուս՝ գայպ օլմատը , ֆէգաթ զէտէլէնտի . զիրա՝
ինսանըն բէյի քէօթիւլիւկէ , ֆիքրի ահմազըլդա , վէ

զինի ունութեամբ երևա թու թողու¹ : Պախուսուս
ինսան ճիւղէ մախլուգէրին նիհայէ թինտէ եարա-
տըմասը իլէ , անլէրտէ օլան գուլվէթ² ինսանտէ
թէքմիլ պուլունուր . վարլըգ , եաշամագ , տույմագ ,
թանըմագ , անկլամագ , բէյ էթմէք , անմագ³ : զերա
ճիւղէ մախլուգէրին քէմալէթի⁴ պունլարտէ գա-
բար գըլար . վէ ինսան հէփիսինին խիթամի օլմաղ
իլէ՝ Ալլահըն թասվիրի (պասկեր Աստուծոյ) տէնի-
լէք⁵ խուսուսա քի՝ Ալլահըն ազիմ գուտրէթի՝ իլմի՝
քէրէմի՝ վէ մուհապպէթի՝ ճիւղէսինտէն զիյատէ
ինսանտէ պէյան օլուր . նիճէ քի՝ փատիշահըն նիշա-
նընր թաշըյան՝ սայիրլէրինէ հիւքմ էտէր . քէզա
ինսան պու տիւնեատէ սայիր մախլուգէրէ հիւքմ
էտէր , կէօյա փատիշահըն վէքիլի կիպի : Վէ տախի
նիճէ քի՝ փատիշահ քէնտի եափտըղի շէհիրէ թաս-
վիրինի գօր՝ քի իամի ունուտուլմասըն . քէզա Ալլահ
տիւնեայր եարատուս⁶ ինսանը գօտու , քի անտէն
ֆէհմ օլունա Եարատան :

Պախուսուս քի՝ ինսան պաշգա մախլուգէ միւհ-
թաճ օլմասըն Ալլահըն թանըմաղա , իլլա՝ քէնտինտէ
օլան գուլվէթլէրտէն թանըյա . նիճէ քի Մախլուգ
խալիգին իզի օլմաղ իլէ , անլէրին քէմալէթի՝ զալի-
պէ մէֆհուլմ իլէ (գերազանցաբար) Ալլահտէ մէվ-
ճուտ անկլանըր⁷ . քէզա Ալլահըն էօլէիւսիւզ քէմա-
լէթինին իշարէթի վէ կեօլկէսի , քէսրէթ մէֆհուլմ
իլէ (նուազաբար) ճիւղէ մախլուգտէն զիյատէ՝ ին-
սանտէ կեօրիւնմէք իլէ , Ալլահըն թասվիրի տէնիլ-

1 Կամաց տիրեաց չարութիւն , մասց տգիտութիւն , և յիշողութեան
մոռացութիւն :

2 Էութիւն կամ գոլ , կեալ , զգալ , ճանաչել , իմանալ , կամիլ , յիշել :

3 Անեղբայրք նորա ՚ի սկզբունէ աշխարհի՝ տրարած ովքս իմացեալ տե-
անկն . հոռւմ . Ա . 20 :

տի . մատամքի Ալլահըն քէմալէթինէ նաղարէն՝ ին սանըն քէմալէթի՝ պիր զայիֆ կեօլէէ կիպի տիր :

Վէ լաքին՝ Ալլահա պէնկզէր (նման Աստուծոյ) օլմագ , բատէթ վէ բիզա իլէ Ալլահըն բէյինէ մու վաֆրդ հարէքէթտէ (՚ի բարոյական կարգի) գարար գըլար . վէ ինսան Ալլահըն բէյինէ մուղայիր ամէլ էտինձէ՝ Ալլահա պէնկզէր օլտուղինի գայպ էթտի . Պէլի՝ ինսան Ալլահա պէնկզէր եարատըրտը (՚ի սկըզ բնական արդարութեան)¹ . լաքին՝ տայիմա օ հալ իւզրէ գալմասը՝ եախօու գալմամասը՝ ինսանըն բէյինէ իհալէ օլտուղի իշիւն , իկիրմի եէտինձի պէյիթտէ , պէնկզէմէքլիք անմայուպ , եալընըզ թասվիր եազար² :

Սագպուլ թասվիր օ քի , աօլընա պէնկզէյէ , մագպուլ ինսան օ քի՝ Ալլահըն բիզասընտէ օլուպ՝ հալինէ կէօրէ Ալլահա պէնկզէր օլա ֆազիլէթ իլէ : Օ իրա՝ ֆազիլէթ լու թֆ իլէ իշլէնիր , վէ լու թֆուն թէմէլի Ալլահտէն օլմալ իլէ , մըխլատըզ թաշը՝ տէ միրի ախզ էթտիկի կիպի՝ ինսանը Ալլահըն մուհապ պէթի իլէ պէնտ էտիւպ՝ Ալլահա պէնկզէթտիրբի . զիրա՝ մուհապպէթ պէնկզէմէքլիքտէ գարար գըլար³ . վէ պէնկզէմէքլիք իքի բէյին պիրլիկինտէն հասըլ օլուր : Իմտի՝ նէրէտէ քի բատէթ պիրլիկի վար , անտէ տախի մուհապպէթ վար . վէ նէրէտէ քի մուղայիր բատէթ վար , անտէ մուհապպէթ եօգ : Ի՛յիմտի ճահալ էյլէ քի տայիմա Ալլահըն բէյինէ մու վաֆրդ հարէքէթտէ պուլունասըն՝ քի անըն մուհապ պէթինի գայպ էթմէյիւպ՝ ինայէթէ վասըլ օլասըն :

1 Արաոցուք մարգ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմանութեան . Ճնն . Ա . 26 :

2 Արար Աստուած զմարդն ՚ի պատկեր իւր . ըստ պատկերի Աստուծոյ արար զնա . Ճննդ . Ա . 27 :

3 Ըստ առածին , նման զնմանն սիրէ :

ՍԻՒԱԼ 12 .

Նե՛ տի՛ Դրո՛տի Եւրոպայի ինքնիշխանի վե՛ սահմանադրուի՛ ,
 շէրա՛ Եւրոպայի՛ ԱԼԼԵ՛ Եւրոպայի Գերմանիայի ինքնիշխանի
 վե՛ սահմանադրուի՛ :

Ճ . Եւրոպայի ԱԼԼԵ՛ Եւրոպայի ինքնիշխանի , Գերմանիայի ,
 Եւրոպայի , ինքնիշխանի , վե՛ քերականի տիւրքականի , անըն
 համարու սենսական տե՛ օրարագ , անի հէր շէյտէն եւրոպայի
 հէր շէյտէն զիյատէ սէյիւլայ , Թէնպիհինի Թուրքիայի :
 Եւրոպայի՛ վագրի Թէհի կէշիրմէմէք իշիւն , Ֆէռա-
 հիէթ պիրլէ՛ օ պահաճէնին խրդմէթինտէ օլմագ . լա-
 քին՝ տէկիլ քի ընէպէր կիպի զահմէթ չէքիւլ՝ նա-
 ֆագա իշիւն էնտիշէ էտէ . զիրա՛ նաֆագասը հաղըր
 իտի կէօնակէօն լաթիֆ մէյվէլէր , վե՛ զայրի շէյ-
 միւհթաճ տէկիլ իտի . զիրա՛ դրախտտան իխրաճ օլ-
 տուգտէն սօնկրա՛ զահմէթ իլէ էքմէք պուլմաղա
 միւհթաճ օլտու : Պախուսուս քի անի տիւրքականի
 հրքղ էտիւլ տայիմա քէնտի զաթընտա սագլամագ :
 Եւրոպայի պաշտա քիմէսնէ գատըր տէկիլ իտի
 քի անի իխրաճ էտէ , իլլա Ադամ քէնտի նահէմվար
 (անվայելուչ) հարէքէթինտէն անի հրքղ էթմէկէ
 պօրճլու իտի . մատամ քի կիւնահը սէպէպլինէ իւ-
 րաճ օլտու դրախտտան : Եւրոպայի՛ պուլ խուսուստէ զա-
 յէթ տիգգաթ պիրլէ միւլահագա էյլէ՛ քի ինսան
 կիւնահա տիւրքականի իլէ քէնտիլնէ էթտիկի քէտէրլի՛
 ալէմ պիր էէրէ կէլլէ՛ էտէմէղ անէ : Պէլի՛ բուհանի
 տիւրքական լային շէյթան իտէր քի ինսանը կիւնահա
 տիւրքական քէնտի կիպի առի վե՛ սէֆիլ էթաին . ան-
 ճագ՝ ճէպը էտէմէղ՝ Ֆէգաթ սէպէպ աբար . վե՛ է-
 կէր ճիւղի սէպէպ պուլա հէզար Թիւրքիկ ֆիթմէլ

1 Եւ Եւրոպայի դրախտտան փափկութեան գործիւ զնա և պահէլ .
 ԾՆՆԴ . Բ . 15 :

ընթ իլէ՝ մէրամին իճրա էթմէկէ ճահտ էտէր : Այլ-
նահա սէպէպ վէրմէք՝ պարաւտէ աթէշ անթմաղա
պէնկզէր . Ալլահըն թէնպիհի եալընըզ պիր ազաճ
իշիւն խոի . լաբին շէթան ֆէսատ ֆիքիր իլէ , կէօա
քի՝ ճէմի աղաճլէր իշիւն թէնպիհի օլունմուշ կիպի՝
սիւալ էտէր ¹ . պու ֆիթնէ սիւալ՝ վարագլը հապ
կիպի՝ էվվէլա զիյանսըզ կեօրիւնիւպ , սօնկրա գէ-
հիրլէտի ինսանը . պունուէն կիպի հալա էքսիք օլմազ
կիւնահա սէպէպ վէրէն :

Տիւշմանը ֆէթհ էթմէյէն ճէնքճլիէ շէլէնկ
վէրիլմէզ , շէյթան տիւշման՝ ինսան Ալլահըն ապքե-
րի ² . պու զալըմ տիւշման՝ գաչանը գօվար , անճազ
գարշը տուրանտէն գաչար . կէճէ խրրսրգընա պէնկ-
զէր , շամաթա էտինճէ գաչաճազ եէր արար . իմտի՝
Ալլահըն ինայէթի իլէ շէյթանը փայիմալ (ոտնապիս)
էտիւպ՝ շէլէնկ ալմաղա ճահտ լազըմ ոտնիմա . () ի-
րա՝ էկէր կիւնահ սէպէպիւնտէն գաչմազ իսէն , եա-
խօտ մէրտանէ գարշը տուրուպ տիւշմանը ալթ էթ-
մէզ իսէն՝ իւճրէթ ալամաարն ³ : 'Ախճէ քի՝ հէր մաիւ-
լուգին պիրէր խրղմէթի վադ , քէզալլը ինսանըն խրղ-
մէթի՝ Ալլահըն էմրինի իճրա էթմէք տիր ⁴ . իմտի՝
ինսան էկէր թային օլտուղի խրղմէթտէ գուսուր
էտէր իսէ , հէր հալ թէքտիր օլուր :

1 Զի՛ է զի տապ Աստուած , թէ յամենայն ծառայ պք իցեն 'ի ներքս
'ի գրախտի պգր՝ մի ուտիցէք . Ճննդ . Գ . 1 :

2 Զի ո՛չ է մեզ պատերազմ ընդ մարմնայ և ընդ արեան . այլ ընդ իշ-
խանութիւնս , և ընդ պետութիւնս , ընդ աշխարհակալո խաւարիս այսօ-
րիկ . Եփե . Զ . 12 :

3 Եւ եթէ մարտիկ ոք իցէ՝ ո՛չ պակի՝ եթէ ո՛չ ըստ օրինին մարտիցէ .
Բ . Տէմ . Բ . 5 :

4 Զի նորա արարածք եմք՝ հաստատեալք Գրիստոսիւ Յիսուսիւ 'ի
գործս բարութեան , յորա յառաջագոյն պատրաստեալ Աստուած , զի 'ի
նոյն գնացուք . Եփե . Բ . 10 :

Յ Ի Ի Ա Լ 13.

Նոյնն էլ վիշի բեկողի խառնութիւնը :

Ճ. Այսին նիւթ քի ինսանէ էվկէլա թաամ
Թային էթաի. քէզա իւք թէնպիհի թաամ իւզէրին
տէ գարար գըլոր : Օ խրա՛ ինսան տայինա քէնտի
Ֆայիտէսինէ մէյլ էտէր, վէ ֆայիտէ օ տուր քի՛ քի
չինին արգուսի անտէ թէքմիլ օլա, վէ արգու՛ թա
նըլսն շէյէ օլուր : Իմաի՛ ինսան նէ գատար քի տիւ
նեատէ տիր՝ թէնէ միւթալիք օլան նէսնէլէրէ արգու
ետէր. զիրա՛ անլէրի կետիւր. վէ թէն արգուլէ
րէնտէ հէփիսինտէն ագաէմ՝ նաֆագա արը՝ : Պա
խուտուս՝ ինսան օ տէրէճէ պօքճլու տուր Ալլահը
սէվմէկէ, թա՛ քի վիւճուտինի անըն մուհապպէթիւ
նէ ֆէտա էտէ. վէ ինսանըն վիւճուտի պու տիւն
եատէ թաամ իլէ սաղ գալըք, օ էճիլտէն իլք թէն
պիհ թաամ իշիւն օլտու :

Ինսան մադաւմ իքէն՝ սիւտ իլէ իտարէ օլուպ,
պիւլիւտիւքճէ կէօնակէօն թաամլէր իստէր. պէլի՛
ինսանէ նաֆագա լաղըմ, վէ լաքին՝ էքմէքտէն վէ
սուտան մատարը՝ մաւթլազ շէցլէ օլտուն տէմէք,
վիւճուտի թէլէֆ էթմէք տիր. զիրա չօգ իլլէթ՝
թիւրլիւ պէ թիւրլիւ եէյիւպ իլմէքտէն զուհուր
էտէր : Նաֆագա մատտէսի՛ ինսանէ ազիմ ղայլէ իւ
քէն՝ քիպիլըլք իլէ իւնլան սէվտասընա տիւշիւպ՝
էսպաս վէ մէսքեան խուսուսլէրի իշիւն՝ թէքքար
պի հիսապ մէշլուլիէթէ կիրիֆթար օլմագ, քէնտի
քէնտինի թէքտիր էթմէք տիր : Իւնվանէ վէ սէֆայէ
չօգ ագչէ լաղըմ, չօգ պգչէ՛ եա չօգ զահմէթ իլէ
ճէմ օլուր՝ եա չօգ կիւնահ իլէ, վէ պունուն իքիօի

տէ ինսանըն ճանընա՝ Թէնինէ՝ վէ բահաթընա՝ քէ-
տէր վէրիր : Խուսուսա քի՝ պէջլէ նահէմվար հա-
րէքէթ խիլաֆը էմրի խիւտա տըր . վէ խիլաֆը էմր
խիւտա էտէն՝ հէր հալ Թէքտիր օլուր : Ինսանըն
ղաթը վէ ասը պիրի պիրինէ մուղայիր մէվատտէն
(նիւթ) պիրլէնմիշ օլմաղ իլէ՝ աղլիմ՝ ճէնք իւզըն տիր
տայիմա ¹ . զերա՝ ինսան տիւննատէ ճիսմանի շէյլէրի
կեօրմէսի իլէ՝ անլէրէ արղու էտէր . վէ բուհանի օ-
լանլէրի շիմտիլք կեօրէմէյիւս՝ գուլագ իլէ տույար :
Իմտի տիւննավիճէ , կէօզ՝ գուլաղը եէնէր ² . լաքին
բուհանի (հոգեւոր) խուսուսլէրտէ , գուլագ՝ կէօ-
ղիւ եէնէր ³ : Իմտի՝ էկէր Թէն կէօղիւ իլէ կեօր-
տիւկիւմիւղէ արղու էտիւս՝ բուհանի օլանլէրի միւ-
լահաղա էթմէղ խէք , հայվան կիպի օլուրուզ : !) Ի-
րա՝ հայվան հաղըրտա օլանը՝ վէ կեօրտիւկիւնիւ-
պէլէր . վէ լաքին՝ ինսանըն շէրէֆի ճան տըր . նէ
գատար զիյատէ՝ ճանտ միւթալիք օլան մատտէլէրտէ
քէմալէթ քէսպ էտէր իսէ , օ՝ գատար շէրէֆի ար-
թար :

Պօւրատէ՝ խօշճա միւլսահաղա էյլէ բուհանի մէ-
վատլէր հադգընտա , տէմէ քի էվվէլա անկլայըմ՝
վէ սօնկրա ինանտըմ , իլա՝ էվվէլա ինան , քի սօնկ-
րա անկլայասըն ⁴ :

1 Զի մարմին ցանկայ հակառակ հոգւոյ , և հոգի հակառակ մարմնոյ .
Գալա . Ե . 17 :

2 Ըստ առածին՝ Թէ Ճիսմարտաղոյն է տեսութիւն աշայ՝ քան զուր
ականջայ :

3 Հաւատքի լսելոյ են , և լուր ՚ի բանէն Քրիստոսի . Հոսիմ . Ժ . 17 :

4 Ըստ առածին , մի իմանար՝ զի հաւատարոյն . ոչը հաւատա՝ զի Ի-
մանայցես :

ՍԻՒԱԼ 14.

Արտաբան Ռէն օլան Ռէյլէ աղաճընըն իֆի նէ՞ իրի :

Ճ. Իսմի մարիւմ տէկիլ՝ լաքին ատէթա պիր աղաճ իտի . վէ անըն իսմի Աղիզ քիթապտէ պէյան օլ մատըղինտէն , հէր քիմ նէ քի աէր իսէ՝ իսպաթընա գատոր օլամաղ . Վէ էկէր նէ աղաճը օլտուղի մարիւմ օլսա , ալէմ անի ֆէնա պէլէր իտի . լաքին ան տէ քէնտի թապիաթընտէն ֆէնալըգ եօգ իսի¹ . զիւրա ֆէնա շէյ եարաթմատը Ալլահ² . Պէլի պաղը շէյ վար՝ քի ինսան վէ հայվան եէսէ էօլիւր , լաքին ան լէրէ տախի ֆէնա տէնիլմէզ . զիւրա էլպէթ պիր շէյէ լաղըմ սըր քի Ալլահ անլէրի եարաթտը . Իմաի պու խուսուստէ պիր քիմնէ՝ մութլագ աղաճ՝ վէ եէնէ՝ ճէք մէյվէ տէկիլ տիր տէյու՝ պաշգա մանէ վէրսէ , քիթապըն ֆլէքրինէ մուղայիր օլուր :

Ղաղէպ՝ ֆէնա ամէլ իշիւն տըր , լաքին ֆէնա՝ իքի ճինս տիր . պիրինէ թապիաթտէն ֆէնա տէնիլը , նիճէ քի՝ էօլտիւրմէք , էլին ըրզընա կէշմէք , շալմագ , խիլաֆ սէյլէմէք , գանահաթսըզլըգ , վէ տահա պունլարըն էմսալի . քի անլէր թապիաթ նօմօսունա (բնական օրէնք) գարշը օլմաղ իլէ՝ մէն օլունմուշ տուրլէր , վէ անլէրի իշլէյէն մութլագ թէքտիրէ միւսթահագ օլուր . վէ օ պիրինէ մէն օլ մասը իշիւն ֆէնա տէնիլիր : Լվվէլքի՝ ֆէնա օլտուղի իշիւն մէն օլուր , իքինճիսի՝ մէն օլտուղի իշիւն ֆէնա օլուր : Իմոի թապիաթտէն քեօթիւ օլմայան լէրին հագգընտա՝ էկէր եասագ վէ թէնպիհ օլմաղ իսէ , անլէրի իշլէյէն թէքտիրէ լայըգ օլմաղ . նիճէ

1 Բարի էր ծառն ի կերակուր . Ճնդ . Գ . 6 :

2 Ձէ ամենայն արարածք Աստուծոյ՝ բարի են , և չէք ինչ խոտան . Ե . Տիֆ . Դ . 4 :

քի պիր փատիշահ քենտի թօփոսողնտէ՝ պազը խուսուսէր հագգընտա եասագ էտէր, քի անլէր՝ ախէր փատիշահըն թօփոսողնտէ եասագ տէկիլ տիրէր . անճագ եասագ օլան եէրտէ անլէրի իշլէյէն՝ շէրան թէքաիր օլուր : Իշտէ պէօյլէ անկլա մէզքիւր մէյվէնին հագգընտա . զիրա էկէր թէնպիհ օլմասա իտի , անէ եէմէք խաթա տէկիլ իտի¹ . Իմտի մաստէ մէյվէտէ վէ եէմէտէ տէկիլ , իլլա քի իթասաթսըզլլգտա :

Ս Ի Ի Ա Լ 15 .

Ալլաւ Աշամա լէնպիհ էլիտի իտէ՝ Եւայ Խաթաբլլէ՛՛ Պի իտի :

Ճ . Եւրաստըմըշ իտի , վէ թէնպիհ իքիսինին հագգընտա օլտու . լաքին Աշամ ալիմ, վէ աիշէհլէնին իւզէրինէ հիւքիւմասար օլմազ իլէ , թէնպիհ աւնէ օլունտու : Իմտի՝ Աշամա պօրճ իտի տիզգաթ էթմէք՝ քի օլմայա Եւայ թէնպիհէ մուղայիր հարէքթէմ էտէ . քէզա Եւայա տախի պօրճ իտի՝ Աշամըն եանընտէն պըրլմամագ . զիրա Եւայ դրախտաա եալընըզ կէզէր իքէն՝ ալտանտը . վէ Աշամ անի թէքաիր էտիւպ՝ քենտի տախի անէ ույմասա իտի , քէտէր օլմազ իտի . նիճէ քի Եւանըն եէտիկինտէ՝ չըպլագ օլմատըլար , իլլա քի Աշամ Եէյինճէ անկլա տըլար չըպլագ օլտուզլէրինի² :

Ղպէթ հիւսնիւ թէրթիպ լազըմ նիտլան թաւթիսինին իտարէսինէ . զիրա անլէրի քենտի աղուլէրինէ պըրագտան՝ չօգ տէֆա նահէմլար հարէքթէմ մէյլ էտիւպ , կէրէք քենտիլէրինին վէ կէրէք աայիրլէրինին քէտէրինէ պատի օլուրլէր :

1 Պատճառս առին մեզքն պատուիրանաւն . . . զի առանց օրինացն մեզքն մեռեալ էին . Էսոմֆ . Է . 8 :

2 Եւ ետ քան իւրում ընդ իւր , և կերան , և բացան աչք երկուցունց , և գիտային զի մերկ էին . Տննդ . Գ . 7 :

ՍԻՒԱԼ 16.

Նիսիսն էյի ին ֆենայը պիմէ՝ աղաճը գիշիլի՝ Ռոյի
Ռին օլան աղաճա :

Ճ. Չիւնքի թենպիհ մեղքիւր աղաճըն հագ-
գընաա օլուու . վէ անըն մէյվէսինտէն էքլ էտինճէ ,
ինսպէթ օլան տէվլէթի տէրագապ գայպ էտիւպ՝ իւ-
րեան վէ սէֆիլ օլմալէրի իլէ , էյի իլէ ֆընանըն
ֆէրգինի անկլատըւար . օ էճիլտէն էյի իլէ ֆենայը
պիլմէք աղաճը տէնիլտի անէ :

Խայիրի վէ շէրրի պիլմէք՝ թենպիհ իլէ ֆէրգ օ-
լուր՝ . պիր թենպիհ սապիթ օլուուգտէ՝ անէ չիւպհէ
էտիւպ՝ էմրին մուղայիրինի իչլէմէք , իթաաթսըզլըգ-
տէն վէ էմնիյէթսիզլիքտէն հաարլ օլուր : Ալլահըն
էմրինի տուլուճա՝ լա՝ չիւպհէ իթաաթ էթմէք լա-
զըմ իքէն , շէյթան իղվաթը իլէ Եւայ չիւպհէ էթտի
Ալլահըն հագգընաա քի՝ պէլքի մախուու էսիրկէտի
օ մէյվէի պիլտէն՝ քի զինիմիզ աչըլմասըն . վէ պու-
տուրէթ իլէ էմնիյէթինի Ալլահտէն գալտըրըպ՝ մեղ-
քիւր մէյվէի էքլ էթտի . վէ Ադամ տախի Եւանըն
խաթըր իչիւն էքլ էտինճէ , իթաաթսըզլըգըն նէ
տէրէճէ քեթիւ օլուուղինի պիլտիլէք :

ՍԻՒԱԼ 17.

Նիճէ ալիլալը էօլէ՝ իլէ էօլիք , (հահա Ռահիլ) :

Ճ. Թէն իլէ էօլմէք ինսանէ թապիաթտէն
տիր , զիրա թէն պիրի պիրինէ զըտ էնասըր էրպաի-
տէն (չորս տարերք) թէրքիպ օլունմուշ տուր . լա-
քին ճան՝ մատամ քի հիսսէտէն պիրլէնմիշ օլմայուպ՝

1 Չմղա ոչ գիտէի , էթէ ոչ օրինօք . հոռվ . է . 7 :

եւքիարէ ըուհ տըր . օ էճիլտէն ինսանըն ճանընա
էօլմէք միւմքին տէկիլ տիր . վէ Ալլահըն լուծֆու
իլէ ֆաղիլէթ իշլէյիւպ՝ էպէտի էօմիւր տէվլէթինէ
վասըլ օլմաղա մինասիպէթի վար տըր՝ . անձագ օ քի
քէպիր (մահացու) կիւնահ իշլէր , ինայէթ օլան
լուծֆու գայպ էտէր . վէ լուծֆ գայպ օլունձա ,
ճէննէթէ վասըլ օլմաղա մինասիպէթի գալմայըպ՝
կէօյա քի՝ ճան իլէ էպէտիլ էպէտ էօլմիւշ սայըլըր :

Օ իրա նիճէ քի ինսանըն կէօղիւ շապգ օլմայըն
ճա կեօրէմէզ , քէզա՝ ճանը տախի լուծֆ օլմատըզ
ճա , էպէտի էօմիւրէ լոյըզ օլմամաղ . լաքին ճան թա
պիաթտէն էօլլումիւղ օլմաղ իլէ , կիւնահը սէպէ
պինէ՝ էպէտի զաղէպէ միւսթահագ օլուր . վէ պու
միսիլլիւ զաղէպէ էօլլում իլէ էօլմէք տէնիլըր :

Ս Ի Ի Ա Լ 18 .

Շէյխան Դիլան ալփալիք ինսանը :

Ճ . Քէնտի քեօթիւլլիւկիւնտէն վէ հասէտին
տէն : Օ իրա՝ չիւնքի շէյթան ճէմի մէլայիքլէրին
սէրվէրի խտի , վէ քիպիրլիկի սէպէպինէ՝ Ալլահտէն
թէքտիր օլուպ՝ ճէհէննէմլլըք օլտու՝ . վէ ինսանընա
ղալիպ օլմաղ իլէ՝ էթտիկինէ թէօպէ տէմէյիւպ՝ է
պէտի ասիլիքտէ գալըր . օ էճիլտէն Ալլահա զըտ օ
լարագ՝ զէճրէն ինսանը ալտաթտը քի , անի տախի
քէնտի կիպի ասի էտիւպ՝ Ալլահըն իթասթընտէն
շըգարմաղ իլէ , ճէննէթտէն մահրում էտէ :

1 Շնորհքն Աստուծոյ կեանք յաւիտենից 'ի քն Յն . Էս . 23 :

2 Եթէ 'ի հրէշտական յանցուցեալս Աստուած ոչ խնայեաց , այլ իա
ւարային կապանօք արկեալ 'ի տալարտուն՝ Լու պահէլ 'ի գատատան .
Կովուշ . Բ . Պէպր . Բ . 4 :

Ոյ՛հ հմ էլլէ , շէյթան էկէր ինսանը ալտաթմասա
 իտի , եվվէլքի էթտիկի կիւնահ իլէ գալլա՛յ՝ եալլը
 նըզ անըն զազէպինի չէքէճէք իտի . լաքին ինսանը
 կիւնահա տիւշիւրմէսի իլէ , քէնտի զազէպինի ար-
 թըրտը : Իշտէ պէջլէ տիր հասէտ օլանըն ֆէյլի ,
 պաշգասընա էյի օլմասըն տէյու , քէնտի զազէպինի
 չօղալտըր :

ՍԻՒԱԼ 19 .

Շէյթան նիլէն ելլանէ կէրիւղ՝ անըն իլէ ալտաթմասը :

Ճ . Շէյթան քէնտի զէհիրլէնմիշ կիւնահ իւ-
 ղէ , ելլան տախի թապիաթընտէն զէհիրլի օլմաղ իւ-
 ղէ , անըն էլի իլէ զէհիրլէտի ինսանը : (!) Երա՛ պէջ-
 ղէ պիր ֆիթնէ , ճէմի ֆէնալարըն ֆէնասը օլան մմա-
 լահաթէ ալէթ՝ անճադ քի ելլան կիպի գալպի զէ-
 հիրլի , եիւզ իւտտիւնէ սիւրիւնէն , վէ տօղըտ եիւ-
 թիւմէյէն հայվանէ միւհթաճ :

Պաթուսուս՝ չիւնքի ելլան ճիւմլէ հայվանլէր ԳԼ.Գ. .
 տէն զիյատէ ֆիրասէթլի իտի : . անի քէնտինէ ալէթ
 էտէր քի՝ ֆիթնէսի իճրա օլա . նիճէ քի՝ հազգընա
 ըիզա օլմայան՝ քէսքին ֆիքիրլի եալան շահիտի կեօ-
 թիւրիւր մուրաֆայա՝ քի ալէմին հազգընը խիթալ
 էտէ . վէ շէյթան նիճէ քի տիւնեանըն էվվէլինտէ
 ելլանէ կիրիւպ՝ անըն ազզը իլէ՝ Ալլահըն էմրինէ
 խիլսֆը ինհա մանէ վէրէրէք՝ ինսանը կիւնահա տիւ-
 շիւրտիւ , քէզալիք՝ տայիմա ելլան կիպի զէհիրլի՝ վէ
 ֆիքրի ֆէսատ օլանլէրի ալէթ էտիւպ , անլէրին եէ-
 տի իլէ չօղարընըն թէլէֆինէ սէպէպ օլուր . քէզա՛

1 Օն էր իմաստնագոյն քան զամենայն գաղանս որ 'ի վերայ Էրկի .
 ԾՆԴ . Գ . 1 :

տիւնեանն նիհայեթ վագթինտէ տախի թէճճուլէ
(նեռն) կիրիւսլ՝ չօգ ֆէսատ էթսէ կերէք¹ :

Ս Ի Ի Ա Լ 20 .

ԱՆԸՆ յիւլէ՞լ յի իպի ԱԳ՝ճԷՆ ԳԴ՝՝՝՝՝՝՝ ԷԿԷՃԷԼԷԼԷՆԻ ՆԻԼԷ՝Ն
ԼԷՆԿԷԼԷՆ ԷԼԷԿԷՆ :

Ճ . Պ իւր իտի . անճագ Ալլահն սիլմէսի ին-
սանն կիւնահընա սէպէս տէկիլ տիր . զիրա անն
սիլմէսինտէն՝ իճապ էթմէզ քի ինսան կիւնահ իշ-
լէյէ . իմտի թէնսիհ լազըմընտան իտի . զիրա՝ սիւ-
յիւք իլէ քիւլիւկիւն սիլնինտէ՝ մու թլագ սիւր ֆէրդ
օլմաղա միւհթաճ . վէ սուլ ֆէրդ տախի՝ թէքմիլ
մուհապպէթ իլէ իզզէթ էթմէքտէ գարար գըլար .
վէ իզզէթլէրտէ՝ սիւյիւկիւն նուֆուսինի իճրա էթ-
մէքտէն զայրի մագսուլի օլմաղ² . օ էճիլտէն թէն
սիհ օլունտու՝ քի ինսանն Ալլահա մուհապպէթի
օլտուղի , վէ անն իզզէթինի սագլատըղի սէյան օլ-
տուն : Օ իրա՝ ինսան հէր վէճ՝ իլէ սօրճլու տուր
Ալլահը սէվիւսլ՝ անէ իզզէթ էթմէկէ . վէ սուլ՝ զայ-
րի շէյ իլէ օլմաղ , իլլա քի՝ անն էմրինի իճրա էթ-
մէք իլէ օլուր :

Պախուսուա՝ թէնսիհ էթտի իսէ , անն իճրա-
սընէ գատըր օլմաղա՝ ֆիքիր վէ բատէթ տախի վէր-
տի . քի ինսան ֆիքիր իլէ սահիհ օլանը թանըսըն , վէ
բատէթ իլէ էյիյի սէվսին : Վէ սահիհլէրտէ՝ Ալլա-
հըն էմրի ճիւմլէտէն սահիհ , վէ սէվիլէճէքլէրտէ՝
Ալլահտէն իլէրի սէվիլէճէք եօգ տուր : Պունտան

1 Եւ յայտնեցի մարգն անօրէնութեան՝ որդին կորստեան . . . որոյ
գողութեան ըստ ազգեցութեան սատանայի է . Բ . Թէսալ . Բ . 1 . 9 :

2 Եթէ որ ո՛րեւ զիս՝ զբանն իմ պահեցէ . Յ . Է . Ժ . 25 :

գաթի նաղար՝ քէֆայեթ էտէճէք գառար լուծֆ
(բաւական շնորհք) տախի ինոյեթ էթտի՝ քի էկէր
էմրին իճրասընտէ գուսուր էտէր իսէ , էօղը էտէ-
ճէք քեօշէ գալմայլսլ՝ գապահաթ ինսանըն օլտուղի
աշիքեար օլտուն : Պէլի՝ Ալլահ պիլիը ինսանըն գալ-
պինի . լաբին՝ ինսանա տախի պէյան օլմագ իչիւն
թէնպիհ էտէր¹ , քի իթաաթ էտէնէ իզպէթ , իթա-
աթ էթմէյէնէ զազէպ օլտուղինտէ՝ հէրքէս Ալլա-
հըն առալէթինի մէտհ էտէ : Իչէր՝ Ալլահըն թէն-
պիհի գապիլիիզ օլսա իտի՝ հիչ պիք քիմնէ իճրա է-
տէմէզ իտի , անճագ չօգլարը իճրա էթտիլէր . վէ
քիմ քի՝ գուսուր էտէր իսէ , տէկիլ քի գատըր օ-
լամատըղինտէն՝ իլլա քի՝ միւրատ էթմէտիկինտէն
գուսուր էտէր . զիրա՝ Ալլահ գապիլիիզ շէյ էմր
էթմէզ² :

Թէնպիհ՝ պիր ճէտա եօլա պէնկղէր՝ քի անտէն
կիտէն մէնղիլինէ վասըլ օլուր . թէնպիհ օլմագ իսէ ,
ինսան պերրի եապան իզի պէլլիտիզ չեօլտէ գայպ
օլմուչ եօլճու կիսլի՝ կիթտիկի եօլու վէ գօնագ եէ-
րինի պիլմէզ . Պախուսուս քի՝ էկէր թէնպիհ օլմագ
իսէ , եախօտ Ալլահ՝ ինսանըն րէյինի քէնտի թէն-
պիհինին իճրասընա ճէպըր էթսէ , ինսան իւճրէթէ
լայըգ օլմայսուպ , հայլան տէրէճէսինէ ինէր : Վա-
գաւս՝ էկէր հէր ատէմ առալէթ իւզըէ հարէքէթ
էթսէ , թէնպիհ իգթիզա էթմէզ իտի . նիճէ քի՝
Ենովք , Նոյ , Մեւթիսեդեկ , Յօր , վէ տախի՝ սայիր
Աղիզէր . լաբին չօգլարը նաշէրի հարէքէթէ մէյլ

1 Յիշեցես զամենայն ճանապարհն՝ զոր էած զքեզ Տէր ընդ անապատն .
զիւկեսցէ զքեզ՝ և փորձիցէ զքեզ , և ճանաչիցէ թէ զինչ կայցէ 'ի սրտի
քում , եթէ պահեսցես զպատուիրանս նորա , և թէ ոչ . Բ . Օրէն . Ը . 2 :

2 Մի առիցես 'ի սրտի քում ո՞վ ելանիցէ յերկինս . . . կամ ո՞վ իջանիցէ
յանդուռէս . . . մերձ է բանն 'ի բերան քո՝ և 'ի սրտի քում է . Հօով . Ժ . 6 :

էթմէք իլէ՝ Ալլահ քէնտի էմրինի պէյան էթտի Ա-
ղիզ քիթապտէ՝ քի պիլմէզ իտիք տէյու էօզը՝ վէ
պէհանէ էթմէսինլէր :

Իշիմտի՝ եւ թէնպիհէ իթաաթ էյլէ , եւ ճէն
նէթտէն ումուտինի քէս . սէն Ալլահըն իզզէթինի
սագլա , քի Ալլահ տափի սէնի միւշէրրէֆ էթսին՝ :

Ս Ի Ի Ա Լ 21 .

Ալլահ պիլմէշ փ իփ Արամն կիլէնիլի եիլի՝ Կիլէն փ-
աւ էրէր փ նէրէրէփն (ո՞ր է) :

Ճ . Պիլիթ իտի . լաքին՝ պու սիւալ անի թէօ-
պէյէ տալէթ էթմէք իտի . զիրա տէկիլքի նէրէտէ
օլտուղինի տրար , իլլա նէ հալտէ օլտուղինի՝ անէ
պիլտիթմէք իսթէր , քի թէօպէ տէսին : Լէօյա տէ-
մէք իսթէր քի , եւ Ադամ , պու նէ փէրուշան հալէ
տիւշմիւշսիւն , համի սէնին բուհանի զինէթին .
համի սանա ինայէթ օլան լութֆ . սէնի քիմ պու
սէֆիլ հալէ պրրագտը . թա՛ քի աղաճ եափրաղի իլէ
էօթթիւնմէկէ միւհթաճ օլմուշտուն . վէ Ադամ թէօ
պէ տէմէյիւպ՝ չըպլագ օլտուղինի էօզը էթտի . Եւ
զար էյլէ ինսանըն հալինէ , կիւնահընտան փիւշման օլ-
մայուպ , կիւնահա սիտէլ օլան զագէպտէն շիքեպէթ
էտէր . զիրա՝ իւրեան օլմագ կիւնահ տէկիլ , իլլա
զագէպ իտի : ()՝ էճիլտէն՝ Ալլահ ճէվապ էտէր քի՝
քիմ տէտի սանա քի չըպլագսըն , (զիրա օ սէնին բի-
ղան իլէ տէկիլ տիր) . իլլա քի՝ եէմէ տէտիլիմ ա-
ղաճտէն եէտֆն մի , քի անտէն եէմէք եախօտ եէ-
մէմէք՝ սէնին էլինտէ իտի , լաքին Ադամ եինէ թէօ

1 Չփառաւորիչս իմ փառաւորեցից , և որ արհամարհէն զիս՝ անար-
գէսքի . Յ . Թագ . Բ . 30 :

պէ տէմէտիկինտէն մատէ՝ Եւայը սէպէպ թութմաղ իլէ , Ալլահա պէհանէ պուլմուշ օլտու :

Վէհմ էյլէ , Ագամ թէնպիհէ գարշը հարէքէթ էտինճէ՝ Ալլահտէն ինայէթ օլան քերէմի գայպ էթ տի իսէ տէ՝ տահա դրախտուա խոր . վէ թէօպէ տէ մէյիւպ՝ Ալլահըն սիւալինէ մինասիպէթսիզ ճէվապ վէրմէսի իլէ՝ զիյատէ զազէպէ լայըգ օլտու . զիրա՝ դրախտուան իխրաճ օլտուգտէն մատէ , նաֆագասընը տախի զահմէթ իլէ պուլմաղա պօրճլու օլտու ¹ . պախուսուա քի զէմինէ լանէթ վէրիլտի ² :

Ինսան՝ կիւնահը սէպէպինէ տէկիլքի եալընըզ վիւճուտինտէ , իլլա՝ մալինտէ , էվլատընտէ , վէ սէվէ կիւլլահինտէ՝ տախի թէքտիր օլուր . զիրա կիւնահ իշլէյէն՝ Ալլահըն մուհապպէթինտէն եիւզ չէվիլիւպ՝ տիւնեալի շէյլէրէ մուհապպէթ վէրմէսի իլէ՝ շէրան անլէրտէ՝ վէ անլէր իլէ թէքտիր օլուր ³ : Ալլահ նիճէ քի մերհամէթ սահիպի՝ քէզա ատալէթ սահիպի տիր . իմտի՝ անըն մերհամէթինէ գտրշը տուրան՝ հասէպիլ իգթիզա՝ ատալէթինտէն թէքտիր օլսա կէրէք . զիրա մերհամէթին գըյմէթինի՝ ատալէթ պէյան էտէր : Տէմէ քի Ալլահ ինսանըն կիւնահընը ալֆ էթսէ՝ քիմ նէ տէյէ պիլիր . հագիգաթ քիմ սէնին հատտի տէկիլ՝ քի Ալլահըն իշինէ գարըշա , անճազ՝ նիճէ քի մերհամէթինէ էօլլիւ եօգ , քէզա ատալէթինէ տախի էօլլիւ եօգ ⁴ : Ատալէթ օլմաղ իսէ՝ շէրիաթ մէն օլուր , վէ շէրիաթ մէն օլունճա՝ ասիլիկէ բուխսէթ օլուպ՝ հէրքէս գօրգուսուզ մէ-

1 Քրտամբը երեսոց քոց կերիցես զհայ քո . Ծննդ . Գ . 10 :

2 Անիծեալ լիցի երկիր ՚ի գործս քո . Ծննդ . Գ . 17 :

3 Որովք մեղանչէ դք , նովիմբք և տանջի . Իմաստ , ԺԱ . 17 :

4 Իրաւունք քո որպէս խորք բաղումք . Սաք . ԼԵ . 7 :

րամբ իւզրէ հարեքէթ էթմէք իլէ՝ ճիւմլէ ո՛ր սիրտէն ֆէնա սլուլուր :

Պախուսուա՝ սիր շէյէ բուխսէթ վէրմէք՝ իքի սէսէստէն զուհուր էտէր . եա՛ խօշանտըղինտէն , եախօտ մէնինէ գատըր օլամատըղինտէն . իմտի մալիւմ քի՝ Ալլահ կիւնահտէն խօշանմազ , զիրա՝ քէնտի Ազիզ տիր . քէզալիք գուտրէթ սահիպլի վէ ճիւմլէյէ գատըր օլմազ իլէ , շէրան թէքտիր էտէր կիւնահքեարը¹ : Պու տիւնեատէ հէր նէ գատար թէքտիրիյէթ օլսա կիւնահքեարէ՝ եինէ անտէ սիր մէր համէթ նիշանի պուլոււնուր² . էօրնէկի աշիքեսար կեօրիւնիւր Ադամտա վէ Եւատա . զիրա՝ դրախտտան իխրաճ օլտուգլարընտէ , Ալլահ անլէրի չըսլագ պըրագմայուոյ՝ (գօյուն փօստու օլտուն) էօրթիւնէ ճէք էսպաս վէրտի³ . լաքին՝ էօլտիւքտէն սօնկրա մէրհալմէթ գափուսու գափանըոյ՝ աուալէթ իւզրէ թէքտիր օլուր կիւնահքեար . նիճէ քի՝ մեծատունա ճէհէն նէմտէ սիր տամլա սու վէրէն օլմատը . Վ լ ի . ԺԶ . ԶԵ :

Ս Ի Ի Ա Լ 22 .

Արամ նիլէն պէպի Ալլահ չի թօրագ իրին թօրագ օլաւն , հապամ չի անպէ էօլմէլ ճան վար իրի :

Ճ . Արամ քէնտի հատտինի թանըսըն տէյու . զիրա թօփրագ իքէն անէ էօլմէզ ճան վէրիւսյ՝ մէլլայիք տէրէճէսի միւշէրրէֆ էյլէտի . անճագ մէզ սլուր պու ինայէթի թանըմատըղինտէն՝ էօլիւս հիյէթի ասլըյէսինէ տէօնմէք սիճիլ օլտու : Վ է տախի ֆիլհագիգա ինսանըն ճանը էօլմէզ , լաքին ին

1 Զամնայն մեղաւորս սատակէ Տէր . Սալմ . ՃԽԴ . 21 :

2 Խրատելով խրատեաց զիս Տէր . Լ ի մահ ոչ մատնեաց . Սալ . ՃԺԵ . 17 :

3 Արար . . . հանգերձս մաշկեղէն . Ծնդ . Գ . 21 :

սան սաստէ բուհ աւելիլ տիր մէլայիք կիպի, իլլա քի
թիւրապտէն եափըըմը տախի թէնի վար: Իմտի՝ ին-
սան էկէր ճանա միւթալիք հարէքէթտէ պուլունուր
խտէ, մէլայիք փայէսի քէսպ էտէր. վէ էկէր եալը-
նըզ թէնէ միւթալիք հարէքէթտէ մէյլ էտէր իտէ,
թիւրապ վէ հայվան տէրէճէսինէ ինէր¹. զիրա՝ բու-
հանի արզուլէրի թէրք էտիւս՝ սատտէ թէն արզու-
սինէ միւ շթագ օլմագ, թիւրապէ մէյլ էթմէք տիր.
օ էճիլտէն թօփրագ օլասըն տէտի կիւնահ իշէյէն
պտէմէ²:

Ս Ի Ի Ա Լ ՅՅ.

Ելլանէ Զի՛լէն ԿէԿի Ալլահ՝ Դի ԿէօԿի- մէ Գարնը Ի-շէրիհէ
Կի-րի-սի-ն, մէ Բօթրագ Եէ-սի, Դի-ի-ր շիւր շիճԿի-ի Կի-
Կի-րի-Դէ՛լ Դի Կի, մէ Բօթրագ Եէ-Դէ՛լ Դի Կի:

Ճ. Պէլլ՝ զաթը տախի շիմտիքի կիպի եիւրիւր,
վէ թօփրագ եէր իտի. լաքին Ալլահ՝ քի անէ լանէթ
վէրտի՝ անտէն սօնկրա դարնը իւզէրինտէ եիւրիւ-
մէք, վէ թիւրապ եէմէք, անէ զագէս օլտու³. Պուռ-
տան դաթինազար՝ ինսանըն կիւնահա տիւշմէսինէ
ալէթ օլտուղի իշիւն, ճիւմլէսինէ ասու օլուս՝ ա-
նըն սլաշընը էզմէկէ Ալլահտէն բուխտէթ օլտու ին-
սանէ⁴:

1 Մարդ ՚ի պատուի էր և ո՛չ իմացաւ, հաւասարեցաւ ոնանոց ան-
բանից և նմանեցաւ նոցա. Եւրդ. ԽԸ. 11:

2 Հող էիր և ՚ի հող դարձցիս. Ծննդ. Գ. 19:

3 Ի վերայ լանջոց և որովայնի քոյ դնացես, և հող կերիցես. Ծննդ.
Գ. 14:

4 Եդից թշնամութիւն ՚ի մէջ քո և ՚ի մէջ կնոջ, և ՚ի մէջ զաւա-
կի քո և ՚ի մէջ զաւակի դուրս. նա ոպատեցէ քում գլխոյ, և դու ըս-
պատեցես նորա պարշտպարի. Ծննդ. Գ. 15:

Վէ լաքին՝ զիբր օլանլէր տէկիլ քի եալընըզ երլանըն, իլլա քի՝ շէյթանըն հազգընտէ տախի անկլա մաղ իլէ, երլանըն կեօքսիւ վէ գարնը իւղէրինտէ սիւրիւնէրէք եիւրիւմէսի, վէ թօփրազ եէմէսի, շէյթանըն քիպիրլիկինի՝ վէ եէմէք սէպէպինէ ինսաւնը ալտատուպ՝ էօլիւմէ պօրճլու էթտիկինի պէյան էտէր. զիրա երլանըն կեօքսիւ՝ մաղըուրլուզ, վէ գարնը՝ պօղաղա միւպթէլա օլմազ նիշանը տրը: Քէզա՝ ինսանըն էօքճէսինի (գարշապար) սօգմաղա երլանըն պէքլէմէսի՝ շէյթանըն տայիմա ինսանը կիւնահա պըրազմաղա պէքլէյիւպ, թա՛ քի էօլիւմ վազթինէ գատար ֆէսատտան խալի օլմատըղինի պէյան էտէր:

Վէ բուհանի ֆիքիր իւղէ Յիսուս էֆէնտիմիղ էղտի շէյթանըն պաշընը, վէ անըն լութֆու իլէ ֆաղիլէթքեար օլանլէր տախի կիւնահա գարշը տուրաւ րազ՝ շէյթանըն պաշընը էզէրլէր՝:

Ս Ի Ի Ա Լ 24.

Ալլահ՝ Ադա՛ն, Ե-այը, վէ ելլանը Քէֆիր եփի-պ՝ ֆէսապ պաշը օլան շէյթանա նի՛շէ-ն պիր ճէվապ էիֆէփի:

Ճ. Թէքաիրիյէթտէն մերամ օ՛ քի՝ էկէր թէքաիր օլանտէ պիր էյի շէյ վար իսէ՝ անի ալմազ, եախօտ պիր էյի շէյէ ումուտ էտէք իսէ՝ անտէն մահրում էթմէք, եախօտ վիւճուտինէ իսկէնճէ վէրմէք. լաքին շէյթան մուգաստէմ Ալլահըն հուղուրինտէն տուր (հեռի) օլմաղ իլէ՝ օ՛ գատար ֆէնալըզ քէսպ էթտի քի՝ վարլըղինտէն զայրի պիր շէյ գալմատը իւղէրինտէ քի ալընա, վէ պիր էյլիկէ ումուտ էտէճէք

քեօչէսի եօգ իտի քի անտէն մահրում օլա, վէ բա-
հաթ տէկիլ քի իսկէնճէ վէրիլէ, զիրա՝ Ալլահըն ա-
տալէթ շէրիաթը իւզըն տայիմա եզլլէթտէ տիր:

Պախուսուս՝ զազէպլէրտէ պիւյիւք զազէպ՝ Ալ-
լահըն լութֆուսու գայպ էտիւպ՝ գաթի ումուտ
օլմագ տըր. իմսի՝ շէյթան գաթի ումուտ օլուպ՝
ֆէգաթ գաթը վարլըգ գալմըշ իտի անտէ, վէ պիլա
լութֆ՝ վարլըգ տախի ազիմ զազէպ տիր անէ, մա-
տամ քի էպէտիլ էպէտ սիասէթ շէքէր:

Պու տիւնեատէ ինսանէ վէրիլէն զազէպ իլուճ
կիպի տիր, վէ իլաճ՝ սաղալաճագ խասթէյէ օլուր.
իմսի՝ ինսան կիւնահէ տիւշիւպ ճան իլէ խասթէ-
լէնտի իսէ տէ, իւզէրինտէ սաղլըգ ումուտի գալ-
մազ իլէ՝ զազէպ իլաճը վէրիլտի քի շիֆա պուլա.
լաքին՝ շէյթան էօլմիւշ ատէմ կիպի՝ իլաճ գապուլ
էտէճէք հալի օլմատըղինտէն, անըն հագգընտա Ալ-
լահ պիր ճէվապ էթմէտի: Վէ տախի շէյթանըն՝
մէլայիք տէրէճէսինտէն իխրաճ օլմասընը՝ պաշ աշա-
ղա աիւշմէք (անկուսն) թապիյրի իլէ խապէր վէրիք
Քրիստոս¹. վէ պու միսիլլիւ տիւշմէք, շէյթանըն
կիւնահընըն էպէտի ավֆ օլուսմամագ սուրէթի տիր.
անճագ Ադամ գրախուտան իխրաճ օլուհճա, եինէ
գրախտըն գարշըսընտէ սաքին էթտիրտի անի Ալլահ՝
քի պուստէն ավֆ սուրէթի տույուլուր²:

Ս Ի Ի Ա Լ 25.

Լօֆիւր աղաճը Դէ՞ իպի:

Ճ. Լ տէթա պիր աղաճ իտի, լաքին իսմի պե-
յան տէկիլ, վէ անըն մէյվէսինտէ օ՛ տէրէճէ գու վ-

¹ Տեսանէի զոտաանայ անկեալ յերկնից իբրեւ զփառան. ՂԵՎ. Ժ. 18:

² Եւ եհան զԱդամ, ե. բնակիցայ յունգիման գրախտին փափկութեւ.
ԾՆՆՆ. Գ. 21:

վէթ վար իտի՝ քի անտէն վագըթ վագըթ եէյէն ա-
տէմ էօլմէյիւպ՝ Ալլահըն միւրատը ալիէսի իւզըէ՝
թային օլան միւտտէթ թէքմիլինտէ՝ ճէննէթէ նա-
յիլ օլաճագ իտի , օ էճիլտէն էօմիւր աղաճը իսմի
իլէ անար անի Աղիզ քիթաու :

Վէ պու գոււվմէթ տէկիլ քի աղաճըն թապիա-
թընտէն իտի , իլլա քի՝ Ալլահըն գուտրէթինտէն .
նիճէ քի հէր ճինս նէպատէթէ պիրէր կեօնէ գուվ-
վէթ վէ խասսէ քէրէմ էթմիշ տիր՝ քի ինսանըն վիւ-
ճուտինտէ զուհուր էտէն մարազլէրէ իլաճ օլալէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 26.

Լօթի-ր աղաճընն Ռեյվէ-իւպէն Աքամ էպլ էիֆիշ օլա՝ Նիճէ
օլա-ր իտի :

Ճ . Ալտանմագտէն էվմէլ՝ խօշ օլուր իտի . զի-
րա նիճէ քի պալատէ զիբր օլունտու , Ալլահըն էմ-
րի իւզըէ ճէննէթէ վասլլ օլաճագ իտի . անճագ ալ-
տանտրգտէն սօնկրա եէյուպ՝ տայիմա կիւնահտէ
եաշամալլ օլմաղ իլէ , ղայէթ ֆէնա պուլուր իտի .
ղիրա՝ կիւնահ իլէ եաշամատէն իսէ , էօլմէսի չօգ
էյի տիր , օ էճիլտէն Ալլահ քէնտի մէրհամէթինէ
մէպնի իխրաճ էթտի անի դրախտտան , քի մէղքիւր
մէյվէտէն եէմէսին :

Ս Ի Ի Ա Լ 27.

Ալլահ Նիլէն էօթի-ր աղաճընն էօլա-նո- պէպլէ-Ռեյվէ Ռեյլի-
(խիւլլէ) իային էիտի :

Ճ . Օլմայա քի՝ ինսանլէր չօգ եաշամագ ար-
ղուսի իլէ , անըն մէյվէսինտէն էքլ էտիւպ՝ անէ թա-

1 Եւ արգ գուցէ ձգիցէ զձեռն , և առնուցու ի ծառայն կենաց ,
ուտիցէ և կեցցէ յաւիտեան . Ճնդ . Գ . 22 :

փրնալէր : Պախուսուս ոլմայա քի՝ շէյթան անըն սէ-
պէպինէ ինսանէ էօմիւր վատ էտիւպ՝ քէնտինէ պէնտ
էտէ , վէ պու վէճ՝ իլէ զսննն ոլունմասըն՝ քի շէյթան
ինսանէ տօսթ վէ սէօղիւ կէրչէք տիւր : Վէ տախի՝
շիւնքի Ադամ հատտինտէն զիյատէ պիլմէկէ արզու
էթտի , օ էճիլտէն Քերովէլէրէ էմր ոլունտու քի՝
պէքլէյէլէր էօմիւր աղաճընըն եօլունու , քի ինսան
գատորր ոլմասըն անէ եագլաշմաղա . զիւրա՝ Քերովէ
լուղէթի՝ զիյատէ պիլիճի մանէսի մէֆհումինտէ օլ-
մաղ իլէ , Ադամըն թագսիրաթընէ կէօրէ՝ տավաճը
թային ոլտու ¹ :

Նազար էյլէ Ալլահըն ինայէթինէ , զիւրա՝ ինսա-
նը կիւնահտէն էսիրկէմէք իշիւն , օ տէրէճէ հիք-
մէթլի թերթիպլէր էտէր՝ քի անլէրէ ագըլ էրմէզ :
Աքին տէմէ քի Ադամ ալտանմազտէն էվվէլ , նիշիւն
շէյթանը մէն էթմէտի Ալլահ՝ քի ինսան կիւնահէ
տիւշմէյէ իտի , պէլի միւրատ էթուէ՝ գապիլ իտի .
լաքին պօրճ տէկիլ իտի Ալլահա շէյթանը մէն էթ-
մէք , մատամ քի՝ իգթիզա էտէճէք գուվվէթի սի-
լահ միսալի վէրտի ինսանէ՝ քի անըն իլէ տիւշմանը
ալթ էտէ . իմտի՝ թագսիրաթ ինսանտէ ոլտու . զի-
ւրա՝ Ֆիքիր վէ րատէթ սահիպի ոլմաղ իլէ , (նիճէ քի
իկիրմի սիւալտէ զէքր ոլտու) գատորր իտի շէյթանըն
հիլլէսինի ֆէրգ էսիւպ՝ անըն ֆէսատ ֆէյլինէ գար-
շը տուրմաղա : Պախուսուս քի՝ Ալլահըն գուտրէթի ,
իլմի , վէ էյլէկի զահիրէ չըգսըն . զիւրա շէյթանըն՝
ինսանէ էթտիկի քէմլիկի՝ էյլէկէ թէպսիլ էթմէտի
իլէ՝ գուտրէթի , հիքմէթլի թարիքլէր պուլմասը ի-
լէ՝ իլմի , քէրէմինի մէճճանէն իհսան էթմէտի իլէ՝
էյլէկի պէյան ոլտու : Քէզալէք գապահաթսըղէ ի-

¹ Էւ հրամայեաց քերովէկից . . . պահել զճանապարհս ծառոյն կէ-
նայ . Ծննդ . Գ . 24 :

նայելթ, վէ գապահաթըլլէ զազէպ էթտիկինտէ, մերհամէթի վէ ատալէթի պէյանն օլուպ՝ իշիտենլէր մէտհ էտէլէր Ալլահըն ատալէթ շէրիաթընը. Վէ տախի ինսան քէնտի հատտինի թանըյուպ՝ քիպիրլէն մէսին, վէ շէյթանըն քեօթիւլիւկիւ ճիւղլէյէ աշիւ քեար օլտուն. իմտի ազլը էրմէյէն քիմսէլէր՝ Ազիզ քիթապտէ եազըլան մատտէլէրէ գարշը ճէվապ էթմէսինլէր, ղիրա՝ Ալլահըն սըրրընա քիմսէ ազըլ էրտիրէմէղ¹:

ՍԻԻԱԼ 28.

Լ՛ԵՄԷՆ ԲԻԳԻՐԻԼ Ե՞ ԻԿԻ:

Ճ. Իթաաթսըզլըգ². լաքին իթաաթսըզլըգ՝ մուգատտէմ էմր օլմուշ թէնպիհ պէյանի տիր, վէ թէնպիհ եէմէք իշիւնն օլտու. պու սուրէթտէ՝ եէմէք արզուսի (որկրամուլութիւն) օլտու գապահաթ:

Լ՛նճագ տէկիլ քի քէնտինէ նաֆագա օլտուն տէյու եէտի, իլլա քի՝ անըն իլէ ղիյատէ իլմէ վասըլ օլուպ՝ Ալլահ կիպի էյիյի ֆէնայը թանըմաղէ արզու էթտի. իմտի պու սուրէթտէ՝ իլլամ արզուսու օլտու գապահաթ: Վէ տախի՝ աճապա նէ վար մէզքիւր մէյվէտէ տէյու, քէնտինէ իվ (կիրք) օլուպ՝ պէլքի գօրգու վէրմէք իշիւնն թէնպիհ օլունտու, պախուսու ԵԼանըն գալպի միւնքէսիր օլմասըն տէյու, անըն խաթըրըն՝ Ալլահըն թէնպիհինտէն ագտէմ սայտը. ղիրա՝ պիլիւր իտի Ադամ՝ քի թէնպիհէ մուղալի հարէքէթ էթմէք՝ խաթա տըր³:

1 Ո՛վ գիտայ զմիտ Տեառն. կամ ո՛վ եղև նմա խորհրդակից. Զառն. ԺԱ. 34:

2 Անհնազանդութեամբ միայն մարդոյ մեղաւորք բաղումք եղեն. Զառն. Ե. 19:

3 Ահամ ո՛չ պատրեցաւ, այլ կինն պատրեցաւ. Ե. Տէմի. Բ. 14:

Ս Ի Ի Ա Լ 29.

Այսին խափարաբնա պէտէլ օլան զաղէպ չէ՛ քի:

Ճ. Ի թաաթսըզլըղինէ պէտէլ՝ վիւճուտինտէ ճիսմանի արզուլէր ճանըն ի թաաթընտէն չըգմաղ իւլէ՝ անիտէ կիւնահ հարեքէթլէրի տուլուպ՝ հիճապինտէն նաշի ինճիր եափրաղը իլէ էօրթիւնմէկէ միւհթաճ օլտու¹: Հատտինտէն զիյատէ իլմէ վասըլ օլուպ՝ Ալլահ կիպի էյիյի վէ ֆէնայը պիլմէկէ արզու էթոիկինէ պէտէլ, զիհն աչըզլըղը գափանտը, վէ իւզէրինէ էօլիւմ սիճիլի օլտու: Ալլահըն հագգընտա իշկիլէ վարտըղինէ պէտէլ չէյթանէ էսիւր օլտու: Սէյվէնին հիւսնիւնտէն վէ լէզէթինտէն խօշանտըղինէ պէտէլ, վիւճուտինտէ կէօնակէօն էմրազլէր զուհուրինէ պասի օլուպ՝ նաֆագասընը տախի զահմէթ իլէ պուլմաղա մէճպուր օլտու: Տիւ չէհլինին խաթըրըն Ալլահըն թէնպիհինտէն իլէրի սայմասընա պէտէլ՝ դրախտտան իխրաճ օլուպ՝ տիւնեա զէմի չէքմէկէ տիւշար օլտու:

Ֆիլհագիգա՝ մէզբիւր զազէպլէրէ ճիւմլէ ինտան՝ էր վէ նիսվան (արք և կանայք) կիրիֆթար օլտու իսէ տէ՝ աղըր իլէ էվլատ տօղուրմապ նիսվան թայիֆէսինէ արթըյէ զազէպ վէրիլտի²: ()՝ էճիւտէն տիշ էհլի պօրճլու տուր՝ քի հէր վէճհ իլէ գասավէթէ թահամմիւլ էտիւպ՝ տայիմա քէնտի էրիւնին ի թաաթընտէ օլա: Սաքին տէմէ քի, պիզիմ իլմի խապէրիմիզ եօղ իքէն՝ Ադամըն սէպէպինէ պունճա էզլիւթ չէքէրիզ. պէլի՝ կիւնահը իշլէյէն Ադամ, լա-

1 Եւ գիտային զի մերկ էին. և կարեցին տերևս թղենուց, և արարին իւրեանց սփածանելիս. Ճննդ. Գ. 7:

2 Տրամութեամբ ծնցիս որդիս՝ և առ այր քո դարձ քո, և նա տիւրեցէ քեզ. Ճննդ. Գ. 16:

քին՝ ղազէպի վէրէն Ալլահ . վէ Ալլահ ատալէ Թքեա-
նի օլմաղ իլէ՝ քիմնէյէ ղատոր էթմէղ . վէ պիրինին
Թագսիրաթընա պէտէլ օ պիրինի Թէքուիր էթմէղ .
Իմաի՝ պու մատտէտէ Ալլահըն կիզլի սըրըր վար՝ քի
անէ ինսանըն Ֆիքրի էրմէղ : Նճագ՝ չիւնքի Ադամ՝
ճիւմլէ ինսանլէրին էվլէլի , վէ ճիւմլէսինին զիւրի-
յէթի անտէ օլմաղ իլէ՝ ճիւմլէսի անըն իլէ կիւնահ
իչլէմիչ օլտու ¹ . նիճէ քի՝ միսքիյն ատէմին զիւրլյէ-
թի տախի միսքիյն . վէ զէհիրլի ասմանըն իւզիւմիւ
վէ շէրապի տախի զէհիրլի օլուր :

Վէհմ էյլէ , նիճէ քի սէնին խապէրին եօղ իքէն
կիւնահքեար օլտուն , քէզա՝ սէնին խապէրին եօղ
իքէն խէլաս օլտուն : Օ՝ իրա՝ Յիսուս Քրիստոս էֆէն
տիմիզ Ադամտէն պօրճ գալան ճան էօլիւմիւ (սկըզ-
բնական մեղք) կիւնահատէն պիղի գուրթարուպ՝ շէյ-
թան էլինտէն խէլաս էթմէսի իլէ , Ադամըն գայպ
էթուիկինի Թէքրար ինայէթ վէ իհսան էթտի : Պա-
խուսուս՝ տահա չօգ կեօնէ բուհանի քէրէմլէրէ վա-
սըլ օլտուգ անըն լութֆու իլէ ² . ֆէգաթ ճիսմանի
էօլիւմ , վէ տիւնեա սըգընթըսը վէ զահմէթի գալ-
տը , քի անլէր իլէ ինսան տիւնեատէ ֆազլիլէթ Թա-
լիմի էտիւսյ՝ Թէրպիյէ օլա . վէ Ալլահըն էմրինէ մու-
ղայիր իշ էթմէյէ : Իմաի՝ Ադամա պէհանէ պիւլմա ,
իլլա՝ Յիսուս Քրիստոս էֆէնտիմիզտէն մէմիւն օլ .
վէ կիւնահատէն կէրի տուր՝ քի ճէհէննէմէ կիթմէ-
յէսին :

1 Մեղաք մէք ընդ հարսն մեր . Սալմ . ՃԵ . Թ :

2 Այլ Թագաւորեաց մահ Ադամայ մինչև Եփուէտու ի վերայ չրան
ցուցելոցն , ըստ նմանութեան յանցաւածոցն Ադամայ . . . Զի եթէ միոյն
յանցանօք բազումք մեռան , որչափ ևս առաւել շնորհքն Աստուծոյ և
պարգևք շնորհօք միոյն մարդոյ Յիսուսի Քրիստոսի ի բազումն առաւել
լաւ . Հարմ . Ե . 14 :

Ս Ի Ի Ա Լ 30.

Եւմ ելլաւ լերինէ վէ խոռոչներէն լեկտիկէ Կայիւր պիւր
ճէվալ ելաւ Դ :

Ճ. Սէհմ օլունուր քի՝ Ադամ գուրոյան է-
տիււլ՝ էվլատլէրի գուրպան էթմէսինի անտէն էօկ-
րէնտիլէր . պախուսուս Ալլահա տուա՝ նիյազ՝ վէ
չիւքր էտիււլ՝ մէմնուն օլմագ . վէ տահա պունլա-
րքն էմսալի ֆաղիլէթ թարիքլէրինի՝ վագթին իդ-
թիզասընէ կէօրէ թալիմ էթտի : | Կքին գապիլէքի՝
թէքտիլրէ վէ թաղիլրէ միւսթահագ. օլսնէ ճէվալ
էթմիշ օլմայա , մատամ քի ճիւմլէյէ մուայեան
(յայանի) իտի անըն թագսիրաթը սէպէպիլնէ՝ ին-
սանըն պու միհնէթ տիւնեաւընա սիւկիւն օլմասը .
զէրա՝ քիչինին գապահաթը քէնտի աղզընա տիզկին՝
վէ կէօղիւնէ փէրտէ օլունալ՝ պլրադմագ քի սայիլլէ-
րինին գապահաթընը լիսանէ ալունալ՝ էօկիւտ վէրէ
եախսու թէքտիլր էտէ :

| Կքին Նոյ նահապետ՝ քէնտի թոռնու Քանա-
նէ լանէթ վէրտի , նէ զէման քի՝ անըն գապահա-
թընը տույտու¹ . քէզալէք՝ Յակոբ նահապետ՝ քէն-
տի էվլատլէրի՝ Շմաւօնա վէ Ղեւիէ թաղիլր էթտի² ,
նէ զէման քի՝ անլէր գըզգարտաշլէրի Դինա իչիւն՝
Սիւքէմ մէմլէքէթինին տաէմլէրինի գըրտըլար . զէ-
րա՝ Նոյ վէ Յակոբ քէնտիլլէրի գապահաթընը օլմաղ
իլէ , գապահաթ էտէնի թէքտիլր էթտիլլէր :

1 Ձի տեսանէն զչիւղ յական Լիւթր քոյ , Լ ի քուժ ախանդ . զգե-
բանդ . Զ տեսանէն . Մարթ . է . 3 :

2 Անիծեալ Քանան մանուկ . Ճննդ . թ . 25 :

3 Ատեղի տրարիք զիս . Ճննդ . 1. Դ . 30 :

ՄԻՒԱԼ 31.

ՆԱԿԵՆ ԱԲԵՆԵ ԳՈՐԿԱՆԸ ԳՊԱԴՆԵՆՈՒՄ՝ ԿԱՅԵՆԻՆԻՔԻ
ԳՊԱԴՆԵՆՈՒՄ:

Ճ. ՍՆՀԱՊԱԿԵԹ ԻԼԵ ՍՈԼՆՈԼՄԱՍՏՐՈՂԻՆՈՒՆՆ .
զիրա՝ գուրպան հետիյէ կիպի Ալլահա սոլնուլուր .
վէ հետիյէ մուհապպեթ նիշանը տրը . իմտի էկէր
ինսանըն գալպինտէ՝ Ալլահըն մուհապպեթի օլմազ
իտէ . անըն հետիյէսի մագպուլէ կէչմէղ : Վէ մու-
հապպեթ տախի՝ ղայրի շէյ իլէ իճրա օլմազ . իլլա քի՝
գալպինի Ալլահա վէրմէք իլէ . օ էճիլտէն՝ Ալլահ
ինսանըն գալպինի իստէր՝ . զիրա՝ գալպինի վէրէն՝
էօմրիւնիւ վէ ճիւմլէ վարիյէթինի տախի Ալլահըն
ուղղունա ֆէտա էթմիշ օլուր : Իմտի՝ Կայենին գալ-
պինտէ Ալլահըն մուհապպեթի օլմաւորղինտէն , անըն
գուրպանը գապուլ օլմատը . զիրա՝ չիւնքի Կայեն
րէնչպէր իտի . Թօիրազ մահսուլինտէն կէթիրտի
Ալլահա հետիյէ . լաքին էյիսինի վէ վագթինտէ կէ-
թիրմէղ : ԼՆՃԱԳ ԱԲԵՆԸՆ ԳԱԼՊԻ ԱԼԼԱՀՈՒՄ օլուպ՝
չիւնքի չօպան իտի , սէմիզ վէ իլք տօղան գուրպան-
լըզ հայվանլէրտէն վագթի կէչիւրմէյերէք կէթիրտի
հետիյէսինի : Վէ օ վագթին իգթիզասընէ կէօրէ ,
մագպուլ օլան հետիյէնին իւզէրինէ՝ Հիւքմէթուլլահ
կէյտէն աթէշ էլամէթի զուհուր էտիւպ , անըն
մագպուլէ կէչտիկի պէյան օլուր իտի : ԼՆԲԵՆԸ
գուրպանընըն իւզէրինէ կէյտէն էլամէթ զուհուր
էտիւպ՝ Կայենինքինէ զուհուր էթմէտի : () Լ պապ-

1 Տուր յիս իրգեակի զիրա քո . Առաջ . ԻԳ . 26 .

2 Եւ եղև յիս աւուրց՝ երեւ Կային ի պողոյ երկրի պատարագ Աւ-
տուծոյ . Ծննդ . Դ . 3 :

3 Որով վկայեցաւ իսկ արդար լինել , զի ի վերայ պատարագացն եղև
նմա վկայութիւն յԱւտուծոյ . ԵԲԵՐՈՅ . ԺԱ . 4 :

4 Հայեցաւ Աւտուած ի Հարէլ և ի պատարագո նորա , և ի Կային
և ի զոհս նորա ոչ նայեցաւ . Ծննդ . Դ . 4 :

տէ մեզպուր դայէթ ազիմ գասապէթէ տիւշտիւ իւսէ տէ՝ թէօպէ տեմէյիւպ՝ գասապէթ էթմէսի իլէ՝ թագսիրաթընը արթըրտը . զիրա՝ գապահաթըլը օլտուղինի թանըմայուպ՝ գուրպանը գապուլ օլմասը տէյու կիւճէնտի . Վէ լաքին՝ Ալլահ մէրհամէթ . քեանի օլմազ իլէ՝ անըն թագսիրաթընը պէյան էտիւպ՝ խաթա էթտին սնւս օլ . հագգանիէթ իւզքէ տէկիլ տիր էթտիկին տէտի խէ տէ՝ մեզպուր երինէ թէօպէ տեմէզ :

Վէ շիւնքի Ալլահ՝ Աբէյին հէտիյէսինի գապուլ էթտի . պէլքի իլք էվլատլըք իխթիպարընը տախի անէ վէրիր տէյու՝ շիւպհէյէ վարուպ՝ հասէ . տինտէն նաչի Աբէյի էօլաիւրմէկէ ֆիքիր էտէր . կայէն սյու ֆէսատտէն կէրի տուրսուն տէյու՝ Ալլահ անէ տէրքի . Աբէլ երինէ սէնին իթասթընտէ օլտուն , վէ սէն հիւքմ էտէսին անէ՝ . կէօյա տեմէք իտէրքի՝ իլք էվլատլըք իխթիպարընը երինէ սէնտէպիր . ֆէգաթ թէօպէյէ կէլ , վէ գարտաչընէ քէտէր էթմէ . անճազ կայէն երինէ քեօթիւ ֆիքիրտէն տեօնմէզ . Վէ տախի տէնիլիրքի՝ կայէն շիքեայէթ էթտի Ալլահըն հագգընտէ՝ հէտիյէսինի գապուլ էթմէտիկի իշիւն . վէ Աբէլ Ալլահ հագ վէրիւպ՝ կայէնին հագսըզ օլտուղինի սեօյլէմէսի իլէ՝ հըրսլա նուպ էօլաիւրտիւ անի՝ . զիրա հագսըզ աաէմ տօղըս սեօյլէյէնէ տիւշման օլուր : Նազար գըլ՝ եիւք սէքտէն տիւշէն թաշ՝ հըզընը արթըրտարազ զէմինէ ինտիկի կիպի՝ կայէն տախի կիթտիքճէ ֆէնա պուլ :

1 Եւ ուզիչ ոչ բաժանես՝ միգար . լուս լիք . Ճննդ . Դ . 7 :

2 Աւ քեզ լիցի գարձ նորա , և դա տիւրեցես նմա . Ճննդ . Դ . 7 :

- Տես ի մէկնութիւն Սարգսի . կաթուղ . Ե . Եօնան . Գ . 2 :

3 Յարեաւ կային ի վերայ Հարէյի եղբոր իւրոց և սպան գնա . Ճննդ . Դ . 8 :

տու : Լ'տէմ էօլտիւրմէք պիւշիւք կիւնահ , լաքին
գարտաշընը էօլտիւրմէք՝ տահա գիյատե . հէր կիւ-
նահ իշէյէն թէքտիք օլուք , լաքին օքի պիւր կիւ-
նահըն իճատ օլմատընա սեպէպ օլուա , զայէթ գիյատե
թէքտիքէ միւսթահագ զուր : Իմտի՝ նիճէ քի կայէն
իւք գաթիլ ինաս (մարգասպան) , քէզա Աթէլ իւք
սարադ (արգար) :

Պաւնտան գաթի նաղար՝ գարտաշըն նէրէտէ տիք
տէյու Ալլահըն սիւալ էթտիկինէ՝ , թէօպէ տէյե-
ճէք եէրինէ՝ աստպսիզճէ , ագթանընա ճէվապ վէրիք
կիպի՝ պէն գարտաշըմըն պէքճիսիմիսիմ տէմէք իւլէ՝
քէնտիսի գապահաթարզ՝ վէ Ալլահը պիլմէզ եէրինէ
գօտու : Լ' զայլմ՝ չիւնքի գարտաշընըն պէքճիսի տէ-
կիլ իտին , էօլտիւրիւճիւ նիշիւն օլտուն . ա՛ մերհա
մէթտիզ՝ պօրճլու խոին սէքլէմէկէ , զիրա գարտա-
շըն իտի : Եւ չիւնքի մէզպուր գապահաթարզ կիպի
ճէվապ վէրտի , զանն օլմասըն քի էթտիկի Ալլահա
մաղիւմ տէկիլ տիր , օ էճիլտէն՝ Ալլահ անըն էթտի
կինի աշիքետար էտիւպ՝ տէր քի՝ գարտաշընըն գանը
Ֆիդան էտէր Պաթա՝ . լաքին օ զայլմ եինէ թէօպէյե
կէլմէյինճէ՝ լանէթ վէրիք անէ Ալլահ : Պու աէֆա
կայէն գաթի ումուտ պիրլէ , Ալլահըն մերհամէթի-
նէ գարշը ճէվապ էթմէսի իլէ՝ թագսիրաթը թա-
րագգա պուրտու . զիրա՝ քէնտի կիւնահընը Ալլահըն
մերհամէթինտէն զիյատե թուլտու՝ , օ էճիլտէն
մերհամէթէ նասէզա օլուպ՝ նիճէ քի Ալլահըն մու-
հապպէթինի գալպինտէն իխրաճ էթմիշ խաթ , քէզա՝
քէնտի տախի Ալլահըն եիւզիւնտէն իխրաճ օլտու՝ :

1 Ուր է Հարէլ եղգար քո . ծնդ . Դ . 9 :

2 Գոյուան պիւտան եղգար քո բաղպէ առ իս յերկրէ . ծնդ . Դ . 10 :

3 Մեծ է պատիժ իմ քան զթագուլի քեա . ծնդ . Դ . 13 :

4 Էլ կային յերեսաց Տեառն . ծնդ . Դ . 16 :

- Մերժեցաւ Դ նմանէ անիրաւն իւրով բարկու թէտմբ , ընդ եղգա-
րտապան օրոմմու թիւնա կրկու . իմաս . Ժ . 5 :

Հէր քիմ իսեն՝ իօշնա ֆիբրէ ակ, զիրա՝ քիմֆի ֆէյլինէ սիւլիւք էտէրսէն, անըն կիպի մուգապէլէ ալսան կէրէք: Պէյան տըր կայէնին զազէպի. էլի այաւ զը վէ պիւլթիւն վիւճուտի թիթիրէր, պաստըղը եէր սալլաւըր. սիր եէրսէ տուրամազ. ալէմտէն գորգար. քիմսէ անըն իլէ իլթիֆաթ էթմէզ. եէր վէ կէօյ անէ պիւլման օլուպ՝ ճէմֆ քեայինաթ անէ ճէլլատ կիպի կէօրիւնիւր. զիրա՝ քեայինաթըն Եաւ րաստանընէ ասու օլուու: Ալլահըն բէտա էթաիկինի՝ ճէմֆ վարլըգ բէտա էտէր. եաշամասը՝ էսլիւմտէն պէթէր. Եամբու՝ քէնտինէ զազէպ. զիրա՝ պիլիւր քի ասալէթ շէրիաթը քէնտի հազգընտա ճէլլատ կիպի՝ դըլլաքըն պիլէր՝ քի պիր կիւն գաթլ էտէ. վէ ճէ հէննէմ հազըրլանմը՝ քի էպէտիլ էպէտ սեօնմէզ աթէշ իլէ եապա: Այօլիւմ արար պուլամազ, զիրա՝ մէզպուր ալէմէ հիյպէթլի իպրէթ օլուուն տէյու. Հադ թարաֆընտէն պիր նիշան պէյան օլուու անըն իւզէրինտէ, քի անի քիմսէ էօլտիւրմէյէ¹. իշտէ պու տուր թէօպէ տէմէյէնին հալի:

Ս Ի Ի Ա Լ 32.

Լայիւն նի՞ճէ օլուու զազէպիէն սեկրա:

Ճ.՝ Այէթ ֆէնա օլուու. զիրա՝ Ալլահ Ադա մըն թագսիրաթը իշիւն՝ լանէթ վէրտիկինտէ, օլաւ նէթ Ադամըն իւզէրինէ օլմաղուպ՝ զէմինէ օլուու. անճադ կսպէնէ վէրիլէն լանէթ՝ անըն իւզէրինտէ գաբար դըլմազ իլէ², Ալլահըն լութֆուլնտէն մահ րոււմ օլուպ՝ էյլէք պէրէքէթի գալգաթը անտէն. վէ

1 Եւ Տէր Արուած Նշան ի կային շաղախանէ. Ճնդ. Դ. 18:

2 Անիծալ լիլիւր դու ի վերայ երկրի. Ճնդ. Դ. 11:

Թիմարորդ Թարլայը Թիքէն պատարզի կիպի՝ հէր Թիւրլիւ քեօթիւլիւք անտէ չօղարոր : Պատէհու՝ Նայիդ տէնիլէն էյալէթտէ սաքին օլուպ՝ զիւրիյէթի չօղալընձէ՝ շէհիր ետփտը . վէ քէնտի ճիւմլէյէ առու օլմաղ իլէ օղլունուն իսմինի գօր շէհիրին իւզէրինէ :

Իյայէն տիւնեա իւզէրինտէ սիֆտահ շէհիր ետփմասը իլէ , անկլանըր քի անտէ ճէննէթ ումուտի օլմայսւպ՝ եալընը ճիսմանի արզու վար իտի . վէ հէր վէճհ իլէ Ալլահըն ինայէթինտէն դաթի ումուտ օլմաղ իլէ , կիւն պէ կիւն քեօթիւլիւքտէ Թարազա պուլուպ՝ նիհայէթ Թոռնունուն Թօռնու Ղաւմէքին էլինտէն հայվան միսալի էօլտիւ տէնիլիք : Օլիրա՝ մէզպուր Ղամէք՝ պիր կիւն եանընտա պիր ուշաք իլէ՝ օրմանտէ ալ արար իքէն , կայէն տաթի անտէ աղաճլըգ արասընտէ պուլունուր . վէ ուշաք անտէ հայվան վար զանն էտիւպ՝ Ղամէքէ խապէր վէրինձէ , օ տախի պիլմէյէրէք՝ օգ իլէ վուրուպ էօլտիւրիւր անի , լաքին ալ զանն օլան՝ կայէն օլտուղի պէյան օլտուգտէ , Ղամէք հըրսլանուպ՝ ուշաղը տախի էօլտիւրիւր ¹ :

ՍԻՒԱԼ 33 .

Իյայէնպէն վէ Աբէլլէն մադէ՝ Արամայ էվլապ օլտուտ մու :

Ճ . (Օլտու , պէլի՝ Ադամըն եր վէ գըզ էվլատուլէրի չօգ իտի , լաքին իւշ էվլատընըն իսմի ֆէգաթ ԳԼ . Ե . պէյան տըր . կայէն , Աբէլ , Սէթ : Իյայէն գապահաթը սէպէպինէ րէտտ օլունտու . վէ Աբէլ՝ տիւնեա

¹ Այլ սպանի 'ի վերո ինձ , և հրիտասարգ՝ 'ի հարուածս ինձ . Ճանդ . Դ . 25 :

էհլի օլմաաան՝ Կայէնին էլինատէն էօլտիւ . պատէհու Սէթ տօղուպ՝ ազիմ թէսէլլա օլտու Ադամա . Պախուսուս՝ քի Ալլահ քէնտի լուծֆու իլէ անի միւղէր եէն էտէր՝ քի ինսանլէր Ալլահըն ինայէթինտէն գաթի ումուտ օլմաարնլէր . նիճէ քի Սէթ ֆազիլէթլի օլուպ՝ տայիմա Ալլահըն իթաաթընտէ դալմասը իլէ , տնըն ճինսինէ Ալլահ էվլատը տէնիլտի¹ . Վէ մէզ պուրուն օղու Ենովս , իպթիտա՝ աշիքեար իզզէթ վէ ճէմաաթ իլէ իպատէթէ տուրուպ՝ Ալլահա նիլյազ վէ տուա էթտի² . Վէզա անըն ճինսինտէն օլան Ենօք՝ ֆազիլէթլի վէ Ալլահա մագպուլ օլմազ իլէ , Ալլահ անի թէն իլէ տիւնեատէն նագլ էտէր պաշգա մահալէ³ . Վէզալիք Նոյ նահապետ Սէթին ճինսինտէն օլուպ՝ Ալլահա սատրգ վէ մագպուլիտի .

Պէհմ էլլէ . Ալլահըն իթաաթընտէ պի գուտուր օլան՝ էվլատ փայէսի քէսպ էտիւպ՝ հէր քէտէրտէն հըֆզ օլուր , նիճէ քի Նոյ՝ ինայէթի Պարի սու թուֆանընտէն խէլաս օլտու . լաքին Ալլահըն էմրինէ իթաաթ էթմէյէն , էվլատ փայէսինէ վասուլ օլմայուպ՝ ինսան օղու տէնիլտի . նիճէ քի Կայէնին ճինսինտէն օլան գըզլէրէ՝ ինսան գըղը տէնիլտի⁴ , քի անլէր սու թուֆանընտէ զարգ օլտու լէր :

ՍԻՒԱԼ 34 .

Ալլահ՝ Ենովս փանեպէն նիլէն նագլ էլիպի :

Ճ . Ալիւնահէ տիւլմէսին տէյու . զիրա չիւնքի մէզպուր ֆազիլէթլի իտի . Ալլահ անի սէվտիկինտէն

1 Տեսեալ որդւոցն Աստուծոյ . Ճնդ . 2 . 2 :

2 Նա յուսացաւ կոչել զանուն Տեսաւն Աստուծոյ . Ճնդ . 7 . 28 :

3 Եւ հաճոյ եղև Ենովք Աստուծոյ . և ոչ ուրեք գտանիւր , զի փոխեաց զնա Աստուած . Ճնդ . Ե . 24 :

4 Տեսեալ որդւոցն Աստուծոյ զգտորսն մարդկան . Ճնդ . 2 . 2 :

կիւնահքեարլերին մապէյնինտէն այրրուպ՝ պաշգան մահալէ նագլ էտէր՝ քի օրմայա կիւնահէ տիւշէ՝¹ Պախուսուս ինսան գաթի ումուտ օլմաօրն Ալլահըն քէրէմինտէն վէ ճէննէթտէն, իլլա քի զայրէթ էթ-
օին Ալլահ մազպուլ օլմաղա՝ քի ճէննէթէ վաորւ օլտուն՝ Վէ տախի պէյան օլտուն՝ քի էկէր Ադամ իթաաթ իւղլէ գալսա իտի՝ էօլմէտէն ճէննէթէ նա-
գըլ օլունաճագ իտի. (նիճէ քի իկիրմի պէշ սիւալ տէ զիբր օլտու). իմոի Ենովք՝ հէր վէճհ իւղլէ իթաաթտէ օլմաօր իլէ, Ալլահ անի թէն իլէ տիւ-
նեատէն նագլ էթտի՝ քի ինսանըն էօլիւմէ պօրձլու օլմաօր կիւնահ սէպէպի իշիւն օլտուղի պէյան օլա՝:

Պունտան գաթի նաղար, էկէր ինսան կիւնահէ տիւշմէսէ իտի՝ ճիւմլէսի ճէննէթէ կիտէր իտի. վէ լաթին չիմտի հէր քիմ սահիհ իման իլէ Մէսիհէ ի-
թաաթ էտիւպ՝ անըն էմրինի իճրա էտէր իսէ, օ կի տէր ճէննէթէ: Լնովքըն նէրէյէ նագլ օլտուղի պու-
ֆաօրլտէ եազըլը տէկիլ իսէ տէ, անըն նագլ օլտուղի մահալի դրախտ իտի իլէ անար Աղիզ քիթապ՝. վէ սուրք Եկէղեցի տախի՝ անըն օլտուղի եէրի՝ վերին երուսաղէմ վէ դրախտ թապիյրի իլէ պէյան էտէր: Լնովք թապիաթ նօմօսու վազթինտէն, վէ Եզիա փէյղամպէր՝ Մովսէսին նօմօսու վազթինտէն սատը գանէ շահատէթ պիլլէ՝ տիւնեանըն նիհայէթի թէճ-
ճալին զէմանինտէ կէլիւպ՝ Քրիստոնէական սուրք

1 Հաճոյ եղեալ Աստուծոյ (Լնովք) սիրեցաւ. և կենդանայն 'ի միոյ մեղաւորաց փոխեցաւ. . . . զէ մի շարութիւն ինչ շրջեց զիմաստութիւն իւր. կամ նենդութիւն պատրիցէ դանձն նորա. Իմաստ. Դ. 10:

2 Աստուած հաստատեաց զմարդն յանեղծութիւն. . . . նախանձու բանասրկութիւն եմուտ մահ յաշխարհ. Իմաստ. Բ. 23:

3 Ենովք հաճոյացաւ Աստուծոյ և վերափոխեցաւ 'ի դրախտն. Սիրտ. ԽԴ. 16:

Հաւատարմութիւն տաճարի օրհուղինի վազ (քարոզել) էթ-
տէրէր կէրէք. Սաղար. Գ. 5: Լ. Եւրոպ. ԺԱ. 5:

Ս Ի Ի Ա Լ 35.

Սաղար Իս-Ֆանը ի՛նչէն օլտա :

Ճ. Ինսանլէրին կիւնահը իչիւն : Օ իրա յէթ ԳԼ. 2.
քէնտի ճինսինէ ֆազիլէթ Թարիքլէրի Թալիմ էթտի
իտէ տէ՝ Կայէնին ճինսի աթատէն քեօթիւ կեօրիւպ,
վէ քէնտիլէրի տահա զկատէ ֆէնալլգտէ Թարազ-
գա պուլարագ՝ Սէթին ճինսի տախի (Կոյ նահապետ
տէն մատեսի) Կայէնին ճինսինտէն օլտն՝ պի առէպ
գըզլէր իլէ գարըշլպ՝ ճիւմլէսի եէք տիլ օ տէրէճէ
ֆէսատէ գատէմ պասաը , Թա՛ քի էյիյի վէ ֆէ-
նալլ ֆէրգ էթմէյիւպ՝ հէրքէս կիւնահը քէնտինէ
չէրէֆ ապար իտի : Լ. յըպ տըր տէմէկէ՝ գապա-
հաթսըղ առէմ իսթէր . տօղրու պաս տէմէկէ տօղ-
րու գատէմ իսթէր : Իմտի ճիւմլէսի պիրտէն ֆէ-
նա պուլունճա շէրան իճապ էթտի՝ քի Ալլահ քէն-
տի լուծֆուհու անկէրին իւզէրինտէն բէֆ պիրլէ՝
զազէպ վէրէ , մատամքի՝ նատէզա օլտուլէր Ալլահըն
լուծֆուհու : Օ իրա կիւնահ օ գատար չօղալտը՝
Թա՛ քի Ալլահ ինսանը ետրաթարղինէ կիւճէնմէք
վէ փիւշմանլըգ սուրէթի կեօսթէրի : 1

Չիլհագիգա՝ Ալլահ ճիւմլէյէ գատըր , վէ ճիւմ-
լէյի պիրի օլմաղ իլէ , անտէ կիւճէնմէք վէ փիւշ-
մանլըգ օլմաղ . զիրա կիւճէնմէք՝ գուտրէթսիզլիքտէն

1 Բազմաշան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի . և ամենայն դէպոյս
ի սրտի իւրում ինամմալ ի շարիւ . Ճանդ . 2. 5 :

2 Մի մատչե ոգի իմ ի մարդկանգ յայգմիկ յաւիտեան . վան լինե-
լտ . Գոգա մարմին . Ճանդ . 2. 5 :

3 Եւ տօղրու Լատուած զի սրտը զմարդն . Ճանդ . 2. 6 :

իճապ էտէր, վէ փիւ շմանլըզ՝ պիլմէմէ զլիքտէն : Իւշ տի՝ պու միսիլլիւ քէլամ, ինսանըն ֆըսզը ու ֆէտա հալինին շիքեայէթի, վէ կիւնահըն զայէթ ֆէնա, վէ Ալլահըն էմրինէ մուղայիր օլմասը պէյանինտէ ալուպ՝ տույուլուր քի՝ Ալլահ օ տէրէճէ խօշանմազ կիւնահտէն, թա՛ քի կիւճէնմէք՝ վէ կիւնահքեար տատմի եարաթուրղինէ փիւշման օլմազ մէրթէպէտինէ գատար :

Պէհմ էյլէ Ալլահըն ինայէթինի, մէզքիւր ապիլէր՝ հէր վէճհ իլէ թէքտիրէ միւսթահապ օլտուլէր իսէ տէ, Ալլահ քէնտի մէրհամէթինէ մէպնի՝ տնղէրի տէր հալ թէքտիր էթմէյիւպ՝ եիւզ իկիրմի սէնէտէն սօնկրա՝ սու թուֆանի իլէ հէլլաք էտէճէ կինի պէյան էտէր՝ քի իշիտիւպ խէվֆ էտէլէր : Վէ թէօպէյէ կէլիւպ՝ թէքտիրտէն խէլաս օլալէր : Վէ շիւնքի զազէպ սու իլէ օլաճապ իտի, օ էճիլտէն կէմի ետփ տէյու Ալլահ էմր էտէր հազրէթի Նոյա : քի տիւնեայը ու պատարղինտէ անէ կիրիւպ խէլաս օլա : Պախուսուս քի կիւնահքեարլէր կէմի նին ետփըլարղինի կէօրիւնճէ՝ զազէպին իճրա օլաճաղինի ֆէհմ էտիւպ՝ թէօպէ տէյէլէր : Վէ տալիի զազէպ զուհուրինտէ կէմիյէ կիրիւպ՝ խէլաս օլմաղէ ումուտ էթմէսինլէր տէյու, քիմ քի օ կէմիյէ կիրէճէք իսէ, անլէրի տաիի պէյան էտիւպ՝ Նոյա տէր քի, կիրէսին կէմիյէ՝ սէն վէ սէնին էվլատլէրին, վէ էհլին, վէ էվլատլէրինին զէվճէլէրի : քի աշիքեար օլտուն անլէրտէն մատէ՝ ճիւմլէսինին զարզ օլաճաղի : Քէզա՝ տէմէսինլէր քի տիւնեանըն սօնու տուր : օ

1 Եւ եղիպին առուրք զոյոս ամբ հարիւր քան . . . Ժամանակ ամենայն մարդայ հատեալ է առսփի իմ . . . ամից զըհնդեզ ջոյ 'ի վերայ Լեւիքի : արտիմնէլ զամենայն մարմին : Ծնւդ . 2. 3-17 :

Քճիլտէն Քմր օլունուր քի՝ գուշէրին վէ գարաւտ
օլան հայվանլէրին ճինսլէրի գայպ օլմամպ գ իշիւն ,
էրքէք վէ տիշի՝ անլէրտէն կէմիյէ ալընա . քի տիւ-
նեանըն թէքրար շէն օլաճաղի , վէ պու ղազէպ սայիր
խուսուս իշիւն անկլանմայուպ՝ իլլա քի ինսանլէրին
կիւնահը սէպէպինէ զուհուր էտէճէկի՝ աշիքեար
օլունն :

ՍԻՒԱԼ 36 .

Նոյ՝ նիյալ է՝ իմիտի ի Ալլահա ի ալֆ էլիւն ինսանլէրին կիւ-
նանլէրին , էաիօպ նաիհալ վէ իմիտի ի կիւնահաիւրլէրէ . էա-
իօպ իէիտի է՝ իմիտի ի անլէրի ի իսլահ օլալէր :

Ճ . Փիւհագիգա՝ Ալլահա մագպուլ տրր կիւ-
նահքեար իշիւն նիյալ էթմէք , լյաքին շու շարթ ի-
լէ՝ քի տուա քիմին հագգընտէ օլուր իսէ , օ՝ տախի
քէնտինի գապահաթլը պիլիւպ՝ թէօպէ տէյէ . զի-
րա՝ Ալլահտէն ալֆ տիլէմէք , անըն պիւիւքլիւկիւ-
նիւ՝ հիւքմիւնիւ՝ վէ մերհամէթինի թանըմագ , վէ
ինսանէ տախի փիւշմանլըգ վէ թէվազիլք նիշանի
տիր . Նիճէ քի՝ Հայր Աբրահամըն նիյազի իլէ՝ Արի-
մէլէք փատիշահըն . Ճնն . Ի . 17 . Նովք երանեկինին
նիյազի իլէ՝ անըն տօսթլէրինին . Յովք . ԻԲ . 10 . Սով-
սէս փէյղամպէրին նիյազի իլէ՝ Խորայէլ ճէմաաթինին
սուշու ալֆ օլտու . Ելէյ . ԼԲ . 31 . Սիւրա պուլնլէր
քէնտի թագսիրաթլէրինի տուլունճա՝ փիւշման օ-
լուպ , թէօպէ տէտիլէր . Ննճագ՝ սու թուֆանի
վագթինտէ օլան ինսանլէր՝ էթտիքլէրի կիւնահտէն
փիւշման օլմատրգլէրինտէն մատէ՝ կիւն պէ կիւն
ֆէնա պուլտուլէր . իմտի Նոյ՝ անլէր իշիւն նիյալ
էթտի իսէ տէ՝ գապուլ օլմատր . զիրա մէզպուրլէր
ղայէթ քէնտիլէրինէ կիւվէնմիշ միւթէքիպիր իսիւ

լէր¹ : Նասիհաթ խուսուսինտէ տախի Նոյ՝ կերէք լիտան իլէ Ալլահըն էմրինի խապէր վէրմէտէ , կերէք ֆաղլի ամէլ իլէ՝ անլէրէ էօրնէք օլմատէ՝ գուսուր էթմէտի իսէ տէ² , իսլահի նէֆս օլմատիլէր . զերա՝ կիւնահ ինսանըն ֆիլքրինի օ տէրէճէ գափատոր , թա՝ քի՝ գատոր օլմազ էյիյի՝ ֆէնայը ֆէրգ էթմէկէ³ : Քէզա՝ Նոյ անլէրի թէքտիր էթմէկէ գատոր օլմաւ յուպ՝ անլէրին նաչերի հարէքէթլէրինէ գասալէթ էտէր իտի : Օ իրա՝ օ վագըթ տահա զապիթ վէ փա տիշահըգ օլմատըղինտէն , հէրքէս քէնտի մէրամի իւղըէ կիտիւպ՝ Ալլահտէն գօրգմազ . վէ ինսանտէն հիճապ էթմէզ իտիլէր . զերա՝ ճիւմլէսի քիպիր , ճիւմլէսի սէրքէշ⁴ , ճիւմլէսի պիատէպ , ճիւմլէսի զատ տար , պիւյիւք քիւչիւք զէվք ու սէֆայէ միւշթագ օլմալէրի իլէ՝ Նոյ նահապետին նասիհաթինտէն վէ ֆաղլիլէթինտէն իպրէթ ալմազլէր : Վէ նիճէ քի մուգատտէմ տէնիլտի . եիւղ իկիրմի սէնէ թէմամ օլունճա՝ կէմի (տապան) տախի թէքմիլ օլտու . վէ ճ գատար միւտտէթ զարֆինտէ՝ թէօպէյէ կէլէն օլմազ :

Նազար գըլ պուրատէ Ալլահըն ինայէթինէ , վէ ինսանլէրին ասիլիկինէ . օ քի ատալէթ իւղըէ կիւ նահքեարլէրի զարգ էտէճէք , լաքին՝ մէրհամէթ քեանի օլմազ իլէ , եազմուր պաշամազտէն եէտի . կիւն էվլէլէ՝ էմր էտէր Նոյ նահապետէ՝ քի հայվա նաթլէրի վէ անլէրէ վէ տախի քէնտիլէրինէ իգթիւ զա էտէճէք նաֆագայը ալուպ , քէնտի վէ իւչ օղու՝

1 Ի սկզբանէ 'ի կորնէլ սիպիցն ամբարտաւանից . Իմաս . ԺԴ . 8 :

2 Զուքերորդն զՆոյ զարդարութեանն քարոզ , պահեաց 'ի ջէհնղէղէ .

Բ . Պէր . Բ . 5 :

3 Ըստ առածին . լաֆառնալքն 'ի մեզա՝ 'ի մտայ եւ անկանին :

4 Հոֆայք էին 'ի վերայ երկրի յաւուրսն յայնտիկ . Ծննդ . 2 . 4 :

Սէմ՝ Քամ՝ Յարեթ . վէ եհլի վէ էվաթէրինին
գէվճէլէրի իլէ կէմիյէ կիրէ : Իմոի՝ Նոյ էմր օլլու-
ղի իւզըէ իճրա էտիւպ՝ կէմիյէ կիրինճէ , հիքմէթի
խիւտա՝ մէլայիք գափար տիշարտան կէմինին գափու-
սոււնու¹ , քի սայիր քիմնէ գատըր օլմասըն անէ կի-
րիւպ խէլաս օլմաղէ . անճագ անի կեօրէնլէր մէ-
զագ էտիւպ՝ կիւլէրլէր . ղերա տիւնեայը սու պա-
սաճաղինէ իթիմաթ էթմէղլէր :

ՍԻՒԱԼ 37 .

Հէր ճինս հայվանաթէն քիտիէ ալընպը՝ ճը :

Ճ . Ս՝ ալլիւմ քի՝ սուտա եաշայանլէրտէն , նէմ
լիքտէն՝ գօգուտէն՝ վէ չիւրիւք աղաճտէն հասըլ օ-
լանլէրտէն ալընմատը . վէ օ ճինս հայվան վէ գուշ
քի եէնմէզ՝ անլէրտէն իբիշէր թանէ՝ պիրի երբէք
պիրի տիշի . վէ օ քի եէնիր՝ վէ Ալլահէ գուրպան
օլլուր՝ անլէրտէն երբէք վէ տիշլի՝ եէտիշէր թանէ
ալընտը : Իկէր տէր սէն՝ քի օ գատար հայվանաթ
պիր սէնէ նիճէ իտարէ օլլուլէր կէմիտէ . մալիւմ
քի օ կէմինին պօյու իւչ եիւզ արշըն , կէնիշլիկի ել-
լի արշըն , իւքոէքլիկի օթուզ արշըն իտի . իչէրիտի
վէ տիշարըսը ղիֆթ իլէ գալաթաթլը . վէ էնի աշա-
ղըտէն եօգարը տէվչիրիլիւպ՝ թա՝ քի պիր արշըն էնի
գալընճայէ գատար՝ սանտուգ կիպի օլմասը իլէ Տա-
պան տէնիլլի անէ² : Վէ տախի տէրուէնի իւչ գաթ .
վէ այրը այրը սագին օլաճագ մինասիպէթլի մահալ-
լէր եաիրըտը՝ քի հայվանլէր պիրի պիրինէ ղլյան
վէրմէյէլէր :

1 Էւ փակեաց Տէր Երսուան արտաքոյ նորա զտաղանն Ճնդ . Է . 17 :

2 Արա՝ գու քիզ տաղանն . Ճնդ . Զ . 14 :

Տէմէ քի՛ Նոյ պու գատար հայվանաթը նիճէ
գատորը օլտու կէմիյէ ճէմ էթմէկէ . զիրա՛ նիճէ քի
անլէր իսիմ էտինմէք իշիւն հաղըէթի Ատէմին հու-
զուրինէ տախիլ օլտուլէր . քէզա՛ խէլասլէրի իշիւն
պա էմրի խիւտա կէմիյէ կիրիւպ՝ Նոյ նահապետին
իթաաթընտէն չըգմատըլէր . կէմինին եափըլտըղի
եէր՝ Թէվըատտէ պէյան տէկիլ իսէ տէ , տէնիլիւր քի
Անթէքեատէ եափըլտը , նիճէ քի Մովսէս Խորենացի
եազար՝ ճիհաննիւմատէ .

ՍԻՒԱԼ 38 .

Եւրոպիոյ ի գաղափար՝ անըն զազէպ օլտուղիի ինտիլէր ֆերֆ
եպիւպ իեօպէ պէպիլէյ ի .

Ճ . Տէմէտիլէր . Թէն կէօղիւնէ շաֆգ լազըմ՝
քի կէօրէ . ճան կէօղիւնէ լութֆ լազըմ՝ քի Ալլա-
հըն ինայէթինի թանըյուպ թէօպէ տէյէ . զիրա
կիւնահլէրի սէպէպինէ՝ Ալլահ քէնտի լութֆուհու
անլէրտէն գալտըրմըշ օլմաղ իլէ՝ նիճէ քի օ գատար
միւտտէթ Ալլահըն ինայէթինի ֆէհմ էտէմէղ օլ-
տուլէր . քէզա զազէպ վագթինտէ տախի կեօրտիւք
լէրինտէն իպրէթ ալմատըլէր . Պէլի միւմքիւն իտի՝
պախուսուս պօրճ իտի ֆէհմ էթմէք , քի էյլէ մէֆ-
րէթ կէմի՝ անի քի Նոյ Ալլահըն էմրի իլէ եափտը՝
թէհի օլամազ . էլպէթ պուհտէ պիր հիքմէթ վար
տըր , իուսուսա քի՝ պու գատար հայվանլէր , տաղի
վէ եապանի ճանավարլէր վէ գուշլէր՝ հիքմէթի Պա-
րի սըրասը իլէ անէ կիրէրլէր , վէ Նոյ տախի պուհ-
ճէ թէրթիպ իլէ անտէ օթուրուր տէյու՝ իպրէթ
ալմագ լազըմ իքէն՝ պիր իշ եէրինէ սայմայուպ՝ եինէ
զէֆք ու սէֆա մէճիսինտէ եէյիւպ իշիւպ շազ ու

մէտրուր օլուր իտիւնէր¹ :

Խօշճա միւլահազա էյլէ պուրատէ կիւնահքեար-
լէրին հալի քէֆիյէթինի . զերա կիւնահ էօլլիւսիւ
սօլլոռուղի հալտէ , տէր ագապ եայտան օգ չըգար
կիպի՝ ասալէթ սիճիլաթլնտէ տէրճ օլան զագէպին
իճրասը թէքմիլ օլա տէյու , հիւքմ օլունուպ սչըլըր
կէօյիւն վէ զէմինին սու խազինէլէրի վէ փունարլէ-
րի² : Վէ բիւզկեար ազլիմ գասըրկա իլէ էսիւպ՝
րույի ասիւման զուլումաթ իլէ գապլանըպ՝ տիւշ-
մանէ գարշը ճէնք էտէր հիսապը , եաղմուր օգլէրի
խըշմ իլէ ինէրլէր : Վէ զպուրլէր ատէթա եաղմուր
զանն էտիւպ՝ էլպէթ քէսիլիւր կէշէր , զէվքէ մանի
օլմայըն տէյու՝ պիրիպիրլէրինէ զայրէթ վէրմէտէ³ :
Խմտի կիւն ագշամա գատէմ պասըպ՝ եաղմուր գա-
րարըն արթըրմաղ իլէ , պու նէ հիքմէթ տիր տէյու՝
հէրքէս էնտիշէյէ վարընճա , իշ իշտէն կէշիւպ՝ սը-
ղընաճագ եէր արարլէր : Թէօպէ տէմէկէ վագըթ
վար իքէն՝ կիւլիւշիւպ զէվքէնտիլէր , շիմտի չաղ-
րըշպ աղլէշիւլէր , լաքին իշիտէն պուլունմաղ . նի-
ճէ քի՝ քէնտիլէրի իշիտմէտիլէր Ալլահըն էմրինի⁴ :

Ղէրէտէ գալուր եէյիւպ իշիւպ՝ սէֆայէ մէշ-
ղուլ օլանլէր , նասիհաթ տիյնէմէյիւպ՝ Նոյ նահա-
պետի մէղագ էտէնլէր : Ղիճէ օլոռ քէնտի գուվ-
վէթի պաղուլէրինէ կիւվէնէն մէրու իկիթլէր . նէ
միւլահազա էտէրլէր Ֆլսգ տմէլ չիւքինտէ խընզիւր

1 Ուտէին և ըմպէին , կանայս առնէին և որանց լինէին , մինչև յօրն՝
յորում եմուտ Նոյ ի տապանն , և ոչ գիտացին՝ մինչև եկն ջրհեղեղն , և
եբարձ զամենեօին . Մատթ . ԻԴ . 38 :

2 Էւ պատառեցան ամենայն աղբիւրք անդնդոց բաղմաց , և սահանք
երկնից բացան . Ծանդ . Է . 11 :

3 Արդ՝ եկսցբ և վայելեցուք ի բարութիւն որք կան . Իմաստ . Բ . 8 :

4 Քանզի կոչէի և ոչ լսէիք . . . այսուհետև՝ ես ծիծաղեցայ զկողմ
տեամբ մերով . Աստ . Ա . 24 :

կիպի եաթաններ : Նէրէտե տագըստ կերէք զու-
լումքեար ասեմ՝ զպտտարըք իլէ ճէմ էթտիկի մա-
լի . զիրա՝ սու տիւնեայը ալտը : Քիմի սօֆրասընը
սլըրազուպ գաչաճագ եէր պարար . քիմի՝ սէվտիկին
տէն այրըլըպ՝ քէնտի խէլասընէ պագար . քիմի՝ էվե
լատընը գուճագինտէն աթար . սապիլէր աղայըպ՝
կէնճլէր աղաճլէրէ չըգարլէր . իխթիեարլէր կէնճ-
լէրտէն իմտատ ումարլէր . պիւշիւք քիւշիւք զայ
տգըլ՝ էլ այագ թիթիրէր , իւրէկ օյնար , քիմնէ քիմ
տէյէ եարաղմ էթմէզ . զիրա հէրքէս քէնտի չարե-
տինէ պագար :

Հէյ վախ , պու նէ ֆէլաքէթ տիր տերլէր , 'տյ'
պիղէ խսպէր վէրտի՝ պիզ ինանմատըզ , անի ահմագ
եէրինէ գօյտուք , լաքին՝ օ ալիմ , պիզ ահմագ . մութ-
լու անէ քի՝ կէմիտէ հըֆզ օլմուշ , վաջ պիղէ քի
հէլլաք օլաճաղիմիզ տէրքեար : Նասսըր էրպա պի-
ղէ տիւշման . թօփրաք աղզընը աչմըք քի եիւտա .
սու չօղալըր քի պօղա . իւզկեար շէտիտ էսիւպ
սարսար քի երգա . աթէշ օ սէրէճէ գալպիմիզի
եագար՝ քի ճէմի սուլսր անի սէօնտիւրէմէզ . ասիւ-
ման եիւզիւնիւ սագլատըր պիզտէն սիեահ պուլում-
լէր իլէ . ղէմին կէօրիւնմէզ օլտու սուտան :

Պագըսը աճէպ գասիլլմի կէմիյէ կիրմէք տէյու-
սումուտ էտէր , զիրա կէմիտէն զայրի սըզընաճագ
եէր եօք . լաքին հալ պու քի՝ անըն տախի գափու-
սու գափալը : Վ է եաղմուր զայէթ շիտտէթլի պիր
գարար կէլմէք իլէ՝ սու կիտէրէք էվլէրէ կիրիւպ ,
ալթ գատթէ օլան՝ օրթա գաթէ չըգար . վէ անտէն
էվին իւթթիւնէ սումուտ էտէր իքէն , անիտէ սու
պասար :

Նաղար էլլէ Ալլահըն էմրինէ մուղայիր հարե-
քէթ էտէնլէրին սէֆիլ ու փերուշան հալինէ . զիրա

եաղմուրուն հարեքէթինէ նազարէն՝ զարգ օլաճագ, լէրինի մուհագգագ պիլերէք, ճիւմլէսի կեօզլերին տէն սէլ կիպի եաշ ագլուրայ՝ վէ զայէթ տաղի տէ, բուն պիրլէ ան ու ֆիղան էթտիլէր իսէ տէ, մաղ ֆիրաթ վագթի կէչմիշ օլմաղ իլէ՝ խէլաս օլամատը լէր : Վիլհագիգա՝ զաղէպ զուհուրինտէն կիւն էվ վէլ թէօպէ տէյերէք՝ պիրէր տամլա եաշ կեօզլերին տէն ագլուտալէր իտի, կիւնահլէրի ավֆ օլուպ՝ զարգ օլմաղ իտիլէր : Վէ պագըսք եիւքսէք տաղլէրէ ու մուտ էտէր, լաքին՝ մարիֆէթ օ տաղէ վասըն օլմագ տէ . զերա՝ տէրէ վէ տէվիէ սու ալթընտէ գալուր . գըրտա պուլունանլէր՝ եիւքսէք տաղլէրէ ու մուտ էտիւպ տնլէրէ չըգտըլէր իսէ տէ՝ նէճաթ պուլմատը լէր . մատամքի անլէրիտէ օնպէշ արչըն սու աշուր¹ . քիմի իւզմէկէ զայրէթ էտէր, լաքին նէ՝ միւմքին . զերա՝ գըրգ կիւն գըրգ կէճէ պիր գարար եաղմուր սաղանագ իլէ կէլիւպ՝ վէ էպէտի գարա կեօրիւն, մէղ օլուպ՝ կէմինտէն տիշարը գալտն ճիւմլէ ինսան վէ հայվան զարգ օլտուլէր² :

Իպրէթ ալ, Նայ սու եիւզլերինտէ պի քէտէք գալուր կէմիտէ, կիւնահքեարլէր պօղուլտուլէր գաւրատէ . Ալահըն հիքմէթի պէօյլէ տիր, սատըգ գուլունու նէրէտէ օլաս հըֆղ էտիւպ՝ խիյանէթի թէքտիր էտէր : Վէ իւղ էլլի կիւն սու եիւքսէքլէնիւպ³, կէմի տախի իւզլերէք էրմէնիտան թօփրաղի

1 Հնգետտան կանգուն բարձրացաւ ջուրն 'ի վեր . և ծածկեաց զու մենայն լերինս . Ծննդ . Է . 20 :

2 Եւ եղև անձրև 'ի վերայ երկրի զքառասուն տիւ և զքառասուն գիշեր . . . և մեռաւ ամենայն մարմին չարժուն 'ի վերայ երկրի . . . և ամենայն մարդ . Ծննդ . Է . 12 :

3 Եւ բարձրացաւ ջուրն 'ի վերայ երկրի աւարս հարիւր յիսուն . Ծննդ . Է . 24 :

Արարատ նամ էյալէթտէ , Մասիս տաղը իւզէրինտէ .
գարար գըլոր¹ : Տէմէ քի անտէն եիւքսէք տաղ եօգ
մու² քի Տապան անտէ օթուրտու . գապիլքի³ օլա .
լաքին⁴ օ կէմինին գափուտանը Ալլահ օլմաղ իլէ , ա-
նըն Մասիս տաղինտէ գալմասընը միւրատ էթտի⁵ :

Վիյիմտի եւ կիւնահքեար Ատէմ⁶ միւլահազա՛
էյլէ հէր տէմ . զիրա՛ նիճէ քի անլէրէ օլտու , պիր
կիւն տաիի սանա օլա կէրէք . ալէլ խուսուս⁷ սէն
տահա զէյատէ թէքտիրէ միւսթահագսըն . զիրա՛
անլէր Նոյ նահապետին վազինի տիյնէմէտիլէր , սէն⁸
Քրիստոսուն Աւետարանընը տիյնէմէզսին . անլէրէ
սապըգ էմնալ եօգ իտի , սանա հիսապսըզ էմնալ վար
իքէն , եինէ իսլահ օլմայուպ⁹ հէփայի նէֆսին իւզրէ
կէզէրսին . Վիքրին իլէ պիր տաղ իւզէրինտէ պէլլէ
քէնտինի , վէ իլէտիկին կիւնահլէր՝ անլէրի քի իւ-
թիրաֆ (խոստովանել) օլմատըն , սու թուֆանը կիւ
պի էթրաֆընը գուշատմըն¹⁰ քի սէնի զարգ էտէ¹¹ .
զիրա Քրիստոս մահչէր կիւնիւնիւ սու թուֆանընէ
պէնկղէտիր¹² : Ղիսմանի տիւշման՝ հէր նէ գատար
մէրհամէթսիզ օլա , հիւքմիւ էօլտիւրիւնճէյէտէք
սիւրէր . լաքին՝ քէպիր կիւնահ ինսանըն պու տիւ-
նեատէ հէլլաք օլմասընէ սէպէպ օլտու գտէն մատէ՛
ախրէթտէ տաիի էպէտի թէքտիր օլմասընէ սէպէպ
օլուր¹³ : Վէպիր կիւնահ իլէյէն՝ Ալլահըն մուհապպէթ
պէնտինի գըրուպ¹⁴ կէոյա Ալլահտէն գալմիւշ կիպի

1 Եւ նստու տապանն . . . ի լերինս Արարատայ . Ճնդ . Ը . 4 :

2 Քանդի և ի սկզբանէ ի կորնչել սկայիցն ամարտաւանից , յոյա աշ-
խարհի ի լատափայտն ապաւինեալ , Լթող աշխարհի զաւակ լինելոյ քօ
մեւամբգ նաւապետեալ . Իմաս . ԺԴ . 6 :

3 Ընդէր բնաւ երկնչիմ ես յաւուր չարի , զի անօրէնութիւնք գնացից
իմոց չուրջ եղէն զինն . Սալմ . ԽԸ . 5 :

4 Որպէս աւուրքն Նոյի , նոյնպէս եղեցի գաղաւսն Որդւոյ մորդոյ .
Մար . ԻԴ . 37 :

սայրլըր . անճագ Ալլահ մերհամէթքեանի՝ գաջան
 գոյունու չօպանըն արատըզի կիպի՝ կիւնահքեարը
 չօք տէֆա չաղըրըր¹ . վէ լաքին օքի թէօպէյէ կէէ
 մէղ , վէ կիւն պէ կիւն ֆէնալըգտէ թարագգա պու-
 լուր , օ վագըթ Ալլահ քէնտի լութֆունու անըն
 իւզէրինտէն գալորըրըր : Նտէն պիւյիւք զազէպ օլ-
 մաղ ինսանէ՝ քի Ալլահ անտէն լութֆունու րէֆէ-
 տէ . զիրա էօլլիւ թէմամ օլուպ՝ զազէպ սիճիլի եա-
 ղըլընճէ՝ կէրի տեօնմէք գապիլսիզ տիր . նիճէ քի օլ-
 տու մէզքիւր ասիլէրէ , Սոդոմ Գոմոր ճէմաաթինէ ,
 Ֆիրաղունէ , վէ տախի չօգլէրինէ . իմտի էկէր զա-
 զէպտէն իւերսս օլմագ տիլէր իսէն՝ կիւնահ իչլէմէ .
 վէ էկէր եանրուպ՝ կիւնահէ տիւշտիւն իսէ՝ տօղրու
 գալպ իլէ թէօպէյէ կէէ :

ՍԻՒԱԼ 39 .

Նոյ շուք օլանլէրի աճըղդ ղէմ է՝ Նիւտի յի :

Ճ . Եթտի . զիրա՝ ինսանէ պօրճ տուր միւ-
 քէտտէր օլանը աճըմագ . լաքին՝ օքի Ալլահըն էմ-
 րինէ գարշը տուրուր՝ շէրան թէքտիր օլուր : Իմտի՝
 թէօպէյէ կէլմէյէն առէմին թէքտիր օլմասը՝ Ալլա-
 հըն առալէթի իւզրէ օլմաղ իլէ , անի կէօրէն Ալլա-
 հըն շէրիաթընը մէտհ էտիւպ՝ իպրէթ ալմագ ճա-
 յիզ : Պէլի՝ Նոյ ղէմ էտէր իտի . լաքին տէկիլքի
 Ալլահըն վէրտիլի զազէպէ , իլլա քի՝ ինսանլէրին
 նաշէրի հարէքէթինէ :

¹ Դարձարուք առ իս՝ և ես դառնամ առ ձեզ . Մադատ . Գ . 7 :

Ս Ի Ի Ա Լ 40.

Հաճիլը այդու օլորու սոս խոֆանը :

Ծ. Ս) այիս այրնատ օլտու տենիլիւր. զիբա եկեր
դըլ էսնատընտէ օլտա իտի, գապիլքի՝ թապիաթտէն
տիբ տենիլիւր իտի. Ս) է տախի չիւնքի պահար էյաւ
մը սէֆալը վադըթ տըր, էօլէ ֆերահ էտէճէք զէ-
մանտէ զազէպին զուհուրի՝ զիյատտէ գասազէթ օլա
զալիմէրէ :

Ս Ի Ի Ա Լ 41.

Նոյ դիլէ՛ր թիպի՛ թիկէ՛ գապար վազը՛ գալաճագ Կըր Խեթիէ :

Ծ. Ս) իլմէզ իտի. զիբա պու խուսուստէ՝ Ալլահ
վադըթ պէյան էթմէտի անէ. վէ քէնտի տախի սի-
ւալ էթմէզ. մատամքի քէմալի մէրթէպէ իթաաթ
էթմէնին շարթընտէն տիբ՝ սէպէպ սիւալ էթմէ-
յիւպ՝ էմրին իճրասընէ տիգգաթ էթմէք. Ս) իհաւ
գիգա՝ Նոյ սաաքգ օլմաղ իլէ իթիգաթընէ խէլալ
վէրմէյիւպ՝ էվլատէրինի տախի թէսէլլա էտէր՝ քի
Ալլահըն ինայէթինտէն գաթի ումուտ օլմայալէր.
Հադիգաթ՝ պու մատտէ դայէթ ազիմ սըդընթը, վէ
էմաալի սապգաթ էթմէմիշ պիր սերէնճամ իտի. զիբա
մէճպուր օլտու էվինի վէ բահաթըղլինի թէրքէտիւպ՝
էէմիյէ կիրմէյէ, ալէլ խուսուս քի՝ չըդմադ էլինտէ
տէկիլ. ֆէգաթ ասիլէրէ օլան դազէպի վէ քէնտինին
հիքմէթլի թարիք իլէ խէլաս օլտուղինի ֆիքիր էսիւպ՝
մէմնուն օլուր իտի Ալլահտէն. նիճէ քի՝ անըն իթի-
գաթը մէտն օլունուր Ազիզ քիթասլտէ՝ :

1 Հաւատովք առեալ հրաման Նոյի՝ վասն չէ եւ երեւելայն՝ զահի
հարեալ Կազմեր զտապանն ի փրկութիւն տան իւրոյ, որով գատեցաւ զաշգ

Ս Ի Ի Ա Լ 42.

Նոյ նէ՝ Գաբար զէմն Գալլը կէֆեֆէ :

Ճ. Պիր սէնէ . զիրա եիւզ ելլի կիւն սու պիր ԳԼ. Ը. Գարար Գալլայ՝ պատէհու հիքմէթի խիւտա ազալլայ՝ կեօրիւնիւր տաղլէրին պաշը՝ . Սիրա էկէր սու թէ զէլտէն չէքիլտէ իտի , լէչլէրին Գօգուսու հէվայի ֆէստտէ վէրիւպ կէմիտէն չըգանլէրէ քէտէր վէրիւր իտի . անձագ ոույուէն օ Գատար վագըթ տուրմասը իլէ , լէչլէրին պաղըսընը պալըգլէր եէր . վէ պաղըլէրի չիւրիւր :

Վէ գըրգ կիւն տախի կէչինձէ , Նոյ կէմինին փէնձէրէսինի աշըպ՝ Գարղա Գուչունու իրսալ էտէր՝ քի տիւնեանըն հալինտէն խապէր ալա . լաքին օ քէնտի պօղազի տէրսինէ մէշղուլ օլուպ՝ կերի տեօնմէզ : Պատէհու մահճուպ Գուչ կիւվէրճինի իրսալ էթտի , վէ մէզպուր Գօնաձագ եէր պուլա մայուպ կերի տեօնէր : Վէ եէտի կիւնտէն սօնկրա՝ թէքրար անի իրսալ էթտիքտէ , միւթտէճի հիսապը աղղընէ զէլթին տալը ալուպ՝ կէլտի կէմլյէ՝ . Նոյ աւնի կեօրիւնձէ՝ անկլար քի սու չէքիլմիշ տիր . վէ եէտի կիւնտէն սօնկրա թէքրար իրսալ էթտի կիւվէրճինի , լաքին կիւվէրճին զայրի ավտէթ էթմէզ . իմտի՝ Նոյ կէմինին իւսթիւնիւ աշըպ՝ զէմինի Գուրու կեօրիւնձէ՝ տիւնեայէ եէնի կէլմիշ կիպի շսզ

խարհ , և հաւատոցն արգարութեան եղև ժառանգաւոր . Եբրայ . ԺԱ. 7 :

- Նոյ գտաւ կտաւրեալ արգար . և ՚ի ժամանակի բարեութեան եղև վերահաշտութիւն . Աբրտ . ԽԴ . 17 :

1 Եւ նուազէր ջուրն յետ հարիւր և յիսուն աւուր . . . երեւցան գըլուխք լերանց . Ծննդ . Ը . 8 :

2 Եւ Գարձաւ առ նա աղաւնին ընդ երեկս , և ունէր տերև ձիթենույ չիւզ ՚ի բերանի իւրում . Ծննդ . Ը . 11 :

օլտու , վէ Ալլահ տախի էմր էտէր անէ՝ քի կէմիտէն տիշարը չըգա . քէնտի վէ էհլի , վէ էվլատլէրի՝ վէ անլէրին զէվճէլէրի , վէ ճէմի հայվանաթլէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 43 .

Ղի՛նէն կէմիտէ կէմիտէ իհէն՝ էվլէլա Նոյ , սօնլա իւշ օլտու , սօնլա էհլի , վէ սօնլա կէնէլէրի կէմիտու . չըգալլէնէ՝ էվլէլա Նոյ , սօնլա էհլի , հէլա էվլատլէրիին աբուլալա՝ անլէրին զէլէ ճէլէրի չըգալ :

Ճ . Կէմիտէ կիրէր իքէն՝ էրքէք քէնտի զէվճէտինտէն այրը կիրմէսի , անլէրին կէմիտէ էվլատ աբուլալալէնտէ օլմամալէրինէ նիշան իտի : Օ իրա՝ կէմիտէրին խէլաս օլմասը իշիւն թէրթիպ օլտունմաղ իլէ՝ իսթիղֆար մահալի միսիլլիլ (տեղի ապաշխարանոց) անտէ թէն սէֆալէրինտէն կէրի տուրմադ վաճիպ իտի . նիճէ քի՝ սուրբ Եկեղեցի Ապաշխարանք կիւնլէրինտէ մէն էտէր թէն սէֆալէրինի : Վ է չըգալլէրինտէ՝ հէր պիրինին էհլի՝ քէնտի արտըսըրա չըգամասը , կէմիտէն չըգալլէրինտէն սօնլա՝ անլէրէ էվլատ էտինմէկէ բուխսէթ օլտուղի անկլանըր :

Ի Լ Ք Տ Ե Հ Ր Ի Ն Ի Թ Ա Մ Ի

ԻՔԻՆՈՒ ՏԷՆՐ

Նոս կեփունն չնգտըմնաւ պաղ տիգիւղ, վէ շերապընաւն իշխւոյ՝
տերիւշ օլմաը, ինսանէր չօղալուոյ՝ Պաղտառ օվաւընաւ գուլն եւփադ
Խեն, անէքին լիսանի գարըշուոյ՝ չօղալմաը, վէ հեր շփնափն պիբեր Թա-
րաֆա տաղըշուոյ՝ տիւննայը շենէթ ժեւէրի, վէ փութերեւթլիկին սեպեպի
պէյանմնաւ տիբ :

ԻՔԻՆ ՈՒՆՆԻՔ

ՍԻՒԱԼ 1.

Իմանալի Գեորգի Նիճի Գեորգի Եղիշի Եղիշի :

ՃԵՂԱԳ

ՆԱՅ՝ կէմիտէն չըգտըգտէն սօնկրա , Ալլահըն տնէ օրհնութիւն վերիւս՝ գապլ (ուխտ) էթմէսի իլէ : Պէլի՝ Իլք տէհրտէ օլան ինսանլէրին նաշէրի հարէքէթի սէպէպինէ՝ Ալլահ անլէրէ զաղէպ վէր տի . անճագ՝ Իքինճի տէհրտէ ինայէթ էտիւս՝ թէ սէլլա էտէր ինսանը՝ քի գաթի ումուտ օլմասընլէր : Օյրա՝ Նոյ կէմիտէն չըգտըգտէն սօնկրա՝ պաշլատը կէօյտէն խէլաս նիշանը պէյան օլմաղա , նիճէ քի՝ ալէիմսէմա (ծիածան) պարըքըք նիշանը տէնիլտի :

ՍԻՒԱԼ 2.

Նոյ իմանալի չըգտըգտէն Նիճի Գեորգի Եղիշի :

Ճ . Իլքմէնիստան թօփրաղի Արարատ էյալէ-թինտէ՝ Մասիս տաղի գուրպի Նախիջեւան տէնիլէն եէրտէ . քի իլք գօնագ տէմէք տիր : Պուրատէ խօշ ճա միւլահաղա էյլէ Նոյ նահապետին ֆաղիլէթինի , օ՝ քի պիր սէնէ կէմիտէ մէքս օլուս՝ տիշարը չըգտը զինտէ , զայրի պիր իլէ մէշղուլ օլմազտէն , տէր հալ մէզպիհ (սեղան) եափուս՝ ճէմի եէնիք հայվանլէր տէն գուրպան էտէր , վէ շիւքր էտիւս՝ մէմնուլն ա

լուր Ալլահտէն¹ : Անն օլունուր քի , Նոյ նահապետտէն էվվէլ սեղան եափան օլմատը . պէլը՝ Աբէլ գուրպան էթտի , լաքին՝ սեղան եափտը տէյու եազըլ տէկիլ : Պախուսուս Նոյ նահապետին գուրպաննտէն՝ Ալլահըն խօշլանտըղի իշիւն՝ թաթըլ գոգու իլէ գապուլ օլունտուղի պէյան օլուր² : Վէ Ալլահանըն գուրպանընը գապուլ էթմէսի իլէ՝ օրհնել էտէր անի , վէ անըն էվլատլէրինի . վէ գավլ էտիւպ՝ վատ էտէր՝ քի պիր տահա սու թուֆանը օլմասըն³ :

ԳԼ. Թ. Վիլհաբիգա՝ մուգատտէմ՝ Ադամա օրհնութիւն վէրիլտի , լաքին պու տէֆա միւճէտտէտէն օրհնութիւն քէրէմ օլտուգտէ՝ Ալլահըն ինայէթ պապի թէքրար քիւշատէ օլտու : Այրա էմր օլունուր քի չօղալընլէր , վէ տիւնեայէ հիւքմ էթտիլէր սապը գը իւզէ , վէ էթ եէմէկէ իզին օլտու , քի մուգատտէմ իզին եօգ իտի :

ՍԻՒԱԼ 3.

Ալէիմէմա զալը օլմա՞լճէ իտի կէօյտէ , ի Ալլահ անի պարըլըդ ՚իլանը պէյան էլիտի :

Ժ. Օլուր իտի . լաքին՝ պիր տահա սու թուֆանը օլմասըն տէյու՝ անի մախսուս պարըլմագ վէ գավլ նիշանը էյլէտի քի ինսանլէր անի կեօրիւնճէ , Ալլահըն ինսան իլէ պարըլտըղինի պիլիւպ՝ շաղ օլսունլէր : Նիճէ քի՝ պիր ատէմին ատէթի գատիմէսի օլսա էլինտէ տսա՝ եախօտ փարմաղինտէ եիւղիւկ

1 Աինեայ Նոյ սեղան Ատուծոյ , և առ յամենայն անասնոց սրբոց . և յոմ թուշոց սրբոց , և եհան ողջակէզ 'ի վերայ սեղանոյն . Ծնդ . Ը . 20 :

2 Հոտտեցաւ Տէր Ատուած 'ի հօտ անուշից . Ծնդ . Ը . 21 :

3 Եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ ձեզ , և ոչ ևս մեռցի ամենայն մարմին 'ի ջրհեղեղէ . Ծնդ . Թ . 11 :

Թաշքմազ, վէ պիր կիւն փատիշան օ առէմ իչիւն տէսէ քի, պու ասայը եախօտ պու եիւզիւկիւ՝ նէ գատար քի պու ատէմին էլինտէ կէօրիւրսէնիզ՝ պա նա տօսթ պէլլէյին անի, քէզա՝ ալէիմնէմա՝ զաթը պուլուլթտէ կէօրիւնիւր իտի, լաքին՝ սօնկրա պարը չըգ նիշանը օլտու, քի ինսանլէր խէվֆ էտիւպ՝ կիւ նահտէն կէրի տուրալէր. զիրա պարըշմազ՝ կիւճէն մէքտէն սօնկրա օլուր, իմտի Ալլահ՝ ինսան իլէ պա րըշտը տէնիլիր իսէ, էվլէլա՝ անըն կիւճէնմիշ օլ տուղի անկլանըր. վէ կիւճէնմէք գապահաթ սէպէ պի իչիւն տիր: (՝) էճիլտէն, ալէիմնէմայը կէօրիւն ճէ՝ տիւշիւնմէք ճայիզ՝ քի Ալլահ գարը հարէքէթ էտիւպ՝ անի թէքրար կիւճէնտիրմէյէլիմ՝ քի թէք աիր օլմայալմ:

Պէլլ՝ Ալլահ վատ էթտի՝ քի պիր տահա սու իլէ տիւնեայը թէքտիր էթմէսին, վէ լաքին՝ պու ճէվապ իլէ կիւնահքեարէ բուխսէթ վէրիլմէտի՝ քի իսթէ տիկինի էտիւպ՝ թէքտիրտէն խալի գալսըն, իլլա՝ պաշգա թարզ զաղէպ վէրիր: Վազաա ալէիմնէմա՝ եայ շէքլինտէ¹. վէ եայ՝ ճէնք ալէթի տիր. վէ պու տիւնեատէ անըն պիլա օգ կէօրիւնմէսի՝ Ալլահըն մէրհամէթինին պէյանի տիր: (՝) Երա՝ քէպիր կիւնահ իշլէյէն՝ տիւշման կիլպի Ալլահ գարը՝ կէոյա ճէն կէ չըգար. վէ Ալլահ մէրհամէթլի օլմասը իլէ՝ չօգ տէֆա սապր էտիւպ՝ անի թէքտիր էթմէգ քի թէօ պէյէ կէլէ, լաքին զանն էթմէ քի տայիմա սապր է տէր, զիրա՝ եայ գուրուլու տըր. էլպէթ պիր կիւն ան տէն զաղէպ օգու չըգսա կէրէք². Պախուսուս եայ

1 Ձաղեղն իմ եգից յամպս. Ծննդ. Թ. 13:

2 Ապա թէ ոչ գառնայք առնա, զուր իւր սրեալ է, և զաղեղն իւր լաքեալ. Սալմ. Է. 13:

նէ գատար կէրկի օլտա, օ գատար զարպ իլէ վսւրուր օգու, քէզալիք՝ Ալլահ նէ գատար չօգ սապր էթսէ, օ գատար շիտտէթլի օլուր զաղէպի¹, իմտի՝ ալէիմ սէմա իպրէթ տիր ալէմէ՝ քի Ալլահտէն խէվֆ է տիրու՝ զաղէպ օգուստէն խէլաօ օլտ² :

Ս Ի Ի Ա Լ 4.

Ըլլահն ինսան իլէ պարըշմաշ, ի-իօր գալլ եթիֆ-ի, Կիճէ անկլնը :

Ճ. Պիր քիմօէյէ մէրամ անկլտթմադ՝ տնըն պիլաիկի լիսան իլէ սեօյլէմէկէ միւհթաճ. օ էճիլ տէն Ալլահ ինսանըն անկլայաճաղի մէնվսլ իւզրէ քէնտի միւրատը ալլիէսինի պէյան էտէր Ազիզ քի-թապտէ, կէօյա տիլիզէ իշարէթ իլէ սեօզ անկլաթ մադ միսիլլիւ : Սիրա ինսանճա պարըշմադ՝ եախօա գալլ էթմէք ագրան պէյնինտէ՝ գաթի նիղատէն սօնկրա՝ իքի թարաֆըն ըիզասը պիր օլոուղի պէյան էտէր. վէ լաքին՝ Ալլահըն պարըշուպ գալլ էթմէսի՝ եալընըզ քէնտի ըէյի վէ քէնտի թարաֆընտէն օլ մաղ իլէ³. անըն մէրհամէթինի տույ էտէր : Սիրա՝ Ալլահըն ինսան իլէ գալլ էթմէսի՝ տէկիլ քի քէնտի մէճպուրիյէթինտէն գալլ էտիւպ՝ ինսանէ պօրճլու օլմադ տըր, իլլա քի՝ Նոյ նահապետի վէ ճիւմլէ ինսանլէրի թէսէլլա էտիւպ՝ քէնտի ինայէթինէ լայըգ էթմէք. քի Ալլահըն քէրէմինի ունուլթմայուպ՝ տաշիմա մէմնուսիյէթ պիրլէ, անըն իթաաթընտէ օլուպ՝ էպէտի տէվլէթէ վասըլ օլալէր :

1 Յորժամ ժամ առ ից, ես ուղիղ գատեցայց . Սաղմ. 47. 2 :

2 Ետուր երկիւղաճաց քոց նշան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան . Սաղմ. ԾԹ. 4 :

3 Եւ ասէ Աստուած Եւոյ, այս է նշան ուխտին՝ զօր ուխտեցի ես ընդ իս և քնդ ձեզ . Ծննդ. Թ. 17 :

Ս Ի Ի Ա Լ 5 .

Նոյ վէ անէն ելլալէն՝ սօնիրա չի՞ճէ օլլալէն :

Ճ . Ի՞նչպէրլիք հէր իշտէն իգթիզալը օլմաղ իլէ , Նոյ ընչպէրլիկէ միւշթագ օլարագ , Մասիս տաղընն էթէկինտէ պաղ տիքիւպ՝ (քի հալէն օ մահալէ էրմէնիճէ Արկուռի տէնիլիր , Եանի աոմա չուպուգի տիքիլէն եէր) . վէ անըն շէրապինտէն իշիւպ՝ աչքգ վէ իւրեան եաթտը : Վէ իքինճի օղլու Քամ , անի կեօրիւնճէ՝ էօրթիւպ հըֆղ էթմէտիկինտէն մատէ՝ մէզագ թարիքի իլէ գարտաշէրինէ տախի խասէր վէրիր : Վէքին անլէր՝ Սեմ վէ Յարեթ՝ աթա իղզէթի սագլամաղ իլէ՝ արգալէրինէ էսպապ ալուպ՝ կէրի կէրի կիտէրէք փէտէրլէրինի էօրթտիւլէր՝ քի չիպլագլըղինի կեօրմէյէլէր : Վէ Նոյ այըլուպ մասլահաթը անկլայընճա՝ պէթտուա էտէր Քամըն օղլու Քանանէ՝ , զիրա տէնիլիր քի՝ Քանան էվվէլա տէտէսինի օ հալտէ կեօրիւպ՝ պապասը Քամա սէյլէտի , օ տախի գարտաշէրինէ : Վէ նիճէ քի՝ Իւք տէհրտէ ճայէնէ լանէթ վէրիլիւպ՝ կիւն պէ կիւն Ֆէհա պուլ մասը իլէ՝ փէտէրինտէն ըէտտ օլլունտու . քէզա Իքինճի տէհրտէ՝ Քանանէ լանէթ վէրիլաի . վէ Քամ տախի աթա տուասընէ լայըգ օլմատըղինտէն , կիւն պէ կիւն քեօթիւ պուլուպ՝ Նոյ անի ըէտտ էթտի :

Օ իրա տէնիլիր՝ քի Քամ պիւյիւճիւլիւկէ վէ սայրի պիատէպ հարէքէթէ սիւլիւք էտէր իտի . լաքին Սեմ՝ , վէ Յարեթ , անլէր քի աթալէրինին իղզէթինի թանրուլէր , Նոյ անլէրի օրհնէլ էտիւպ՝ Քամը գուլ էտէր անլէրէ : Պախուսուս՝ չիւնքի Մէօիհ՝ Սեմին ճինսինտէն տօղաճագ իտի , վէ Յարեթին

ճինսինին տախի անէ իման կէթիբէճէկինի՝ Ալլահըն իլհամը իլէ պէյան էտէր¹։ Պիլհագիգա՝ պու պապ տէ փութփէրէսթլէրին՝ Մէսիհէ իման էտէճէքլէրի անկլանըր . նիճէ քի՝ Էրմէնի միլլէթի տախի Յարեթին ճինսինտէն օլուպ՝ Մէսիհէ ինանտը : Պախուսուս քի Ուրհա փատիշահը Աբգար , օ քի Էրմէնի միլլէթինտէն իտի , Մէսիհէ էֆէնտիմիզին սուրբ Երուսաղէմտէ էթտիկի միւճիւղաթլէրի իշիտէրէք , անէ մախսուս ատէմ վէ քեաղըո իրսալ էտիւպ՝ ճիւմլէ փութփէրէսթ (հեթանոս) փատիշահլէրտէն էվվէլ ինանտը . վէ Էֆէնտիմիզ տախի անըն քեաղըտընա գարշըլըգ ճէվապ եազտը : Նիճէ քի Մովսէս Խորենացի քէնտի քիթապընըն իքինճի հիսսէսինին օն տօգուզ ֆասլընտէ եազար :

Նազար էյլէ Քամըն քեօթիւլիւկիւնէ , կիւնահ աթէշի՝ սու թուֆանը իլէ հէնիւզ թէսքին օլմուշ , Քամ թէքրար ալէվլէնտիրիւպ՝ վէ քէնտի զիւրիյէթինէ քեօթիւ էօրնէք օլարագ , կիւնահ ֆէռատը եինէ պաշլատը զուհուրէ կէլմէկէ :

Ս Ի Ի Ա Լ 6 .

Նիճէ Կաղըլըլէր ինանլէր Կիւնէանըն Կէօրլ Ռարաֆըն :

ԳԼ. Ժ. Ժ. Ճ. Ս Եմ, Քամ, վէ Յարեթին ճինսլէրի կիւն պէ կիւն չօղալարագ , օլտուգլէրի եէրտէ սըղըմալուպ՝ հասէպիլ իգթիզա հէր պիր ճինսին պիրէր սէմթէ կիթմէսի իճապ էթտի , քի իտարէ օլալէր . զիրա օ վագթին ատէմլէրի էքսէրի չիֆթճի օլմաղ իլէ , աղիմ օվալէրէ վէ եսյլալէրէ միւհթաճ իտիւլէր . իմտի՝ մինասիպէթլի եէր արամագ գաստի

1 Ընդարձակեցէ Աստուած Յարեթի , և բնակեցէ ի տան Սեմայ . Ծ. Ն. Դ . Թ . 27 :

իլէ, պիր քիւլլիւ խալգ՝ պախուտուս ճէպպար քիմ
 տէլէր կէօջ էտիւպ՝ Պաղտատ օվասընէ կէլտիքլէրին
 տէ, միւշավէրէ էթտիլէր՝ քի տահա պիրիպիրլէրին
 տէն այրըմաղտէն՝ ճէմաաթ իլէ գուլէ հիսապը մէմ
 լէքէթ եափալէր՝ քի ասիւմանէ սէր չէքէ . վէ օ
 գուլէ քէնտիլէրինէ պիր էսէր օլուպ՝ անըն իլէ ի
 սիմ վէ շէրէֆ քէսպ էթմիշ օլալէր . վէ նիճէ քի
 ֆիքիր էթտիլէր, տէր հալ իճրասընէ ղայրէթ է
 տիւպ՝ պինայէ պաշլատուլէր : Վաքին պու իշէ մու
 պաշիրէթ էթմէկէ սէպէպ՝ անլէրին եէք լիսան իւ
 ղէրէ թէքէլլիւմ էթմէլէրի օլմաղ իլէ, Ալլահ տն
 լէրին պէլլէտիկի լուղէթլէրին մանէսինի գարըտը
 տը՝ քի պիրիպիրինին տիլինի անկլամայուպ¹, պաշլա
 տըգլէրի պինայը թէրք էտէլէր : Սիրա՝ մէզպուր
 լէրին պու միսիլլիւ հարէքէթի՝ քիպիրլէքտէն հասը
 օլմաղ իլէ, Ալլահըն էմրինէ մուղայիր իտի . Վէ հէր
 քէս թային օլտուղի խըզմէթէ մէշղուլ օլուպ՝ մէզ
 քիւր պինա իւղէրինտէ չալլըըր իքէն, Հիքմէթուլ
 լահ պիր շէտիտ գասըրկա եէլի զուհուր էթտիքտէ,
 տէր ագապ հէր պիրի պիր հալէ կիրիֆթար օլտու .
 թա՝ քի պիրիպիրինին սէյլէտիկինի անկլայամաղ օ
 լուպ՝ հէր սինսիլէ պաշգա պաշգա տիլ սէյլէմէկէ
 պաշլատը . վէ պու սուրէթ իլէ իթթիֆագլէրի պ
 զուլուպ՝ պինա մասլահաթը կէրի գալտը : () Լպապ
 տէ՝ հէր պիր սինսիլէ քէնտի թագըմը իլէ իսթէտիք
 լէրի թարաֆէ տաղըլուպ՝ վէ պաշգա պաշգա միւ
 լէթլէր վէ լիսանլէր պիրի պիրինտէն ֆէրգ օլուպ՝
 տիւննայը շէնլէթտիլէր :

Նազար էյլէ, սու թուֆանը տահա ունուտուլ
 մամըշ, ինսանլէր թէքրար Ալլահը կիւճէնտիրմէք

1 Եկայք իջուք և խառնակեսցուք անդ զնզուս նոցա, զի մի լսիցն
 իւրաքանչիւր բարբառ ոչ ընկերի իւրոյ . Ծնդ . ԺԱ . 7 :

արգսւսինտէ , լաքին թառածիւս էթմէ . զիրա՝ օ գու-
լէյի եափանլէրին սեօզ սահիսլի՝ Բամըն թոռնու
Նեբրովթ իտի : Այլ մէղսլուր զայնթ մաղրուր վէ-
քէնտի գուվվէթինէ կիւվէնմիշ ճէնքճի պիր քիմնէ
օլմաղ իլէ , չօգ առէմլէրի քէնտինէ թապի էտէրէք ,
զօրպալըգ իլէ ալէմէ հիւքմ էթմէկէ պաշլայուս՝
փատիշահ օլտու Պաղտատտէ՝ . քի օ անէ տէկին
տահա փատիշահլըգ իճատ օլմուշ տէկիլ խոի : Պուռն
տան գաթինազար՝ օրտու գուրուս՝ ճէնք իլէ պիրի
պիրինի գըրմագ՝ մէղքիւր Նեբրովթտէն պաշլանտը ,
քի անէ Բէլ վէ Նեմրուտ տախի տէնիլիր :

Պուր զօրպա՝ նիճէ քի ինսանլէր իլէ ճէնկէ պաշ-
լար , քէզա Ալահա գարշը տախի փութփէրէսթլիք
իճատ էթտի . զիրա՝ տէնիլիր քի քէնտի թապիլրինի
ալէմէ թափընտըրմաղէ պաշլաթտըրուս՝ փութփէ-
րէսթլիկէ սէպէս վէ թէմէլ օլտու : Այլ անըն թաս-
վիլի օլան փութ (կուռք) Ատուածաշունչտէ՝ Բա-
հաղ իսմի իլէ անըլըր , քի Արապիստան վէ ճէմի
Գըպլէ թարաֆընտէ մէշուր փութ օլուս՝ Եղիա
փէյղամպէր անըն խիւտաւմլէրինի գըրտը . Գ . Թագ .
ԺԸ . 40 :

Իսլրէթ ալընլէր՝ քիպիր վէ Ալահըն էմրինէ
մուղայիր իշ էտէնլէր . կէրչի գուտրէթի օլանէ պօրճ
տուր քի , տիւնեատէ պիր էսէրի պուլունա . լաքին
շու շարթ իլէ՝ քի անտէն սայիրլէրինէ ֆայիտէ օլա ,
վէ տէկիլ քի եալընըգ քէնտի իսմինէ շէրէֆ օլտուն
տէյու քիպիրլէնուս՝ խաթա իշլէյէ . նիճէ քի մէզ-
քիւր գուլէյի եափանլէր խաթա էթտիլէր :

Այլ տախի տէնիլիր քի՝ անըն իշիւն գուլէ եափ-
մագ իսթէտիլէր՝ քի էկէր պիր տահա սու թուֆանը

1 Եւ եղև սկիզբն թագաւորութեան նորա Բարկան . Չննդ . Ժ . 10 :

օլուք իսէ, անտէ հըֆզ օլալէք . լսիքն պու ֆիքիր տախի զայէթ նաշէրի իսի . զիրա՝ Ալլահ զազէպ վէրէճէք օլտուգտէ, նէ գապիլքի ինսան անտէն խէլաս օլա . գուշ կիպի կէօյէ աւչսա, գարընճա կիպի զիւրի զէմինէ կիրսէ, մահի (ձուկն) կիպի տէնիզին տիսինէ ինսէ, եինէ խէլաս օլսմազ Եարատանըն զազէպինտէն . էկէք՝ Թէքտիր օլմագ իսթէմէզ իսէն, էմրէ մուղայիր իշտէ պուլուճմա :

ՍԻՒԱԼ 7.

Տիւլէր գարըմապէն եվէլ հաճիլը պիւ սէօլէնի իտի :

Ճ. Տէնիւր քի Երմէնի տիլի, զիրա՝ մալիւմ քի մէզպուր գուլէ վագթինէ գաւուար Ադամըն տիլի սէօլէնի իտի . վէ օ գուլէյի եափան ճէպպարլէրին քիպիրլիկինէ զազէպ օլարագ՝ ֆէգաթ անլէրին տիլի գարըշուր Պաղոտա օվասընտէ¹ . Իմսի Նոյ վէ աւնըն Թագըմը Երմէնիստան Թօիրաղինտէ օլմաղ իլէ՝ անլէրին տիլի գարըշմատը . զիրա օ վագթէ գաւար՝ տահա Նոյ սաղ իտի . վէ գուլէյի եափանլէր իլէ պիրլէքտէ օլմաուրղինտէն մատէ, էլլինտէն կէլսէ մէն էտէր իտի օ միսիլլիւ նաշէրի հարէքէթի . Իմսի ֆէհմ օլունուր քի՝ տիլ գարըշուրգտէն սօնկրա՝ Հայկ քէն տի Թագըմը իլէ Երմէնիստան Թարաֆընէ կէլինճէ, սապրգ անտէ սէօլէնէն տիլի պաշլատը սէօլէմէ կէ, մասում քի զաթը քէնտի լիսանի տախի օ տիլ լտի :

Պիլհագիգա՝ նիճէ քի ինսան կիւնահ սէպէպիւնէ տիւննա մէշագգաթընէ տիւշտիւ, քէզա կիւնահ սէպէպինէ տիլէր չօղալուր՝ քի ինսանլէր ֆէսա տէ պայիս օլաճագ խուսուսլէրտէ իթթիֆագ էթ :

1 Անդ խառնակեաց Տէր Աստուած զէղուս նմ երկրի . Ճննդ . ԺԱ . 9 :

մէյէլէր : Օ իբա ինտան հալի աճայիպ տիր . էյի շէյէ
մէյլ էթմէյիւպ՝ ֆէնայէ չօգլէրի կէօնիւլ վէրմէք իւ
լէ , նիհայէթ ճիւմլէսի ֆէնա պուլուր . նիճէ քի օլ-
տու սու թուֆանընտէն էվվէլ : Իմտի՝ պու խուսուու
տէ ինայէթ օլտու լիսանըն չօղալմասը . վէ տախի
տիլլէրին գարըշմասը՝ տիւնեայէ ազիմ շէօհրէթ օլ-
տու . կէօյա քի՝ զէմին պիր թարզ իւզըէ օվա իքէն ,
տաղլէր , տէրէլէր , վէ տէփէլէր իլէ տօնանտը . նիճէ
քի պիր չիչէք եէք բէնկ օլմասընտէն՝ կէօնակէօն
բէնկլէր իլէ միւզէյեէն օլմասը տահա խօշ տուր :

ՍԻՒԱԼ 8 .

‘Եյ գա՛լ եաշընպէ եօլի- :

Ճ . Տօգուզ եիւզ էլլի եաշընտէ . Ճն . Թ . 20 .
‘Եազար գըլ պուրատէ ինտանլէրին սէֆիլ հալինէ ,
զիրա կիւն պէ կիւն չօղալարագ՝ հէր ճէմաաթ քէն
տի հալինէ կեօրէ եէր զապթ էթմէք իւզըէ . վէ պիւ
րէր սուրէթ իլէ միլլէթ իսմի էտինիւպ՝ ճիսմանի
խուսուուլէրտէ թիւրլիւ մարիֆէթ իճատի իլէ շէ-
րէֆ պուլմատէ օլտուլէր իսէ տէ , ըուհանի թարիք-
լէրտէ զայէթ սէֆիլ գալուրլէր . զիրա՝ եէրի կէօյիւ
եարատան պիր Ալլահըն եէրինէ՝ հիսապսըզ փուլթ-
լէր եափուպ՝ ալլահ տէյուլ անլէրէ թափընմաղէ
պաշլատըլէր : Պէլի՝ մախլուգաթի եարատան՝ վէ
տիւնեայը իտարէ էտէն ճիւմլէյէ գատըր պիր միւ-
պարէք զաթ հասէպիլ իգթիզա վար տըր տէրլէր ,
լաքին անըն էմրի նէ՝ տիր , վէ անէ նէ՝ թարզ գուլ-
լուգ էթմէլի՝ անի պիլմէզլէր ¹ :

1 Ճանեան զԱտուած , և ոչ իբրեւ զԱտուած փառաւորեցին .
Հոմլ . Ա . 21 :

ՍԻՒԱԼ 9.

Նէ՝ Եպէպոն զոհոյ ելիս իոթիւնիս :

Ճ. Եւթէլա՝ քէպիրլիքտէն : Նիճէ քի սլալատէ մէզքիւր Նեբրովթ քէնտի Թասվիրինէ սէճտէ գըւտորմաղէ իւրամ էտէր իտի , քէզալիք անըն օղլու վէ սայիրլէրի . վէ իԹաաթ էթմէյէնէ Թէքտիր էտէրլէր : Նիճէ քի Երեք մանկունք Պաղտատտէ Նաբուգոդոնոսոր փատիշահըն եափաղղի սուրէթէ սէճտէ գըլմատրգլէրի իչիւն՝ աթէչէ աթըլաղլէր նիճէ քի եաղար . Դանի . Գ . 21 : Իմօի պաղըսը խէֆինտէն նաչի , պաղըսը միւրայիլիկինտէն , վէ քիմի՝ մէճպուրիյէԹինտէն պաչլէր փուԹա Թափընմաղէ :

Իքինճի՝ էվլատ աճըսընտէն¹ . զիրա՝ կէնճլիքտէ էօլէն ուշաղըն պապասը Թէսէլլա օլմագ իչիւն՝ օղլունուն Թասվիրինի մարանկօզա աղաճտէն եափաղղուս՝ Թիւրլիւ զլյնէթ իլէ տօնատարագ իզգէթ էտէր անէ , վէ անըն Թէվապիսի տախի Թարաֆը խաթըր իչիւն իքրամ էտէր , վէ պաղըսը տախի անըն Թըփգըսընը եափուպ սայիր եէրէ կեօԹիւրիւր՝ քի անի իզգէթտէ սագլայտ . վէ պաղըսը տախի խօշքիլ օլմագ սէպէպի իլէ՝ հէտիյէ կէԹիրիւր անէ :

Իւչիւնճիւ՝ Թամահքեարլըդտէն² . զիրա՝ պաղը մարիֆէթլի քիմսէլէր ճէլպի մալ գաստի իլէ , պաչլարլէր Թիւրլիւ փուԹ եափուպ՝ սաթմաղէ , քիմի ալթունտէն , կիւմիւլտէն , քիմի աղաճտէն վէ չամուրտէն : Իչ պու ֆէսատ կիտէրէք շէրէֆ պուլուս՝ զօրպա քիմսէլէր վէ փատիշահլէր քէնտի փուԹլէ-

1 Զի տորոժամ սզով Թախմեալ հոյր , վաղամու իկ լինելոյ որդւոյ տար պատկեր . Իմաս . ԺԴ . 15 :

2 Ի յաճախութիւն պաշտաման զանգէտն , յետ օյնորիկ ճարտարին համարձակեաց առատութիւն տրուեալագիտութեան . Իմաս . ԺԴ . 18 :

րինէ փութխանէլէր ինչաւոր իլէ՝ խիւտտամլէր թա-
յին էթտիլէր , վէ անլէր տախի մէնֆաաթլէրի ի-
չիւն՝ կէօնակէօն շուրութլէր փէյտա էտէրլէր :

Տեօրտիւնճիւ՝ շէյթանըն ֆիթնէլիկինտէն . զէ-
րա՝ չիւնքի ինսանըն արզուսի մախլուգլէրտէ գարաթ
գըլմայուպ՝ տայիմա գաթի արզու էտէճէք պիր զաթ
արար , վէ Ալլահտէն ղայրի ինսանէ գաթի արզու օ-
լաճագ զաթ օլմատորղինտէն , հասէպիլ իգթիզա ին-
սան Ալլահը արար . վէ անի պուլմատորգճէ՝ բահաթ
օլմամագ : Ե շէյթան տախի ինսանըն պու միսիլլիւ ալ-
զուսինի պիլմէք իլէ՝ փութլէրէ կիրիւպ՝ թիւրլիւ
ճէվապլէր էտէր՝ քի ինսան փութլէրի ալլահ պէլ-
լէյիւպ՝ անլէրէ ումուտ պիրլէ՝ տիլէտիկինի անլէր-
տէն մաթլուպ էտէ , վէ անլէրէ սէճտէ գըլա :

Նազար գըլ շէյթանըն ֆէսասիւնէ , վէ ինսանըն
սէֆիլ հալինէ , զիրա ինսանը օ տէրէճէ պէնտ էթ-
տի փութլէրէ , թա՝ քի էվլատլէրինի տախի անլէրին
մուհապպէթինէ գուրպան էտիւպ՝ աթէչէ եագագը-
լէր իտի¹ : Վ է պապը ալիմ՝ քիմսէլէր՝ ինսան եափը-
պընէ ալլահ տէնիլմէզ տէյու՝ չիւպհէյէ վարտորլէ-
րինտէ , շէյթան քէնտի հիլլէսինտէն նաչի , պաշար
հայվանլէրի ալլահ տէյու պէլլէտիւպ՝ անլէրէ թա-
փընտորմաղէ² : Վ է հայվան հագգընտէ տախի՝ չիւպ-
հէյէ վարան օլոուգտէ՝ լային շէյթանըն չարէսի քէ-
սիլլիւպ՝ շէմսի , գամէրի , աթէչի վէ սուլու տախի
ալլահ տէյու պէլլէտիր : () Իրա՝ անլէր ինսանէ ֆա-
յիտէլի վէ լազըմլը օլմագ իլէ՝ պէլքի անլէրին հագ-
գընտէ չիւպհէ էթմէյիւպ՝ տայիմա փութփէրէսթ-
լիքտէ գալալէր՝ քի քէնտի կիպի ինսանլէրի Ալլահա

1 Զոհնցին զուստերա և զգստերա իւրեանց գիւաց , և հեղին զարին
անբիծ . Սալմ . ՃԵ . 33 :

2 Եւ էր փշուպ փ մեծ՝ և պուշտէին զնա Բարեկացիքն . Դաւի . ԺԴ . 22 :

առի էտիւպ՝ ճէհէննէմէ կեօթիւրէ : յիշատիգա՝ շէյթան հէրնէ գատար ճահտ էթտի իտէ տէ՝ ինապ իր տայիմա փութփերէսթլիք ֆէսաթինտէ մէքս էթմէկէ, մախլուգլէրին հալինէ նազարէն՝ ինսանլէրտէն երինէ ֆէրգինէ վարան զլտու՝ քի մախլուգլէրէ ալլա՝ տէմէք օլմազ, իլլա քի՝ եհրի վէ կէջիւ ետբու արան պիր գուտրէթ սահիպի վար տըր : Եւ քին՝ Թապիաթ գուվվէթի իլէ, վէ պիրա լութֆ օ միւպարէք զաթի պուլմազ գապիլթիզ օլտուղինտէն՝ ալիմ, ահմազ, պիւյիւք վէ քիւչիւք փութփերէսթլիք զուլու մաթընտէ զարգ օլմուշ սեֆիլ ու սերկերտան իւգլէ կիտէր իտիլէր, Թա՝քի քերէմքեանի Ալլահըն ինսանէ մերհամէթ էտիւպ՝ Հայր Աբրահամը չաղըրմասընէ տէկին :

Իպրէթ ալ, փութփերէսթլիք իքի ճինս օլուր . պիրի աշիքեար, պիրի կիզլի . աշիքեար փութփերէսթ օ քի՝ Եարատանը Թանըմայուպ՝ փութֆ Թափընըր : Եւ քին փութփերէսթ օ քի՝ Եարատանը Թանըր, լաքին մուհապպէթինի մախլուգէ վէրիւպ՝ անլէրին խաթըր իչիւն՝ Ալլահըն էմրինէ մուղայիր հարէքէթ էտէր . զիրա՝ Ալլահտէն զիյատէ ինսան հէրնէ քի սէվսէ, անի քէնտինէ ալլահ էթմիշ սայրըր : Իմտի՝ պէջլէ քիմնէլէր՝ էկէր Թէօպէյէ կէլիւպ՝ Թէրք էթմէզլէր իտէ կիւնահ փութլէրինի, աշիքեար փութփերէսթլէրտէն զիյատէ Թէքտիր օլալէր կէրէք . զիւրա՝ անլէր պիլմէյերէք էթտիլէր, լաքին՝ պուռնլար պիլէրէք էտէրլէր . պիրի՝ տին իլէ փութփերէսթ, օ պիրի ամէլ իլէ : յիշատիգա՝ Ալլահըն էմրինէ մուղայիր հարէքէթ էտէն՝ հէրնէ վագըթ վէ հէր քիմ օլա զագէպէ միւսթահագ տըր : Եւ քին՝ չիւնքի ինսան իւշ Թիւրլիւ սէպէպ իլէ կիւնահա տիւշէր, եա ագլը էրմէտիկինտէն (ի տգիտութե

նէ) . եա նաչար գալուպ մէնինէ գատըր օլամատը-
ղինտէն ('ի տկարութենէ) . եախօտ քէնտի քեօ-
թիւլիւկիւնտէն ('ի չարութենէ) : Վէ օ քի ագլը
էրմէյէրէք նաչար գալուպ կիւնահ իշէր , մալիւմ
քի անըն զազէպի հաֆիֆ օլուր : Վէ օ քի պիլէրէք
քէնտի քեօթիւլիւկիւնտէն Ալլահըն էմրինէ մու-
ղայիր իշ էտէր , անըն զազէպինին զայեթ աղըր օլա-
ճաղի տէրքեար ¹ :

1 Եւ ծառայ՝ որ գիտիցէ զկամս Տեառն իւրոյ , և ոչ պատրաստեցէ
բոտ կամաց նորա , արբցէ գան բազում : Եւ որ ոչն գիտիցէ՝ և արժանի
գանի ինչ գործիցէ , արբցէ գան սակաւ . Ղաթ . ԺԲ . 47 , 48 :

ԻՔԻՆՃԻ ՏԵՀՐԻՆ ԽԻԹԱՄԻ

ԻԻԶԻԻՆՈՒԻ ՏԷՀՐ

ԱՐԱՆՄԵՆ՝ ՂՈՎԱՆՆ՝ ՍՈՒՄ ԳՈՏԱՐԱԼԵՐԻՆ՝ ԻՍԱՀԱԿԸՆ՝ ՅԱԿՈ-
ԲԱՆՆ՝ ՎԵ ԻՍԴՐԱԿԵԼ ՃԵՏԱՐԱԼԵՐԻՆ՝ ՄԵՐԱՐԱԿ ԶԵՔԱԻԿԻ ԵՂԵՆԵԼԵՐԻՆ՝ ՓԱՐԱ-
ԼԱՆՆԵ ՎԵՐԵԼԵՆ ՂԱՂԵԱԿԻՆ՝ ՄՈՎԵՆԻՆ ԵՎ ԻԼԵ ՄԵՐԱՐԱԿՆ ԽԵԼԱՍ ՕՂԱՍ՝ ՎԵ
ԳԸՐԴԸՂԸ ԱԵՆԻՂԱԿՆ ԿԵԶԻԱՍ՝ ԶԵՕՂԱԿ ՍԻՆԱ ՄԱՊԸՆԵ ԿԻԹՃԵԼԵՐԻՆԻՆ ՆԱՊԸ-
ԵԹԻ ԱԿԵԱՆԻՆԱԿ ԱԿԸ՝

մէջ . անճադ փէտերի Թարա իլէ Պաղտատ սէմթին .
տէ սաքին օլուր իտի . Վէ Ալլահըն ինճամը իլէ կէ-
լիր Խառան տէնիլէն մահալէ փէտերի իլէ սէրապէր ,
վէ անտէ պիր վագըթ Թէմէքիւն էտիւպ՝ եէթմիշ
• ԺԲ . պէշ եաշընէ վարուրգտա՝ Ալլահ չաղըրըր անի՝ քի
ուօղլուղի եէրի , միլլէթինի , վէ փէտերինին էվլինի
Թէրք էտիւպ՝ քէնտինէ պէյան օլաճադ եէրէ կէլէ՝ :

Յիէհմ էյլէ . նիճէ քի տէնիզտէ՝ գարանլըգ կէ-
ճէտէ եօլունու չաշըրան կէմիճի՝ շիմէք զուհուր
էթտիքտէ՝ անըն շալգը իլէ գըլըլէրի Ֆէրգ էտերէք
եօլունու պուլուր . քէզալիք՝ Ալլահըն Աբրահամը
չաղըրմասը՝ ինսանլէրէ՝ տօղրու իման Թարիքի պէյան
էթմէք իպի . Վիրա՝ Ալլահ ինսանը Մէսիանըն եէ-
տի իլէ շէյթանըն էլինտէն խէլաս էտէճէք օլմաղ ի-
լէ , Աբրահամըն գալպինի քէնտի լուծֆու իլէ միւ-
գէյեէն էտիւպ՝ չաղըրըր անի՝ քի ճիւմլէ ինսանլէրին
Թարաֆընտէն մուրախխաս կիպի՝ Թէքմիլ իման վէ
ազգ իլէ՝ Ալլահըն իթաաթընտէ օլուպ՝ Մէսիհ անըն
ճինսինտէն տօղսուն . վէ Մէսիհէ իման էտէնլէրէ՝
բուհանի աթա չաղըրըրն , քի հէրքէս անտէն իպրէթ
սլարագ՝ անըն կիպի իթաաթ իւզըն օլա , քի Մէսի-
հին լուծֆու իլէ ճէննէթէ վասըլ օլալէր :

Վիլհադիգա՝ Աբրահամըն գալպինի Ալլահ քէն-
տի լուծֆունա մէսքեան էթմէ կէ լայըգ կէօրտիւ իւ
սէ տէ , Աբրահամ տախի գալպինի անէ Թէսլիմ է-
տիւպ՝ քէմալի մերթէպէ իթաաթ էթմէսի իլէ՝ իման
փէտերի (հայր հաւատոյ) տէնիլտի . վէ անըն գու-
ճաղի ճէննէթէ Թէշպիհ օլունտու . Ղ-ի . Ժ.Զ . 22 :
Վէ էմր օլուղի իւզըն Աբրահամ Թէրքի վէթան
էտիւպ՝ էհլի Սարա վէ գարտաշը օլլու Ղովո՝ վէ

1 Եւ տէն Աստուած ցԱբրահամ , եւ գու յերկրէ քումմէ եւ յազգէ
քումմէ , ե՛ի տանէ հօր քո . եւ եկ յերկիր՝ զոր ցուցից քեզ . ԾԱՆԴ . ԺԲ . 1 :

ճէմի Թագըմը իլէ կէլիւր քանան Թօփրաղինէ : Վէ
զանն օլոււմասըն քի՝ Աբրահամ Թէրքի տիյար էթ-
մէք իլէ՝ զարիպլէքտէ սէֆիլ գալըր . իլլա քի՝ Ալլահ
անի պիւլիւք միլլէթ վէ շէրէֆլի էտէր : () Երա
ֆաղիլէթքեար օլան՝ հէր նէրէտէ օլսա միւշէրրէֆ
օլուր :

Պուրատէ՝ տէկիլքի եալընըզ Ալլահըն ինայէ-
թինի միւլահազա պիրլէ մէմնոււն օլմագ ճայիզ՝ քի
ինսանը փութփէրէսթլիք զուլումաթինտէն չըգար-
տը . իլլա քի Աբրահամըն տախի Թէրքի վէթան էթ-
մէսինտէն իպրէթ ալ, զիրա մէզպուր վէթանը աս-
լիէսինտէ իքէն Ալլահա ինանտը իսէ տէ՝ ամէլ իլէ
տախի Պաղտատ Թարաֆընտէն տիշարը չըգմատըգ-
ճէ, սուրբ Երուսաղէմ Թօփրաղի քէնտինէ ինայէթ
օլմատը¹ : Վէ տախի Պաղտատ լաֆըք գարըչըգլըգ-
մանէսի՝ վէ Երուսաղէմ քէլիմէսի սէլամէթ (խաղա-
ղութիւն) մանէսի օլմաղ իլէ, անկլանըր քի՝ տիւ-
նեալի գարկաշալըգտէն վէ նիզատէն գաշմայընճէ՝
րուհանի սէլամէթլիք պուլումագ :

ՍԻՒԱԼ 2.

Աբրահամ զալը Լանըր իւ իրի Ալլահը, յի անըն էֆիլէ՝
իլլաթի էլլի :

Ճ. Տէնիլիւր, քի օ վագթին հալինէ կէօրէ իլէ
մէ վուգուֆ օլմաղ իլէ՝ փութլէրին ալլահ օլմատը-
ղինի անկլայուպ՝ անլէրէ մէյլ էթմէտիկինտէն՝ Ալլահ
անըն գալպինէ իլհամ էտիւպ՝ քէնտինի անէ Թա-
նըթտըրտը . վէ Աբրահամ տախի Թիքէնսիզ Թառ-
լա միսալի՝ իթիգաթ մէյվէսինի հասըլ էտիւպ՝ օ տէ-
րէճէ քէմալի մէրթէպէ իթաաթտէ վասըլ օլուր՝ քի

1 Հաւատք առանց գործոց մեռեալ են . Կաթուշ . Յօլիֆ . Բ . 26 .

Էպէտի Ալլահըն էմրինէ մուղայիր իշ էթմէզ : Օ իրա՝ թապիաթ գուզվէթի իլէ Ալլահը թանըմադէ ինսան գատըր օլմայուպ , մութլագ ինայէթէ միւհ-
թաճ քի անի թանըյա :

Ս Ի Ի Ա Լ 8 .

Ալլահ էմր էլիպի Աբրահամա՝ յի վէթանի ասլէ-ինի թէրէ Էպէ ,
լաիհն կիւեճէկէ Էէրին իսիյի նիշէն պէյան էլիպի :

Ծ . Աբրահամըն իթիգաթը ալէմէ պէյան օլ-
մագ իշիւն : Օ իրա՝ նէրէյէ չաղըրլորղինի պիլմէյէ-
րէք՝ Ալլահըն էմրի իւզըն Եօլա րէվանէ օլմասը ի-
լէ , անըն իթիգաթընըն թէքմիլ օլտուղի աշիքեար
օլտու : Պէլի՝ Ալլահ պիլիւր Աբրահամըն գալպինի ,
լաքին՝ ինսանէրէ տախի մալիւմ օլմագ իշիւն՝ Եէր
իսմի պէյան էթմէտի . վէ Աբրահամ տախի սիւալ
էթմէզ , զիրա պիլիւր քի քէնտինի չաղըրան Ալլահ
տըր . վէ ինսանէ պօրճ տուր քի անէ իթաաթ էտէ ,
մատամ քի՝ Ալլահըն էմրինէ սէպէպ սիւալ էթմէք
օլմագ :

Իպրէթ ալ . Աբրահամ՝ Ալլահա թէվէքքիւլ օլ-
մասը իլէ՝ քէնտի աղիմ ինայէթէ լայրգ օլտուգտէն
մատէ , Ալլահ վատ էտէր՝ քի անէ տուա էտէնէ օրհ-
նութիւն , վէ քեօթիւ սէյլէյէնէ լանէթ վէրէ . պա-
խուսուս քի՝ ճիւմլէ ինսանէր անտէ օրհնել օլտուն-
լէր : Իպրէթ էյլէ քի՝ Ալլահա մագպուլ օլան ա-
տէմ իլէ տօսթ օլուպ՝ անէ տուա էտէսին , զիրա՝

1 Ոչ ոք կարէ գալ առ իսկ էթէ ոչ հայրն... ձգեցէ զնա . Յովն . 2 . 44 :

2 Հաւատովք՝ որ Աբրահամն կոչեցաւ՝ ունինդիր եղև ելանել ի տե-
ղին , զոր տունոց էր ի Ժառանգութիւն . եւ զնայ՝ և ոչ գիտէր յի եր-
թիցէ . Եբրայ . ԺԱ . 8 :

3 Օրհնեցից զօրհնիչս քո , և զանիծիչս քո՝ անիծից , և օրհնեցիցն ի
քեզ ամենայն ապշ երկրի . Ծնդ . ԺԲ . 3 :

Ալլահ քէնտի գուլունուն խաթրի իշիւն՝ անի սէ վէ-
նի տախի օրհնէլ էտէր , վէ անէ քեօթիւ սէջլէյէնէ
լանէթ վէրիր : Իմտի՛ ինսանէ ճայիզ տիր՝ քի ճիւմ-
լէսինէ էյլք էտէ , վէ էյի սէջլէյէ . զերա՛ ինսանըն
գալպինի Ալլահաէն զայրի քիմսէ պիլմէզ . պէլքի օ
ատէմ . Ալլահա մագպուլ քիմսէ տիր , վէ սէն անի
ֆէնա պէլլէմէն իլէ՛ թէքտիրէ լայրգ օլուրսուն :
Օ իրա՛ նիճէ քի ճիւմլէսինի եարատան Ալլահ տըր ,
քէզա՛ ճիւմլէսինին ամէլինի թէֆտիլ էտէն Ալլահ
տըր . խմտի՛ Ալլահա մախսուս օլան մասլահաթէ սէն
գարըմա՛ քի թէքտիր օլմայասըն ¹ :

Ս Ի Ի Ա Լ 4 .

Չիւնի էեր իսի պէյան օլմաք Աբրահամ , Նե՞ Կիսմէ՛ ի
սայի լարաֆի Կիսմէյի-յ՝ Քանան լօթրալէնէ Կիսի :

Ճ . Տէնիլըր քի Նայ՝ Քանան էյալէթինի իլք օլ-
լու Սեմէ թախիս էթմիլ օլուպ , վէ Աբրահամ տա-
խի Սեմին ճինսինտէն օլմասի իլէ՛ պախուսուս քի Հագ
թարաֆընտէն գալպինէ թէէսիր օլմազ իլէ՛ կէլլը
Քանան էյալէթինէ : Լաքին հէրնէ գատար տախի
թէէսիր օլմուշ իսէ տէ՛ եինէ պիր եէրտէ մէսքեան
էտինմէյիւպ չատըր իլէ կէօշէրէք կէզէր . թա՛ քի՛
թէքրար պէյան օլա քէնտինէ Ալլահըն էմրի : Իմտի՛
Սամաքիա նամ էյալէթտէ Սիւքէմ տէնիլէն մահալէ
վէ անտէն իւքսէք մէշէ աղաճը (բարձր կաղնի) օ քի
Քէբրոն նամ մէմլէքէթէ գարիպ տիր՝ օլ թարաֆլէ-
րէ կէլլնճէ՛ Ալլահ անէ կէօրիւնիւպ՝ օ եէրլէրի վատ
էտէր անըն էվլատընէ ² : Վէ Աբրահամ անտէ սե-

1 Դու ո՞վ ես որ դատիս զայլոյ ծառայ . Հոռի՛ . ԺԴ . 4 :

2 Շրջեցաւ Աբրահամ յերկիրն ընդ երկայնութիւն նորա մինչև ի տե-
ղին ի Սիւքէմ , ի կաղնին բարձր . . . և երևեցաւ Տէր Աբրահամու , և ա-
սէ ցնա , զաւակի քում տոց զերկիրս զայս . Ծննդ . ԺԲ . 6 :

զան եափուպ՝ մէջնունն օլուր Ալլահտէն :

Իպրէթ ալ . ֆիլհագիգա՝ էվվէլա Ալլահ ինա-
յէթ էտիւպ՝ Աբրահամ վէթանինտէ իբէն չաղըրտը
անի , լաբին՝ Աբրահամ տախի իթաաթ էտիւպ զա-
րիպլիկէ չըգընճա՝ Ալլահ սեղան եափտը : () Իրա՝
նիճէ քի Ալլահ քէնտի լութֆուճու քիմնէտէն տի-
րիղ էթմէզ , քէզա՝ ինսանէ տախի պօրճ տուր քի ,
ճիսմանի արղուլէրի թէրք պիրլէ , ինայէթ օլան լութ-
ֆէ գարչը տուրմայուպ՝ քէնտի թարաֆընտէն վա-
ճիպէյի զիմմէթի օլանը իճրա էթսին՝ քի Ալլահըն ի-
նայէթ էթտիկի լութֆու գայպ էթմէսին :

Ս Ի Ի Ա Լ Ծ .

Նիճէ անկէնը Ալլահն ինսան իլէ սէյլէֆի , վէ ինսանէ
կէօրի-նիսի :

Ծ . Իւչ թիւրլիւ անկլանըր . եա՝ րուեատէ
(տեսլեամբ) պէյան էտէր Ալլահ քէնտի էմրինի . եա
Մէլայիք իլէ սէս զուհուր էտէրէք . եախօտ ինսանըն
ֆիքրինտէ վէ խէյալինտէ սէյլէմէք իլէ : Պու իւ-
չիւնճիւ թարզ իւզըն օլտու տէնիլիր Աբրահամըն
չաղըրլմասը . մատամ քի Ալլահը թէն կէօղիւ իլէ
կէօրմէք գապիլիի տիր¹ : Պէլի՝ Ալլահ ճէմի մէ-
քեանտէն միւնէզգէհ՝ վէ հէր եէրտէ հաղըր տըր .
լաբին՝ նէրէտէ քի քէնտի գուտրէթինի աշիքեար ա-
լամէթ իլէ պէյան էտէր իսէ , անտէ Ալլահ կէօրիւն-
տիւ տէնիլիր : Քէզա քէնտի էմրինի պիր քիմնէյէ
սէս իլէ՝ եախօտ ֆիքրինէ թէէսիր էթմէք իլէ , եա-
խօտ Մէլայիք եէտի իլէ պէյան էթտիկինտէ՝ Ալլահ
սէյլէտի տէնիլիր . զիրա՝ Ալլահ քէնտի տիր օ՝ գուվ-

1 Ոչ կարես տեսանէլ զերեսս իմ . զի ոչ տեսանէ մարգ զերեսս իմ ,
և ապրի . Եւի : ԼԳ . 20 :

Վէթի կէօսթերէն , վէ ինսանըն ֆիքրինէ թէէսիր
էթտիրէն , եախօտ Մէլայիքի իրսալ էտէն . Լաքին՝
տէկիլքի Մէլայիքին վարլըղի ճիսմանի տիր . վէ ճիս-
մանի ազայէ (զգայութիւն) միւհթաճ տըր , իլլա քի
ինսան ճիսմանի օլմաղ իլէ՝ բուհանի վարլըղի կէօրէ-
մէզ օլտուղինտէն , Ալլահըն էմրի իլէ իգթիզասը
վէճհ իւզըէ՝ Մէլայիք ճիսմանի շէքիլտէ պէյան էտէր
քէնտինի , վէ ինսան կիպի հարէքէթ կէօսթերիր .
Իմտի՝ էկէր Մէլայիք Ալլահտէն իրսալ օլունմուշ
տէյու պէյան էտէր իսէ քէնտինի՝ Մէլայիք կէօրիւն
տիւ տէնիլիր . Դանի . Ժ . 11 . Վէ էկէր Ալլահտէն
իրսալ օլունմուշ օլտուղինի պէյան էթմէյիւպ՝ քէն-
տի հիւքմ էտէր կիպի հարէքէթ կէօսթերիր իսէ՝
Ալլահ կէօրիւնտիւ տէնիլիր , նիճէ քի Սամիսանուհ
փէտէրի Մանուվէյէ կէօրիւնէն Մէլայիք իտի . Լաքին
Մանուվէ՝ Ալլահը կէօրտիւք տէր՝ . Օ իրա ալիմլէր
տէրլէր՝ քի էսքի նօմօս վազթինտէ՝ նէրէտէ քի Աւ-
լահ կէօրիւնտիւ տէնիլիր իսէ՝ անլէրի Մէլայիք էլի
իլէ անկլամագ ճայիզ՝ .

ՍԻՒԱԼ 6 .

Ալլահ Կիլիւն քանան թօրաղէնի վերդի Աբրահամ , Գիլեր
դիւնէտդէ անպէն շայրի դերիւիլի վէ Կէօսթ էէր Էօֆ
հոս իտի .

Ճ . Վար իտի . վէ Լաքին չիւնքի ինսան ճէն-
նէթ իչիւն եարատըրըր , վէ կիւնահ սէպէպինէ պու-
տիւնեա սէֆիլիկինէ տիւշմէսի իլէ . քէրէմքեանի
Ալլահ՝ անի կիւնահտէն իսէլաս էտիւպ՝ ճէննէթէ

1 Եւ ասէ Մանուվէ ցկինն իւր , մահու մեռանիցիմք՝ զի զԱրտուած
տեսաք . Դադա . ԺԳ . 22 :

2 Ոչք առիք զօրէնս 'ի հրամանս հրէշտակոց . Գործ . Է . 83 :

վասը Էթմէք միւրատ Էթտի . վէ պու ինայէթ Մէ-
սիհին Էլի իլէ Երուսաղէմոէ իճրա օլունաճագ օլմաղ
իլէ՝ Ալլահ օ էյալէթտէ կէօրիւնիւր Աբրահամա . օ
Թօփրաղի մալքեանէ կիպի անէ՝ վէ անըն էվլատընէ
վատ էտէր՝ քի ինսանլէր Ֆէհմ Էթտիլէր Աբրահա-
մըն ճիւսիստէն Մէսիհին սօղաճաղինի . վէ ինսանը
Երուսաղէմոէ խէլաս էտէճէ կինի քի գալսլէրինիւա ,
նէ տօղրուտալէր , վէ կէլտիկինտէ ինանուպ էմրինէ
Իթաաթ էտէլէր . օ էճիլտէն Երուսաղէմ էյալէթիւ
նէ Միւթտէ Եէրի տէնիլիւր . Եբրայ . ԺԱ . 9 :

Վիլհաբիգա՝ Քանան թօփրաղի Աբրահամա վատ
օլունտու , լաքին՝ օ Եինէ զարիպ կիպի կէզէր իաի .
զիւրա՝ անըն մուհապսլէթի քի Ալլահտա տըր՝ ճէն-
նէթին արղուսինտէ օլուպ՝ տիւնեատէ Եօլճու մի-
սալի տուրուր . մատամ քի տիւնեա սէֆասը վէ
պիւլիւքիւկիւ տայիմա պիր գարար գալմայուսլ՝ կէջա
քի պուզ իւղէրինէ Եաղը Եաղմաղէ պէնկզէմէք իլէ .
մուհապսլէթի Ալլահտա օլան քիչի՝ տիւնեատէ Աբ-
րահամ կիպի զարիւլիքտէ կէզէրէք՝ ճէննէթին պի
նիհայէթ մէճտինէ ումուտ էտէր¹ :

Ս Ի Ի Ա Լ 7 .

Վանան էյալէլի Աբրահամա վապ օլունպոգպէ՝ անպէն քահա
ղէ-րիյէլ օլմամլէպի . նի՞լէ-ն Ալլահպէն էվլապ պիլէմէպի :

Ճ . Ինսանէ պօրճ տուր Ալլահըն իթաաթըն-
տէ օլուպ՝ անըն րէյինի իճրա Էթմէք . օ էճիլտէն
Աբրահամ զայրի շէյ տիւշիւնմէղ , իլլա քի տայիմա
Ալլահըն րիզասընը միւլահաղա պիրլէ , անըն իթաա-
թընտէ պուլունմաղէ արղու էտէր իտի . զիւրա էվլա-

1 Քանդի ակն ունէր հիմամբք հաստատելոք քաղաքին , որոյ ճարտու-
րապետ և արարիչ Աստուած է . Եբրայ . ԺԱ . 10 :

տը վատ էտէն Պարի՝ անըն վերէճէք վագթինի տախի պիլիւր : Պէ՛լն՝ Աբրահամա էվատ վատ օլունողուգտէն սօնկրա՝ չօգ վագրթ կէջիւս՝ էվլատ օլմատը . վէ լաքին Աբրահամ վարտըղի եէրտէ ղայէթ շէրէֆլի օլունս , ալէմ անէ րիայէթ էտէր իտի . մատամքի Ալլահա գուլլուգ էտէնէ՝ ալէմ գուլ օլուն¹ : Նիճէքի օ՛ էսնատէ քանան թօփրաղլնտէ գըթլըգ զուհուր էթմէք իլէ՝ Աբրահամ Մըրըրէ կիթտի , վէ Մըրըրն փատիշահ Փարաւոն՝ սնըն էհլի Սարայը՝ գըզգարըն տաշը զանն էտիւս՝ էլլնտէն ալտը . զիրա՝ մէզպուրէ ղայէթ հիւսնէ մալլը օլմաղ իլէ՝ Աբրահամ ղարիպ եէրէ կիթտիկլնտէ՝ Սարա իշիւն գըզգարնտաշըմ տըր տէր իտի . քի անըն սէսլէսլինէ քէնտինի էօլտիւրմէյէլէր :

Յիլհագիգա՝ նիճէքի ատէմ էօլտիւրմէք , քէզա՝ էլին ըրզընա կէջմէք՝ Ալլահըն էմրինէ մուղայիր օլմաղ իլէ , ղայէթ սիւլիւք խաթա տըր , լաքին՝ Մըրըր էհալիտի գան էթմէկի օ՛ գատար պիւլիւք կիւնահ սայմայուս , ըրզա քէտէր իշ էթմէկի տահա զիյատէ աղըր կիւնահ սայար իտիլէր , օ՛ էճիլտէն Աբրահամ՝ Սարանըն հագգընտէ գըզգարնտաշըմ տըր տէտի՝ քի քէնտինի էօլտիւրմէսինլէր : Վէ լաքին Ալլահ Փարաւոնու թէքտիր էտիւս՝ գօրգուսուստէն նաշի էպէտի Սարանըն ըրզընա տօգանմագորզըն , ֆիլհալ պի՝ քէտէր թէսլմ էտէր անի Աբրահամա . վէ տախի ատէմլէրինէ թէնպիհ էտէր՝ քի անլէրէ քիմսէ մանի օլմատըն :

Ֆէհմ էյլէ Ալլահըն ինայէթինի , Աբրահամ ղարիպ սիր քիմսէ , լաքին՝ փատիշահ գօրգար անտէն , Իպրէթ ալ տէկիւքի Աբրահամտան գօրգտու փա-

1 Քան զամնայն ինչ զօրուոր է Աստուածայաշուութի . Իմաս . Ժ . 12 :

տիշահ , իլլա քի՝ անըն Ալլահընտէն , զիրա Աբրահամ Ալլահա թէսլիմ օլմուշ իտի՝ :

ՍԻՒԱԼ 8 .

Աբրահամ Մըւրբէն իբի գեծնի-տէ , նէ՛րէյէ ալիֆէ իբի՛ :

Ճ . Եփնէ կէլիւ օ մահալէ , քի անտէ մուգատ
Լ . ԺԳ . տէմ Ալլահա սեղան ետփմըշ իտի , (նիճէ քի տեօր տիւնճիւ սիւալտէ զիքր օլունտու) վէ գարնտաշք օղլու Ղովտ տախի պերապէր : Վէ չիւնքի Աբրահա մըն գօյուն , ինէք , վէ սայիր հայվանաթը չօգ իտի , քէզա՝ Ղովտուն տախի չօգ օլմաղ իլէ՝ թարաֆիէնին չօպանլէրի Մէրա (տեղի անասուն արածելոյ) սէպէ պինէ նիզա հասըլ էտէրլէր . Աբրահամ նիզատէն խօշանմայուպ՝ իզին վէրիւր Ղովտա , քի հանկը թարաֆէ իտիէր իսէ կիթսին , քի բահատ իտարէ օլ տունլէր : Վէ Յորդանան թարաֆլէրինին պէրէքէթի վէ հասըլաթը զայէթ զիյատէ օլմաղ իլէ , Աբրահամտէն այրըլուպ՝ կիտէր Սողոմ մէմլէքէթինտէ սաքին օլուր Ղովտ :

Նազար գըլ պուրատէ Աբրահամըն ֆազիլէթի նէ , Ղովտուն գալպի միւնքէսիր օլուպ՝ մապէյնլէրինտէ նիֆագ զուհուր էթմէսին տէյու , անըն բէյինէ իհալէ էտէր՝ քի հանկը թարաֆը պէկէնիր իսէ , օ սէմթէ կիտէ . վէ քէնտի անըն պէկէնմէտիկի էէրէ գանաաթ էտէր : Պատէհու Ալլահ մուգատ տէմ էթտիլի վատի թէքրարլայուպ՝ վէ զէմինին գու մու կիպի սայըսըզ էվատ տախի Աբրահամա վատ էտիւպ՝ , էմր էտէր քի անըն էվատլէրինէ վէրէճէկի

1 Ո՛չ եդող մարդկան մեղանչել նոցա , և կշտամբեաց զթագաւորս վասն նոցա . Սող . ԺԴ . 14 :

2 Զամենայն երկիրդ՝ զոր տեսանես դու , քեզ տաց զգա . . . և աբարիք զլուսի քո իբրև զաւաղ երկրիդ . ԾԱՆԴ . ԺԳ . 15 :

էյալէթլէրի՝ պոյինէ վէ էննիլկինէ կէղէ՝ քի պէյան օլտուն Ալլահըն քէրէմի, վէ պիլին Աբրահամ զապթ էտէճէկի եէրլէրի: Վէ էմր օլտուղի իւզըէ կէզիւպ՝ կիտէր սաքին օլուր քէբրոնտէ . վէ անտէ տախի Ալլահա սեղան եափար: Վէ լաքին Ղովո քի մահսուլի չօգ եէր արամաղ իլէ՝ կիւնահքեարլէրին իչինտէ Սոդոմ շէհրինտէ սաքին օլտու , անճագ՝ նաղար էյլէ քի նիճէ գազայէ օղրատը , պէլի՝ Ղովո ֆագիլէթլի վէ Ալլահա մագպուլ . լաքին՝ քեօթիւ ատէմլէրին իչինտէ պուլունմաղ իլէ՝ էսիր օլուր :

Օ իրա՝ Սոդոմ Գոմորլուլէրին տիւշմանը օլան ԳԼ. ԺԳ. տէօրթ փատիշահ՝ եէք տիլ պիրլէ ճէնք էտէրլէր Սոդոմ Գոմոր էյալէթինտէ օլան պէշ փատիշահլէր իլէ , վէ Սոդոմ Գոմոր Թարաֆը ալթ օլուպ՝ Ղովո տախի տիւշմանէ էսիր օլտու : Ղովոուն էսիր օլտուղինի Աբրահամ իչիտինճէ , Ալլահա ումուտ էտէրէք , քէնտի Թէվապիտի օլան իւշ եիւզ օն սէքիզ ատէմ իլէ ափանսըղ տիւշմանըն իւզէրինէ վարուպ , Ղովտու՝ վէ աահա անըն իլէ քիմ քի էսիր օլմուշ իսէ , անլէրի տախի ճէմի մալլէրի իլէ խէլաս էթտի :

Իպրէթ ալ , էյի ատէմ՝ քեօթիւլէրին սէպէպիւնէ գազայէ օղրատը . քեօթիւ ատէմլէր՝ պիր էյինին սէպէպինէ էսիրլէքտէն գուրթուլտուլէր :

Աբրահամ տիւշմանը ֆէթհ էտիւպ կէրի տեօն տիւկիւնտէ , Մեւքիսեդեկ քահանայ անէ էքմէք վէ շէրապ չըգարուպ՝ անի օրհնել էտէր , վէ Աբրահամ տիւշմանտէն ալտըղի Թալանտէն Մեւքիսեդեկէ օն տալըգ վէրիր . եբրայ . է . Ծ : Աբրահամըն քահանայա օնտալըգ վէրմէսի , ֆէթուհաթը Ալլահտէն պիլիւպ՝ մէմնուն օլմագ իտի : Վէ չիւնքի՝ Աբրահամ Սոդոմլուլէրին մուլինի տիւշմանտէն գուրթարտը , շէրան օ մալ քէնտի հագգը իքէն , վէ Սոդոմըն

փատիշահը տախի ըիզասը իլէ՝ ալ տէյու իպրամ էթմիշ իքէն , հիշ պիր շէյ ալմազ օ մալուէն՝ քի տէմէսինլէր Աբրահամ անլէրին մալի իլէ զէնկին օլտու : Պիլվազի պու պապտէ Աբրահամ ազիմ շէրէֆ քէսպ էթտի իսէ տէ , գալպինէ տախի գօրգու տիւշմէք իլէ , Ալլահ անի թէսէլլա էտէր՝ քի խէվֆ էթմէսին :

Ս Ի Ի Ա Լ 9 .

Ս'ԵԼԻԵԴԵԻ չի' Ի' Ի :

Ճ . Փատիշահ ճինսի , վէ Սաղիմ տէնիլէն մահալին փատիշահի իտի , վէ Ալլահա թափընրը ֆազլիլէթլի վէ Ազիզ պիր քիմնէ օլմազ իլէ՝ Մեքիսէդէկ տէնիլտի անէ , քի սաուրգ փատիշահ տէմէք տիր . զիրա Մեքիք՝ փատիշահ մանէսի , վէ Սեդէկ՝ սաուրգ մանէսի տիր , վէ սաքին օլտուղի եէր (Սաղիմ) սէլամէթ մանէսի օլմազ իլէ , սէլամէթ փատիշահը (թագաւոր խաղտղութեան) տախի տէնիլլի :

Վէ քահանայ օլուպ , Աբրահամա էքմէք վէ շէրապ չըգարմասը՝ ըուհանի ֆիքիր իւզըն սուրբ Պաւտարագըն ըէսմինի պէյան էտէր : Պախուսուս՝ սինսիլէսի Ազիզ քիթապտէ եազըլմաուրղի հասէպի իլէ , վէ տախի իսմի՝ մէմլէքէթի՝ սուհտուղի հէտիյէ՝ վէ Աբրահամը օրհնել էտիւպ՝ անտէն օնտալըգ ալմասը իլէ՝ Քրիստոսա օլտու էօրնէք . զիրա՝ Քրիստոս սէլամէթլիք վէ սաուագաթ փատիշահը օլուպ՝ Երուսաղէմտէ ինսանը շէյթանըն էլինտէն խէլաս էթտի , վէ սուրբ Պաւտարագը՝ էպէտիլ էպէտ էօմիւր նիմէթի ինայէթ էթտի . վէ ինսան անըն լութֆու իլէ էհէս՝ օլուպ՝ պօրճլու օլտու անէ իման կէթիրիւպ իթաաթ էթմէկէ , վէ վարիէթինտէն օնտալըգ վէր-

մէկէ . զիրա սահի՛հ քահանայ (ըստ կարգին Մեւքիսեդեկի) Գրիստոս քէնտիսի տիր ¹ :

Ս Ի Ի Ա Լ 10 .

Լ՛բրահամ նէրէն Գորգար՝ յի Ալլահ անի Գորգմարն Կէյ-
Լի-Էլլա Էլ-Կի :

Ճ . Լիճէ քի եիւքսէք եէրտէ տուրան զիյա ԳԼ. ԺԵ տէ խէվֆ էտէր՝ քի տիւշմէսին , քէզա Աբրահամըն շէրէֆի արթորդճէ՝ թէվազի գալպ իլէ խէվֆ էտէր , քի Ալլահը կիւճէնտիրմէսին . Լ՛բրահամ նէ գատար քի թէվազիլէք էտէր իտի , օ գատար զիյա տէ Ալլահըն եարտըմը անէ աշիքեար օլուր ² . օ էճիւտէն Ալլահ անի թէսէլլա էթմէք իշիւն՝ տէր քի գորգմա ³ : Լ՛բրահամ օ անէ տէկին Ալլահտէն պիր շէյմաթլուպ էթմիշ տէկիլ իտի . վէ տահա էվլատ զուհուրաթը օլմատըղինտէն՝ պու տէֆա տիլէր քի՝ պարէ քէնտի սատըզը օլան Եղիազար վարիս օլուրն քէնտինէ . (չիւնքի մէզքիւր Եղիազար Աբրահամըն վէքիլսարճի իտի , վէ քիւչիւքլիւքտէն պէրի անըն էլինտէ պիւյիւմիւշ օլմաղ իլէ՝ էվլատ փայիսինտէ սէվէր իտի անի) : Վէ լաքին Ալլահ՝ Եղիազարը անէ վարիս էթմէյիւպ՝ կէօյիւն երտըզլէրի կիպի անըն էվլատլէրինին չօղալսաճաղինի պէյան էտէր ⁴ : Տէմէք

1 Մեւքիսեդեկ թագաւոր էր Սաղիմայ , քահանայ Աստուծոյ բարձրելոյ . . . անհայր անմայր՝ չհամարեալ յազգս , որոյ ոչ սկիզբն աւուրց , և ոչ կատարած կինաց . նմանեալ որդւոյ Աստուծոյ՝ կայ մնայ քահանայ մշտն շնուար . Եբրայ . Է . 1 :

2 Որ խոնարհեցուցանէ զանձն , բարձրաոցի . Ղու՛ . ԺԴ . 11 :

3 Մի՛ երկնչիր Աբրամ , ես վերակացու եղէց քեզ , և վարձք քո բազում եղիցին յոյժ . Ծննդ . ԺԵ . 1 :

4 Հայեաց ընդ երկինս , և թուես՝ զաստեղս . եթէ կարասցես թուել զնոսա . . . այնպէս եղիցի զաւակ քո . Ծննդ . ԺԵ . 5 :

խթէր քի՝ եւ՝ Աբրահամ, սէն խղճմէթքեարընէ գա-
նաաթ էտէրսին քի՝ սանա վարիս օլա, լաքին սէնին
վարիսին՝ էվլատըն օլա կէրէք. վէ տէկիլքի եալը-
նըզ տիւնեա մալինէ, իլլա քի՝ կէօյլէրին ճէննէթիւ-
նէ. զիրա՝ քիմքի սէնին կիպի թէքմիլ իման վէ մու-
հապպէթ իլէ Ալլահա իթաաթ էտիւպ Մէսիհէ ի-
նանըր իսէ՝ սանա բուհանի էվլատ սայըլուպ՝ երլու-
զէ մէնէնտ օլուր : Նիճէ քի Խապիլէր՝ Աբրահամա
բուհանի էվլատ օլմաղ իլէ՝ կէօյլէրին երլուրզլէրինէ
թէշպիհ օլունուրլէր. վէ Հրէալէր՝ Ճիսմանի էվլատ
օլմաղ իլէ՝ զէմինին գոււմունէ պէնկզլէրլէր :

Փիլճագիգա Աբրահամ՝ Ալլահըն վատինէ ի-
թիգաթ էտիւպ սատագաթի զահիր օլտու իսէ տէ՝,
զպէթ մէսրուր օլտուղինտէն, սիւալ էտէր Ալլահա՝
քի վատ օլան թօփրաղի նիճէ զապթ էտէճէք տիր՝.
պու պապտէ զանն էթմէ՝ քի Ալլահըն վատինէ շիւպ-
հէ էթտիկինտէն պու սիւալի էթտի, իլլա քի ճին-
սինէ պէյան օլմագ իչիւն՝ տիլէր քի պիր նիշան իլէ
Ալլահ պէյան էթտին քէնտի վատինին իճրա օլաճագ
վագթինի վէ թարզընը : Իմտի՝ նէ վագըթ վէ նէ
սուրէթ իլէ՝ անըն էվլատլէրի վատ օլան թօփրաղի
զապթ էտէճէքլէր իսէ՝ աշիքեար օլտուն տէյու էմր
օլունուր քի, իւչէր եաշընտէ պիր տանա, պիր թէ-
քէ, վէ պիր գօշ ալուպ, վէ անլէրի քէսիպ իքիշէր
փարչա էտէ, վէ պիրի պիրինէ գարշը տայատուպ
տուրտուրա, վէ տախի պիր գոււմուր վէ կիւվէրճին
ալա, լաքին անլէրի քէսմէյէ : Վէ Աբրահամ էմր
օլտուղի իւզընէ թէքմիլ էթտիքտէ, գուշար ինէր ի-
տիլէր օ՛ էթլէրին իւզլէրինէ, վէ կիւն պաթաճաղիւ-

1 Եւ հաւատաց Աբրամ Աստուծոյ, և համարեցաւ նմա յարգա-
բութիւն. Ծննդ. ԺԵ. 6 :

2 Տէր Տէր՝ իւ գիտացից էթէ ժաւանգիցեմ զա. Ծննդ. ԺԵ. 8 :

նէ եագըն՝ մեղապարտուն իւզէրինէ ուշուշուգլուգ՝
գորգու՝ վէ գարանլըգ կելիւայ, ալեվ վէ քիււհան
թիւթիւնիւ՝ վէ աթէշ շեօհլէսի շաւգ զուհուր է-
տիւայ՝ օ էթլէրին մապէյնինտէն կէշէր իտի: Աբրա-
համ պու հալ իւզրէ իքէն, տէնիլտի անէ՝ քի սահիհ
պիլէսին, սէնին էվլատլէրին զարիպլէքտէ տէօրթ
եիւզ սէնէ էղիյէթ չէքիւայ¹, վէ անլէրէ էղիյէթ
էտէն միլլէթ թէքտիր օլուայ, պատէհու քանան
թօիրաղինէ չօգ մալ իլէ կէլլէլէր կէրէք: Վիլվա-
գի՝ պու վէճհ իւզրէ Ալլահ՝ Աբրահամ իլէ գապլ
էտիւայ², պէյան օլտու անըն էվլատլէրինին Մըսըր-
տէ չէքէճէկի իսկէնճէ, վէ սօնկրա խէլաս օլուայ՝
քանան էյալէթինէ սահիպ օլաճագլէրի, նիճէ քի
Մովսէսին եէտի իլէ Իսրայէլ միլլէթինին Մըսըրտէն
չըգուայ՝ Տէօրտիւնճիւ տէհրտէ Յեսուսուն եէտի
իլէ Երուսաղէմ էյալէթլէրինի զապթ էթմէլէրի
պէյան տըր Ազիզ քիթապտէ:

ՍԻՒԱՔ 11.

Նի՞դ պէյան էրէր Ռէշիւ-ր Կանա, լիւիէ, Գօլ, Գոմբո-
վէ իլ-վէրճին:

Ճ. Տանա՝ քի տահա պօյունտուրուղա գօշուլ-
մամըշ, Իսրայէլ միլլէթինին իլք սինսիլէսինի պէյան
էտէր, քի անլէր էվլէլա Մըսըրէ-կիտիւայ՝ Յովսէփին
սայէսինտէ թէքլիֆ ալթընէ տախիլ օլմայարագ՝
ռէֆայի խաթըր իւզրէ վագըլթլէրինի կէշիրտիլէր:

Թէքէ՝ իքինճի սինսիլէյի պէյան էտէր, քի Յով-
սէփ էօլտիւքտէն սօնկրա՝ Մըսըրլըլէր զուլմ էթմէ-

1 Պանդուխտ էղիցի զաւակ քո . . . և տառապեցուցեն զնոսա ամս
չորեք հարիւր . Ծննդ . ԺԵ . 13:

2 Յաւուր յայնմիկ էգ Տէր ուխտ ընդ Աբրահմու . Ծննդ . ԺԵ . 18:

կէ պաշտօնուս՝ կէջա քի անլէրին սիւտիւնիւ սա-
ղար իտիլէր . զիրա՝ հագ վէրմէյէրէք չալըշարըրլէր
իտի անլէրի :

Վօջ՝ իւշիւնճիւ սինսիլէյի պէյան էտէր՝ քի ֆա-
րաւոն անլէրէ նէ գատար էզիլէթ էտէր իտի ,
մէզսլուրլէր օ գատար զլյատէ չօղալուպ՝ գօչ կիպի
իսկէնճէյէ թահամմիւլ էտէրէք՝ վիւճուտլէրի քէ-
տէրլէնմէզ իտի : Վէզա՝ կիւնէշին սլատմասընտէ՝
աթէշ վէ ալէվ շէօհլէսի զուհուր էտիւպ՝ էթլէրին
մապէյնինտէն կէչմէսի , վէ անլէրին իւզէրինէ գուշ-
լէրին ինմէսի , Գովսէփտէն սօնկրա՝ Խարայէլ միլլէ-
թինէ փուլթիւրէսթլէրտէն զուհուր էտէճէք տիւշ-
մանլըղի կէօսթէրիւր , նիճէ քի՝ չէօրոն Լմաղէկին
ճինսինտէն , վէ սայիր տիւշմանլէրտէն սըգլէթ չէք-
տիլէր : Վ է իքի ճինս գուշ՝ գումրու վէ կիւվէրճին ,
քի անլէրի քէսմէյիւպ ուշուրտու՝ տեօրտիւնճիւ
սինսիլէ տիր՝ քի անլէր կէջա գուշ կիպի ուշարագ՝
միւճիւղաթ իլէ Մըսըրտէն չըգուպ , վէ չէօլտէ գըրգ-
սէնէ եօլճուլուգ զահմէթի իլէ՝ գումրու կիպի գա-
սալլէթ իւզրէ օլարագ՝ պատէհու Լւետեաց թօփ-
րաղլնի զապթ էտէճէքլէրինի , վէ անտէ կիւվէրճին
կիպի՝ սաֆտէրուսն վէ շազլըգ իւզրէ քէնտի ճինսլէ-
րի իլէ սաքին օլուպ՝ չօղալաճագլէրինէ նիշան իտի :
(Օ) իրա՝ Խարայէլ միլլէթինին տէօրթ եիւզ սէնէ զա-
րիսլիքտէ գալմասը՝ անլէրին տեօրտիւնճիւ սինսի-
լէտէ Մըսըրտէն չըգաճագլէրինէ էօրնէք օլտու ¹ :
Վի պու տէօրթ եիւզ սէնէի՝ սլազըսը Խսահակըն
տօղմասընտէն հիսապ էտէր : Վ է տախի Աբրահամըն
իւզէրինէ ույուշուգլուգ՝ գօրգու՝ վէ գարանլըգ
զուհուր էթմէսի , անըն էօլմէսինէ տէլալէթ անկ-

1 Եւ ՚ի չորրորդում ազդի դարձցին այսրէն . Ծննդ . ԺԵ . 16 :

լանըր . զիրա մէղքիւր էլամէթին իճրաւը՝ Աբրահա-
մըն վէֆաթինտէն սօնկրա թէքմիլ օլաճադ իտի ¹ :

Ս Ի Ի Ա Լ 12 .

Ալլահ հէր շէյէ Գապը , վէ օլաճադ իշլէրի օլմաղպէն էվ
վէլ պէյան էպէր , նի՞շէն օ՛ Գապար Վագըլ Դալիսը վա-
պիմին իճրաւընը :

Ճ . Ալլահ նիշիւն պէյլէ էտէր տէմէք՝ խաթա
տըր . զիրա Ալլահ՝ սէսէսլուիլ իշ էթմէզ . Ազիզ քի-
թապ՝ սօնկրաքի օլաճադ իշլէրի՝ օլմաղտէն էվվէլ խա-
պէր վէրմէսի իլէ՝ Ալլահըն Գուլուրէթինի՝ իլմինի՝ վէ
վատինտէ սատըգ օլտուղլինի պէյան էտէր . քի ին-
սանլէր Ալլահա իթիգաթ պիրլէ՝ անըն ինայէթինի
թանըյուպ էմրինէ իթաաթ էտէլէր : Այրա՝ Գուլա-
րէթքեանի օլմասը իլէ , միւրաւ էթտիկինի իճրա է-
տէր . իլմինէ էօլլիւ օլմայուպ՝ հէր շէյի պիրմէսի ի-
լէ , սօնկրա նէ քի զուհուր էտէճէք իսէ , հազըրտէ
օլմուշ կիպի պիրլեր . վէ սատըգ օլմասը իլէ , վատի
թէքմիլ օլուր . լաքին՝ Ալլահըն էսրարընա ինսանըն
ֆիրրի էրմէտիկինտէն մաթլուպի տէր հալ իճրա օլ-
մազ իսէ գաթի ումուտ սուրէթի իլէ քէնտինէ
սըգլէթ կէթիրիր :

Իմոի վագթին ուզանտըղլինէ պադմա՝ իլլա քի
մասլահաթըն տէրէճէ պէ տէրէճէ իլէրի կիթտիկի-
նէ նազար էյլէ . զիրա սլու տէֆա՝ վատ օլան եէր-
լէրի , վէ անտէ սաքին օլան միլլէթլէրի՝ իսիմլէրի
իլէ պէյան էտէր ² : Պախուսուս (նիճէ քի տէնիլեր ԳԼ . ԺԶ

1 Եւ Գուլ էրթիցես աւ հարս քո խաղաղութեամբ . Ճնդ . ԺԵ . 15 :

2 Եւ առէ , զաւակի քուժ տաց զերկիրդ զայդ . 'ի գետոյն Եգիպտաց
ւոց մինչև 'ի գետն մեծ Եփրատ : Զլինեցիս , և զկենեղացիս , և զկեզմե-
նացիս : Եւ գրեւտացիս , և զփերեղացիս , և զՈւփիմացիս , և զԱմուլհացիս ,
և զԲանանացիս , և զԳերգեսուցիս , և զԵբուսացիս . Ճնդ . ԺԵ . 18 . 21 :

Ալլահըն իլհամ էթմէսի իլէ) Սարա քէնտի ճարիէսի Ագարը Աբրահամա վէրիր՝ քի անտէն էվլատ էտինէ . վէ Ագար համիլէ գալորդտէ՝ քիպիրլէնուպ՝ Սարա նըն իթաաթընտէն չըգտը . պու մատտէ Սարայա ղայէթ կիւճ կէլմէք իլէ , թէչէքքի սուրէթի իլէ՝ շէրիաթը Ալլահ կէօրսիւն տէյու՝ հալինի Աբրահամա տույ էթտիքտէ , օ տախի ճէվապ էտէր՝ քի խալայըղըն սէնին էլինտէ տիր , նիճէ իսթէր իսէն՝ էօյլէ էթ . () Էգպուրէ պու միսիլլիւ բուխսէթ ալուպ՝ Ագարա սըգընթը վէրմէ կէ պաշլայընճէ , Ագար ֆիրար էթտի իսէ տէ , Սուր նամ մահալին եօլունտէ անէ Մէլայիք կէօրիւնիւպ՝ վէ սիւալ էտիւպ , տէօն կիթ՝ վէ իթաաթ էթ խաթուենինէ տէտիքտէն մատէ , անըն էվլատլէրինին ղայէթ ճէսուր , վէ չօղալաճաղինի տախի պէյան էտէր , քի թէսէլլա օլա . վէ տախի տէր՝ քի սէն համիլէսին , էվլատ տօղուրուպ՝ իսմինի իսմայէլ չաղըրաւըն . () Լ պապտէ Ագար՝ Աէլահա տուա էտիւպ , կիտէր Սարանըն եանընէ . վէ տօղուրտուղինտէ՝ իսմայէլ չաղըրըր Աբրահամ չօճուղուն իսմինի . քի օ վագըթ Աբրահամ սէքսէն ալթը եաշընտա իտի :

Վիլհապիգա՝ պու մատտէ տախի Ալլահըն վատինին թաստիք օլմասընէ նիշան անկլանըր . զիրա Ագար՝ Սինակօկայէ , վէ Սարա՝ սուրք Եկեղեցիյէ էօրնէք օլմաղ իլէ , էվլէլա՝ Ագարտէն էվլատ օլտու Աբրահամա , սօնկրա՝ Սարատէն . նիճէ քի Աէլահա իպթիտա իսրայէլ միլլէթինի քէնտինէ ճէմալաթ էթտի . սօնկրա իսապիլէրի . () Է Աբրահամ տօգսան տօգուզ եաշընա վարսրդտէ , Ալլահ անէ թէքրար կէօրիւնիւպ՝ իսմինէ պիր եազը արթըրտը . զիրա էվլէլ՝ Աբրամ տէնիլիր իտի , սօնկրա՝ Աբրահամ տէնիլտի . քի չօգ միլլէթլէր աթաուր տէմէք

տիր¹ : Քեզա՝ էհլի Սարանըն իսմինէ տախի՝ պիր եազը զամմ էտիւպ՝ Սարա իքէն՝ Սարրա օլտու իսմի , քի չօգ միլէթէր վալիտէսի տէմէք տիր :

Պուռնտան գաթի նազար , Աբրահամըն ճինսի փուլփէրէսթէրտէն ֆէրգ օլտուն տէյու , թէն պիհ օլունուր՝ քի Աբրահամ վէ անըն թէվապիլէրի վէ ճինսի թլփատեւ օլտունլէր . պու թէնպիհի՝ Յիսուս էֆէնտիմիզ Մկրտութիւնա թէպոիլ էթմէսի իլէ՝ թըլփատուլթիւն մէն օլտու . զիրա՝ Մկրտութիւն րուհանի թլփատուլթիւն օլմաղ իլէ՝ ճիսմանի օլան կէրի գալտը . նիճէ քի կիւնէչ տօղտուգտէ՝ կէճէ գարանլըղի զայիլ օլտուր² : Վէ չիւնքի՝ օ՛ անէ տէկին Սարա էվլատ տօղուրմուչ տէկիլ իտի . օ՛ է ճիլտէն Աբրահամա էվլատ Միւժտէսի վէրիլիւպ՝ իսմինի տախի իսահակ չաղըրասըն տէյու՝ թէնպիհ օլունուր՝ քի անէ օլան վատ իսմայէլտէ գարար գըլմայուպ , եալընրղ իսահակտէ գարար գըլաճաղի պէյան օլա³ :

Վադաա՝ Աբրահամա վատ օլան ինայէթ՝ ինսանըն ինտինտէ կէօրիւնիւր՝ քի կիւն պէ կիւն կէրի գալտը . լաքին Ալլահըն ինտինտէ թէքմիլ սայըլըր : Օիրա՝ ինսանէ տայիմա պիր գարար իւզըն գալմագ գապիլթիզ օլմաղ իլէ , Ալլահըն ինայէթի՝ ինսանըն հալինէ կէօրէ քէրէմ օլունուր՝ քի անտէն Ալլահ շէրէֆ վէ ինսանէ ֆայիտէ օլա : Նիճէ քի պալատէ զիր օլանլէրտէն մալիւմ տիր քի , տէֆաթիլէ՝ էվլատ

1 Հայր աղգաց բաղմաց եգից զքեզ . Ծննդ . ԺԵ . 5 :

2 Հաճոյ թուեցաւ Հոգւոյն սրբոյ և մեզ , մի ինչ աւելի բեռն դնել ձեզ . Գործ . ԺԵ . 28 :

3 Ահա Սարա կին քո ծնցի քեզ որդի , և կոչեսցես զանուն նորա իսահակ , և հաստատեցից զուխտ իմ ընդ նմա . Ծննդ . ԺԵ . 19 :

— Եւ ոչ որ զաւակն Աբրահամու են , ամենեքեան որդիք իցեն . այլ իսահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ . Հոռմ . Թ . 7 :

Միւժտէսի վերիւրի Աբրահամա , անճագ վագթի
 ԳԼ. ԺԸ. պէյան տէկիլ իտի : Իմտի պու տէֆա իւչ Մէլայիք
 ինսան շէքլինտէ անըն չատրըինէ կէլուպ՝ էվլատ
 տողաճագ վագրթ պէյան օլտու¹ . վէ լաքին Սարա
 քէնտի իխթիեարըղինէ նազարէն՝ գապիլիզ տիր
 պու իչ տէյու ֆիքր էտինճէ , թազիրէ միւսթա-
 հագ օլուր : Հագիգաթ՝ ինսանճա գապիլիզ . լաքին
 Ալլահճա գապիլի² :

Աբրահամըն միսաֆիրէ իբրամ էթմէսինտէն իպ-
 րէթ ալ³ . զիրա՝ մախսուս պէքլէր իտի չատրը գա-
 փուսինտէ՝ քի կէչէն Եօլճուլէրէ իբրամ էտէ , նիճէ
 քի մէզքիւր իւչ Մէլայիքէ՝ թաամ չըգարտը . պէլի՝
 Մէլայիք բուհանի վարըգ օլմաղ իլէ՝ ճիսմանի թա-
 ամէ միւհթաճ տէկիլ . լաքին ինսան շէքլինտէ կէօ-
 թիւնմէսի իլէ՝ կէօյա ինսան կիսի թաամ էթմէք
 հարէքէթի պէյան էտէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 13.

Նի՛նէն իւչ Մէլայի՝ կէլէր Աբրահամ , պիլի յիֆայէլի
 էլիֆէլ յի իրի :

Ճ. | Նտէր իտի . անճագ տէկիլ քի եալընըզ
 Աբրահամա էվլատ Միւժտէսի վէրմէկէ կէլտիլէր .
 իլլա քի Սողոմ Գոմորու տախի եագըպ խարապ
 էթմէկէ , վէ Ղովտու անտէն չըգարուպ խէլաս էթ-
 մէկէ . օ՝ էճիլտէն՝ իւչ Մէլայիք իրսալ օլունտու . նի-
 ճէ քի՝ անլէրին պիրի Աբրահամ իլէ սէօհպէթէ

1 Եւ ասէ , դարձեալ եկից առ քեզ ՚ի Ժամանակի յայսմիկ ՚ի սոյն ա-
 ւուրս , և ունիցի որդի Սարրա կին քօ . Ծննդ . ԺԸ . 10 :

2 Մի՛թէ տկարանայցէ՝ առ ՚ի Ստտուծոյ բան . Ծննդ . ԺԸ . 14 :

3 Զօտարասիրութիւն մի մուանայք , զի այնու ոմանք յանգէտս ըն-
 կալան զհրէշտակս . Եբրայ . ԺԳ . 2 :

տուրուպ՝ իբիսի Սողոմոն կիթտիլէր : Պախուսուս՝
 րուհանի ֆիքիւր իւղըէ իւչ Մէլայիք սուրբ Երրորդ
 դուծիւնուն խորհուրդունա էօրնէք անկլամաղ իլէ ,
 իւչիւնէ պիր սէճտէ գըլուպ՝ պիր սահիպ իսմի իլէ
 ճէվապ էտէր Աբրահամ¹ . քէզա Մէլայիքին պիրի
 սէյլէր անըն իլէ² : Պու պապտէ՝ Ալլահ քէնտի իւ
 նայէթինի վէ ատալէթինի զահիր էթտի՝ քի իթաաթ
 իւղըէ օլանլէր շաղ օլուպ՝ վէ էմրէ մուղայիր հա
 րէքէթ էտէնլէր խէվֆ էտիւպ՝ թէօպէյէ կէլէլէր :
 Օլիրա՝ նիճէ քի Սողոմ Գոմոր ճէմաաթի կիւնահ
 քեար օլմաղ իլէ , անլէրին թէքտիրիէթինէ Մէլայիք
 թային օլտու , քէզա՝ Ղովտ ֆաղիլէթլի օլմաղ իլէ ,
 անըն խէլասընէ տախի Մէլայիք թային օլուր : Պուն
 տան գաթի նազար՝ Աբրահամըն սատագաթը տախի
 պէյան օլմագ իչիւն , Ալլահ անի քէնտինէ գուլ չա
 ղըրուպ՝ անըն գալպինի ինսանլէրէ աշիքեար էտէր՝
 քի իշիտէնլէր անըն կիպի սատագաթ իւղըէ Ալլահ
 գուլլուգ էտիւպ քէտէրտէն խէլաս օլալէր : զերա
 նիճէ քի Աբրահամ՝ Ալլահ սատրգ իտի , քէզա էվ
 լաոլէրինէ թէնպիհ էտէճէք իտի՝ քի անլէր տախի
 սատագաթ պիրլէ տայիմա Ալլահըն իթաաթընտէ օ
 լալէր³ : Իպրէթ ալ , ինսանէ անտէն պիւյիւք չէրէֆ
 օլմաղ՝ քի Ալլահ անի քէնտինէ գուլ չաղըրա⁴ . չօգ
 քիմոէլէր ճիսմանի չէրէֆի գայպ էտիւպ՝ սէֆիլ օլ
 տուլէր . լաքին՝ Ալլահ սատրգ գուլ օլան՝ իքի ճի
 հանտէ չէրէֆ պուլտու :

1 Եւ սաէ , Տէր՝ Էթէ գտի շնորհս առաջի քո . Ծննդ . ԺԸ . 5 :

2 Եւ սաէ Տէր ցԱբրահամ . Ծննդ . ԺԸ . 15 :

3 Եւ սաէ Տէր . միթէ թադուստ ինչ իցէ ցԱբրահամէ ծառայէ իմնի՝
 զոր ինչ գործելոյ եմ . . . քանզի գիտէի եթէ պատուիրեսցէ որդւոց իւրոց
 և տան իւրոց յետ իւր , պահել զճանապարհս Տեսուն . Ծննդ . ԺԸ . 17 :

4 Մեծ է քիւլ այդ , կոչիլք քիւլ ծառայ իմ . Եսայ . իթ . 6 :

Ֆէհմ էյլէ պուրաուա էյի ատէմ իլէ քեօթիւլէրին ֆէրգինի, զիրա չիւնքի Աբրահամըն ֆազիլէթի պէյան օլտու. Սողոմ Գոմոր ճէմաաթինին քեօթիւլէկիւնիւ, վէ անլէրին հագգընտէ նիտա չողալուպ՝ կիւնահլէրինին ղայէթ քէպիր օլտուղլինի՝ աչիքեար էթտիքտէն մատէ՝ էչէտտի ղագէպ իլէ թէքտիր օլաճագլէրինի տախի պէյան էտէր՝ քի հէքքէս իպրէթ ալըպ՝ իսլահի նէֆս օլա : Պուսլէր՝ տէկիլ քի ազ վագըթ պէյնինտէ ֆէնա պուլտուլէր, իլլա չօգտան պէրի քեօթիւլ օլուպ՝ կիւն պէ կիւն ֆէնալըղի արթըրտիլէր. զիրա՝ մուգատտէմ տախի եազար անլէրին կիւնահքեար օլտուգլէրինի՝ :

Լտէմ վար՝ քի հէմ Ալլահա մագպուլ՝ հէմ ինսանէ, նիճէ քի Աբրահամ : Վէ ատէմ վար՝ քի հէմ Ալլահա ատու, հէմ ինսանէ, նիճէ քի՝ Սողոմլուլէր : Վէ ատէմ տախի վար՝ քի Ալլահըն ինտինտէ ֆէնա, լաքին ինսանլէր անի էյի պէլէր : Վէ ատէմ վար՝ քի Ալլահա մագպուլ, լաքին ինսանլէր անէ ֆէնա սէօլէյուպ զէմմ էտէրլէր : Օ իրա՝ անլէր պիրիպիրինին գալպինի պիլմէտիքլէրինտէն՝ չօգ տէֆա էյի ատէմէ ֆէնա, վէ ֆէնա ատէմէ էյի տէրլէր : Իմտի ճահա էյլէ՝ քի Ալլահըն վէ ինսանըն ինտինտէ էյի օլասըն. վէ էկէր իքիսինէ պիրտէն մագպուլ օլմաղէ գատըր օլամազ իսէն՝ Ալլահըն գըթընտէ էյի օլ. ինսանլէր սանա ֆէնա տէրլէր իտէ՝ գսյտ էթմէ. վէ սէն սէնի լիսանէ կէթիրթմէկէ սէպէպ օլմա : Վէ տախի՝ սահիհ ալեհահ օլմատըղին մատտէյէ սիճիլ էթմէ, զիրա՝ Սողոմլուլարըն կիւնահը աչիքեար իքէն, Ալլահ

1 Աղաղակ Սողոմացուոց և Գոմորացուոց յաճախեաց, և մեղք նոցա մեծացան յոյժ. Ծննդ. ԺԸ. 20 :

2 Մարգիկն Սողոմացուոց չարք և մեղաւորք էին առաջի Ատուածոյ յոյժ. Ծննդ. ԺԳ. 16 :

կէօյա ինսան կիտլի՝ թէճէստիւս պիրլէ , թաստիգի մասլահաթ էթմէք սուրէթի՝ կէօսթէրի¹ :

Նազար էյլէ , Ազիզ քիթասպ կիւնահը ֆէրեատէ վէ շիքեայէթէ պէնկզէտի . զիրա՝ մախլուգլէր կիւնահքեար ատէմին հագգընտէ Ալլահա շիքեայէթ պիրլէ ֆէրեատ ու ֆիղան էտէրլէր : Օ իրա Ալլահ՝ անլէրի ինսանըն խըզմէթինէ թային էթալի՝ քի ինսան Ալլահա գուլլուգ էտէ , իմոի ինսան կիւնահէ տիւշէր իսէ՝ Ալլահըն գուլլուղինտէն կէրի գալուպ՝ մախլուգի կիւնահ ալէթի էթմիշ օլուր . օ էճիլտէն մախլուգ Ալլահա նիտա էտէր՝ քի եա՝ քէնտիլէրինի խէլաս էթսին կիւնահքեարըն էլինտէն , եախօտ թէքտիր էթսին կիւնահքեարը : Նիճէ քի Եսայի փէյղամպէրին քիթասպինտէ շիքեայէթ սուրէթի իլէ ասիւմանէ վէ զէմինէ խապէր օլունուր՝ քի Ալլահըն Խորայէլ միլլէթի իլէ օլան շէրիաթինի տինէյէլէր , կէօյա քի՝ շահիտ օլալէր² :

Ֆիւհադիգա՝ քէպիր կիւնահ իշլէյէնին հագգընտէ ճիւմլէ մախլուգ տավաճը , լաքին Աբրահամ Ալլահըն մերհամէթինէ ումուտ էտիւպ , խոսոսասա քի Ալլահ Սոդոմլուլէրին կիւնահընը անէ պէյան էթմէսի իլէ՝ ճէսարէթ էտիւպ նիյաղէ պաշլէր՝ քի էկէր Սոդոմ , Գոմոր , Սեբոյիմ , Ագամա , վէ Սեգօր նամ պէշ մէմլէքէթտէ՝ էլլի Ազիզ ատէմ պուլու-նուր իսէ հէփիսինին կիւնահընը ավֆ էտէ : Լ՛նճագ՝ տէկիւքի ֆըսգը ամէլլէրէ մերհամէթէն , զիրա անլէր մերհամէթէ նասէզա իտիլէր , իլա քի՝ Ազիզլէրէ

1 Եւ արդ իջեալ տեսից , եթէ ըստ ազազակին նոցա որ յիսն հասունէ՝ վճարիցեն , ապա թէ ոչ՝ զի գիտացից . Տննդ . ԺԸ . 20 :

2 Լէւր երկին և ունկնդիր երկիր . . . որդիս ծնայ և բարձրացուցի , և նորա զիս անարգեցին . Եսայ . Ա . 1 :

րիայէթէն¹ : Վէ լաքին՝ անլէրտէ հլլի Ազիզ ատէմ
օլմատրդինի՝ Ալլահ պէյան էտինճէ, Աբրահամ քէն,
տինի թիւրապ վէ քիւլ փայէսինէ ինտիրիւպ² : Թէք-
րար պէ թէքրար նիյազ պիրլէ գըրգ պէշ ատէմէ,
գըրգա, օթուզա, իկիրմլյէ, վէ նիհայէթ օն ատէմէ
գատար ինէր : Վէ Ալլահ ճէվապ էտէր՝ քի էկէր օն
Ազիզ տախի պուլունուր իտէ՝ Ազիզլէրին սէպէպինէ
թէլէֆ էթմէմ անլէրի³ : Լ՛նճագ տէկիլ քի օն՝ եա-
խօտ պէշ, իլլա պիր թանէ տախի պուլունմազ : Պէլի
Ղովտ Ազիզ՝ վէ Սողոմտա, լաքին օ՝ զաթը Սողոմլու
տէկիլ իտի : Իմտի՝ պուլտան պէյլէ Ղովտուն խէ-
լասինտէն վէ Սողոմ Գոմոր ճէմաաթընըն զազէպին
տէն իպրէթ ալ :

Ս Ի Ի Ա Լ 14 .

Նէ՝ իտի Սողոմլուլէրին կիւնահը :

Ճ . Թապիաթ նոմօսունէ մուղայիր ֆրսգը ա-
մէլ էթմէք : Սէզքիւր նոմօս՝ թապիաթտէն եազըլ-
մըշ քիթապ կիպի՝ ինսանըն զաթինտէ սապիթ օլմազ
իլէ, անըն խիլաֆինտէ պուլունան՝ Ալլահըն էմրինէ
մուղայիր օլուպ՝ մուլլադ թէքուր օլուր : Իմտի՝
Սողոմլուլէր էյլէ քեօթիւ հարէքէթտէ օլմալէրի
իլէ, զայէթ աղըր իտի անլէրին կիւնահը : Վէ պու-
ֆէսատէ պայիս՝ անլէրին քիպիրլիկի, վէ տայիմա սէ-
ֆա մէճլիսինտէ եէյիւպ իչմէլէրի օլուու⁴ : Օ իրա՝

1 Եթէ իցեն յիսուն արգար ՚ի քաղաքի, կորուսանիցեն զնոսա՝ և ոչ
ներեսցես ամենայն տեղեացն . Ճնդ . ԺԸ . 24 :

2 Բայց ես հող եմ և մոխիր . Ճնդ . ԺԸ . 27 :

3 Եւ ասէ, ոչ կորուսից վասն տասանցն . Ճնդ . ԺԸ . 32 :

4 Այս էր անօրէնութիւն Սողոմայ քեռ քո . ամբարտաւանութիւն,
ի լիութեան հացի և յգիութեան գինւոյ փափկանայր ինքն և գտերք
Խր . Եւէի՝ ԺԸ . 49 :

միւթէքէսպիր աստեմ քէնտինի պէկէնմիշ օլմաղ իլէ՝
ֆըսգը ամէլ անէ դագէս օլուր՝ քի ալէմէ բէզիլ օլա :

Վէ տախի գէվք՝ սէֆա՝ վէ պօշ տուրմագ՝ ա-
թէշէ եաղ տէօքմէք կիսլի՝ շէհվէթէ (ցանկական
ախտին) իզտիյատ գուվվէթ վէրիւս՝ ինսանը հայ-
վանտէն պէթէր էտէր : Վէ նիճէ քի սու թուֆանի
վագթինտէ քի ինսանլէր հէր վէճհ իլէ սէֆայէ
միւշթագ իտիլէր . քէզա Սոդոմլուլէր՝ . զիրա՝ օ է-
յալէթին հասըլաթը դայէթ չօգ օլտուղինտէն՝ հէր-
քէս կէչինէճէկինի զահմէթսիզ էտինիր իտի , օ է-
ճիլտէն ճիւմլէսի եէք տիլ ճիսմանի սէֆայէ տիւ-
շիւս րահաթլըգ անլէրի ազտըրտը : Վէ նիճէ քի
պէսլի աթ՝ քեօսթէկինի դըրուս՝ սահիպինէ չիֆթէ
աթար . քէզա օ զալիմլէր հիճապ քեօսթէկինի դը-
րուս՝ Ալլահըն իթաաթընտէն չըգտըլէր : Հաղ օլ-
մա տիւնեա մալինէ՝ պիւյիւքիւկիւնէ՝ վէ թէն սէ-
ֆասինէ , իլլա իւվֆ էյլէ՝ քի կիւնահէ տիւշմէյէ-
սին , զիրա ճիսմանի մալ՝ պիւյիւքիւք վէ սէֆա՝ ա-
ղիմ թէհլէքէ աիր ինսանէ :

Նազար էյլէ Ալլահըն ինայէթինէ , ֆիլհագի-
գա՝ Սոդոմ Գոմոր ճէմաաթի հէր վէճհ իլէ թէք-
տիրէ միւսթահագ , լաքին Ալլահ քէնտի մէրհամէ-
թինէ մէպնի՝ իքի Մէլայիք իրսալ էտէր Սոդոմա՝ քի
թէքտիր օլաճագլէրինի մուհագգագ պիլիւս՝ թէօ-
պէյէ կէլէլէր . վէ լաքին անլէր տահա պէթէր ֆէ-
նա պուլտուլէր : () իրա Ղովտ՝ քի Սոդոմտէ սաքին ԳԼ .
օլուր իտի՝ Մէլայիքլէրի կէօրիւնճէ եօլճու զանն է-
տիւս՝ խանէսինէ տավէթ էյլէր՝ քի լքրամ էտէ :
Լ՛նճագ շէհրին աստեմլէրի ճիւմլէսի պիրտէն կէնճ
վէ իխթիեար՝ էվի գուլաւորս անլէրի ճէպրէն ալ-

1 Եւ որպէս յաւուրան Ղովտայ եղէ , ուտէին , ըմպէին , գնէին , վա-
ճառէին , տնկէին , շինէին . Դ՛-ի . Ժ . 28 :

մագ իսթէրլէր ֆէսատ ֆիքիր իլէ¹ : Վէ Ղովա՝ մի սաֆիրլէրի ելէ վէրմէսին տէյու՝ տիշարը չըգուպ հէր նէ գատար նասիհաթ վէ նիյազ էթտի իսէ տէ , իս քեաթ օլմազլէր : () Լ պապտէ Ղովտ նաչար գալուպ՝ քէնտի իքի պիքիր գըզլէրինի անլէրէ վէրմէկէրիզա օլուր , քի միսաֆիրլէրի ինճիթմէսինլէր . Լաքին մէզպուրլէրին գալպինտէն Ալլահըն գօրգուսու վէ ինսանըն հիճասլը գալգմը օլմազ իլէ , նիյազ գալուլ էթմէյիւպ՝ սնըն տախի թէքտիրի արղուսինտէ օլտուլէր . զիրա՝ էօկիւթ տիյնէմէյէնէ նասիհաթ վէրմէք , աթէչէ եաղ տեօքմէկէ պէնկզէր : ' Ղովտ Սոդոմլուլէր իլէ սյու նիզա իւզըէ իքէն . հէման Մէլայիքլէր տիշարը չըգուպ՝ Ղովտու օ զալիմլէրին էլինտէն խէլաս էթտիքտէն մատէ՝ անլէրին ճիւմլէսինին կէօզլէրինի քեօր էտէրլէր² . վէ նիճէ քի՝ անլէրին ճան կէօղիւ կիւնահ զուլումաթի իլէ գափանմը իտի , քէզա՝ թէն կէօղլէրինէ տախի փէրտէ ինմէք իլէ էվին գափուսուսնու արայուպ՝ պուլամազ օլտուլէր : ' իլհադիգա՝ օ անէ տէկին Ղովտ Սոդոմլուլէրին քեօթիւ ֆէյլինէ նազարէն՝ տայիմա իս քէնճէ իլինտէ օլտու իսէ տէ³ , սյու տէֆա միսա , ֆիրլէրտէն հիճասլ էտիւպ՝ զայէթ չօգ քէտէրլէն տի . զիրա՝ տահա անլէրին Մէլայիք օլտուղինի պիւմէզ իտի : Վ լազասա պու խուսուստէ՝ Ղովտուն ֆազիլէթի պէյան օլուպ՝ Սոդոմլուլէրին քեօթիւլիւկիւզիյատէ թարագգա պուլտու :

1 Եւ արք քաղաքին Սոդոմացւոց՝ պատեցին զտունն յերիտասարդաց մինչև ցծերս , ամենայն ժողովուրդն 'ի միասին . Ծննդ . ԺԹ . 4 :

2 Ջարսն՝ որք առ դուրս տանն կոյին , հարին կուրութեամբ . Ծննդ . ԺԹ . 11 :

3 Արդարն բնակեալ 'ի մէջ նոցա , օր լստ օրէ զիւր զուրք հոգին՝ նոցա անօրէն գնացիւքն տանջէր . Բ . Պէր . Բ . 8 :

Նազար էյլէ պուրատէ Ալլահըն սապրինէ՝ վէ
 զայլմէրին քեօթիւլիւկիւնէ , պէլի՝ մէզպուրնքին
 կէօզէրի կէօրմէզ օլտու , լաքին՝ եինէ թէօպէ տէ-
 մէտիւէր : Վէ Մէլայիքէր՝ մէմլէքէթին խարապընէ
 կէլտիքէրինի խապէր վէրիւսլ՝ Ղովտա իպրամ էտէք-
 լէր՝ քի տէր հալ Սողոմոնէն չըգա . անձագ անլէր եթ-
 նէ իթիմաթ էթմէզլէր . խուսուսա քի՝ Ղովտուն
 գըզլէրինէ նիշանլը օլանլէր՝ կիւլիւշիւս մէզագ է-
 տէր իտիւէր¹ : Պունտան գաթի նազար՝ Ղովտուն էհ-
 լի վէ գըզլէրի տախի Սողոմոնէն չըգմաղէ աղբը հա-
 րէքէթ էտինձէ՝ Մէլայիքէր հէման Ղովտուն՝ վէ ա-
 նլն էհլինին՝ վէ իքի գըզընլն էլինտէն թուլթուսլ՝
 շէհիրտէն տիշարը չըգարտըլլէր անլէրի . վէ թէն
 պիհ տախի էտէրլէր՝ քի կերիւս պագմայուսլ՝ աճէլէ
 տաղա եթթիշէլէր՝ քի զազէպտէն խէլաս օլալէր :
 Պէլի՝ Ղովտ Մէլայիքէրին ճէվապընէ իթիմաթ է-
 տիւսլ՝ Սողոմոնէն չըգտը , լաքին պէլքի տաղա վար-
 մազտէն էվվէլ զազէպ զուհուր էտէր տէյուլ՝ խէվթ
 էտիւսլ նիյազ էտէր , քի պարէ Սեգօր շէհրինէ քէ-
 տէր օլմասըն՝ քի անտէ հըֆզ օլտուն² . (չիւնքի Սե-
 գօր եօլ եիւզէրինտէ անլէրէ եագըն իտի) : Վա-
 գասա՝ օ մէմլէքէթ տախի երգըլաճագ պէշ շէհիրին
 պիրի իտի . անձագ Ղովտուն խաթրինէ րիայէթէն
 Մէլայիք ճէվասլ էտէր՝ քի սէնին նիյազլինէ մէպնի
 երգըլմասըն օ մէմլէքէթ . ֆէհմ էյլէ պուրատէ՝ Ա-
 զիզ աստէմին ֆայիտէսինի , զիրա Ղովտուն խաթրը
 իշիւն պիր մէմլէքէթ զազէպտէն խէլաս օլտու³ : Վէ

1 Եւ թուեր ծագը առնել յաշօ փեսայից իւրոց . Ծննդ . ԺԹ . 14 :

2 Ազալեմ տեպը իմ . . . և արդ՝ ես օշ կորեմ զերծանիլ 'ի լեռան ,
 քուցէ հառանիցն ինձ չարիք և մեռանիցիմ . Ծննդ . ԺԹ . 18 :

3 Ահաւասիկ արարի մեծարանո երեսաց քոց . և 'ի բանիդ յայդմիկ
 չկործանել զքաղաքն վասն որոյ խօսեցար . Ծննդ . ԺԹ . 21 :

լաքին Ղովտունն էհլի Մէլայիքէրին ճէվապինէ իթիւմաթ էթմէտիկինտէն՝ թէնպիհէ գարշը կէրի տէօնիւպ՝ Սողոմա տողըու պագընճէ , անիտէ թուզ գայասը օլուր¹ : Քիլհագիգա՝ մէզդուրէ Սողոմլուլէր իլէ եանմատը , զիրա Սողոմտէն չըգտը . լաքին՝ Ղովտ իլէ տախի խէլաս օլամատը , զիրա թէնպիհէ մուղայիք հարէքէթ էթտի : Թաշ օլտու՝ անճագ ետփըյա գուլլանըմազ , զիրա թուզ տըր . թուզ գայասը օլտու , լաքին թաամա լէգէթ վէրմէզ՝ վէ եաղմուրտէն էրիմէզ , զիրա թաշ տըր : Վլագաա՝ պաշգա չէշիտ թաշ օլմայուպ՝ թուզ գայասը օլմասը՝ վէ եօլիւզէրինտէ գալմասը՝ ալէմէ ազիմ իպրէթտիր . զիրա նիճէ քի՝ գաթլէ վաճիպ օլանը՝ եօլիւզէրինտէ սալպ էտէրլէր , քի եօլճուլէր կէօրիւպ խէվֆ էտէլէր , քէզա մէզպուրէնին նագլիէթինի միւլահազա էտէնլէր՝ զայէթ խէվֆ իւզըէ հիպէթտէ գալըրլէր : Պախուսուս՝ նիճէ քի թուզ թաամա չէշնի վէրիր , քէզա՝ Ղովտունն էհլինին զաղէպինտէն նասիհաթ չէշնիսի քէսպ էտէրէք , էմրէ մուղայիք հարէքէթտէն հէր վէճհ իլէ իճթինապ վէ հագէր էթմէկէ պօրճլու տուր ինսան² : ()՝ էճիլտէն էֆէն տիմիզ Յիսուս թէնպիհ պուլուրուր՝ քի Ղովտունն զէվճէսինի ֆիքրինիղէ կէթիրին³ :

Խօշճա միւլահազա՝ էյլէ , Ղովտ՝ Սողոմա կիթտիկինտէ՝ էլինտէն թուլթուպ անի կէօթիւրէն օլմատը , իլլա քէնտի ըիզասը իլէ կիթտի , լաքին Սողոմտէն չըգմաղէ՝ Մէլայիքին եարտըմընէ միւհթաճ օլտու . քէզա ինսան քէնտի ըիզասը իլէ կիւնահէ

1 Դարձաւ կինն Ղովտայ յետս , և եղև արձան աղի . Ծննդ . ԺԹ . 26 :

2 Խորագիտին տեղեալ զարագործն պատժեալ հաստատութեամբ իրաւտ զանճն , և անմտայ անցեալ առ նորօք վնասեցան . Առաջ . ԻԲ . 3 :

3 Յիշեցէք զկինն Ղովտայ . Ղալ . ԺԵ . 32 :

տիւնէր, լաքին եալննրդ քէնտի գուվվէթի իլէ խէ-
լաս օլմաղ, իլլա քի՝ Ալլահըն լութֆուէնէ վէ եար-
տըմընէ միւհթաճ¹ : 'Ղովտ' մահսուլի չօգ եէրտէ
սաքին օլմաղ իլէ՝ մուգատտէմ էսիր օլտու, վէ պու-
տէֆա Ալլահըն եարտըմը օլմասա իտի՝ թէլէֆ օլա-
ճագ իտի : Ֆիլհագիգա՝ զագէպտէն խէլաս օլտու,
լաքին էօլիւմ տէրէճէսինէ տէկին զայէթ ազիմ
գօրգու չէքտի : 'Ղովտ' Սողոմուլէրին կիւնահընէ
իլհագ տէկիլ, վէ անըն խէլասինէ Մէլայիք թային
օլմաւ իքէն՝ օ՝ միսիլլիւ ազիմ գօրգույէ կիրիֆթար
օլտու իսէ, օ՝ ատէմին հալի նիճէ օլսա կէրէք՝ քի
տիւնեա մալի վէ ճիսմանի րահաթլըգ սէպէպինէ՝
տէկիլ քի եալննրդ թէնինի, իլլա ճանընը տախի
մուխաթարայէ գօր : 'Ղովաճ', չօգլէրի թէն սե-
ֆասը իչիւն՝ էպէտիլ էպէտ ճէֆայէ կիրիֆթար օ-
լուրլէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 15.

'Լէ՞ իպի Սողոմ Գոմրա օլան զագէպ :

Ճ. 'Քիւլքիւրթ վէ աթէշ² : Պու աթէշ տե-
կիլքի թապիաթ իւզրէ զուհուր էտէն զէմինին իւ-
ֆիւնէթինտէն իճապ էթտի, իլլա քի՝ մախսուս Աւ-
լահտէն զագէպ իտի : 'Լազար էյլէ կիւնահքեարլէ-
րին սէֆիլ հալինէ. զերա Ղովտ Սեգօրա կիրինճէ,
վէ կիւնէշ քէնտի ատէթի իւզրէ սիյահ նիգապը հե-
վատէն պիր թարաֆ էտէրէք՝ նուրանի չէհէսինի
պէյան էտիւպ՝ ալէմի շաղ ու մէսրուր էթմէք իւզ-
րէ իքէն, մէտէտ ալլահ, հէման տէրագապ աղըր գօ-
գուլու աթէշ՝ գարա տուման իլէ զուհուր էտիւպ՝

1 Ձի աւանց իմ ոչինչ կարէք առնել. Յոյն. ԺԵ. Ե :

2 Տէր տէղաց ի Սողոմ և ի Գոմր Ժծուր և հուր. Ծննդ. ԺԹ. 24 :

Եւաղմուր հիսապը օ զալիմէրին իւզերինէ ինէր ,
 Այսիր Եէրէ՝ սապահն չիյի ինիւպ՝ հայաթ վէրիր ,
 Սորոմ Գոմորա աթէշ եաղար . սայիր Եէրէ՝ պատի
 սէպահ էտիւպ՝ ալէմէ սէֆա պաղըշէր , անլէրէ
 քիւքիւրթլիւ ալէվ էսիւպ՝ ճիւմլէսինի հէլլաք է-
 տեր¹ : Գանտէ՝ տիր հէր սապահ սէֆասնէ թային
 օլանլէր . գանտէ՝ տիր կիւն պէ կիւն պիրէր թարզ
 սէֆայէ մէշղուլ օլուպ՝ պաղլէրտէ պահճէլէրտէ Եէ-
 յիւպ իչէնլէր . գանտէ՝ տիր Ղովտուն էվինի գու-
 շատըպ՝ միսաֆիրլէրի անտէն ճէպրէն ալմագ իս-
 թէյէնլէր . գանտէ՝ տիր Ղովտա տամատ օլաճագ ա-
 տէմէր , Ղովտու ահմագ Եէրինէ գօյուպ կիւլէնլէր ,
 շիմտի աճապ նիճէ ան ու ֆիղան էտիւպ՝ աղլարլէր :
 Ապին աթէշին հալի մալիւմ՝ աղլամաղէ վագըթ
 պըրագմազ , վէ գաչմաղէ Եօլ վէրմէզ , զիրա պաէմ
 րի խիւտա սիճիլ օլտուղի իւզրէ՝ թային օլան ատա-
 լէթ ապքերի աթէշ՝ տիւշմանը մուհասերէյէ ալըր
 կիպի՝ Սորոմ Գոմոր էյալէթինի անիտէ գուշատուպ՝
 պիր քիմնէյէ քիւշատ վէրմէզ՝ քի խէլաս օլա : Խէ-
 լաս ֆըրսանթինի գայպ էտէն , զազէպ վագթինտէ
 գատըր օլամազ խէլաս պուլմաղէ : Ալլահն ինայէ-
 թինի թանըմայան , լայըգ օլամազ մէրհամէթէ :

Խօշճա միւլահազան էյլէ , աթէշ զուհուր էտին
 ճէ՝ նէ կէշէր իտի օ զալիմէրին ֆիքիրլէրինտէն . ա-
 ճապ պիր քիմնէտէն իմտատ արատըլմը մը , եախօտ
 կիւնահլէրինէ պէտէլ՝ Ալլահտէն զազէպ օլտուղինի
 պիլիւպ՝ նիյազ էթտիլէր մի , հանչա . զիրա՝ հէրքէս
 տահա էվինտէ քէնտի եաթաղինտէ , քիմ գատըր ի-
 տի կէօզ աչմաղէ . քիմ ճէսարէթ էթտի Եէրինտէն

1 Յորում աւուր Ել Ղովտ 'ի Սորոմայ , տեղաց հուր Է Եմուք յերկ
 չիք՝ Է կորչոյ զամենտին . Ղով . Ժէ . 20 :

գըմըլտանմաղէ , զիրա եօգարտան աթէշ ինէր շիտ-
տէթլի հըղ իլէ , վէ ինտիկի եէրի թութուշտու-
րուպ՝ րուշի զէմինէ աթէշտէն տեօշէմէ սէրլլտի ,
մէսքեանլէրի աթէշ օլուպ՝ ճիւմլէսի գալուր տէրու-
նի նարտէ : Ախճէ քի՝ պիր գուրու չալը քիւլխան
օճաղինէ աթըլտա՝ նէ տէրէճէ ֆիլհալ թութուշտուպ
եանար . քէզա օ էյալէթ՝ տաղը թաշը իլէ քիւլխան
օճաղը , վէ Սոդոմլուէր չալը միսալի եանըպ՝ քիւլ-
օլտուլէր : Աթէշին թապիաթը՝ ալէվլինի տայիմա
եօգարը տօղլու իրսուլէտէր իքէն , պու տէֆա թա-
պիաթընէ մուղայիր աշաղէ տօղլու չէվլիրտի եիւ-
ղիւնիւ՝ քի թապիաթէ գարշը հարէքէթ էտէնլէրի
եագա :

Տէմէ քի անտէ օլան հայվանլէրին , վէ սապիլէ-
րին գապահաթը նէ իտի՝ քի ափլէրտէ եանտըլէր .
հայվանլէր օ զալիմլէրին մալի իտի , վէ սապիլէր
պիւլիւսիւքտէ , անլէր կիպի քեօթիւ օլաճագլէրի
պէյան իտի : Լիւնահէ պէտէլ չօգ տէֆա զաղէպ օլ-
տու մուգատտէմլէրտէ , լաքին չօգլէրինին նիշանի
գայպ օլուպ՝ եալընըղ նագլի գալուր քիթապլէրտէ :
Անճագ՝ Սոդոմ գոմորա օլան զաղէպին նագլի Ագիզ
քիթապտէ տէրճ օլտուղինտէն մատէ՝ նիշանի տախի
աշիքեար կէօրիւնիւր : Աիրա՝ օ էյալէթ զաթը
ղայէթ պէրէքէթլի՝ պաղլը վէ պահճէլի իքէն ¹ , զա-
ղէպտէն սօնկրա եանկըն վէրանէսի օլտու . վէ հա-
լէն հարիգ թիւթիւնիւ կիպի տումանը պէյան ,
վէ մէյվէսի եէնմէզ . պէլի՝ աղաճտէ կէօրէն մէյվէ
զանն էտէր՝ լաքին իշի քիւլ : Վէզա Ղովտուն էհլի՝
քի թուզ գայասը օլտու՝ էրիմէյուպ տուրուր ² :

1 Մինչև կործանեալ էր Ատուծոյ զՍոդոմ ե զԳոմոր , իբրև զքը-
րախտ Ատուծոյ էր . Ծնդ . ԺԳ . 10 :

2 Նա զարգարն ի կորստական ամբարշտաց փախուցեալ փրկեաց յի .

Ֆէհմ էյլէ՝ անլէր քի Թապիաթ նօմօսունտէ պու
միսիլլիւ էչէտտի զազէպ իլէ Թէքտիր օլտուլէր իսէ .
չիմսի Մէսիհ էֆէնսիմիլլին նօմօսունտէ (չնորհական
օրէնք) անլէր կիպի կիւննահէ տիւշէն՝ աճասլ նէ՝ գա-
տար զիյաուտէ Թէքտիրէ միւսթահազ օլսա կէրէք¹ :

Ս Ի Խ Ա Լ 16.

Լ'բրահամ նի՞ճէ Կո-յԿո- Ղովոոն իէլաս օլ-պ' Ս-Դոմ
Գոմոր էյալէլիկիէն Եանպըլիկի :

Ճ. Լ'բրահամ պիլլիւր՝ քի կիւնահորզ ատէմի
Ալլահ հըքզ էտէր² : Պախուսուս Սոդոմլուլէր իշիւն
Ալլահա ըիճա էթտիկինտէ , Ղովոուսն իւէլասընը նի-
յազ էտէր իտի³ . պէլլ՝ Ղովոուսն իսմինի անմաղ ,
լաքին ֆիքրի Ղովո իշիւն օլտուլլի պէյան տըր⁴ . իմ-
տի Ղովոուսն իսէլաս օլմասընէ Աբրահամ չիւպհէ
էթմէտի : Վէ իլէրիսի կիւնտէն մասլահաթէ վու-
գուֆ օլմասը իլէ՝ կէօյ եիւզիւնտէ իհրազ պէվինի
կէօրիւնճէ՝ անկլար քի Սոդոմլուլէր տիր Եանան⁵ :

Վէ լաքին՝ պու խուսուս իլէ՝ Աբրահամ ըս-
հաթլըլինի գայսլ էտիւսլ՝ տէտիրկին օլտու . զիրա՝

Նանէլ հրոյն զհինգ քաղաքան , որ 'ի վիսյուլթի շարութեանն ծխեալ կայ
խողանացեալ , և անկատար ժամանակօք տունկք մեգաբերքք . անհաւա-
տի ոգւոյն յիշատակ հաստատեալ զարձանն աղի . Իմաս . Ժ . 6 :

1 Ջքաղաքս Սոդոմացւոց և Գոմորացւոց դարձուցեալ յաճիւն՝ դա-
տեցաւ , օրինակ առ յապոյ աւբարշտէլոցն կացուցանէր . Բ . Պէպ . Բ . 6 :

2 Գիտէ Տէր զԱստուածապաշտս փրկել 'ի փորձութէ . Բ . Պէպ . Բ . 9 :

3 Միթէ կորուսանիցեն զարդարն ընդ ամբարշտին . Ծննդ . ԺԸ . 23 :

4 Յիշեաց Աստուած զԱբրահամ , և եհան արձակեաց զՂովա 'ի միջ
կործանմանն . Ծննդ . ԺԹ . 29 :

5 Եւ կանխեալ Աբրահամ ընդ առաւօտն 'ի տեղին ուր կայր առաջի
Տեառն . և հայեցաւ յերես Սոդոմացւոց և Գոմորացւոց , և յամենայն Ե-
րես երկրի գաւառին . և ետես և ահա ելաներ բոց երկրին իբրեւ մըրիկ
հնոցի . Ծննդ . ԺԹ . 27 :

չիւնքի Սողոմ էյալէթի՝ քէնտի օլտուղի եերէ եա-
գըն իտի, իհրագըն իւֆուռնէթի օ էթրաֆլէրէ քէ-
տէր վերէճէկի պէյան օլմաղ իլէ, քէբրոնտէն կէօ-
չէր Գերարա տէնիլէն եերէ: Վէ անտէ տախի՝ մու. ԳԼ. Ի.
գատտէմ Մըսըրտէ օլտուղի կիպի, (նիճէ եէտի սի-
ւալտէ զիբր օլտու) Աբիմելէք փատիշահ՝ Սարրայը
անըն գըզգարնտաշը զանն էտիւսլ ալտը՝ քի քէնտի-
նէ զէվճէ էտէ: Վէ չիւնքի մէղսուր ֆէսաու ֆի-
քիր իւզըն օլմայուսլ՝ պիլմէյէրէք էթտի պու իշի.
օ էճիլտէն Ալլահ անըն ըուեասընտէ տէր՝ քի թէս-
լիմ էթ Սարրայը էհլինէ, զիրա էօլիւրսիւն. վէ
Աբրահամ տուա էթսին՝ քի էօլմէյէսին: Պուռնտան
գաթի նազար, անի կիւնահտէն էսիրկէմէք իշիւն,
զազէսլ օլարագ՝ օ միսիլլիւ իլլէթ վէրիր անէ՝ վէ ա-
նըն թէվապիլէրինէ՝ քի Սարրա նէ գատար վագըթ
գալտը իսէ անըն եանընտա, էպէտի գատոր օլամազ
իտիլէր էվլատ էտինմէք հարէքէթի էթմէկէ. քէզա՝
անլէրին տիշ էհլիլէրի էվլատ սօղուրմազ օլտուլէր:
Վէ պու զազէպին իւղէրինէ զայէթ խէվֆ էթմէք
իլէ Աբիմելէք՝ Աբրահամը չաղըրուսլ Սարրայը թէս-
լիմ էտէր. վէ հալիմ ճէվսպլէր իլէ, նիշիւն պու իշի
էթտին, վէ պիզի ազիմ թէհլիքէյէ պըրագտըն տէ-
յու, չիքէայէթ սուրէթի կէօսթէրտի իսէ տէ, Սար-
րայա հէտիյէ օլարագ պին զօլաթա, թօսուռն, գօ-
յուռն, քէօլէ վէ խալայըզ վէրտիքտէն մատէ՝ ըուխ-
սէթ տախի վէրիր՝ քի քէնտի էյալէթինտէ իսթէ-
տիկի եերտէ սաքին օլա: Վէ Աբրահամ անըն իշիւն
տուա էթմէք իլէ, զազէսլ աէյու զուհուր էտէն իլ-
լէթ՝ տէֆ օլուսլ, պատէհու Աբիմէլէքին էհլի վէ
ճարիէլէրի տօղուրուրլէր:

Իպրէթալ, վէ Աբրահամ կիպի սատագաթ պիր-
լէ Ալլահա գուլլուգ էյլէ, քի հէր պէլատէն հըֆզ

օլասըն . մատամ քի՝ Ալլահ քէնտի սատրդ գուլունուն տայիմա հըֆղ էտիւպ՝ միւշէրրէֆ էտէր . Նիճէ քի Աբրահամըն տուասընէ միւհլթաճ օլտու Աբիմէլէք փատիշահ , զիրա՝ Ազիզ ատէմին տուասը իլէ՝ Ալլահ սայիրէրինէ տախի ինայէթ էտէր . իմտի՝ ազիմ ինայէթ տիր օ մահալէ՝ քի անտէ Ազիզ ատէմ պուլունուր : Վէ տախի՝ ազիմ ինայէթ տիր ինսանէ՝ քի Ալլահ անի կիւնահատէն էսիրկէմէք իչիւն՝ տէրտ պէլա վէրիր : Ֆիլհագիդա՝ պու տիւնեատէ զուհուր էտէն զազէպի Հագ թարաֆընտէն պիլիւպ՝ հագգըմըտէ խայիրը տըր տէյու՝ Ալլահտէն մէմնուն օլմաղէ պօրճլու տուր ինսան . զիրա օ քի՝ ճիսմանի իսքէնճէյէ տիւշէր , կիւնահատէն խալի գալըր՝ :

ԳԼ. ԻԱ.

Պատէհու օն իքի սիւալտէ զէքր օլտուղի մէն վալ իւզըն . Աբրահամա էվլատ Միւժտէսի վէրիլմիշ օլմաղ իլէ՝ Խահակ տօղուպ , Աբրահամ վէ Սարգահատէն պէրուն շաղ ու մէսրուր օլուրլէր . նիճէ քի Խահակ՝ կիւլմէք մանէսի պէյանինտէ տիր , զիրա՝ ճէմի տիւնեայէ բուհանի շազըգ ինամ էտէն Մէսիհ էֆէնտիմիղէ էօրնէք օլաճագ իտի : Պու պասպտէ զանն էթմէ քի Աբրահամ եալընը Խահակըն տօղմասը իչիւն շաղ օլտու , իլլա քի Ալլահըն տախի ինսանէ էտէճէկի բուհանի ինայէթ իչիւն : Օխրա՝ Մէսիհ Խահակըն ճինսինտէն տօղաճագ օլմաղ իլէ , ինսանլէր անըն էվլատընտէ՝ եանիա Մէսիատէ օրհնութիւնա լայըգ օլաճագլէր իտի . իմտի էվլատ քի տօղտու իսէ , վատ օլան քէրէմին տախի իճրասը տէրքէար . օ էճիլտէն Միւժտէ էվլատը տէնիլիր Խահակա ² :

1 Զի որ չարչարի մարմնով՝ գագարէ 'ի մեղաց . Ա. Պէր . Դ . 2 :

2 Քանզիւաւեաւայ իսկ է բանտ այո , թէ 'ի ժամանակի յայտիկ եկեց՝ և եղեք որդի Սաւայի . Հարով . Թ . 9 :

Նազար էյլէ պուրատէ Աբրահան քերէմինէ . զի-
րա՝ Աբրահամ եւթմիշ պէշ եաշնտէ իքէն՝ կէլտի
Քանան թօփրաղինէ . վէ իկիրմի պէշ սէնէ զարֆըն-
տէ՝ ինայէթի Պարի կէօնակէօն շէրէֆ քէսպ էտիւպ՝
վարիս օլաճագ էվլատըն՝ ղայէթ իխթիեարըգտէ օլ-
մասը՝ Աբրահան մախսուս ինայէթի օլտուղինէ նիւ-
շան իտի : Վէ տախի չիւնքի՝ Աբրահամ չօգ միլլէթ-
լէրէ աթա օլաճագ իտի , պու ճիհէթտէն օ գատար
միւտտէթ ուզատորը Աբրահ քէնտի վատինին իճրա-
սընը՝ քի անըն իթիգաթը զահիր օլա : Նիճէ քի ե-
սայի փէյղամպէր անի թէմէլլի վէ սապիթ (հաստա-
տուն) գայայէ՝ վէ Սարրայը՝ սուլու քէսիլմիշ գուլու-
եա թէշպիհ էտէր՝ . զիրա՝ թապիաթ իւզըէ էվլատ
տօղուրմագ տէրէճէսինտէն կէրի գալմըշ իքէն , Ալ-
լահ անլէրէ էվլատ վէրիր՝ քի ալէմ անլէրտէն հիս-
սէ ալուպ՝ անլէր կիպի Աբրահ սըուգ իլէ իման է-
տէլէր : Օ իրա Խասհակ տօղտու իտէ՝ Աբրահամ
եիւզ եաշնտէ իտի . վէ Սարրա տօգսան եաշնտէ :
Վէնճլիքտէ էվլատ տօղուրմագ՝ թապիաթ գուվէթի ,
լաքին՝ թապիաթ էլ չէքտիքտէն սօնկրա՝ էվլատ տօ-
ղուրմագ , Աբրահան ինայէթի : Խասհակ պիւլիւլիւպ
անի սիւտտէն քէսէճէք օլտուգտէ , օ կիւն ազիմ
զիյաֆէթ վէ շուգլըգ էթտի Աբրահամ . Վէ լաքին՝
ֆէհմ էյլէ պուրատէ Աբրահամ իլէ Սարրանըն հա-
լինի , անլէր քի պիրիպիրի իլէ ղայէթ մուհասպլէթ-
լի . վէ Սարրա հէր վէճհ իլէ Աբրահամըն իթատթըն-
տէ . անճագ Խասհակ պիւլիւլիւտիւքտէ , Խամայէլ անի
թաճիզ էթմէք իլէ , Սարրա Աբրահամա տէր՝ քի

1 Նայեցաբուք 'ի վէմն հաստատուն՝ յորմէ կօփեցայք , և 'ի գուր հո-
րոյն՝ յորմէ փորեցայք . (այսինքն յԱբրահամ և 'ի Սարրա) որ Էրֆինայն
շէնգ . Եսա . ԾԱ . 1 :

տէֆ էյլէ՝ ճարիսէյի , վէ անըն օղլունու¹ : Պու ճէ-
վապ Աբրահամա կիւճ կէլտի իսէ տէ , Ալլահ էմր
էտէր անէ՝ քի Սարրանըն ճէվապընէ կիւճ էտէ , Իմ
տի Աբրահամ՝ Ալլահըն էմրինի տուլունճէ՝ էքմէք
վէ թուլում իլէ սու վէրիւպ Ագարա , վէ օղլու Իս-
մայէլի տախի անէ թէսլիմ էտիւպ՝ այրըրը անլէրի
քէնտի տայիրէսինտէն² : Վլադաա՝ (նիճէ քի օն ի-
քինճի սիւալտէ զիքր օլտու) մուգատտէմ Ագար
համիլէ դալընճէ , քէնտի խաթունի Սարրանըն ի-
թաաթընտէն չըգուպ՝ ֆիրար էթտի . քէզա անըն
օղլու Իսմայէլ՝ Իսահակա զլտ տուրմաղ իլէ , Աբրա-
համըն խանէսինտէն տուր օլուրլէր : Վլէ Ագար՝
Աբրահամտէն սյըրլուպ՝ չէօլտէ եէմին գուլուսու
(ջըհոր երդման) նամ մահալին թարաֆընէ կէլտիք-
տէ եօլու շաջըրուր , վէ թուլումտէքի սու թիւքէ-
նիւպ՝ քէնտիլէրի տախի եօրկուն՝ աճ վէ սուսուզ
դալմաղ իլէ՝ գաթի ումուտ պիրլէ չօճուղի պիր
աղաճըն ալթընէ պըրագուր , վէ քէնտի ուզագտէ օ-
թուրուր՝ քի օղլունուն էօլտիւկիւնիւ կէօրմէսին .
վէ չօճուգ տախի իւճէ սէս իլէ աղլէր իտի : Վլէ
անիտէ Մէլայիք Ագարը չաղըրուպ տէր քի , խէվֆ
էթմէ . զիրա՝ Ալլահ սէնին օղլունուն սէսինի իշիթ-
տի , գալգ՝ ալ չօճուղի , զիրա՝ անի պիւլիւք միլլէթ
էտէճէկիմ : Ռիլհագիգա՝ օ մահալէ գարիպ՝ սու-
փունարը վար իտի , լաքին մէզպուրէ քէնտինի շա-
ջըրմըլ օլուպ՝ դասավէթինտէն անի կէօրէմէզ , վէ
Ալլահ անըն կէօղլենիւ աչուպ՝ փունարը կէօրիւն
ճէ՝ թուլումու տօլտուրուր իշիրիր չօճուղէ , վէ կի-
տէր սաքին օլուր ֆառան նամ մահալին չէօլլենտէ :

1 Ի բաց հան զաղախինդ . և զորդի դորա . Ծննդ . ԻԱ . 10 :

2 Յարեաւ Աբրահամ ընդ առաւօտն . և էառ հաց . և տիկ ջրոյ , և ետ
ցագար . և եգ յուս նորա զմանուկն , և սրձտկեաց զնա . Ծննդ . ԻԱ . 14 :

Վէ Իսմայէլ պիւշիւտիւքտէ , վալիտէսի անէ Մըսըր
էյալէթինտէն ղէվճէ ալտը . վէ անըն ճինսի կիտէ-
րէք չօղալուպ օ եէրլէրի զապթ էթտիլէր :

Պէհմ էյլէ , Աբրահամըն խաթըր իշիւն Ալլահ՝
Իսմայէլին ճինսիի չօղալուպ՝ անէ ճիսմանի պիւշ-
իւքիւք վատ էթտի , անճագ՝ տէկիլ քի ըուհանի
էվլատ փայէսինտէ՝ իլլա քի ճիսմանի , մատամ քի խա-
լայըգտէն տօղուու , նիճէ քի Աբրահամ սատէ թէն
նաֆագասը՝ էքմէք վէ սու վէրտի սնէ : Վաքին Ի-
սահակ տայիմա Աբրահամըն եանընտէ գալուպ՝ վէ
անըն վարիյէթինէ , շէրէֆինէ , պախուսուս ըուհանի
ինայէթէ տախի վարիս օլուպ՝ Մէսիհ Իսահակըն ճին-
սինտէն կէլմէք իլէ , Իսավիլէր՝ Աբրահամա ըուհանի
վարիս սայըլըրլէր¹ : Վէ պալատէ մէզքիւր Աբիմե-
լէք փատիշահ՝ քի Աբրահամըն տուասը իլէ շիֆա
պուլուու , անկլար քի Ալլահ՝ Աբրահամ իլէ օլմաղ
իլէ , անըն հէր իշի ըասթ կէլուպ՝ կիւն պէ կիւն
գուվլէթ քէսպ էթմէտէ տիր , օ էճիլտէն տայիմա
անըն իլէ տօսթ օլմաղէ արզու էտէր : Վէ օ էսնա-
տէ քէնտի իքի թէվապիսի իլէ կէլուպ՝ Աբրահամա
տէր քի՝ եէմին էթ , քի պանա վէ պէնիմ էվլատըմա
քէտէր էթմէյէսին , նիճէ քի պիզ սանա քէտէր էթ-
մէտիք : Պիլնագիգա՝ Աբրահամ քիմսէյէ զատըր
էթմէտիկինտէն մատէ , քէնտինէ զատըր էտէնլէրէ
տախի քէմլիք էթմէյիւպ՝ սապըր էտէր իտի , նիճէ
քի Աբիմելէքին ատէմլէրի՝ անըն գազորղի սու գու-
յուսոււնու զապթ էթմիշ իտիլէր , լաքին Աբրահամ
օ անէ տէկին անլէրէ պիր ճէվապ էթմիշ տէկիլ ի-
տի . ֆէգաթ պու տէֆա անլէրին հագգընտէ Աբի-
մելէքէ շիքեայէթ էթտի : Վէ մէզպուր՝ պու իշէ

1 Ալլ մէք եզբաք՝ ըստ Իսահակոյ աւետեացն որգիք էմք . Գաղա .
Դ . 28 :

վուգուգի տեկիլիմ տետի իսէ տէ , Աբրահամ եւտի
 գօյուն վէրիւր՝ քի գուլուլու քէնտի գազտըղինէ իս-
 պաթ օլա , Վէ պու սուրէթ իլէ իքիսիտէ եւմին է-
 տիւպ՝ գաւլէ տէրլէր՝ քի տայիմա մուհապպէթ իւգ-
 ըէ գալալէր . վէ օ եւրին իսմինի՝ եւմին գուլուսու-
 չազըրտը Աբրահամ , Պատէհու Աբիմէլէք կիտէր
 քէնտի եւրինէ . վէ Աբրահամ օ մահալտէ աղաճ
 տիքիւպ՝ Ալլահըն էպէտի գարար օլտուղինի իգրար
 պիրլէ¹ , չօգ զէման սաքին օլտու անտէ . Վիլհապի-
 գա , Ագար վէ իսմայէլ՝ Աբրահամըն խանէսինտէն
 իխրաճ օլմաղ իլէ , Սարրա վէ իսահակ րահաթ օլ-
 տուլէր , վէ Աբրահամ տախի հէր վէճհ իլէ միւշէր-
 բէֆ վէ ասուտէ հալ իւզըէ իքէն , Ալլահ անի թէճ
 Ն.ԻԲ. ըիւպէ էտիւպ² , տէր քի՝ Աբրահամ Աբրահամ , ալ
 սէնին սէվկիւլիւ օղլուն իսահակը , վէ կիթ եիւք-
 սէք եւրէ , հանկը տաղը սանա պէյան էտէր իսէմ ,
 անտէ գուրպան էյլէ անի³ . Պու տէֆա Աբրահա-
 մըն իսմինի՝ իքի տէֆա անմասը իլէ՝ էմրին իճրասը
 պիրան էվլէլ զայէթ լազըմէտէն վէ միւգթաղի օլ-
 տու զի անկլանըր :

Ս Ի Ի Ա Լ 17 .

Իսահակը Գո-րպան ե'լի Կէյո- ե'յր օլտուգոյէ , նէ՞ Դիւլհալա
 երէր իրի Աբրահամ :

Ճ . ' | ալրի շէյ միւլհալա էթմէզ , իլլա քի Աւ-

1 Եւ կարգաց անգ զանուն Տեառն , Ատուած յախտնական . Ճնդ .
 ԻԱ . 83 .

2 Փորձեաց Ատուած զԱբրահամ . Ճնդ . ԻԲ . 1 .

3 Եւ ասէ ցնա . Աբրահամ Աբրահամ . . . աւ գու զորդիդ քո սի-
 բելի՝ զոր սիրեցեր զԻսահակ , և գնա՛ գու յերկիր բարձր , և հանցեո զդա
 անգ յողմակէզ 'ի վերայ միայ լերանց յորոց ասացից քեզ . Ճնդ . ԻԲ . 1 :

լահըն էմրինին իճրասընը : Պու պապտէ զայէթ տիգ-
գաթ էյլէ Աբրահամըն ֆազիլէթինէ . զիրա՝ թա-
պիաթտէն տիր աթայէ էվլատընը սէվմէք, խուսու-
սաքի պիր թանէ օլա . վէ օ տախի միւճիւղաթ ի-
լէ ինայէթ օլուպ՝ Ալլահըն վասի անտէ թէքմիլ օ-
լաճագ տէյուլ իգրար օլունմուշ իքէն , անի գուրպան
էթ տէմէք զայէթ աղըր թէքլիֆ իտի : Նստէն գա-
թի նազար՝ փէտէրինէ էմր օլունուր՝ քի քէնտի էլի
իլէ էվլատընը պօղազլայուպ՝ գանընը տեօքէ . վա-
գաս՝ պու տախի թապիաթէ գարչը պիր մասլահաթ :
Վէ լաքին Աբրահամըն մուհապպէթի Ալլատէ օլ-
մաղ իլէ , գալպի միւնքէսիր օլմայարագ՝ հէման թէ-
տարիք իւզըն օլուր՝ քի խահակը գուրպան էտէ :

Նազար էյլէ մէզպուրուն իթաաթընէ , օ քի
թապիաթ գալիլինճէ թահամմիւլտէն խարիճ , լա-
քին պիլ լութֆու Պարի՝ իթիգաթ գուվլէթի իլէ
թապիաթ ֆէթհ օլտու . վէ Աբրահամ՝ ալթուռն
կիպի թէճրուպէ օճաղինտէ գալլ օլուպ՝ իթիգաթ
վէզնինէ էպէտի նօգսանիյէթ կէթիրմէտի . Նճագ՝
տէկիլ քի Աբրահամըն գալպինի անկլամագ իչիւն՝
Ալլահ թէճրիւպէ էթտի անի , իլլաքի՝ անըն իթի-
գաթընը ինսանլէրէ պէյան էթմէք իչիւն :

Վէհմ էյլէ , շէյթան՝ ինսանը թէճրիւպէ էտէր՝
քի կիւնահէ տիւշիւրսիւն . ինսան՝ ինսանը թէճ-
րիւպէ էտէր՝ քի ֆիքրինի անկլասըն . Ալլահ՝ սէվ-
տիկինի թէճրիւպէ էտէր՝ քի անըն սէվապընը ար-
թըրսըն : Վիրա՝ նիճէ քի էլմաս թաշ չարգա չէ-
քիլմէք իլէ զիյատէ փարլար , քէզա՝ հէր վէճհ իլէ
իթաաթտէ օլան ատէմ՝ թէճրիւպէ չարգընա կիր-
տիքտէ՝ ֆազիլէթի պէյան օլուր : Նիճէ քի պու
խուսուստէ Աբրահամըն ֆազիլէթի շէմ միսալի
ալէմէ աշիքեար օլտու . զիրա մէզպուր նէ Ալլահըն

վատինաէն ու մուտուհու քէստի , վէ նէ էմրին իճ-
րասընտէ գուսուր էթտի : Պէլի՝ Աբրահամ պիլիբ
իտի , քի Ալլահն վատի խահակտէ թէքմիլ օլաճագ ,
վէ Ալլահ վատինտէ սատըգ տըր . զիրա՝ Ալլահ քէն
տի վատինին իճրասը խուսուսինտէ խահակը քէրէմ
էթտի . լաքին եինէ օ գուտրէթքեանի Ալլահ տըր
անի մաթլուպ էտէն , քի միւրատը ալիյէսի օլուր ի-
տէ՝ գատըր տըր տիրիլթմէկէ տէյուլ¹ , իթիգաթընէ
խէլալ վէրմէյիւպ ֆիքիբ էտէր՝ քի պունտէ էլպէթ-
տէ Ալլահն պիր էսրարը վար . անճագ՝ ինսանըն
ֆիքրի անէ էրմէզ օլտուղինատէն , պօրճ օլան հէման
անըն էմրինէ լա շիւպհէ իթաաթ էթմէք տիր տէ-
յէրէք , խահակը՝ իքի խըղմէթքեար՝ վէ մէրքէպ ի-
լէ օտուն ալուպ՝ էրքէն եօլա րէվան օլուր . լաքին՝
նէրէյէ կիտէճէկինի պիլմէղ . Վուրպան էթմէկէ
եօլա չըգտը՝ վէ գուրպանըգ պիլէսինճէ . անճագ՝
գուրպան սունուլաճագ մահալի՝ օ անէ տէկին Ալ-
լահ պէյան էթմիշ տէկիլ իտի . Աբրահամ տախի սի-
լալ էթմէյիւպ՝ Երուսաղէմ էթրաֆլէրինտէ իւչ
կիւն կէզէր , թա՛քի եէր պէյան օլա : Վէ իւչիւն
ճիւ կիւնտէ՝ գուրպան էտէճէկի մահալի ուզագտէն
կէօրտիւկիւնտէ՝ (օ քի Գողգոթա տաղի իտի) խըղ-
մէթքեարլէրի՝ վէ մէրքէպի տաղըն էթէկինտէ պը-
րագըպ՝ օտունու խահակա եիւքլէտիր . վէ քէնտի
տախի աթէշի վէ գըլըճը էլինէ ալուպ՝ եօգարը տօղ-
րու չըգար իքէն , խահակ պագար քի գուրպան թէ-
տարիքի վար , լաքին գուրպանըգ գօյուն եօգ , սի-
լալ էտէր փէտէրինէ՝ քի իշտէ աթէշ վէ օտուն ,

1 Հաւատովք մատոյց Աբրահամ ի փորձութեան իւրում զխահակ
պատարագ . և զմիամօրն մատուցանէր , որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր . ու
բում ասացան՝ թէ խահակա կոչեցի քէզ զաւակ . եդ ի մտի իւրում,
թէ և ի մեռելոց կտրող է յարուցանիլ Աստուած . Եբրայ . ԺԱ . 17 :

նէրէ տէ տիր գուրպանըդ գոյուն¹ . փէ տէրի ճէվապ
էտէր՝ քի Ալլահ կէօրսիւն քէնտի գուրպանըդ գո-
յունունու² . Պու ճէվապ՝ տէկիլ քի եալընըդ Իսա-
հակըն սիւալինէ գարշըլըդ խտի , իլլա քի ըուհանի
ֆիքիր իւզըէ՝ Յիսուս էֆէնտիմիզին հագգընտէ տա-
խի մարգարէութիւն անկլանըր : Լէօյա տէմէք իս-
տէր քի՝ եւս պէնիմ սէվկիւլիւ էվլատըմ , շիմտիլէք
սէնսին գուրպան , լաքին սէնին գանըն իլէ ինսան-
լէր կիւնահտէն խէլաս օլամաղլէր , իլլա՝ պիր կիւն
պու տազտէ Մէսիհ գան տեօքսէ կէրէք ինսանլէրին
խէլասը իչիւն³ : Վէ մահալ եէրինէ վարտըգտէ՝
սեղան եափուպ՝ օտուկլէրի գօր իւզէրինէ :

Այդան թէքմիլ օլտու եւս Աբրահամ , աթէշ
վէ գըլըճ հազըր , հանի գուրպանըդ գոյուն . զիրա
Խահակ՝ մասլահաթտէն պի խասպէր օլմաղ իլէ , տա-
հա գուրպան էթմէք արղուսինտէ կէօրիւնիւր , տէ-
կիլ քի գուրպան օլմագ : Վիլհագիդա՝ Աբրահամ
նէ ճէվապ իլէ խասպէր վէրտի Իսահակա , վէ օ նէ
ճէվապ էթտի , քիթապտէ եազըլը տէկիլ իսէ տէ ,
մալիւմ քի Ալլահըն էմրինի տույտուգտէ՝ գալպի
միւնքէսիր օլմայարագ՝ քէմալի մէրթէպէ իթաաթ
պիրլէ՝ ըազի օլտու Ալլահըն ուղըսունէ գուրպան օլ-
մաղէ : Օյիրա՝ պիլիր քի Ալլահըն էմրի ինսանըն
հագգընտէ հեր վէճս իլէ էյի տիր , վէ ինսանէ պօրճ
տուր՝ քէնտի էօմրիւնտէն զիյատէ անի սէվմէք , վէ
անըն աչգընէ ֆէտա օլմագ : Լէյիմտի եւս պէնի ա-
տէմ , ֆիքրին իլէ չըգ Գողգոթա տաղինէ՝ վէ զա-
յէթ տիգգաթ պիրլէ նաղար գըլ Աբրահամ իլէ Ի-

1 Ահա հուր՝ և ահա փայտ , ուր է ոչխար յողջակեղ . Ծնդ . ԻԲ . 7 :

2 Ատուած տեսցէ իւր ոչխար յողջակեղ որդեակ . Ծնդ . ԻԲ . 8 :

3 Աբրահամ հայր ձեր ցանկացու տեսանիլ զօրն իմ , ետես՝ և ու-
րախ եղև . Եսդ . Ը . 36 :

սահակըն իթիգաթինէ . զիրա՝ Աբրահամ՝ Իսահակը պաղլայուպ՝ գօր սեղանըն իւզէրինէ՝ քի պօղաղլայա՝ 1 : Լ'նճագ պիլինմէզ՝ քի անտէ պապա օղուլ՝ աճասլ հաճկըսը զիյատէ զայրէթ էտէր իտի՝ քի պիրան էվվէլ Ալլահըն էմրի իճրա օլա . Հագիգաթ՝ պու խուսուս տէ Աբրահամըն զայրէթի աշիքեար կէօրիւնիւր . զիրա՝ իւչ կիւնտէն պէրի կէզէր իտի՝ քի գուրպան էտէճէք եէր պէյան օլսուն . վէ Իսահակ տախի թէօլիմ օլուպ՝ պաղլանմասը իլէ զահիրէ չըգտը՝ Ալլահըն էմրինին իճրասընա զայրէթ պիրլէ՝ անըն մուհապ պէթինէ հէտիյէ վէ փէշկէշ օլմաղէ արզու էթտիկի , քի ճէննէթտէ էպէտի էօմիւր շաղլըղինէ վասըլ օլա . Իմտի՝ պու սուրէթտէ Իսահակը պաղլամագ իգթիգա էթմէտիկի աշիքեար իսէ տէ , Մէսիհ էֆէնտիմիղէ ըէսմ վէ էօրնէք օլմասը իչիւն՝ պաղլանըր . 2 : Երա Քրիստոս՝ Իսահակ կիպի օ տաղտէ սուրբ Խաչըն իւզէրինտէ պաղլանուպ՝ էնքսէր իլէ մըխընաճագ իտի . 3 : Աբրահամ էլինի ուզատըր՝ քի գըլըճը ալուպ՝ օղլունու պօղաղլայա՝ 4 :

1) Ն , պու նէ աղիմ սէյրան տըր , օղլու՝ գուզու կիպի պօյնունու ուզաթմըշ , փէտէրի գըլըճը էլինէ ալմըշ՝ քի օղլունուն պաչընը քէսէ . լաքին՝ հիքմէթ պու քի իքիսինինտէ գալպի ֆէրահ . իքիսիտէ բազի . իքիսիտէ պիլ իթթիֆագ մէմնուն վէ մէսրուր . Ինսան նիճէ թահամմիւլ էտէր պու հալէ . հաճկը կէօղ եաշ եէրինէ գան տեօքմէզ . հաճկը եիւրէք պայըլմաղ . Գողգոթա տաղը պաչըար թիթիդէմէկէ , զիրա՝ Քրիստոսուն Խաչելու թիւնուն ըէսմի պաչլան .

1 Եւ կապեաց զԻսահակ զորդի իւր , և եգ զնա 'ի սեղանն 'ի վերայ փայտին . Ծննդ . ԻԲ . 9 :

2 Եւ ձգեաց Աբրահամ զձեռն առնուլ զուսըն և զնուլ զբրդին իւր . Ծննդ . ԻԲ . 10 :

առ եազըըմաղէ : Իմտի՝ Աբրահամ գալպինտէն նիյաղ էտէրէք (ես՝ Բապպի՝ սէն գապուլ էյլէ մաթլուպ էթտիկին գուրպանը տէյուլ) հըզ իլէ գըլըճը Իսահակըն պոյնուէն վուրմագ տէրէճէսինտէ հարէքէթ էտինճէ՝ հէման անիտէ կէօյտէն սէս կէլիւպ՝ Մէլայիք նիտա էտէր քի՝ Աբրահամ՝ Աբրահամ՝ տօգունմա ուշաղէ¹, կէրի չէք էլինի . կէյա տէմէք իստէր քի՝ պըրագ գըլըճը, մագպուլ օլտու էթտիկին գուրպան, թէքմիլ տիր խըզմէթ, քիֆայէթ էտէր պու իթտաթ . զիրա՝ պի գուտուր օլտու մուհապպէթ : Ֆէհմ էյլէ՝ նիճէ քի Իսահակը գուրպան իստէտիկինտէ, Աբրահամ՝ Աբրահամ տէյուլ՝ իքի տէֆա չաղըրլոր . քէզա՝ պու տէֆա եինէ իքի տէֆա չաղըրլմասը իլէ, գուրպանըն ղայէթ մագպուլէ կէչ տիկի անկլանըր :

Կէրչի՝ Աբրահամըն սատագաթը Ալլահա մալիւմ . Լաքին պէյլէ աղիւմ իշ՝ անի քի Աբրահամ էթտի, ալէմէ աշէքեար օլուպ՝ ինոանլէր անտէն իպրէթ ալըրնլէր տէյուլ, Մէլայիք տէր քի՝ շիմտի պիլտիմ քի գօրգարսըն սէն Ալլահտէն² . եանի շիմտի պէյան էթտիմ ճիւմէյէ սէնին ֆագիլէթինի : (!) Իրա պու իշէ՝ տէկիլքի եալընըզ զէմին վէ ասիւման սէյիրէ տուրուլէր . իլլա՝ Մէլայիքլէր տախի հէյրան օլուրլէր : (!) Ապպուտէ Ալլահ՝ Աբրահամըն ըէյինի գուրպան եէրինէ գապուլ էտիւպ՝ Իսահակը միւճէտտէտէն պաղըչատըր : Պէլի՝ Աբրահամ գըլըճ իլէ քէսմէտի Իսահակը, վէ Իսահակ տախի գան տեօքմէտի . Լաքին իքիսիտէ իւճրէթլէրինի գայսլ էթմէտիլէր . զիրա՝ Ալլահ մէն էթմէսէ իտի՝ ամէլ իլէ գուրպանը

1 Կոչեաջ զնա հրեշտակ Տեառն յերկնից՝ և ասէ . Աբրահամ Աբրահամ . . . մի մխեր զձեռն քո՝ ի պատանակդ . Ծննդ . ԻԲ . 11 :

2 Ալլամ գիտողի թէ երկիւղած ես գուլ Աստուծոյ . Ծննդ . ԻԲ . 12 :

իճրա օլաճագ իտի : ()' էճիլտէն Աբրահամ' Ալլահա մախսուս սէվկիւլիւ , վէ իսահակ' գուլ տէնիլտի' . զիրա՝ գըլըճը էլինտէն պըրագընճա , պագար քի Սաբեկա աղաճտէ պուշնուզէրինտէն ասըլը պիր գօչ վար' անի ալուպ գուրպան' էթտիկինտէ , իսահակ օլոու Ալլահըն աղատլամա գուլու : Պիլհագիւ գա՝ Աբրահամըն էվլատլերինին չօղալաճաղի մուգատտէմ վատ օլունմուշ իտի . լաքին պու տէֆա՝ Ալլահ թէրար եէմին իլէ վատ էտէր , քի անըն էվլատլերինի կէօիւն եըլորզը՝ վէ տէնիզին քէնարըն տաքի գում կիպի չօղալտէ : ()' վագըթ իսահակըն գաչ եաչընտէ օլոուղի՝ Ազիզ քիթապտէ եազըլը տէկիլ իսէ տէ , տէնիլեր՝ քի իկիրմի պէշ եաչընտէ միգտարի վար իտի : Վէ չիւնքի պու միսիլիւ ազիմ իշ՝ քի Գողգոթա տաղինտէ իճրա օլոու՝ զահիրէ չըգուպ , Ալլահըն ինայէթի ունուտուլմասըն , խուսուսա՝ քի պատիլ զէման Մէսիհին անտէ իսաչա չըգաճաղինի՝ հազըրտէ օլմուշ կիպի՝ օ եէրին իսմինի Ալլահ կէօրտիւ ² չաղըրըր Աբրահամ , քի տայիմա սէօլէյէլէր՝ օ տաղտէ Ալլահ կէօրիւնտիւ տէյու :

Իպրէթ ալ պուրատէ . Աբրահամ պիր էվլատ ֆէտա էթտի Ալլահըն ուղըունէ , լաքին Ալլահ անըն եէրինէ կէօիւն եըլորզը՝ վէ տէնիզին գումու կիպի պի հիսապ էվլատ վատ էտէր անէ : Հա՛քէզա՝ օ ատէմ քի Ալլահըն մուհասպլէթի իչիւն՝ տիւնեա սէֆասընը՝ վէ պիւլիւքիւկիւնիւ թէրք էտէր , Ալլահ անէ ճէննէթին պի նիհայէթ տէվլէթինի ինայէթ էտէր : Վէ օ քի՝ քէնտի վիւճուտինի՝ վէ տիւնեապի շէյլէրի Ալլահտէն զիյատէ սէվեր , էօլ

1 Վանն Աբրահամու սիրելոյ քոյ , և վանն իսահակայ ծառայի քոյ . Դանի . Գ . 35 :

2 Կոչեաց Աբրահամ զանուն տեղւոյն այնորիկ Տէր ետես . Զնն . ԻԲ . 14 :

տիւկիւնտէ անլէրի թէրք էթտիքտէն մատէ՝ ախրէ-
 թին մէճտինտէն տախի մահրում օլուր ¹ : Այքին՝
 տէկիլ քի ճիսմանի սէֆայը վէ պիւլիւքլիւկիւ թէրք
 էթմէք իլէ նաչար հալէ տիւշիւպ՝ սէֆիլ օլուր ին-
 սան , իլլա քի տահա զիյատէ սէֆայէ վէ պիւլիւք-
 լիւկէ վասըլ օլուր . զիրա պիւլիւք սէֆա՝ ֆիքրին
 բահաթլըղը , վէ սահիհ պիւլիւքլիւք՝ տիւնեալի շէյ-
 լէրէ միւհթաճ օլմամագ տըր : Ատտամ քի՝ անլէր ին-
 սանտէն աչաղա՝ վէ ինսան իչիւն եարատըրմըշ օլմաղ
 իլէ , ինսանը միւսթէրիհ վէ միւշէրէֆ էտէմէզ-
 լէր . օ էճիլտէն անլէրէ ումուտ էտէն՝ ինսանլըգ
 շէրէֆիիի գայպ էտիւպ՝ քէնտինէ զիւլ կէթիրիի :
 Այկէր միւշէրէֆ վէ միւսթէրիհ օլմագ տիլէր իսէն՝
 Ալլահա ումուտ պիրլէ անի սէվ , անըն էմրինէ ի-
 թաաթ էյլէ , քի օ ճիւմլէսինտէն պիւլիւք վէ գուս-
 րէթքեանի օլոուզլինտէն , քէնտինի սէվէնի միւշէր-
 րէֆ վէ միւսթէրիհ էտէր ² : Պու ճիւմլէ իլէ՝ զանն
 էթմէ քի տիւնեատէ ինսանըն իտալէսի խուսուսին-
 տէ իգթիզա էտէն մէվատլէրի էտինմէք խաթա տըր ,
 իլլա քի մուհապպէթինի անլէրէ վէրմէ , վէ անլէրի
 Ալլահտէն զիյատէ սէվմէ . պախուսուսուս իգթիզա
 էթտիկի հալտէ , Ալլահըն ուզըուէն անլէրի ֆէտա
 էյլէ : Այիրա՝ նիճէ քի անլէր սէնին իչիւն եարա-
 տըրմըշ օլմաղ իլէ , սանա գուլլուգ էտէրլէր . քէզա՝
 անն տախի Ալլահ իչիւն եարատըրման իլէ , հէր խու-
 սուստէ պօրճլուսուն ստտագաթ իւզրէ անէ գուլ-
 լուգ էտիւպ՝ վէ անըն իզղէթինի սագլայուպ՝ ուղ-
 րունէ ֆէտա օլմաղէ :

1 Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա . և որ ատեսյ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ , ի կեանն յաւիտենականո պահեցէ զնա . Յովն . ԺԲ . 25 :

2 Այլոյք առ իս ամենայն վատակեալք և բեռնաւորք , և ես հանգուցից զձեզ . Մատթ . ԺԱ . 29 :

Ս Ի Ի Ա Լ 18.

ԼՆԼԿ ԿԵՆԷ ԿԻ ԵԼԻԻ ԱԲԵՐԱՀԱՄ՝ ՅԻ ԻՍԱՀԱԿԸ
ԳՈՐԿԱՆ ԵԿԵ :

Ճ. ԼՐԲՐԱՀԱՄԸՆ ԻԹԻԳԱԹԸ՝ ՎԷ ՍԱՌԱԳԱԹԸ
ԱՄԷՄԷ ԱՆԻՔԵՍԱՐ ՕԼՄԱԳ ԻՋԻԼՆ՝ . ՕՒՐԱ՝ ԱԲԵՐԱՀԱՄ՝
ՀՕԳ ՄԻԼԷԹԼԵՐԷՆ ԵԼԹԱ ՀԱՂԵՐԼԱՃԱԳ ՕԼՄԱՂ ԻԼԷ , ԱՆԸՆ
ԻԹԻԳԱԹԸՆԸՆ ՂԱՆԻՐԷ ՀՐԳՄԱՍՐ ԼԵԱՂԸՄԷՏԵՆ ԽՈԻ ,
ՔԻ ՀԵՐՔԵՍ ԱՆՏԷՆ ԻՍԻՐԷԹ ԱԼՈԼԱ՝ ԱՆԸՆ ԹԱՐԻՔԻ ԻԼԳ
ՐԷ ԿԻՏԵԼԵՐ¹ : ՊԱՍՈԼԱՍՈԼԱ՝ ՀԻԼՆՔԻ ԻՆՍԱՆԼԵՐ ԱԲԵՐԱ-
ՀԱՄԸՆ ԵՎԼԱՌՈՆՏԵ ՕՐՀՆԵԼ ՕԼԱՃԱԳ ԽՈԻԼԵՐ , ՔԻ ԱՌԱ
ԵՎԼԱՍ ՄԷՍԻՀԻ ԱԵՂԱՆ ԵԹՄԷՔ ԻԼԷ² , ԱՆԸՆ ՐԷՍՄԻ Ի-
ՍԱՀԱԿՈՒԷ ԱԵՂԱՆ ՕԼՈԼՆ . ՊԷԼԻ՝ ԱԲԵՐԱՀԱՄ ՄԻԼԱՌՈՒԷ
ԹԻ ԷՕՄԻՐԻԼՆՏԵ ԹԷՃՐԻԼԱԵԷՏԵՆ ԽԱԼԻ ՕԼՄԱՌՈՐ , ԼԱ
ՔԻՆ ԱՌԱ ՌԷՓԱ ԱՆԸՆ ՍԱՌԱԳԱԹԸ ՂԱՅԷԹ ՂԻՂԱՌԷ
ՂԱՆԻՐԷ ՀՐԳՈԼԱ՝ ՌԻԼՆԵԱՌԷ ՓԱՂԻԼԷԹ ԷՕՐՆԷԿԻ ՕԼ-
ՌՈԼՂԻՆՏԵՆ ՄԱՌԷ . ՃԻԼՄԷ ԻՆՍԱՆԼԵՐԷ ՌԱԽԻ՝ ԱՂԻՄ
ՈԼՄՈԼՈՒ ՎԷ ԹԷՍԷԼԼԱ ՕԼՌՈԼ³ : ՕՒՐԱ՝ ԻՆՍԱՆ ՔԻ ՂԱ-
ՅԻՓ ԹԱՍԿԻԱԹ , ԱԼԼԱՆԸՆ ՄՈԼՀԱՍԱԿԵԹԻ ԻՋԻԼՆ ԵՎ
ԼԱՌՈՆԸ ԷՍԻՐԿԷՄԷՌԻ ԽԵ , ՄԷԿԵՐ ԻՆՍԱՆԸՆ ԽԵԼԱՍՐ
ԻՋԻԼՆ՝ ԱԼԼԱՆ ՔԷՆՏԻ ԵՎԼԱՌՈՆԸ ԷՍԻՐԿԷՐ ՄԻ : ՎԻԼՀԱ-
ԳԻԳԱ՝ ԱՌԱ ՃԷՎԱՍ ԱՌԵՐ ԱԼԵԱՌԱՐԱՆՏԵ ՄԷՀՀՈԼՐ
ՍԻՃԻԼ ՌԻՐ . ՆԻՃԷ ԽԹԷՐԱԷՆԻՂ՝ ՔԻ ԻՆՍԱՆԼԵՐ ՍԻՂԷ
ԵԹՍԻՆԼԵՐ , ՍԻՂՌԷ ԷՕԼԷ ԷՌԻՆ ԱՆԼԵՐԷ⁴ . ԼԱՔԻՆ՝
ՂԱՆՆ ԵԹՄԷ ՔԻ ԱԲԵՐԱՀԱՄԸՆ ԱՌԱ ՀԱՐԷՔԷԹԻ ՍԷԱԵՆ

1 ԵԹԷ ՌԻԴԻԲ ԱԲԵՐԱՀԱՄԸ ԷԻՔ՝ ՂԳՐԾՆՆ ԱԲԵՐԱՀԱՄԸ ԳՐԾԷԻՔ .
ՅՈՒՆ . Ը . 39 :

2 ԵԼ ԵԱՌԱԿՈ ՇՆԿԱԼԱ ՂՆԱ . ԵՔԵՐԱՅ . ԺԱ . 19 :

3 ԱԲԵՐԱՀԱՄԸ ԽՈՌԱՌԱՅԱՆ ԱԼԵՌԻՔՆ Ե ՂԱԼԱԿԻ ՆՈՐԱ , Ե՝ ԱՆՏ ՂԱ-
ԼԱԿԱՅ ԻՐԻԼ ԳՐԱՂՄԱՅ , ԱՂ ԻՐԻԼ ՂՄԻՅ , ԹԷ Ե ՂԱԼԱԿԻ ՔՈԼՄ , ՌԷ
ՔԻՍՌԱՌԱ . ԳԱՂԱ . Գ . 16 :

4 ՈՐԱԿԵՍ ԿԱՄԻՔ ԹԷ ԱՐԱՐՅԵՆ ՃԵՂ ՄԱՐԳԻԿ , ԱՅՆԱԿԵՍ ԱՐԱՍՋԷՔ Ե
ՂԱԼՔ ՆՈՐԱ . ՂԱՎ . 2 . 31 :

պինէ Մէսիհ տիւնեայէ կէլտի, իլլա քի՝ օ զաթը կէլուսպ՝ ինսանը կիւնահտէն խէլաս էտէճէք օլմաղ իլէ՝ պու մասլահաթ անըն կէլմէսինէ էօրնէք օլտու : Օ իրա՝ Ալլահ օ տէրէճէ մուհապպէթ վէրտի ինսանէ, թա՛քի քէնտի էվլատը քէլամուլլահը (բանն Աստուած) ինսանըն խէլասի իշիւն տիւնեայէ իրսալ էթտի՝ : Վէ ինսան տախի օ տէրէճէ պօրճլու օլտու Ալլահա, թա՛քի էկէր իգթիզա էտէր խա, անըն մուհապպէթի վէ իզզէթի իշիւն վիւճուտինի ֆէտա էտէ : Պու ճիհէթտէն Հաւատք ուղըռնէ գան տեօքէնէ շահիտ (վկայ) տէնիլիր : զիրա՝ քէնտի գաւը իլէ՝ աինին սահիհ օլտուղինի իսպաթ էթմիշ օլուր : Պատէհու Աբրահամըն էհլի Սարրա՝ եիւզ ԳԼ. ԻԳ. իկիրմի եէտի եաշընէ վարուպ վէֆաթ էթտիքտէ, Աբրահամ մախսուս մէզար եէրի սաթըն ալուպ՝ տէֆն էթտի անի քէբրոնտէ :

Վէհմ էյլէ, Աբրահամ Գանան էյալէթինտէ օ տէրէճէ շէրէֆլի իտի քի՝ կէյա Հադ թարաֆընտէն փատիշահ նասպ օլմուշ կիպի¹, ալէմ անըն խաթրընէ ըիայէթ էտէր իտի, լաքին միւսթաքիլ միւլք էտինիւպ՝ էվ եափմազ, իլլա՝ չատըր իլէ զարիպ կիպի կէզիպ՝ ֆէգաթ Սարրայը տէֆն էթմէկէ մէզար եէրի սաթըն ալուր : զիրա՝ տիւնեա միւլքիւյէթի ինսանէ պագի օլմատըղինտէն՝ ախրէթին պի նիհայէթ միւլքիւյէթինէ արզու էտէր իտի : Վիլհագիգա՝ Աբրահամա ինայէթ զայէթ չօգ օլտու խա տէ, օ տախի Ալլահըն ինայէթինի թանըյուպ՝ հէր վէհճ իլէ իթաաթ իւզըէ գալմասը իլէ, իքի ճիհանտէ միւշէրրէֆ օլտու : Վէն տախի էկէր Ալլահըն ինայէ-

1 Զի այնպէս սիրեաց Աստուած զաշխարհ, մինչև զՌդին իւր Միւսին ետ. Եւ. Գ. 16 :

2 Թագաւոր յԱստուծոյ ես 'ի միջե մերում. Ծննդ. ԻԳ. 6 :

Թինի Թանրը իսէն՝ տիւնեաաէ վէ ախրէթատէ միւ-
շէրրէֆ օլաան կէրէք: Սիրա՝ տէկիլքի եալընըղ անի
չաղըրտը Ալլահ քի մէմէքէթինի՝ միլէթինի՝ վէ
փէտէրինին էվինի Թէրք էտիւպ՝ Երուսաղէմ էյա-
լէթինէ կէլէ, իլլա քի ճիւմլէ ինսանլէրի տախի չա-
ղըրը՝ քի ասիւմանի Երուսաղէմէ վասըլ օլալէր՝
Լաքին տէկիլքի ճիւմլէսի տէ Աբրահամ կիպի
Թէրքի տիյար էտէ, իլլա քի՝ կիւնահէ պատի օլա-
ճադ մէվատլէրի Թէրք պիրլէ՝ Ֆաղիլէթ Թարիքլէ-
րինէ գատէմ պասուպ՝ բուհանի մէվատլէրէ արզու-
էտէ, քի Երուսաղէմ Թօփրաղի Աբրահամա վէրիլ-
տիկի կիպի՝ ճիւմլէսինէ ճէննէթին մէճտ ու սալ-
Թանաթը քէրէմ օլա, զիրա Երուսաղէմ՝ ճէննէթէ
էօրնէք անկլանըր:

Ս Ի Ի Ա Լ 19.

Սարա էօլպի-սպէն սօնկրա՝ Աբրահամ իէսրալ ցիլճէ ալլաճէ:

Ը. Լալը. Լաքին՝ էվիլէլա Խահակը էվլէնտի-
Լ. Ի. Ի. րի: Լ՛նճադ՝ Գանանըն ճինսինտէն անէ գըղ ալմագ
իսթէմէյիւպ՝ քէնտի սատըգը օլան Եղիազարէ՝ (օ՛քի
օն սիւալտէ զէքը օլտու) ատէթլէրի իւզըէ եէմին
վէրտիրիւպ՝ իրսալ էտէր անի էյալէթի Խառանէ ա-
զիմ հէտիյէ իլէ՝ քի քէնտի սինսիլէսինտէն պիր գըղ
ալուպ կէթիրէ, վէ օ՛գըղ Խահակա զէվճէ օլա: Լ՛մը
օլտուղի իւզըէ Եղիազար կիտուպ՝ Խառանըն գարի-
պինտէ պիր փուհար եանընէ վարտը՝ քի օրայէ գըղէր
սու ալմաղէ կէլիւր իտիլէր, վէ Ալլահա նիյաղ պիրլէ
Ֆիքրինէ գօր քի՝ կէլէն գըղէրին պիրինտէն սու իս-

1 Ջի այն է բարի և ընդունելի առաջի Փրկչին մերոյ Աստուծոյ .
որ զամենայն մարդիկ կամի՝ զի կեցցեն և ի դիտութիւն ճմարտութեան
և կեացեն . Ա. Տիմ. Բ. Թ. 3:

տէյէ . վէ էկէր օ գըզ քէնտինէ սու իշիրիւսը՝ սէնին տէվէլէրինէ տախի սու իշիրէյիմ աէր իսէ , զէվճէ օլտուն խասհակա : Սէզպուր պու ֆիքիր իւզըէ իւ քէն , Աբրահամըն ճինսի բաթուէլին գըզը Ռեբեկա՝ տէսթիսի ումուզինտէ վոււնարէ կէլիւսը՝ տէս թիյի տօլտուրուր , վէ զիքր օլտուղի մէնվալ իւզըէ՝ Եղիազար անտէն սու խասէյինճէ , օ տախի անէ սու վէրիւսը՝ սէնին տէվէլէրինէ տախի սու իշիրէյիմ տէյէրէք , դույուտէն սու չէքէր իշիրիւր :

() Լ պապտէ Եղիազար շաղ օլարադ՝ մէմնուն օլուր Ալլահտէն՝ քի նիյազը գապուլ օլտու : Սէ սիւալ էտիւս քիմին գըզը օլտուղինի տույտու գտէ՝ կէթիրտիկի հէտիյէտէն՝ Ռեբեկանըն գուլաղընէ ալ թուն քիւփէ՝ վէ էլինէ պիլէզիք թագար : Սէզպուրէ էվէ վարուսը՝ գարնտաշը Լաբանէ նագլ էթտիքտէ , օ տախի Եղիազարը էվէ կէօթիւրիւսը՝ մատ տէյի անկլայնճէ , թարաֆիէնին ըիզասը պիրլէ Եղիազար ալուսը՝ կէթիրիւր Ռեբեկայը . վէ խասհակ ա նի քէնտինէ զէվճէ էտիւս թէսէլլա օլտու :

Պու պապտէ բուհանի ֆիքիր իւզըէ՝ մէզքիւր Եղիազար՝ սուրբ Առաքեալարա , Ռեբեկա՝ սուրբ Եկեղեցիյէ էօրնէք անկլանըր , քիւփէ վէ պիլէզիք տախի՝ Գրիստոնէալէրին Մէսիհ էֆէնտիմիղին էմրինէ քէմալի մերթէպէ իթաաթ էտիւսը՝ ֆազիլէթ հարէքէթլէրի պէյանինտէ տույուլուր ¹ :

Սէ չիւնքի Աբրահամ չօդ միլլէթ ալթասը օլա ԳԼ . ԻԾ . Ճագ իտի , (Ալլահըն էմրի իլէ) քէնտի ճարիյէսի ֆէտուրայը թէէհհիւլ էտիւսը՝ անտէն ալթըր էվլատ

1 Դերեմք զամենայն միտս 'ի հաղանդութիւնն Գրիստոսի . Բ . Կորն . Ժ . 5 :

— Նախանձեցուցանեմ զձեզ 'ի նախանձն Լստուծոյ , զի խօսեցայց զձեզ , և այլն . Բ . Կորն . ԺԱ . 3 :

օլտու : Լաքին՝ նիճէ քի մուգատտէմ խամայէլի՝ վէ անըն վալիտէսի Ագարը՝ այլըմը իտի եանընտէն , քէզա քէտուրա ճարիյէտէն տօղան է վլատլէրի եա նընտա թուլթմայուս՝ իրսալ էտէր կիւն տօղուշու թարաֆընէ՝ քի անտէն չօղալուս՝ հէր պիրի պիք միլէթ օլա : Օիրա Աբրահամա օլան վատ՝ խա հակտէ գարար գըլաճագ օլմաղ իլէ , ճարիյէտէն օ լան է վլատլէր՝ վալիտէլէրինին իսմի իլէ անըլտըլէր : Վէ մէզպուր եիւղ եէթմիշ պէշ եաչընա վարուս՝ վէֆաթ էթալքտէ տէֆն էտէրլէր անի խահակ վէ խամայէլ քէբրոնտէ Սարրանըն եանընտէ : Վէ խա հակ՝ փէտէրինին տուասընէ՝ շէրէֆինէ՝ վէ վարիէ թիննէ վարիս օլուս՝ Ալլահ օրհնել էթտի անի :

Ս Ի Ի Ա Լ Զ Ծ .

Իսահակ Գալէտալընփէ Իփի Էվլէնփի Իփէ :

Ճ . Գլըդ եաչընտէ : Լաքին հիքմէթի Պարի՝ նիճէ քի Աբրահամա չօգ վագըթ է վլատ օլմատը , քէզա օն տօգուղ սէննէ միւտտէթ կէչիւս՝ խահա կա տաիի է վլատ օլմաղ : Վէ մէզպուր գաթի ու մուտ օլմայուս՝ տայիմա նիյագէ մէշղուլ օլուր իտի՝ քի Ալլահ քէնտիննէ է վլատ ինայէթ էտէ :

Յիլնագիգա՝ պալատէ զլքը օլտուղի մէնվալ իւղըն , Աբրահամա վատ օլանլէր խահակտէ գա րուր գըլմաղ իլէ , անըն է վլատլէրի չօղուլաճագ իտի . մատամքի՝ Ալլահ վատինտէ սատըգ տըր : Լաքին՝ վատին իճրասը իուսուսինտէ իստէր քի՝ ինսան տա իի քէմուլի մէրթէսլէ իթիգաթ պիրլէ նիյաղ էտէ . քի ինսանըն ու մուտի տայիմա Ալլահտէ՝ վէ Ալլահըն

1 Եւ աղաչէր խահակ զՏէր վան Ռերեկայ կնոջ իւրոյ՝ զի ամուլ էր . Ծնդ . ԻԵ . 21 :

քերէմքեանի օլտուղի պէյան օլտուն¹ : Իմաի՝ Իսահակ
 օ գատար վագըթ Ալլահտէն ումուտինի քէսմէյերէք
 նիյազ էթմէսի իլէ , Ալլահըն քերէմի՝ վէ Իսահակըն
 իթիգաթը զահիր օլտու : Վէ իկիրմինճի սէնէտէ
 Ռեբեկա համիլէ գալտը իսէ տէ՝ համլի էքիզ օլուպ՝
 չօճուգլէր անըն ըահմինտէ՝ կէյա պիրի պիրի իլէ
 ճէնք էտէր կիպի հարէքէթ էթմէլէրի իլէ՝ ղայէթ ըա-
 հաթսըզ օլուր : Վէ սեզանըն էօնիւնէ վարուպ՝ Ալ-
 լահա սիւալ էթտիքտէ , Ալլահ տէր քի՝ իքի միլլէթ
 տիր սէնին ըահմինտէ , վէ իքի ճէմաաթ այրըլուպ՝
 պիւլիւկիւ քիւլիւկիւնէ գուլ օլսա կէրէք² : Վէ ագաա՝
 ղիքը օլտուղի իւզլէ՝ վառէ թէքմիլ օլտու գտէ , էվ
 վէլա Եսաւ , վէ սօնկրա Յակոբ տօղար : Ինճագ՝ նիւ
 ճէ քի պունլէր տօղմազտէն էվվէլ՝ պիրիպիրինէ մու-
 ղայիր իտիլէր , քէզա տօղար իքէն՝ պիրի պիրինտէն
 իլէրի տօղմագ արզուսինտէ օլուպ , Յակոբ էլի իլէ
 Եսաւըն էօքճէսինի թութար՝ քի անի կէրի պըրա-
 գըպ քէնաի էվվէլ տօղսու³ : Իիլվագի՝ մէզպուր-
 լէր գավկանըն թէմէլինի անա ըահմինտէ գուրուպ ,
 կէրէք քէնտիլէրինին՝ վէ կէրէք ճինսլէրինին պէյնին
 տէ խուսուլմէթ էքսիք օլմատը : Օյիրա Յակոբ՝ քի
 սօնկրա տօղտու , իլք էվլատըզ շէրէֆինի ճէլպ էթ-
 մէսի իլէ , Եսաւ անէ տիւշման օլուր : Լաքին նազար
 էյլէ՝ քի նէ սուրէթ իլէ իճրա օլտու մասլահաթ :

Չիւնքի Եսաւ գապա թիւլիւ տաղի պիր քիմ
 տէ օլմաղ իլէ , տայիմա գըրուա կէզիւպ՝ ավճըլըզ է-
 տէր իտի . վէ Յակոբ՝ էվտէ սաքին օլուպ՝ պիր կիւն
 մէրճիմէք չօրպասը պիշիրմիշ եէր իքէն , Եսաւ գըր-

1 Որպէս ասի . նախասահմանութիւնն արթիւք կատարի :

2 Եւ գնաց հարցանել ի Տեառնէ . և ասէ ցնա Տէր , երկու ուղիք են
 յարգանդի քում . . . և երէցն կրտսերոյն ծառայեացէ . Ծննդ . ԻԵ . 22 :

3 Եւ ձեռն նորա ունէր զգարշապարէ Եսաւայ . Ծննդ . ԻԵ . 25 :

տան ղայելթ աճ կէլտիքտէ , անտէն չօրպա իստէր .
 օ տախի վէրէճէք օլտու , լաքին շու շարթ իլէ քի՝
 եկէր իւք էվլատլըգ փայէսինի քէնտինէ սաթար իսէ ,
 վէ Եսաւ՝ սաթարըմ տէյու սէօզ վէրիր . զիրա՝ ղա-
 յէթ աճ՝ օլմասը իլէ՝ զանն էտէր քի , եկէր անիտէ
 էքմէք եէմէզ իսէ , հէման էօլէճէք տիր : () Լ պապ-
 տէ Յակոբ անըն թագրիրի իւզըն՝ եէմին իլէ տախի
 փազարլըղի սապիթ էթտիրտիքտէ , էքմէք վէ չօրպա
 վէրիւպ՝ պիւյիւքլիւկիւ սաթուն ալտը :

Իպրէթ ալ Եսաւըն սէֆիլ հալինտէն . իւք տօղ-
 մագ թապիաթտէն օլուպ՝ անի քիմսէ էլինտէն ալա-
 մազ իքէն , պօղազը սէպէպինէ՝ վէ սապըրսըզլըղին
 տէն , խուսուսա քի Ալլահըն քէրէմինի թանըմատը-
 ղինտէն՝ Գայպ էթտի՝ . Լ՝նճագ զանն էթմէ քի պու-
 պապտէ Յակոբ ղաւտարլըգ էթտի , զիրա աշիքեար
 գավլ էտէրէք՝ չօրպա մէյտանտէ իքէն , բիզասը իլէ
 վէ եէմին էտէրէք սաթար Եսաւ պիւյիւք գարըն
 տաշլըգ շէրէֆինի : Պիլվագի՝ պու փազարլըղի՝ մէզ
 պուր պիր իշ եէրինէ սայմատը իսէ տէ , եէմին էթ-
 տիկի իշիւն՝ Ալլահ անլէրին գավլինի ատալէթ սիճի-
 լաթընա գայտ էթմէք իլէ , շէրան պիւյիւք գարըն
 տաշլըգ շէրէֆինի զայ էտիւպ՝ մահրում օլուր փէ-
 տէր տուասընտէն :

Օ իրա օ վագթին հալի իւզըն , իւք էվլատ պէշ
 խուսուսա իլէ քիւշիւք գարնտաշլէրինտէն զիյատէ
 շէրէֆլի սայըլտըղինտէն . էվվէլա՝ փէտէր իխթիպա-
 րը անտէ գարար գըլմաղ իլէ՝ գատըր իտի գարնտաշ-
 լէրինէ հիւքմ էթմէկէ : Իքինճի՝ աթա մալինտէն
 իքի գաթ մէրաս ալըր իտի . նիճէ քի հալէն Եահու-
 տիլէրին ատէթի տիր : Իւշիւնճիւ՝ քէնտի տայիրէ-

1 Եւ անարգեաց Եսաւ զանդրանկութիւնն . Ծննդ . ԻԵ . 34 :

սինէ քահանայ կիպի օլուր իտի : Տեօրտիւնճիւ՝ փէտէրի էօլէճիկի վազըթ՝ իւք էվլատընէ մախսուս տըւա էթմէք իլէ , անի զայէթ մագպուլ սայար իտիլէր : Պէշինճի՝ էսպապ իլէ տախի օ՝ պիր գարնտաշէրին , տէն ֆէրգ օլմաղ իլէ , Ռեբեկա՝ Եսաւըն էսպապընը Յակոբա կիյոիրտի տէնիլը :

Պէհմ էյլէ , Յակոբ՝ տէկիլքի ճիսմանի մալ իշիւն , իլլաքի՝ աթա տուասընէ լոյըգ օլմագ արղուսի իլէ էթտի պու իշի . զերա՝ նիճէքի եէմէք իլէ թէն պէսլէնիր , քէզա՝ փէտէր վէ վալիտէ տուասը իլէ ճան պէսլէնիր . օ՝ էճիլտէն ճիսմանի նաֆագայը վէրիր՝ քի բուհանի նաֆագայը ճէլպ էտէ : | սքին՝ Եսաւ թէն նաֆագասը իշիւն՝ բուհանի նաֆագայը կէրի պըրագտը : Պէլի՝ սօնկրա փիւշման օլուպ՝ աղլայարագ ան ու ֆիղան էտէր , լաքին չի ֆայիտէ , գայպ էթտիկինի պիր տահա պուլամաղ :

()՝ էսնատէ գըթըգ օլուպ՝ Իսահակ Մըսըրէ կիթմէք իսթէտի իսէ տէ , Ալլահ անէ կէօրիւնիւպ ԳԼ . տէր քի՝ կիթմէ Մըսըրէ . պու եէրլէրի սանա՝ վէ սէնին էվլատընէ վէրէճէկիմ . վէ անի օրհնել էտիւպ վատ էտէր՝ քի կէջլէրին եըւորղէրի կիպի չօղալուալըմ սէնին էվլատլէրինի : | է Իսահակ՝ Ալլահըն էմրինի տուլտուգտա՝ Մըսըրէ կիթմէյիւպ՝ ճէմի քիւլէ ֆէթի իլէ Գերարա տէնիլէն էյալէթին փատիշպհը Աբիմելէքին եանընէ վարուպ՝ անտէ սաքին օլտու : | է էհալի անըն էհլի Ռեբեկա իշիւն սիւալ էթտիլէրինտէ , տէր քի՝ գըզգարնտաշըմ տըր : () իրա՝ մէզպուրէ զայէթ հիւսիւնտար օլմաղ իլէ , անըն սէպէպինէ քէնտինի էօլտիւրմէսինլէր տէյու խէվֆին տէն նաշի՝ պու միսիլիւ ճէվապ էյլէտի : | է սօնկրա՝ զէվճէսի օլտուղինի Աբիմելէք տուլուպ՝ նիշիւն պիլի թէհլէքէյէ պըրագտըն տէյերէք՝ անի գասաւ

հաթը եերինէ գոյտու իսէ տէ , թէնպիհ է տէր քէն-
տի ճէմաաթինէ քի՝ անէ վէ անըն էհլինէ քիմ քի
քէտէր էտէր իսէ , գաթլէ վաճիպ օլուր : Վէ Խսա-
հակ Գերարատէ պիր վագըթ գալուպ էքին էքտիք-
տէ՝ Ալլահ պէրէքէթ վէրմէք իլէ՝ պիրինէ եիւղ գաթ
մահսուլ օլտու : Վէղա՝ հայվանաթը տախի զայէթ
չօղալորղինտէ՝ էհալի հասէտ էտիւպ՝ անըն փէտէ-
րի Աբրահամըն գազորորղի սու գուլուլէրինէ
թօփրագ տօլտուրուպ՝ գափատրլէր : Աբիմեէք
տախի՝ անըն մալինին չօղալորղինի կէօրիւնճէ , տէր
քի՝ կիթ պուրատէն , զիրա սէն պիզտէն զլյատէ
գուվլէթլի օլտուն : Պու ճէվապըն իւզէրինէ՝ Խսա-
հակ կիտիւպ՝ Գերարա տէրէսինտէ գուլու գազոր-
րուպ , ագար սու պուլուր . լաքին էհալի հասէտ է-
տիւպ՝ անի վէ տահա սայիր գազորորղի գուլուլէ-
րի զապթ էտէրլէր : Անճագ մէզպուր նիզատէն խօշ-
լանմայուպ՝ անլէրին զատտարլըղինէ թահամիւլ
պիրլէ թէքթար գուլու գազորորղինտէ՝ պու տէ-
ֆա մանի օլմազլէր : Վէ Ալլահ անըն սապրնէ նա-
զարէն՝ իսէվֆ էթմէ տէյու թէսէլա էթաիքտէն
մատէ՝ մուգատտէմ էթտիկի վատի թէքթարլէր . վէ
Խսահակ անտէ սեղան եափուպ՝ տուա էտէր : Վէ
չիւնքի մէզպուր կիւն պէ կիւն շէրէֆ պուլուր իտի,
օ էճիլտէն Աբիմեէք քէնտի թէվապիլէրի իլէ կէ-
լիր անըն եանընէ՝ քի գալլ էտիւպ՝ տայիմա մուհապ-
պէթ իւզրէ օլալէր : Խսահակ ճէվապ էտէր՝ քի սիզ
պէնի գապուլ էթմէտինիզ , շիմտի նիչիւն կէլտինիզ .
մէզպուրլէր տէրլէր քի՝ կէօրտիւք քի Ալլահ սէնին
իլէ տիր . պու սէպէպտէն գալլ էթմէք իսթէրիզ քի՝
պիզէ քէմլիք էթմէյէսին , նիճէ քի պիզ քէմլիք էթ-
մէյիւպ՝ սէլամէթ պրրագտրգ սէնի : () Լ պաստէ՝
Խսահակ անլէրէ զիյաֆէթ էտիւպ՝ էրթէսի կիւն պի-

ընկերի իլէ գազլ վէ եէմին էթտիքլէրինտէ , Աբիւ մեւէք կիտէր քէնտի եէրինէ : Վէ անտէ Խաւահկըն ատէմլէրի գուլու գազըպ՝ սու պուլմաղ իլէ , օ եէրին իսմինի եէմին գուլուսու չաղըրըրլէր :

Տէնիլիւր քի մեզքիւր Աբիմեւէք՝ Աբրահամըն վագթինտէ օլան փատիշահ տէկիլտիր (օ քի օն ալէթը սիւալտէ վէքը օլտու) . զիրա պու լուղէթ՝ Գեւրարա փատիշահլէրինէ մախլէս օլմաղ իլէ , քիմ քի անտէ փատիշահ օլուր իսէ՝ Աբիմեւէք չաղըրըրլէր իտի :

ՍԻՒԱԼ 21 .

Յալիբ Կիճէ ալըլ քէրէրինին Գուսընը :

Ճ . Խաւահկ իսթիւարլունմաղ իլէ՝ կէօղլէրի ԳԼ. Ի քէտէրլէնիւպ՝ ալիլ օլտուգտէ , իլք էվլաս տուաւ սընը ատէթ իւղըէ Եսաւա վէրմէք միւրաւու էթտի : Վաքին չիւնքի մեզպուր ալճը օլուպ՝ տայիմա փէտէրինէ ալ կէթիրիր իտի , պու տէֆա մախսուս ալ քէպապը իստէր , քի օրհնել էտէ անի . վէ Եսաւ կիտէր ալ էթմէկէ : Մնճագ Ռեբեկա՝ Եսաւտէն ղըյատէ Յակոբու սէվմէք իլէ , Խաւահկըն ֆիքրինի անկլատըգտէ՝ Յակոբա տէր քի , կիթ իքի քէչի ուլաղը կէթիր՝ քի քէպապ էտէիմ . վէ կէօթիւր փէտէրինէ եէտիր՝ քի սէնի օրհնել էթտին : Վէ լաքին Եսաւըն թիւլիլ օլտուղինէ նազարէն՝ Յակոբ իէվֆ էտէր , քի օլմայա փէտէրինին ինտինտէ իսիլաֆ չըգուպ՝ տուա եէրինէ լանէթ ալա : Ռեբեկա ճէվլապ էտէր քի՝ օ լանէթ պէնիմ իւղէրիմէ , սէն կիթ կէթիր . օ տախի կիտիւպ՝ իքի ուլապ կէթիրաիկինտէ , Ռեբեկա քէպապ էտէր անլէրի . վէ Եսաւըն սաղըլ էսպապընը կիտիրիր անէ : Վէ չիւնքի Եսաւ թիւլիլ

խոր՝ ուլաղըն տէրխինի Յակոբուն պոյնունէ վէ էլ լէրինէ կէշերիր՝ քի Եսաւ ապէնկզէսին : Պէլի՝ Իսահակըն կէօզլէրի կէօրմէզ խորի , լաքին էլի իլէ տախի թուլթսա՝ ֆէհմ էթմէսին տէյուլ՝ պու միսիլլիլ թէրթիպ էյլէտի : Յակոբ քէպասպը կէօթիւրաիւք տէ , սէն քիմ սին տէյուլ Իսահակ ուլալ էտինճէ , ճէվլասպ էտէր քի՝ պէն իմ սէնին իլք օղլուն Եսաւ , էմրին իւզլէ իճրա էթտիմ . գալգ աֆիլէթ էյլէ , վէ պէնի օրհնէլ էթ : Վէ լաքին Եսաւ ալա կիտէլի տահա չօգ վագըթ կէլմիշ օլմատըղինտէն , նէ թէզ պուլտուն տէյուլ Իսահակ սիւալ էթտիկինտէ , Յակոբ մասլահաթը Ալլահըն ըէյինէ իհալէ էտիւպ՝ տէր քի , Ալլահ պէյլէ հաղըրլատը :

Պիլհագիգա՝ մէզպուրուն սէսինտէն Իսահակ իշքիլէ վարուպ՝ եագըն կէլ սյադայըմ՝ քի սէնմիսին Եսաւ տէյուլ էլի իլէ տախի անի թուլթտուգ տէ , սէսին՝ Յակոբուն սէսինէ , վէ էլլէրին՝ Եսաւն էլլէրինէ պէնկզէր տէտի իսէ տէ ¹ , Եսաւըն էսվապընըն գօգուսունտէն , վէ Յակոբուն էլլէրինտէ վէ պոյնունտէ օլան ուլագ տէրխինին թիւլլէրինտէն՝ ֆէրգ էտէմէզ օլուպ՝ քէպասպը եէր , վէ շէրուպ տախի իշիւպ՝ իլք էվլատ տուաորընը վէրտի անէ :

Պու պապտէ՝ տէմէ քի Յակոբ փէտէրինի ալ տաթտը , զիրա մուգատտէմ Եսաւտէն իլք էվլատլըղի տաթուն ալմըշ օլմաղ իլէ , շէրան իլք էվլատ սայըլըթ խորի , Վէզա՝ տէմէ քի Ռեբեկա էվլատընըն պիրինէ էյի օլտուն տէր իքէն , օ պիրինէ զատըր էթտի : Վագաա՝ պսւ թէրթիպ զահիրտէ Ռեբեկանըն , լաքին անէ տախի կիզլի էթտիրէն վար . զիրա՝ (նիճէ քի իկիրմի սիւալտէ զիքր օլտու) մուգատտէմ Ալլահ

1 Ձայնդ՝ ձայն Յակոբայ , և ձևքդ՝ ձեռք Եսաւայ . Ծնդ . ԻԿ . 22 :

անէ պէյան էթմիշ իտի՝ քի պիւշիւք օղլու քիւ-
 չիւկիւնէ գուլ ոլա , պաիուսուս Մէսիհ՝ Յակոբուն
 ճինսինտէն կէլէճէք օլմաղ իլէ՝ օրհնութիւն անէ
 եագըշքը իտի : Իմօի Խսահակըն բէյինէ՝ վէ Եսաւըն
 ավա կիթտիկինէ պաճմա , իլլա քի Ալլահըն ինայէ-
 թինէ նազար էյլէ¹ : Պէլի՝ Խսահակ զնյատէ սէվէր
 իտի Եսաւը , լաքին Ալլահ՝ Յակոբու սէվմէսի իլէ² ,
 իլք տուայը անէ լայըգ կէօրտիւ . Յակոբ տուայը ա-
 լուպ՝ Խսահակըն եանընտէն չըգտըգտէն սօնկրա , Ե-
 սաւ տաիսի էթտիկի ավը քէպապ էտիւպ՝ կէօթիւ-
 ըիւր Խսահակա՝ քի եէտիրսին : Տիգգաթ էյլէ պու-
 րատէ Խսահակըն ֆաղիլէթինէ . զիրա՝ Եսաւըն տա-
 հա հէնիզ ավտան կէլտիկինի տույուպ՝ վէ մուգատ-
 տէմ տուասը ալան Յակոբ օլտուղինի անկլատըգտէ ,
 ղայէթ հիյպէթտէ գալուպ՝ թաաճիւպ էթտի իսէ
 տէ³ , Յակոբա պիր ճէվապ էթմէզ , իլլա քի՝ Ալլա-
 հա թէվէքքիւլ պիրլէ՝ մասլահաթը անըն կիզլի սըր-
 րընէ իհայէ էտէր : Պէլի՝ օլան իշ Խսահակըն ֆիք-
 րինէ մուղայիր իտի , զիրա Եսաւը օրհնել էթմէք
 իստէր իքէն՝ Յակոբու օրհնել էթտի : Լ՛նճագ պու-
 թէրթիպի Ալլահտէն պիլմէսի իլէ՝ վէրտիկի օրհնու-
 թիւնու թէքրարլայուպ՝ սապիթ էտէր Յակոբուն
 իւզէրինէ , էվվէլա՝ պիլմէյերէք տուա էթտի Յակո-
 բա , սօնկրա՝ պիլէրէք էտէր⁴ :

Իպրէթ ալ Եսաւըն սէֆիլ հալինտէն , զիրա՝
 իշտահ իլէ եէտիկի մէրճիմէք չօրպասընըն քէտէրինի
 եէնի տույուպ՝ պաշլար իւճէ սէս իլէ ա՛հ ու ֆիղան
 էտէրէք , Յակոբուն հագգընտէ շիքեայէթ էթմէկէ :

1 Ո՛չ ըստ այնմ ինչ է՝ որ կամիցի , և ա՛յ ըստ այնմ՝ որ ընթանայցէ . այլ
 ըստ Առուծոյ՝ որ սղորմի . Հոռվ՝ . Թ . 16 :

2 Ձ Յակոբ սիրեցի , և զԵսաւ տտեցի , Հոռվ՝ . Թ . 13 :

3 Ձ արմաջաւ Խսահակ զարմացումն մեծ յոյժ . Ծննդ . Իէ . 33 :

4 Օրհնեցի զնա , և Էղեցի օրհնեալ . Ծննդ . Իէ . 33 :

Վէ իւք է վլատ տուաորնտէն գաթի ումուտ օլուպ՝ պանատէ տուա էյլէ տէյու Ֆիրեաթ իլէ աղլամաղէ պաշայընճէ, Իսահակ անէ տախի ճիւղի տուա էթ տի իսէ տէ, իւք է վլատ տուասը Յակոբտէ գարար գըլմաղ իլէ՝ անի գուլ էտէր Յակոբա՝ : Վէ մէզ պուր պու խուսուստէ ղայէթ էօլքէլէնիւպ՝ քէն սագլատըղինտէն մատէ, Ֆիրրինէ գօր՝ քի փէտէրի վէֆաթ էթտիկինտէ, Յակոբու էօլտիւրէ : Նաղաբ գըլ Եսաւըն ֆէսստ ֆէյլինէ . հէր վէճհ իլէ Թագ սիրաթ սահիպի օլտուղի աշլքեար իքէն՝ հագգընէ բողի օլմաղ . վէ պաշգա սուրէթ իլէ էօլքէսինի Թէսքին էտէմէյիւպ՝ ղէճրէն ղատտարլըգ արղուսին տէ օլտու, քի Յակոբտէն էօճ ալուպ՝ Թէսէլլա օլա . անճագ տիւշիւնմէտի քի՝ խասմինտէն էօճ ալմաղ իլէ՝ ինսան Թէսէլլա պուլմաղ, իլլա քի՝ տահա ղէյատէ քէտէրլէնիւպ Թէքտիր օլուր : Իշտէ պէօյլէ տիր հագլէրինէ բողի օլմայանլէրին հալի, գապա հաթլէրինի Թանըյուպ՝ նատիմ վէ փիւշման օլաճագ եէրինէ, ինթիգամ ալմագ արղուսինտէ օլուպ՝ ղէյատէ ղողէպէ մըւսթահագ օլուրլէր :

Վէ չիւնքի՝ Ռեբեկա Թէտպիր վէ Թէրթիպ սահիպի իտի, Եսաւըն ֆէսստ Ֆիրրինի անկլատըգտէ՝ օլմայա քի իքի է վլատընը պիրտէն գայպ էտէ տէյու՝ միւրատ էտէր՝ քի Յակոբու իրսալ էտէ Խառան նամ էյալէթէ, քէնտի գարնտաշը Լաբանըն եանընէ՝ քի Եսաւըն էօլքէսի Թէսքին օլուրն . վէ Յակոբ՝ քանսնըն ճինսինտէն գըղ ալմայուպ՝ Խառան տէ էվէնսին : Օլորա՝ Եսաւըն ղէվճէսի քանանլը օլտուղինտէն, Ռեբեկա պէղմիշ իտի անլէրտէն : Պու պապտէ՝ Ռեբեկա տէկիլ քի եալընըգ Յակոբու մու

խաթարատեն՝ իլլա քի Եսաւը տախի խաթատեն հըֆզ էթմէք արզուսինտէ օլուպ՝ ֆիքրինի Իսահա կա պէյան էթտիքտէ , օ՛ տախի ըազի օլմաղ իլէ՝ Յա. ԳԼ. ԻԸ. կորու չաղըրուպ՝ թէնպիհ էտէր քի , Քանանըլէր տէն զէվճէ ալմայուպ՝ կիթսին Խառանտէ էվլէնսին . վէ տուա էտիւպ՝ իրսալ էտէր անի Խառանէ :

Ս Ի Ի Ա Լ 22 .

Յալիք Եսլէնլէլ կիթի Խառանէ :

Ճ. Եսլէնըզ . պախուսուա քի ազիմ գասալէթ իւզրէ օլուպ՝ եիւրիւյերէք՝ վէ էլինտէ տէյէնէք ֆաւ քիր կիպի կիտէր . վէ կիւնէչ պաթընճա՝ դըր վէ եաւ պան եէրտէ եաթուպ ույուր . լաքին եաթաղը թիւրապ՝ վէ եասթըղը թաշ՝ : Պէհմ էյլէ պուրատէ ին սանլէրին էթտիկի միւլտհաղտը՝ վէ Ալահըն թէր թիպինի : Ա՛ իրա Եսաւ՝ էօճ՝ ալմազ գաստի իլէ՝ Յակորու էօլտիւրմէք արզուսինտէ , Ռեքեկա՝ էվլ լատսըզ գալմայըմ տէյու՝ Յակորու տիյարի ախէրէ իրսալ էտիւպ՝ Եսաւտէն այըրըր . Իսահակ իզին վէրիք Յակորա քի՝ Քանանըլէրտէն դըզ ալմայուպ՝ Խառանտէ էվլէնսին . Յակոր ըիզա օլուր կիթմէկէ՝ քի Եսաւըն շէրրինտէն խէլաս օլսուն : Պիհագիգա՝ պունլէրին հէր պիրի պիր կէօնէ ֆիքրէ զահիպ օլ տուլէր իսէ տէ . պու պապտէ տույուլուր քի՝ ԱԼ լահ քէնտի ինայէթինի պէյան էտէճէք օլմաղ իլէ , Յակորու իրսալ էթտի Խառանէ : Վէ լաքին եօլտա՝ վէ կիտէճէկի եէրտէ . նէ զուհուր էտէճէկինի պիլ մէտիկինտէն՝ Յակորուն գալպի ըահաթսըզ իտի . Ա՛ իւթէրիհ օլ եա՝ Յակոր՝ մահզուն օլմա թէքքի

1 Ա. Ի քարմից տեղւոյն և եդ ըդ անարս իւր , և նմաջ Ի տեղւոյն յայնմ . Ծննդ . ԻԸ . 11 :

վէթան էտիւս եալընըզ գալտըղինէ , վէ խէվֆ էթմէ . զիրա՝ սէնին սէլամէթին իչիւն կէօյտէ Մէլայիքլէր ազլմ հարեքէթ իւզըէ նէրտիպան գուրուս՝ զէմինէ ինմէք արզու էտէրլէր՝ քի սանա ըէֆիգ օլալէր : Վազաա՝ օ կէճէ Յակոբ բուեասընտէ կէօրտիւ՝ քի զէմինտէն կէօյէ տէկին պիր նէրտիպան գօնուլմուշ , վէ անտէն Մէլայիքլէր՝ քիմի եօգարը չըգար , քիմի աշաղը ինէր իտի . վէ Ալլահ անի թէսէլլա էտէր՝ քի խէվֆ էթմէսին . զիրա քէնտի անըն իլէ պէրապէր օլուս՝ վէ հէր վէճհ իլէ անի հըֆղ էտիւս՝ Քանան թօիրաղինէ ավտէթ էթտիրսէ կէէք՝ : Վէ տախի Աբրահամա վէ Խասհակա վատ օլանլէր անէ տախի վատ օլունուս՝ անըն էվլաուլէրինին զայէթ չօղալա ճաղինի , վէ ճիւմլէ ինսանլէրին անըն էվլաուլտէ օրհնութիւնա լայրգ օլաճագլէրինի պէյան էտէր :

Նազար էյլէ . Յակոբ վէթանի ասլիյէսինտէն՝ փէտէրինտէն՝ վէ գարնտաշընտէն այրըլուս եալընըզ գալընճէ , Ալլահ անի թէսէլլա էտէր՝ քի մահզուհ օլմասըն : Օյիրա՝ օ քի Ալլահա ումուտ էտէր , Ալլահ անի փէտէր մագամինտէ հըֆղ էտիւս՝ Մէլայիքլէր գարնտաշ կիպի անէ ըէֆիք օլուրլէր . վէ կէօյլէրին ճէննէթի՝ վէթանի ասլիյէ կիպի ինայէթ օլունուր : Յակոբ ույանտըղինտէ խէվֆ էտիւս՝ թագըրի էտէր քի՝ պուրասը տըր Ալլահըն էվի , վէ կէօյլէրին գափուսու² : Օյիրա՝ բուհանի ֆիքիւր իւզըէ՝ Յակո

1 Ետես տեսիլ . և հա սանդուզք հաստատեալ յերկրի , որոյ գլուխն հասանէր յերկինս . և հրէշտակք Ստուծոյ ելանէին և իջանէին ընդ նա . և տէր հաստատեալ կայր 'ի նմա , Եւ ասէ , ես եմ Տէր Աստուած Աբրա համա հօր քո , և Աստուած Իսահակայ . մի երկնչիր . . . ահաւասիկ ընդ քեզ եմ . Ծննդ . ԻԸ . 12 :

2 Եւ ասէ . Տէր է 'ի տեղւոյն յայումիկ , և ես ոչ գիտէի : Չահի հա բաւ՝ և ասէ . Կհեղ իմն է տեղիս այս . և ոչ է ուր՝ եթէ ոչ տուն Աստուծոյ . և այս է գուռն երկնից . Ծննդ . ԻԸ . 16 :

բուն ույուտողի եէր՝ Գողգոթա տաղինէ , վէ նէր տիպան՝ սուրբ Խաչա էօրնէք վէ ըէսմ անկլանըր : Մէգքիւր բույանըն իւզէրինէ Յակոբ ազիմ թէսէլլա քէսպ էտիւպ՝ Ալլահտէն մէմուեն օլուր . վէ եաս թըգ է Ժաիկի թաշը եաղլայուպ՝ նիշան տիքէր . վէ տաիի նիյէթ էտէր՝ քի սէլամէթ կէրի տէօնալաքտէ , օ մահալտէ Ալլահա սէճտէ գըլա . վէ հէր նէ վաւրիյէթ քէրէմ էտէր իսէ՝ օնտալըղինի վէրէ :

Պատէհու կիտիւպ Խառան օվաորնտէ պիր գու ԳԼ . յունուեն եանընէ տաիիլ օլտու . լաքին գույունուն աղղը պիր պիւյիւք թաշ իլէ գափալը օլմաղ իլէ , օ սէմթին չօպանլէրի ճէմ օլմատըգճէ՝ թաշը գալորը բամաղէր իտի : ()՝ էճիլտէն՝ Խառանը չօպանլէր սիււրիւլէրի իլէ կէլիւպ պէքէր իտիլէր՝ քի սայիրլէրի տաիի կէլիլնէր քի թաշը գալորըուպ գօյունլէրէ սու վէրէլէր : Յակոբ անլէրէ Լաբանը սիւալ էթ տիքտէ , մէղպուրլէր Լաբանըն խապէրինի վէրտիքտէն մատէ , տէրլէր քի իշտէ անըն գըղը Ռաքէլ կէլիյօր : Վագաւա՝ օ վազըթ Ռաքէլ (չիւնքի պապաւորնըն գօյունլէրիլնի կիւտէր իտի) կէլիր օրայա գույուն սուլամաղէ . օլ պապտէ Յակոբ մէգքիւր թաշը գույունուն աղղընտէն գալորըուպ՝ սուլար անըն գօյունլէրինի : Վէ ագրապալըգ հուգուգու իլէ՝ զաւյէթ շէտիտ աշգ իւզրէ օլարագ աղլէր . վէ Խահահըն օղլու օլտուղինի պէյան էտէր անէ : Վէ Ռաքէլ վարուպ՝ Յակոբուն կէլտիկինի փէտէրի Լաբանէ խապէր վէրտիքտէ , օ տաիի գարշը չըգուպ՝ մուհապպէթ իլէ անի էվէ կէօթիւրիւր , վէ Յակոբ գալըր անըն եանընտէ :

Պու խուսուստէ՝ բուհանի Ֆիքիր իւզրէ Մէսիհէ էօրնէք անկլանըր Յակոբ . զիրա նիճէ քի մէղպուր՝ գույունուն իւզէրինաէքի թաշը գալորըուպ՝

Ռաքէլին գոյունլէրինի սուլատը , վէ անէ մուհապ-
պէթ վէրտի . քէզա Մէսիհ՝ էսքի նոմոսուն իւզէրին-
տէ օլան աղբըլդ փէրտէսինի գալորըրուպ՝ քրիստո-
նեալէրի բուհանի լուծֆ իլէ գանարըրը , վէ սուրբ
Եկեղեցիէ մուհապպէթ վէրտի :

Ս Ի Ի Ա Լ 23 .

(Յալիք Նե՞ գադար վեգըլ գալը Լաբանըն Եանընի :

Ճ . Իկիրմի սէնէ . վէ լաքին Լաբանըն Եանընէ
քի վարտը՝ պիր այ կէշտիքուէն սօնկրա՝ Լաբան անէ
տէր՝ քի պէյան էթ իւճրէթինի՝ քի թէհի խըզմէթ
էթմիշ օլմայասըն . Վէ չիւնքի Յակոբ՝ Խառանտէ
էհլէ տիւնեա թարիքինէ կիրէճէք իտի , (նիճէ քի
փէտէրի վէ վալիտէսի թէնպիհ էթմիշ խտիլէր) , օ
էճիլտէն ճէվապ էտէր՝ քի քիւչիւք գըղըն Ռաքէլ
իչիւն՝ Եէտի սէնէ խըզմէթ էտէյիմ , անի վէր պանա :
Սէղպուր տախի պու գավլէ բիզա օլմազ իլէ , Յակոբ
Եէտի սէնէ անըն խըզմէթինտէ օլուպ՝ Ռաքէլի ալ-
մագ իսթէտիքտէ , գալլինտէ տուրմայուպ՝ անըն
Եէրինէ պիւյիւք գըղը Լիայի վէրիր , քի անըն կէօզ
լէրի իլլէթի օլուպ եաշատըր իտի : Վէ Զէղբա իւ
մինտէ պիր իալայըդ տախի ճիհէզ վէրիր Լիայէ :
Վէ Յակոբ՝ պէնի նիչիւն ալոաթտըն տէյինճէ , ճէ-
վապ էտէր քի՝ ատէթիմիզ տէկիլ տիր պիւյիւկիւն
տէն էվլէլ քիւչիւկիւնիւ վէրմէք . Եկէր Եէտի սէնէ
տահա խըզմէթ էտէր իսէն , անի տախի վէրիրիմ .
Իմտի Յակոբուն չիւնքի Ռաքէլէ մուհապպէթի վար
իտի , Եէտի սէնէ տախի խըզմէթ էթմէկէ թաա-
հուտ էտիւպ՝ սլըր Ռաքէլի : Վէ Լաբան՝ Բալլա իւ
մինտէ պիր իալայըդ տախի Ռաքէլէ ճիհէզ վէրիր :
Նազար էլլէ պուրատէ Ալլահըն շէրիաթընը .

զիրա Լիանըն կէօզէրի սագաթ , պախուսուս քի
 Յակոբ՝ Ռաքէլի անտէն զիյատէ սէվէր . լաքին՝ Ռաքէլ ԳԼ. Լ.
 տէն չօգ վագըթ էվլատ օլմայուպ՝ Լիատէն տէօրթ
 էրքէք էվլատ օլուր . Ռուբէն , Շմառն , Ղեւի , վէ
 Յուդայ : Վէ Ռաքէլ պագար՝ քի Ալլահ քէնտինէ
 էվլատ վէրմէտի , խալայըղընը վէրիր Յակոբա՝ քի պա-
 րէ անտէն տօղանը քէնտինէ էվլատ էտէ : Վէ Ռա-
 քէլին խալայըղընտէն տօղար , Դան՝ վէ Նեփթաղիմ :
 Քէզա՝ Լիա տախի Ռաքէլի էմալ էտէրէք , քէնտի
 խալայըղընը վէրիր Յակոբա , քի անտէն տախի էվ-
 լատ էտինէ : Վէ Լիանըն խալայըղընտէն տօղար .
 Գադ՝ վէ Ասեր : Պատէհաւ՝ Լիատէն թէքրար լքի
 էրքէք վէ պիր գըզ էվլատ տօղար : Խաքար , Զաբու-
 ղօն , վէ Դինա :

Չէհմ էյլէ . նիճէ քի տիւնեատէ հէր տէմ պի
 ղէմ վէ պի քէտէր օլմագ գապիլիզ տիր , քէզա՝ միւ-
 տէմ շազ օլմագ գապիլիզ տիր . օ՛ էճիլտէն՝ պիր քիւ-
 մէսնէ պագի խուսուս իլէ միւքէտտէր օլուպ՝ ղէմ
 էտէր իսէ , Ալլահ անի պաշգա խուսուս իլէ թէ-
 սէլա էտէր , քի Ալլահն ինայէթինտէն գաթի ու-
 մաւտ օլմասըն : Քէզա՝ պիր քիմէսնէ պագի սէպէսլ
 իլէ շազ օլուր իսէ , Ալլահ անըն շազըղինի՝ սէպէ-
 պի ախէր իլէ գասապէթէ թէսլտիլ էտէր՝ քի Ալլա-
 հըն գօրգուսուսու գալպինտէն իխրաճ էթմէյիւպ՝
 հատաինի թանըսըն : Օ՛ իրա՝ ճիսմանի մասլահաթլէր
 խուսուսինտէ՝ ինսանըն միւրատը հէր վէճհ իլէ հա-
 սըլ օլտուղի հալտէ , ինսան քէնտի տէրէճէսինի գայպ
 էտէրէք , չօգ տէֆա ղուրուրիլէթ փէյտա էտիւպ
 խաթա էտէր , Նիճէ քի Լիա քէնտի կէօզէրինին
 իլէթլի օլտուղինէ նազարէն՝ գասապէթ էթմէսին
 տէյու , Ալլահ անէ էվլատ վէրիր քի թէսէլա օլտուն .
 վէ Ռաքէլէ չօգ վագըթ էվլատ վէրմէղ՝ քի քէնտի

հիւսնիւնէ նազարէն քիպիրլէնմէսին : Վազաա՝ պու
խուսուսաւ Ռաքէլ ազիմ գասալէթ էթտի իսէ տէ ,
գաթի ումուտ օլմայարագ՝ տայիմա նիյազա մէշղու
օլմասը իլէ , Ալլահ անըն տուասընը գապուլ էտիւպ՝
տօղար անտէն Յովսէփ ¹ : Պու պապսէ տէմէ՝ քի Յա-
կոբ Նիշիւն իքի զէվճէ պիր եէրտէ վէ ճարիյէ աւ-
տը . զիրա՝ պու թիւրլիւ ասէթ՝ օ վագըթլէրտէ՝ վէ
էսքի նօմօս վագթիւնտէ մէն օլմուշ տէկիլ իտի . ան-
ճագ՝ Մէսիհ էֆէնտիմիզ տիւնեսոյէ կէլտիկինտէ ,
պու միսիլիւ նահէմլար ատէթլէրի մէն էտիւպ՝ նի-
ճէ քի ինասնըն եարասըլտըղինտէ՝ պիր էրքէք՝ վէ
պիր նիսա եարատըլտը , քէզա օ էմրի սապիթ էթտի :
Իմտի Մէսիհտէն սօնկրա՝ իքի զէվճէ պիր եէրտէ՝
եախօտ ճարիյէ ալմագ , զայէթ պիւլլիւք կիւնահ
տըր . զիրա սուրբ Աւետարանէ մուշայիր տիր .
Մապի . ԺԹ . 4 :

Պատէհու՝ Յակոբ քէնտի վէթանը ասլիյէսինէ
կիթմէկէ արզու էթտիքտէ , Լաբան՝ անըն գատէ-
մինտէ պէրէքէթ օլտուղինի ֆէհմ էթմէք իլէ ² , պը-
րագմագ իստէմէյիւպ՝ նէ իւճրէթ քի իստէր իսէ
թաահուտ էտէր վէրմէկէ՝ քի կիթմէսին : Սիրա՝
Ալլահըն նազարը վէ ինայէթի Յակոբ իլէ պէրապէր
օլմաղ իլէ , Լաբանըն մալի չօղալըր իտի : Վէ Յակոբ
տախի ըիզա օլուր՝ քի թէքրար անըն եանընտէ գա-
լա . լաքին շու շարթ իլէ՝ քի հէր նէ գատար ալաճա
գօյուն վէ քէշի պուլունուր իսէ Լաբանըն սիւրիւ-
լէրինտէ , եէք ըէնկ օլանլէրտէն այրուպ՝ Յակոբա
թէսլիմ էտէ . վէ եէք ըէնկլէր Լաբանտէ գալա . վէ

1 Եւ յիշեաց Աստուած զՌաքէլ . և լուաւ նմա Աստուած , և երաց
զարգանդ նորա . Ծննդ . Լ . 22 :

2 Ասէ ցնա Լաբան . . . հմայեցի զի օրհնեաց զիս Աստուած յոսին
բուսմ . Ծննդ . Լ . 27 :

անլէրտէն տօղան ալաճա գօյուն վէ քէչի՝ Յակոբուն
օլսուն . վէ եէք ըննկ տօղան՝ Լաբանըն : Պու գաւլ-
լի Լաբան գապուլ էտիւպ՝ նէ գատար քի ալաճա
գօյունու վէ քէչիսի վար իսէ՝ սյրրուպ թէսլիմ է-
տէր Յակոբա . վէ եէք ըննկլէրի քէնտի էվլատլէրինէ
վէրիւպ՝ Յակոբտէն իւչ կիւնլիւք եօլ ուզագ մա-
հալէ իրսալ էտէր անլէրի :

() Լ պապտէ՝ Յակոբ ճէվիզ վէ չընար աղաճլէ-
րինին քէօրփէ չըպուգլէրինի սլուպ՝ վէ արա պէ ա-
րա գապուլգլէրինի սօյուպ՝ ալաճա էտէր . վիրա՝ պա-
զը եէրի եէչիլ գալըր , վէ պազը եէրլէրի սէյազ .
վէ սիւրիւյէ գօչ պըրագտըղինտէ , մէզքիւր չը-
սլուգլէրի հալիւզլէրէ գօր՝ քի գօյունլէր վէ քէչիլէր
սու իչէր իքէն՝ անլէրէ պագմաղ իլէ՝ ալաճա օլսուն
անլէրտէն տօղանլէր : Վիւհագիգա՝ պու թէրթիպին
թապիաթ շուրութու իւզըէ օլտուղի պէյան իսէ տէ ,
անըն իճրասը Ալլահըն գուտրէթի իլէ թէքմիլ օլտու .
Օ իրա՝ Լաբան թամաի պիր քիմնէ օլմաղ իլէ՝ Յա-
կոբու ալտատուպ , անըն հագգընը իպթալ էթմէք
արզուսինտէ իտի . Լաքին Յակոբ օ տէրէճէ սատագաթ
վէ ղայրէթ իլէ գուլլուգ էտէր իտի Լաբանէ , թա՝
քի՝ կիւնտիւզ ոըճագտէն՝ վէ կէճէ սօղուգտէն պի-
հուզուր օլուպ՝ ույգուսունու տախի թէրք էթմիշ
իտի ¹ :

Իմտի՝ իճրայի հագ զահիրէ չըգմագ իչիւն , պի
իզն Ալլահ՝ տէկիլ քի եալընըզ Յակոբուն կիւատիւ-
կիւ գօյունլէր վէ քէչիլէր , իլլաքի Լաբանըն էվլատ-
լէրինին կիւտտիւքլէրի եէք ըննկլէր տախի ալաճա
տօղուրուրլէր : Վէ Լաբան պագար՝ քի օ սէնէ ալա-
ճալէր ղայէթ չօղալտը , հիլլէսինտէն նաչի էրթէսի

1 Ջցերեկ այրիալ լինէի 'ի տօթոյ , և ղսյոյ 'ի ցրտոյ . հատեալ էր
քուն յաչայ իմոյ . Ճննդ . ԼԱ . 40 :

սէնէ գալիւնի տէկիչիւպ՝ եէք բէնկ օլանլէրի Յակոբա՝ վէ ալաճա օլանլէրի քէնտինէ մախսուս էտէր :
 | արին հիքմէթի Պարի՝ պու տէֆա տախի եէք բէնկլէր չօղալուլէր ¹ :

Իպրէթ ալ , գոյունլէրին նագըշլը չըպուգլէրէ պագուպ՝ ալաճա տօղուրմալէրի կիսի , ինսան տախի կէօնակէօն նասիհաթլէր իշիտիւպ՝ պախուսուս քի Աղիզ քիթապտէն չէշիտ չէշիտ փէնտլէրի զիհնինէ ալուս , տայիմա անլէրի միւլահաղա էթտիքտէ , ի նայէթի Պարի ասան թարիք իւզըն գատըր օլուր՝ էվլէլս ֆիքրինտէն ֆագիլէթ մէշվէրէթլէրի տօղուրուպ՝ պատէհու հարէքէթ իլէ տախի իճրա էթմէկէ . զիրա՝ նիճէ քի կէօլ՝ նէրէյէ պագար իսէ՝ ֆիքրի օրայա ագար . քէզա՝ ինսան նէ քի գօր իսէ ֆիքրի նէ՝ բէյի տախի անէ մէյլ էտէր : Իմտի՝ իայիրլը իշլէրի ֆիքրինէ գօ՝ քի խայիրլը իշ իշլէյէսին :

Իուհանի մէֆհում իւզըն՝ մէզքիւր չըպուգլէր՝ տուրք խաչա , հավուզ՝ տուրք Աւաղանէ , վէ Յակոբուն սիւրիւսիւ՝ Քրիստոնեալէրէ էօրնէք անկլանըր :

ՍՒԻԱԼ 24.

(Յալիբուհ հայվանլիլէրի լոշալըգրէ , Լաբան վէ անըն էվլալէրի հասեպ եթիլէր Տի :

Ճ . Իթտիլէր : Ֆիլհագիգա՝ նիճէ քի պալա տէ զիքր օլտու , Յակոբ օն տէօրթ սէնէ իւրզմէթ էթտի Լաբանէ՝ անըն իքի գըզը իշիւն . վէ ալթը սէնէ տախի չիքէթ թարիքի իլէ չալըշուր . լաքին հէր վէճ՝ իլէ սաուագաթքեար օլմազ իլէ՝ Ալլահ անըն

1 Եթէ ասիցէ , եթէ նիարէնքը եղիցին քա վարձք , ամենայն խաչնքս նկարէնս ծնանին . և եթէ ասիցէ թէ սպիտակքը եղիցին քա վարձք , ամենայն խաչնքս սպիտակս ծնանին . Ծննդ . ԱՄ . 8 :

մալինէ պէրէքէթ վերիւր իտի : Պախուսուս՝ տէգիլ քի եալննը Լաբանն գոյունէրինի կիւտէր իտի , իլլա՝ (նիճէ քի տէնիլիւր) սոյիւր ալըշ վերիշէ տախի միւսպաշիրէթ էթմէք իլէ , քեօլէ , խալայըդ , վէ քիւլ լիւէթլի մալ էտինիւր : ()՝ էճիլտէն Լաբանն էվլատ ԳԼ. ԼԱ. լէրի հասէտ պլրլէ անն հագգընտէ շիքեպէթ էտէրլէր , քի պապամըղըն մալինի զապթ էթտի . քէզա՝ Լաբան տախի հասէտինտէն նաշի շէհրէսինի պօզար : Վէ լաքին՝ շիւնքի Ալլահ հէր վագըթ՝ վէ հէր եէրտէ տօղրույա եարարմճը տըր . վէ նիճէ քի Յակոբ՝ Եսաւըն շէրրինտէն հըֆղ էթտի , քէզա Լաբանն շէրրինտէն տախի հըֆղ էթմէք միւրատ էթմէք իլէ , էմը էտէր անէ՝ քի կիթսին փէտէրինին եէրինէ : Իմոի Յակոբ զէվճէլէրինէ խապէր վերիւս՝ կիւն էվլէլ եօլ թէտարիքինի կէօրտիւ . վէ Լաբան գոյուն գըրփմաղէ կիթսիկինտէ՝ ճիւմլէ թագըմընը վէ վարիէթինի ալուս՝ րահի օլտու Քանանէ : Իւչ կիւն տէն սօնկրա Լաբան սուլուս՝ ճէմաթ իլէ աննն արորնէ տիւշէր՝ քի թէքտիւր էտէ : Վէ եէտինճի կիւն՝ Գաղայագ տէնիլէն տաղտէ եէթիշիւս՝ նիշիւն պէնտէն կիզլի կիթտին՝ վէ գըզէրիմի էսիւ միտալի սիւրտիւն տէյինճէ , Յակոբ ճէվաս էտէր՝ քի պէլ քի գըղէրինի վէ մալինի ալըրօրն տէյաւ իւվլթ էթտիմ : Վէ ագասա՝ մէղպուրուն ֆիքրի ֆէսատ իտի , վէ Յակոբ՝ անն նաշէրի հարէքէթինի պիլմէք իլէ՝ անտէն կիզլի եօլա չըգոր . () Իրա՝ էկէր Լաբանըն բուեաարնտէ՝ Յակոբա աղըր ճէվաս էթմէյէսին տէյու , Ալլահ անէ թէնպիհ էթմիշ օլմասա իտի , քէտէր էտէճէկի տէրքետար իտի : Նիճէ քի Լաբան քէնտի թագըրիւր էտիւս տէր քի , գատըր իտիմ շիմոի սանա քէտէր էթմէկէ , լաքին՝ անին փէտէրինին Ալլահը՝ կէճէ պանա տէտի՝ քի թէթիքաէ տուր , օլ

մայա քի Յակոբա աղբը ճէվապ էտէսին¹ :

Նազար էլէ՝ քի Ալլահ նիճէ սատագաթքեար
գուլունէ եարտըմ էտէր . զիրա՝ Յակոբուն խապերի
օլմայարագ , կիւն էվվէլ անըն խասմինէ իթապ օլուն
տու՝ քի աղբը ճէվապ տախի էթմէսին : | Կքին Յա-
կոբտէն կիզլի Ռաքէլ՝ Լաբանըն փութունու չալմըշ
իտի . վէ Լաբան պու վէսիլէ իլէ Յակոբա թաղիր է-
տիւպ , նիշիւն պէնիմ ալլահրմը չալտըն տէյինճէ ,
Յակոբ ճէվապ էտէր քի , քիմաէ քի պուլունուր իսէ
սէնին ալլահըն՝ էօլսիւն օ քիմէսնէ : | Է չիւնքի Լա-
բան՝ Յակոբու թէօհմէթլի էթմէք իստէր իտի , պու
միսիլլիւ բուխսէթ ալընճա , տէրհալ Յակոբուն՝ Լի-
անըն՝ վէ ճարիլէլէրին չատրըլէրինի արայուպ՝ փու-
թու պուլամազ : | Է Ռաքէլին չատրըրնէ տախի վար-
մալը օլտուգտէ՝ Ռաքէլ հէման մէզքիւր փութու
տէվէ սէմէրինին ալթընտէ սագլայուպ՝ իւզէրինէ
օթուրուր . վէ փէտէրի կէլտիքտէ , պաղէ գալգմազ՝
քի փութ զահիրէ չըգմասըն . վէ կէօյա քի՝ նիսվան
ատէթի իւղրէ օլուպ՝ գըյամ էտէճէք հալի օլմատը-
ղինի էօզը էտէրէք ավֆ տիլէր : | Կքանըն պու խու-
սուստէ Ռաքէլտէն շիւպհէսի օլմատըղինտէն՝ պաղա
գալգ տէյու իպրամ էթմէյիւպ՝ ֆէգաթ անըն սա-
յիր էշեալէրինի արար , վէ պուլամազ փութու : () Լ
պապտէ Յակոբ կիւճէնիւպ՝ Լաբանըն հագսըզ , վէ
իկիրմի սէնէ զարֆինտէ անէ էթտիկի սատագաթը
թանըմազ օլտուղինի պէյան էտինճէ , անըն տախի
գարշը ճէվապ էտէճէք հալի գալմատըղինտէն , մու-
հապպէթ իւղրէ հալիմ քէլամլէր էտիւպ՝ պարըշը-
լէր : | Է Ալլահը շահիտ թութուպ՝ մապէյնլէրինտէ
օլան գալլին սապիթ գալմասընէ տէլալէթ՝ անտէ

1 Եւ այժմ ձեռնհաս էի առնել քեզ զար , բայց Աստուած հօր քոյ
երեկ ասաց քի . « տէ՛ զգո՛շ լէր , և այլն » . Ծննդ . ԼԱ . 29 :

նիշան տիբիւս , թաշտէն թէփէ եափարլէր , վէ գա-
րար վէրիւս՝ օ թէփէի Սինօր էտէրլէր՝ քի պիրիպիւ-
րինէ քէտէր վէրմէք ֆլփրի իլէ՝ անի կէշմէյէլէր :
Պատէհու թաամ էտիւս՝ մուհապպէթ իւզրէ Լա-
բան տէօնէր քէնտի եէրինէ , քէզա Յակոբ կիտէր
քէնտի եօլունէ :

Պալատէ զիքր օլան փուլթու Ռայքէլին ալմասը ,
տէկիլքի անէ թափլնմադ իչիւն , եախօտ թամաին
տէն նաշի իտի , (զիրա տէնիլիք քի՝ օ փուլթ ալ-
թունտէն՝ եախօտ կիւմիւշտէն իտի) իլլա քի՝ Լա-
բան փուլթիքէսթիլք էթմէոին տէյու :

Ս Ի Ի Ա Լ 25 .

Յօրիք Խառանդէն չըգոյ՝ Բանան Խարաֆլէն Կիլիկիէն ,
Գարնաշը Եսառէն իեւֆ էթիպի յի :

Ճ . Եթաի . զիրա՝ պիլիք քի Եսաւըն էօվքէսի
վագըթ կէշմէք իլէ թէպին օլմադ : ()՝ էճիլտէն
թիւրլիւ էնտիշէյէ կիրիֆթար օլտուգտէ , գալպի
միւսթէրիհ օլտուն տէյու՝ Հադ թարաֆընտէն ա-
նըն եարտըմընէ Մէլայիքլէր թային օլուս՝ ճէնքճի
օրտուսու հիսապը՝ գարշը չըգարլէր¹ : Վէ Յակոբ՝ ԳԼԼ
անլէրին քէնտինէ եարտըմճը օլտուղինի անկլտորը
իսէ տէ , ինսանէ լայրգ օլանը տախի իճրա էթմէք
պօրճ օլմադ իլէ , մախսուս ատէմ իրսալ էտիւս՝ գա-
րնտաշ մուհապպէթի իւզրէ՝ Եսաւա խապէր վէրիք
կէլտիկինի , քի սաֆտէրուն պիլլէ՝ անէ էմիյէթի
օլտուղի պէյան օլտուն : Եսաւ պու խապէրի ալընճա՝
կէրէք Յակոբա իբրամէն , վէ կէրէք քէնտինէ շէրէֆ ,
տէօրթ եիւզ ատէմ իլէ գարշը կէլմէկէ միւրատ էթ-

1 Ընդ առաջ եղեն նմա հրեշտակք Էստուծոյ , Ծննդ . ԼԲ . 2 :

տի : Ս'էղպուրուն՝ օ գատար ճէմատթ իլէ կէլէճէ-
կինի Յակոբ տույտուգտէ , զոյէթ խէվֆ պիրլէ տու-
ւայէ տուրուպ՝ էվվէլա Ալլահտէն մէմնուն օլարագ՝
օ անէ տէկին քէնտինէ օլան ինայէթի պիր պիր թագ-
րիր էտիւպ՝ շիւքրինէ գատորր օլմատորղլինի իգրար է-
տէր . պատէհու Եսաւտէն խէլաս օլմագ տիլէր¹ :
Լօփրէն պուրստէ տուա շուրութունու՝ քի Ալլահ-
տէն ալասըն մաթլուպունու :

Պէլի՝ տուաաէ գուսուր էթմէտի Յակոբ , լա-
քին ինսանէ մինասիպ օլան թէրթիպի տաիի էլոէն
պըրուգմայուպ՝ իքի պէօլիւք էտէր քէնտի քիւլֆէ-
թինի , քի պիւքի Եսաւ պիրինէ քէտէր էտէր իսէ՝
պարէ օ պիրի գուրթուլուն : Ս'է տաիի օ վագթին
իգթիղասընէ կէօրէ՝ քէչի , ինէք , տէվէ , վէ պուն-
լէրին էմնալի հայվանաթ՝ քիւլլիւէթլի հէտիլէ կիւն
էվվէլ իրսալ էտէր Եսաւա , քի անլէրի կէօրիւնճէ
էօվքէսի թէսքին օլա : Լ'նտէն գաթի նաղար , քէն-
տինի՝ գուլվէ քէօլէ եէրինէ գօյուպ՝ թէվագի գալպ
իլէ՝ վէ նիյաղ պիրլէ խապէր էտէր քի՝ գապուլ էթ-
սին իրսալ էթտիկիլֆիէչկէչի : Պատէհու ճէմի քիւլ-
ֆէթինի Յորդանան չայըն գարշը եագատընէ կէչի-
րիւպ՝ քէնտի օ կէճէ եալընըզ գալըր օլտուղի եէր-
տէ՝ քի Ալլահա թէքրար նիյաղ էտէ :

Իպրէթ ալ Յակոբտէն . անէ քի Ալլահ էմի էթ-
տի քանանէ կիթմէկէ , վէ Մէլայիք թային օլտու ա-
նըն եարտըմընէ , անճագ եինէ տուայէ մէշղուլ օ-
լուր խտի : Օ իրա ինսանէ ճայիզ տիր՝ քի Ալլահ
հէր նէ գատար քէնտի ինայէթինի զահիր էթսէ ,

1 Չիմ բաւական ամենայն արդարութեան՝ և ճշմարտութեանն զոր
արարեր ընդ ծառայի քում . զի ցուպ 'ի ձեռնն անցի ընդ այս Յորդա-
նան . և արդ՝ աւատիկ ևզէ յերկուս բանալիս : Եւ ապրէցի զիս 'ի ձեռաց
ևզքօր իմց Եսաւոյ . Ծննդ . ԼԲ . 10 :

եինէ տուաւուն կէրի տուրմայուպ՝ տայիմա մէմնուն
 օլարագ նիյազ էտէ՝ քի տահա զիյատէ ինայէթէ լու-
 յըգ օլա : 'Լիճէ քի Յակոբ՝ պու տէֆա տուայէ
 տուրունճէ , հիքմէթի Պարի՝ հէման ինսան շէքլին
 տէ պիր Մէլայիք կէլիւպ՝ անըն իլէ կիւլէշ թուլթար .
 վէ Յակոբ՝ անի ինսան զանն էթմէք իլէ՝ սլթ օլմա-
 յըմ տէյու զայրէթ էտէր խտի՝ : Վէ պու տէկիւքի
 րուեասընտէ՝ իլլա քի ույանըգ վագթիմտէ աշիքետար
 օլարագ . վէ սասպահէ գատար՝ պիրիպիրինի եէնմէք
 արզուսինտէ օլուպ՝ Յակոբ սլթ օլմայընճէ . Մէլայիք
 տէր քի՝ պըրագ պէնի , զիրա սասպահ օլտու . լաքին
 Յակոբ պըրագմազ : () Լ պապտէ Մէլայիք՝ անըն գաւ-
 չասընըն սինիրինի էզիւպ՝ թօփալատըր անի՝ քի պը-
 րագսըն . վէ մէզպուր եինէ պըրագմազ՝ թա՛ քի քէն-
 տինի օրհնել էտէ՝ : () Լիրա անկլար քի քէնտի իլէ
 կիւլէշէն Մէլայիք տիր , անըն իշիւն օրհնութիւն
 խթէր :

Պու պապտէ տէմէ քի Մէլայիք նիշիւն եէնմէ-
 տի Յակոբու . զիրա ֆիքիր եէնմէք տէկիւ խտի , իլլա
 քի Եսաւըն գօրգուսուսու անտէն տէֆ էթմէք .
 սրտիուսուս՝ Ալլահըն անէ էթտիկի ինայէթի՝ վէ ա-
 նըն իթիգաթընը սլէմէ պէյան էթմէք : ()՝ էճիլտէն
 Մէլայիք ճէվապ էտէր՝ քի պունտան պէյլէ՝ Յակոբ
 չաղըրմասընլէր սէնին իսմինի , իլլա՝ Խորայէլ օլտուն
 խոմին՝ : Պաղլսը՝ Խորայէլ լուղէթինի օրհնութիւն
 անկլար , զիրա Յակոբ օրհնութիւն սիլէր խտի . եա-
 խօտ չիւնքի Յակոբ ալտատըճը տէմէք տիր , էվվէլա

1 Եւ մնաց Յակոբ միայն , ե մարտեաւ այր թի ընդ նմա մինչև ցառա-
 ւօս . Ծննդ . ԼԲ . 24 :

2 Ո՛չ արձակեցից գքիդ՝ էթէ ո՛չ օրհնեցես զիս . Ծննդ . ԼԲ . 26 :

3 Յայսմ հետէ ո՛չ կոչեցին զանուն քո Յակոբ , այլ Խորայէլ եղիքի
 անուն քո . Ծննդ . ԼԲ . 28 :

խամինի տէկիշիււայ՝ Իսրայէլ չաղըրտը , պատէհու օրհնել էթտի՝ քի ալտատըճը զանն էթմէսինէր Յակոբու , իլլա քի գալպի փաք՝ Ազիզ վէ սատըգանէ օլտուղի պէյան օլտուն : Օ իրա նիճէ քի Աբրահամ՝ Ալլահըն սէվկիւլիւսիւ , վէ Իսահակ՝ Ալլահըն գուլլու , քէզա Յակոբ՝ Ալլահըն ազիզի տէնիլտի ¹ :

Վիէհմ էյլէ , Աբրահամըն իսմինէ ֆէգաթ պիր եազը զամմ օլտու , լաքին Յակոբուն իսմի տէկիշիւտի . զիրա Աբրահամ լուղէթի՝ չօգ միլլէթ աթասըր տէմէք օլմաղ իլէ , եալլնըզ Աբրահամտէ գարար գըլտը . անճագ Իսրայէլ լուղէթի՝ Ալլահը կէօրմէք մանէսի պէյան էթմէք իլէ , եալլնըզ Յակոբտէ գարար գըլմայուլ՝ անըն ճինսինէ տախի Իսրայէլ տէնիլէճէք իտի : ()՝ էճիլտէն իսմի տէկիշիււայ՝ Իսրայէլ չաղըրտը քի՝ ինսանէր ֆէհմ էթսինէր անըն մանէսինի վէ սէպէպինի . վէ Յակոբ կիպի թէքմիլ իթիգաթ վէ փաք գալպ իլէ՝ Ալլահա թէսլիմ օլարագ՝ տիւնեատէ տիւլմանտէն խէլաս օլտունէր , վէ ախրէթտէ տախի Ալլահը կէօրսիւնէր : Վախուսու՝ Մէլայիքին ինսան շէքլինտէ Յակոբ իլէ կիւլէշիւայ՝ անըն իսմինի Իսրայէլ գօմասը , Մէսիհ՝ հակոբուն ճինսինտէն կէլէճէկինի տույ էթմէք իլէ , քիմ քի Մէսիհէ իթիգաթ էտիւլայ՝ անըն էմրինէ իթաաթ էտէր իսէ , օ տուր Իսրայէլ . վէ օ տուր ճէննէթէ կիտէճէք . պու ճիհէթտէն՝ քրիստոնեալէր նոր Իսրայէլ տէնիլի : Վէ նիհայէթ՝ Յակոբուն մաթլուպու իւղըէ , Մէլայիք անի օրհնել էտիւլայ՝ ումուտ վէրիր , քի գօրգմասըն Եսաւտէն՝ մատամ քի Մէլայիք իլէ կիւլէշմէկէ գատըր օլտու , ինսանը տախի

1 Վասն Աբրահամու սիրելոյ քոյ՝ և վասն Իսահակայ ծառայի քոյ՝ և վասն Իսրայէլի սրբոյ քոյ . Դավ . Գ . 33 :

Ֆէթհ էթսէ կէրէք¹ : Սէլայիք Յակոբտէն սյորըլըն-
 ճէ , կիւնէշ տախի սօղար , լաքին Յակոբ պաշլար
 ագսամադէ : (Նճագ զանն էթմէ քի Յակոբուն թօ-
 փալ օլմասը զազէպ իտի , իլլա՝ իպրէթ . քի հէր ա-
 տըմ ալտըգտէ՝ Ալլահըն ինայէթինի ֆիքրինէ կէթի-
 թիւպ՝ մէմնուն օլա . քէզա՝ անըն էվլատլէրի ունու թ-
 մայալէր Ալլահըն քէրէմինի : (Պու էճիլտէն Եա-
 հուտիլէր հայվանըն գալչա թարաֆընը եէմէզլէր) :
 Պախուսուս Յակոբուն ագսայարագ եիւրիւմէսինի
 Եսաւ կէօրիւնճէ՝ էօլքէսի թէնքին օլա : Վէ Յակոբ ԳԼ. ԼԳ.
 պագսար՝ քի Եսաւ կէլիեօր՝ հէման իլէրի վարուպ՝
 եէրէ պէրապէր եէտի տէֆա թէմէննա էտէր . Եսաւ
 տախի անի կէօրիւնճէ իլէրի կէլիւպ՝ աղլայարագ
 պիրիպիրինին պօյնունէ սարըլուպ՝ մուհապլէթ է-
 տէրլէր : Վէ չիւնքի եօլ իւզէրինտէ իտիլէր , Եսաւ
 միւրատ էտէր՝ քի պէրապէր կիտէլէր . լաքին Յակոբ
 քէնտի քիւլֆէթինի էօղը էտիւպ՝ ըիճա էտէր՝ քի
 Եսաւ իլէրի կիտէ , վէ քէնտի աղըր աղըր կէլէ : Իմ-
 տի Եսաւ սյորըլուպ՝ կիթտի քէնտի եէրինէ . Յակոբ
 տախի Սոքովլթ տէնիլէն մահալէ կէլիւպ՝ քէնտինէ
 վէ հայվանաթլէրինէ մէնքեան եափար . վէ անտէ պիր
 վադըթ իգամէթ էթտիքտէն սօնկրա՝ Սամարիա էյա-
 լէթի Սիկիմ՝ եախօտ Սիւքէմ տէնիլէն եէրէ կէլիւր .
 քի օ՝ մահալ շիմտի Նապուլուս չաղըրըր : Վէ ան-
 տէ տախի եիւզ գօյուն վէրիւպ՝ եէր սաթըն ալըր
 հայվանաթլէրինին իտարէտի իչիւն . վէ շէհրին գա-
 ըիպինտէ չատըր իլէ սաքին օլուպ՝ սեղան եափար .
 վէ տուա էտիւպ մէմնուն օլուր Ալլահտէն² :

1 Ժուժկաւէցեր ընդ Աստուծոյ , և ընդ մարդկան զօրաւոր լիջիւր .
 Ծննդ . ԼԲ . 28 :

2 Եւ շինեսց անդ սեզան , և կարդաց զԱստուած Խորայելի . Ծննդ .
 ԼԳ . 20 :

Նազար գըլ, Յակոբ նիճէ քի մուգատուէմ խէվթէթմէսի իլէ՝ տուսյէ մէշղուլ օլուր իտի, քէզա՝ գալուպի միւսթէրի՝ օլտուգտէ՝ եինէ տուաաէն կէրի տուրմաղ. զիրա՝ տէկիլ քի եալընըղ սըգընթը զուհուրինտէ տուա լաղըմ, իլլա քի՝ բահաթ գէմանտէ տախի պօրձ՝ տուր Ալլահտէն մէմնուլն օլուպ՝ տայիմա նիյաղ էթմէք քի Ալահըն ինսյէթի ունուտուլմասըն:

Ս Ի Ի Ա Լ 26.

Յալիք խառանդէն կէլիլինէ՝ փեպէրի աշը իտի:

Ճ. Սաղ իտի. զիրա՝ իտահակ եիւզ սէքսէն եաշընտէ վէֆաթ էթտի. Եսաւ վէ Յակոբ տէֆն էթտիլէր անի քէքրոնտէ՝ Աբրահամըն եանընտէ: Պուրատէ իսլրէթ ալ տիւնեանըն հալինտէն վէ Ազիլէրին ֆաղիլէթինտէն. զիրա՝ նիճէ քի Աբրահամ միւստաէթի էօմրիւնտէ կէօնակէօն թէճրիպէյէ կիւրիֆթար օլտու իսէ տէ, էպէտի իթիդաթընէ խէլլալ վէրմէյէրէք՝ մէմնուլն օլուր իտի: Վէզա՝ իտահակ տախի թէճրիպէտէն խալի օլմատը. պախուսուս քի՝ Ազիլ քիթապըն նագլինէ նաղտրէն, գըրգ սէնէտէն թէճալուզ կէօղէրի ալիլ օլուպ՝ պիրան շիւքրինի քէսմէղ: Վէզա՝ Յակոբ տախի հէր պար թէճրիպէտէն աղատ օլմայարագ՝ զայէթ զէմ իւզրէ օլտու իսէ տէ, Ալլահտէն գաթի ումուտ օլմատը:

Պու պասպուէ զանն էթմէ քի Ազիլէրին չէքտիկի ուգուպէթ վէ սէրէնճամ, անլէրին թադօլրաթը սէպէպլինէ տիր. իլլա քի էղ գատիմ օլա կէլմիշ ըուրութու թապիաթ իւզրէ՝ թարիքի տիւնեանըն իգլթիլասընտէն տիր¹: () էճիլտէն ֆաղիլէթքեար ա-

1 Արգեսկ եթէ միւրճենա ծառայիլ Ատուծոյ, կոյց յարդարութեան

տէմի՝ գալէմէ վէ շէմմայէ թէշպիհ էտէրէք, պէյնիւ-
նաս սէօլէնիւր . իսթիգամէթտէ՝ գալէմ օլսա քիշի,
եանմատէ՝ շէմմա, գազայի մագաստան գուրթարա-
մաղ սէր : Պիլհագիգա՝ գալէմ վէ շէմմա՝ ինսանէ
զայէթ ֆայտէլի վէ իգթիզալը իքէն, վագըթ վագըթ
իքիսինինատէ պաշընը քէսէրէր : Վէզա՝ ինսան գա-
լէմ կիպի տօղըու, վէ շէմմա կիպի նուրանի օլսա
տիւնեատէ, եինէ գազատէն խէլաս էտէմէզ քէնտի
սէրինի : Նիճէ քի Յակոբ խառանտէն կէլտիկինտէ
Եսաւ իլէ պարըշուպ՝ վէ վէտէրինի հայաթտէ պու-
լուպ՝ թէքրար տուասընը ալմաղ իլէ, պիր վագըթ
մէսրուր վէ իգպալ իւզըէ օլուր . լաքին տիւնեատէ
տայիմա իգպալ իւզըէ գալմագ՝ ինսանէ գապիլթիզ
օլտուղինտէն, ազիմ ղուսսէյէ օղրար՝ գըզը Դիանըն
սէպէպինէ : Ս իրա պալասէ զիքր օլտուղի մէնվալ
իւզըէ՝ չիւնքի Նասյուլուսուն գարիպինտէ սաքին
օլմուշիտի, Դինա՝ մէմէքէթին գըզէրինի սէյր էթ . ԳԼ . ԼԴ .
մէկէ չըգուպ եալընըզ կէզէր իքէն, շէհիրին զապի-
թինին օղլու, ճէպրէն անըն բըզընա կէչտի : Պատե-
հու՝ շուրութ իւզըէ անի քէնտինէ զէվճէ էթմէք
իսթէտիքտէ, Յակոբուն էվլատլէրի բիզա սուրէթի
կեսթէրիլէր՝ էկէր քի մէմէքէթճէ սիւննէթ օ-
լուրլէր իսէ : Նիլէր տախի պիլ իթթիֆագ պու թէք-
լիֆի գապուլ էտիւպ՝ ճիւմէսի պիր կիւնտէ սիւն-
նէթ օլուրլէր : Վ է լաքին տահա մէզպուրլէրին ազ-
րլար կէչմէզտէն՝ Յակոբուն իքի օղլու՝ Շմաւան վէ
Զէւի, էօճ ալմագ գաստի իլէ՝ Յակոբտէն կիզլի շէ-
հիրէ կիրիւպ՝ էրքէթլէրի գըլըճտէն կէչիրտիքտէն
մատէ, նիսվան թայիֆէսինի տախի էսիր էտիւպ՝ շէ-

և յերկիւղի, և պատրաստեալ զանձն քո ՚ի փորձութեան . Սիրո . Բ . 1 :

— Եւ ամենեքեան, որք կամիցին Արտուածպաշտութք կեալ ՚ի Ռքիւ
տաս Յիսուս . ՚ի հալածանա կայցին . Բ . Տէֆ . Դ . 12 :

հիբի թաղօն էթտիլէր , վէ գըզգարնտաշէրինի ալ տըլէր . օ էճիլտէն Գակոր ազիմ փասալէթէ տիւ չար օլտու : (!) Իրա՝ գըզընըն ըրզընէ քէտէր զուհուր էթտիքտէն մատէ , էվլասլէրի տախի զատտարլըգ էթտիլէր : Պախուսուս խէվֆ էտէր՝ քի օլմայա ֆա նանլըլէրտէն քէտէր զուհուր էտէ : Իպրէթ ալսըն լէր վալիտէլէր վէ գըզլէր . Դինա էվտէն չըգուպ տէյիրէ կիթմէսի իլէ՝ ազիմ քէտէրէ օղըայուպ՝ օ գաստար աաէմլէրին թէլէ ֆինէ վէ մէմլէքէթին թաւան օլմասընէ սէպէպ օլտու :

Լ. ԼԵ .

Պատէհու՝ Ալլահ էմր էտէր Գակորա՝ քի ան տէն կէօչ էտիւպ՝ Բեթէլ տէնիլէն եէրէ կիտէ , վէ տնտէ Ալլահա սեղան եափա : Պու օ եէր տիբ քի՝ մուգատտէմ Գակոր Խառանէ կիտէր իքէն՝ տնտէ հիքմէթլի ըուեա կէօրիւպ՝ օ մահալէ Ալլահըն էվի վէ կէօյլէրին գափուսու տէտի (նիճէ քի զիքր օլտու իկիրմի իքի սիւարտէ) . Վիրա Բեթէլ՝ Ալլահըն էվի տէմէք տիր :

Վէհմ էյլէ տուրատէ Գակորուն ֆազիլէթինի , չիւնքի էմր օլունտու՝ քի Բեթէլէ կիտիւպ՝ Ալլահա սեղան եափա , օ էճիլտէն թէնպիհ էտէր քէնտի թագըմընէ՝ քի եանլէրինտէ օլան փուլթէրի տէֆ էթտիլէր , վէ էսլապլէրինի տէկիշիւպ՝ հէքքէս փաք լէնսին՝ քի Բեթէլէ չըգալէր¹ : (!) Իրա՝ պալատէ զիքր օլտուղի իւզըն՝ Լաքանըն փուլթու Ռաքէլին եանըն տէ օլտուղինտէն մատէ՝ մէզքիւր շէհիրի թաւան էթտիլէր իսէ , անլէրին փուլթէրինի՝ վէ փուլթա հէտիյէ սունուլան զիյնէթլէրի տախի ալմըշ իտիլէր : Իմտի՝ քիմին եանընտէ փուլթ՝ եախօտ փուլթա միւ-

1 Ի բնից առ էք զատուածոց օտարոտիս . . . սրբէցարուք , և փոխէ ցէք զպատմութեան ձեր , և յարուցեալ ելցուք ՚ի Բեթէլ , և արացուք անդ սեղան լստուծոյ . Ծննդ . ԼԵ . 2 :

Թալիք զաթ վար խաէ , Թա՛քի՛ դուռդէլերինտէ օլան
քիււփէլէրէ վարընձա՛ չըգարուպ վերիւրէր Յակոբու .
զիրա անլէր տախի յփութա հէսփյէ սուսուլմուշ ի
տի տէնիլի : Ա՛է Յակոբ անլէրի եէրէ կէսմիւս զայ
էտէր՝ քի պիր սահա ելէ կէզմէսինլէր : Իպրէթ ալ՝
օ՛քի արզու էտէր ճէննէթէ կիթմէկէ , էվվէլա կիււ
նահ վաւթլէրինի իթիրաֆ իլէ գալպինտէն իխրաճ
էսիււպ՝ վէ կէօզ եաշի իլէ կիււնահ լէքէլէրինի եայ
գայոււպ վարլէնտին . վէ էսվսպընը տէկիշիւր կիպի՝
քեօթիւ ֆէյիլլէրինի պիր Թարաֆ էսիււպ՝ ֆաղիւ
լէթ լիպասը կիյինսին՝ քի լայլգ օլտուն ճէննէթին
մէճտ ու սալթանաթընէ :

Իմաի՛ էմր օլտուղի իւզրէ Յակոբ Բեթէլէ չըգ-
արգտէ՝ սեղան եափոււպ տուա էտէր . վէ Ալլահ
անտէ Թէքրար կէօրիւնիւպ՝ անի օրհնել էթտիքտէն
մատէ , սէնին քիֆայէթ էտէճէք Ալլահըն պէնիմ
տէյիւպ՝ մուգատտէմ օլան վատի Թէքրարլէր ¹ : Պու
ճէվապ իլէ՝ Ալլահ քէնտինին ճիւմլէյէ գատըր՝ վէ
ճիւմլէնին արզուսի քէնտինտէ Թէքմիլ օլտուղինի
պէյան պիրլէ՝ տէմէք իսթէր քի , էլէմ չէքմէ եա՛
Յակոբ՝ վէ խէվֆ էթմէ Բանանլըլէրտէն . մասամ
քի՛ սէն պանա Թէօլիմ օլտուն , պէն սէնի հըֆղ է-
սիււպ միւշէրրէֆ էտէրիմ : Վիլհագիգա՛ էկէր Ալ-
լահ Բանանլըլէրին գալպինէ գօրգու պըրադմասա
իտի՛ Յակոբու Թէքտիր էտէր իտիլէր ² : Պու քէլամ՝
տէկիլ քի եալընըվ Յակոբա Թէսէլա օլտու , իլա քի
ճիւմլէ ինսանլէրէ . զիրա օ՛քի Ալլահա Թէվէքքիւ Լ

1 Եւ ասէ ցնա Ատուած , ես եմ Ատուած քո բաւական . Ծնդ .
ԼԵ . 11 .

2 Եւ չուեսայ Խորայէլ ՚ի Սիկիմայ . և եղև աս Ատուծոյ ՚ի վերայ
բաղաբայն որք շուրջ ցնովաւ . և ոչ ելին զհետ որդւոցն Խորայէի .
Ծնդ . ԼԵ . 5 .

օլուսի՝ ստատագաթ պիրլէ գուլուգ էտէր, Ալլահ ա
նէ հէր վէճհ իլէ տիւնեատէ վէ ախրէթատ քիֆա-
յէթ էտէր: Պատէհու Յակոբ՝ Բեթէլտէն գաղգուս
Բեթլէհէմէ կիտէր իքէն՝ էհլի Ռաքէլ եօլտա Բենի-
ամինի տօղուրուսի՝ վէֆաթ էթտի: Սէ Յակոբ անի
տէֆն էտիւսի՝ իւզէրինէ գուլէ նիշան ետպար՝ քի
հալէն Բեթլէհէմ եօլունտէ պէյան տրո մէզքիւր
գուլէ՝ քի Եահուտիլէր օ մահալէ կիտիւսի՝ ղէյարէթ
էտէրլէր: Սէ անտէն կէօջ էտիւսի՝ Բեթլէհէմ
գուրպինտէ՝ սաքին օլտու: պու՝ օ մահալ տրո տէ-
նիլի՝ քի Մէսիհ էֆէնտիմիլին տօղտուղինտէ՝ Մէ-
լայիքլէր անտէ չօպանլէրէ Միւժտէ վէրաիլէր:

Լ. Լ. Զ. Պուրաստէ նազլ էտէր Ազիզ քիթապ Եսաւըն
սինսիլէսինի:

ՍԻՒԱԼ 27.

(Յօդոսն Գա՛լ օղլւ Վար իրի:

Ճ. ()ն իքի. Ռուբէն, Հմաւ օն, Ղեւի, Յու-
դա, Դան, Նեփթաղիմ, Գադ, Ասեր, Իսաքար, Զա-
բուղօն, Յովսէփ՝ վէ Բենիամին: ()ն իքի էրքէք էվ
լատ՝ ազիմ շազլըգ իտի Յակոբա. խուսուսա՝ Աբ-
րահամըն էվլատլէրի քի չօղալաճագ իտիլէր՝ Յակոբ-
տէ պաշլար աշիքեար օլմաղէ. ղիրա՝ պու օն իքի էվ
լատտէն՝ օն իքի ճինս իլէրի կէլիւսի՝ Իսրայէլ միլլէ-
թի տէնիլտի: Պախուսուս Մէսիհ՝ Իսրայէլին ճին
սինտէն տօղաճագ օլմաղ իլէ, անլէրտէ գարար գըլ-
տը Աբրահամա՝ Իսահակա՝ վէ Յակոբա վատ օլան
ինայէթ: Ինչագ ֆէհմ էյլէ՝ Ալլահ նէ կէօնէ թէր-
թիպ իւզրէ իճրա էթտի քէնտի միւրատը ալիէսինի:

Ֆիլհագիգա՝ Ալլահա կիւճիւք եօգ, հէր նէ
սուրէթ իլէ օլտա՝ քէնտի ըէյինի իճրա էտէր. լաքին

գաւթրէթի ազիմէլէրի ճիւմլէյէ պէյան օլուպ' ին
սանէ ֆայիտէ օլտուն տէյու , պազը տէֆա աշիքեար
միւճիւղաթ իլէ՝ գուարէթինի պէյան էտէր , վէ պա
զը քէրրէ թապիաթ շուրութսնտէ կիզլէր : () իրա
էկէր տայիմա միւճիւղաթ իլէ պէյան էթսէ Ալլահ
քէնտի գուարէթինի , ինսանէ ֆազիլէթ իւճրէթի
գալմաղ իտի : Վէ էկէր տայիմա թապիաթ շուրու
թսնտէ կիզլէսէ . ինսան զանն էտէր իտի՝ քի տիւնեա
քէնտի թապիաթի իլէ իաարէ օլուր : ()՝ էճիլտէն
թապիաթ իւզրէ օլան հարէքէթլէրին հագգընտէ՝
տէմէ քի բասթ կէլէ տիր :¹ իլլա քի՝ Մախլուգ խա
լիգին թէվապիսի օլմաղ իլէ՝ , տայիմա անըն միւրա
տը աշիյէսի իւզրէ իճրա օլուր թապիաթ գուվլէթի .
քի ինսան ֆէհմ էտիւպ իպրէթ ալա . վէ ֆազիլէթ
իշլէյիւպ՝ իւճրէթէ նայիլ օլա , Պու պասստէ զայէթ
տիգգաթ պիրլէ միւլահազա էյլէ . վէ էկէր պիր քէ
տէր՝ վէ գազա զուհուր էտէր իսէ՝ տէմէ քի ինսան
տըր անըն սէպէպի , եախօտ կիւն տօղուշու վէ կիւն
պաթըսը՝ եախօտ չէօլ վէ տաղ թարաֆլէրինտէն
բիւզկեար՝ եախօտ տիւշման զուհուր էտիւպ՝ քէ
տէրէ պատի օլտուլէր , իլլա քի՝ շէրիաթ սահիպի
Ալլահ տըր . անըն էմրի իւզրէ գատըր օլուրլէր՝ օլ
միսիլիւ հարէքէթէ՝² . Նիճէ քի պալատէ զէբր օլ
տուղի մէնվալ իւզրէ , Յակոբուն օն իքի էվլատը վար
իտի . լաքին՝ չիւնքի Յովսէփ անըն իխթիեարլըգ էվլ ԳԼ. ԼԵ.
լատը՝ վէ զայէթ հիւսիւնտար , պախուսուս րուհանի
լութֆ իլէ միւղէյեէն օլմաղ իլէ , անէ հէփիսինտէն
զիյատէ մուհապպէթ վէրիւպ՝ չիշէքլի գուժաշտէն
էսվապ եափտըր . կէօյա՝ նիճէ քի Յովսէփին րուհի

1 Ձի քո տարածք քէզ Արարիգ արրանէկէն . Իմաս . ԺՁ . 24 :

2 Ձի ո՛չ յարեւելից և ո՛չ յարեւմտից և ո՛չ յանապատէ լէրանց , աղ
Ետուտեմ գառաւոր է . Սաղ՝ ՀԴ . 6 :

Ֆառլիէթ շիշէքլէրի իլէ աօնանմըշ իսէ , թէնի տա-
խի զլյնէթլի օլուպ՝ անըն՝ ֆառլիէթինէ էօրնէք օլա .
Վէ լաքին սլու իսու քուսուտէ գարնաաշլէրի անէ հա-
սէտ էտիւպ՝ փէտէրլէրինէ շիքեայէթ էտէր իտիլէր
անըն հագգընտէ ¹ : Վիւնահարդ ատէմին հագգընտէ
շիքեայէթ էթմէք , անըն շէրէ ֆիլի սարթլումագ տլր .
գասպահաթ քէնտիլէրինին , լաքին Յովսէփի գապա-
հաթլը կիպի խապէր վէրիլէր՝ քի փէտէրի անի
սէվմէսին : Վէ օ տէրէճէ խօշլանմազէր անտէն՝
թաքի հիւսնիւ վէճ՝ իւզրէ տախի ճէվապ էթմէզ
իտիլէր անըն իլէ ² :

Ֆէհմ էլէ . Յովսէփին գարնաաշլէրի անի սէվ-
մէզէր , լաքին Յովսէփ անլէրի սէվէր , իմաի Ալլահ
տախի Յովսէփի սէվիւպ՝ գարնաաշլէրինտէն զիյաատէ
անի միւշէրրէֆ էթմէք միւրատ էթմէսի իլէ , բու-
եասընտէ սէյան էտէր անէ էտէճէկի փնայէթի :
Օ իրա՝ տիւշիւնտէ կէօրտիւ՝ քի սլիր օվատէ գա-
րնաաշլէրի իլէ էքին տէմէթի պաղլէր իքէն , անլէ-
րին տէմէթլէրի՝ քէնտի տէմէթինէ թէմէննա էթ-
տիլէր : Յովսէփ՝ գարնաաշլէրինի քէնտինէ սապրգ
պիլիւպ՝ վէ գալլի փաք օլմաղ իլէ , նագլ էտէր ան-
լէրէ կեօրտիւկիւ բուեայը : Վէզպուրլէր պու նագ-
լի իշիտինճէ , մէկէր պիզիմ իւզէրիմիզէ փատիշան
մը օլաճագսըն տէյու՝ պաշլարլէր սահա զիյաատէ ա-
նի բէտու էթմէկէ : Յովսէփ՝ թէքրար պիւր բուեա
տախի կէօրիւր . քի կիւնէճ՝ այ՝ վէ օն սլիր երլորդ՝
քէնտինէ թէմէննա էտէր իտիլէր . անի ստիսի նագլ
էտէր : Յակոբ՝ պու միսիլլիւ բուեանըն Հագ թա-
րաֆընտէն օլտուզինի ֆէհմ էտիւպ՝ ֆիքրինտէ սագ-

1 Բէրէին համբաւ շար զՅովսէփոյ առ Իսրայէլ հայր իւրեանց .
Ծննդ . ԼԵ . 2 :

2 Ոչ կարէին խօսիլ ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ . Ծննդ . ԼԵ . 4 :

լատր իսէ տէ , օ՛ պիր է վլատէրի Յովսէփէ հասէտ
էթմէսինէր տէյու , թաղիր սուբէթի իլէ անի ա-
զարլայուպ տէր՝ քի մէկէր պէն , վալիսէն , վէ գա-
րնտաշէրին՝ սանա թէմէննա՞ մը էտէճէկիզ : Վ՛ա-
գաա՝ պու բուեանքն իւզէրինէ մէզպուրլէրին հա-
սէսի տահա զիյատէ թարագգա պուլուու : (!) Իրա՝
հասէտլէք քիպիրլիքտէն հասըլ օլմաղ իլէ , հասէտ
ատէմ՝ իսթէմէղ քի պիր քիմնէ քէնսինտէն էլա օ-
լա . օ՛ էճիլտէն քիմտէ քի էյի շէյ կէօրիւր իսէ՝ խօշ
լանմաղ , քի օլմայա անտէն քէնտի շէրէֆինէ նօգ-
սանիէթ կէլէ : Նիճէ քի Յովսէփ՝ փէտէրինին ին-
տինտէ գարնտաշէրինտէն զիյատէ շէրէֆիլ օլմաղ ի-
լէ , անէ հասէտ էթտիլէր : Հագիգաթ՝ հէր հա-
սիւտ նահագ տըր , անճագ Յովսէփին գարնտաշէրի
հէփիսինտէն զիյատէ նահագ . զիրա սնըն շէրէֆի՝
քէնսիլէրինէ տախի ազիմ շէրէֆ իտի :

Պատէհու՝ մէզպուրլէր ուզագ մահալէ կիտէր-
լէր գօյու՛ն օթլամաղէ . վէ Յակոբ՝ Յովսէփի իրսալ
էտէր՝ քի վարուպ անլէրտէն խապէր կէթիրսին :
Սահճուպ Յովսէփ՝ տահա օն եէտի եաշընտէ՝ չօդ
եէր տօլաշարագ՝ գարնտաշէրինին օլտուղի մահալի
խապէր ալուպ՝ անլէրէ եագլաշմալը օլտուգտէ , ան-
լէր տախի ուզագտէն թանըրլէր անի . վէ գալպլէ-
րինտէքի հասէտին իճրասընէ ֆուրսաթ պուլուպ ,
պիրիպիրլէրինէ տէրլէր քի՝ իշտէ տիւշ կէօրէն կէ-
լիյօր , կէլին անի էօլտիւրիւպ՝ պիր գուլույէ աթա-
լըմ . վէ տէյէլիմ քի , քիօթիւ ճանավար եէտի , վէ
պագալըմ քի՝ անըն բուեասը նէ՛ օլսա կէրէք¹ :

1 Եւ ասն իւրաքանչիւր ցիզրայր իւր՝ անա՛ երազատեն գայ , եկայք
սպանցուք զնա , և ընկեցուք ՚ի մի ՚ի գբոց աստի , և աստցուք եթէ
գազան չար եկիւր զնա , և տիւցուք զննշ լինիցին երողքն նորա . Ծննդ
ԼԵ . 19 :

Ֆէհմ էլլէ՝ քի նիճէ տեր հալ իթթիֆազ էթ-
տիլէր Գովսէփին գաթլինէ . Թաաճիւպ էթմէ , զի-
րա՝ ուէօյլէ տիր հասէա օլանըն հալի , մատամ քի՝
Ալլահըն գօրգուսու՝ փէտէր խաթըրը՝ վէ գարնտաշ
մուհապպէթի գալգմըշ իտի անլէրին գալպինտէն ,
վէ տախի քէնտիլէրինտէն զայրի քիմսէ եօգ իտի ան-
տէ քի՝ չէքինէլէր . վէ օ տէրէճէ անլէրտէ հասէա-
լիք զալիպ իտի , Թա՝ քի Գովսէփին գաթլի իլէ Թէ-
սէլլա օլմայուպ՝ Թէնինի տախի գույուլյա աթմազ
խսթէրլէր՝ քի մէզարը պէլլիսիզ օլուսլ՝ նամի նիշանի
տիւնեատէն գալգուրն : Վէ պու միսիլլիւ մէրհա-
մէթսիզլիք՝ ինսանէ եագըշմազ օլմաղ իլէ , գապա-
հաթը ճանաւար իւզէրինէ աթմազ իսթէրլէր : Վլա
գաա՝ հասէտլիքտէն զայրի նէ՝ վար էօյլէ քեօթիւ
ճանաւար քի՝ գարնտաշընը էօլտիւրէ : Նազար գըլ
Ալլահըն չէրիաթընէ , Գովսէփի էօլտիւրմէք իսթէր-
լէր՝ քի ըուեաոր իճրա օլմասըն , լաքին՝ Ալլահ եինէ
անլէրին էլի իլէ մասլահաթը իճրա էտէճէք օլմազ
իլէ , Ռուբէն իսթէր քի՝ էօլտիւրմէյիւպ գույուլյա
պըրազսընլէր՝ քի սօնկրա չըգարուպ՝ փէտէրինէ
Թէսլիմ էթսին՝ . Պու ճէվապը գապուլ էտիւպ՝ գա-
րար վէրիլլէր Գովսէփի պիր սուսուզ գույուլյա աթ-
մալէ՝ քի անստէ աճլըգտէն էօլլիւն : Պէլլի՝ Ռուբէ-
նին ֆիքրի սօնկրա չըգարմազ իտի , լաքին օ պիրլէ-
րինին ֆիքրի չըգարմամազ :

Ֆիլհագիգա մէզպուրլէր՝ Գովսէփի գաթլ էթ-
մէք արգուսինտէ , լաքին Գովսէփ անլէրին եանընէ
վարտըգտէ՝ սէվինիւպ շաղ օլուր , քի սէլամէթ իա-
պէրլէրինի փէտէրինէ կեօթիւրէ , քի օ տախի մէա

1 Իբրեւ լուաւ Ռուբէն , կործեաց զնա ՚ի ձեռաց նոցա , և տաէ . . .
մի հեղքուք զարլւն . ոյլ արկէք զնա ՚ի գուր մի յանապատի տառ . և ձե-
ռըն մի՝ արկանէք ՚ի նա . Ծննդ . Լէ . 21 :

բուր օլտուն : Ո՛ր է ասեթ իւղոյն թէվաղիք պիրլէ՝
 (մատամքի անկերտեն քիւշիւք վէ ֆաղլի ամէլ խոի)
 թէմէննա էպիւպ՝ հալ խաթըր սորմագ իւղոյն իքէն,
 հէմաթ տէր ագապ, տիւշման կիպի անրն իւղերինէ
 հիւճմ պիրլէ՝ կիտիկի շիշքիւ էպիւպը իւղերինտէն
 ալուպ՝ աթարլէր անի գույույէ¹ : Ա՛նապ՝ Յովսէփ
 գարնտաշէրինի պու հալտէ կէօրիւնձէ, նէ՞ կէշէր
 փաթի ֆիքրինտէն, քիմ ումար պու միսիլլիւ զաս-
 տարլըգ գարնտաշտէն : պախուսնա օն գարնտաշ պիր
 Եէրտէ՝ նիճէ գըյարլէր օ մահճուպ չօճուղէ, կայէ-
 նին զաղէպի ֆիքրիլէրինէ կէլմէտի մի : թաւաճիւպ
 էթմէ : զիրա՝ նիճէ քի աթէշին թիւթիւնիւ թէն
 կէօղիւնիւ ալիլ էտէր, քէզա՝ հասէսլիք ճան կէօ-
 ղիւնիւ : Օ՛իրա՝ օ տէրէճէ ֆէպաաէ գատեմ պա-
 սուպ՝ էթտիլլէրի քէօթիւլլիկիւ թանըյամագ օլ-
 տուլէր, թա՛ քի Յովսէփի գույույէ պըրագընձէ՝
 կէօյա տիւշմանտէն էօճ ալմըլէր կիպի խօշանուպ՝
 տէր հալ եէմէք եէմէկէ պաշլատըրլէր² :

ՍԻՒԱԼ 28.

Յովէթի գոյոյէ պըրագըլլէրինէ՝ աղայոպ իյալ էիւ
 րի՞ ֆ գարնտաշլէրինէ :

Ճ. Իթտի. նիճէ քի սօնկրա գարնտաշէրի
 թագրիր էթտիլլէր անրն նիյալ էթտիկինի³ :

Աղլոմա եա Յովսէփ. գարնտաշլէրին՝ քի սէնի
 գույույէ աթարլէր, Եարատան թէզ չըգարլըր սէնի

1 Մեկացոցին զգատմուճանն նորա ծաղկեայ ՚ի նմանէ, և առին ըն-
 կիցին զնա ՚ի գուրն. Ծննդ. ԼԵ. 23 :

2 Եւ նստան ուտել զնայն. Ծննդ. ԼԵ. 23 :

3 Արհամարհեցաք զնեղութիւն ոգւոց նորա յորժամ աղաշէրն ըլ-
 մեզ, և ոչ լուսք նմա. Ծննդ. ԽԲ. 21 :

անտէն . զանն էթմէ քի սէն պիր ճահիլ ուշագ՝ գա-
րանլըգ գույույէ եպլընրգ ինտին , իլա քի՝ եէրի
կէօյիւ վար էպէն տախի՝ սէնին իլէ պէրապէր տիր՝ .
զիրա՝ Յովսէփին մուհապպէթի Ալլահատ օլմազ իլէ ,
Ալլահ անի եպլընրգ պրապմազ , Աճապ նէ՝ միւլա-
հազա էտէր իտի Յովսէփ գույուլտէ . քէնտինին մի
աղլար , եախօտ փէտէրինի մի աիւշիւնիւր , եախօտ
գարնտաչլէրի մի աճըր իտի՝ քի զայէթ ազըր կիւնահ
իշլէտիլէր . () իրա՝ Ազիզէրին ատէթի տիր՝ քէնտի-
լէրինէ զուլմ էտէնլէրի աճըյուլպ՝ քեօթիւ ֆէյիլ-
տէն կէրի տուրալէր տէյուլ՝ անլէր իշիւն աուա էթ-
մէք . Աիճէ քի աուրք Սաեփաննոս , վէ Յափաք Տեառն
եզըսյր՝ քէնտիլէրինի էօլպիւրէնլէր իշիւն՝ Ալլահ
նիյազ էտէր իտիլէր՝ քի ալֆ էթսին անլէրին գա-
պահաթընր .

Այդա՛ր էյլէ պուրատ Ալլահըն կիզլի շէրիւ-
թընէ , Յովսէփ գույուլտէ՝ գարնտաչլէրի մէճլիս
գուրուլպ՝ քէնտի սէֆալէրինտէ . ֆէգաթ Բուրէն
անաէն սափուշուր՝ քի սօնկրա կէլիւպ չըգարսըն .
Ապին՝ շիւնքի Յովսէփին հագգընտէ սիճիլ օլան իճ-
րա օլուլպ՝ Մէսիհն էօրնէք օլաճապ իտի , հիքմէթի
Պարի՝ Մըրըրէ կիտէճէք պիր թիւճճար քէվլանը
տէր հալ անտէն կէչմէլի օլտուգտէ ¹ , Յուգա ֆիքիր
էտիւլպ՝ գարնտաչքմըզը գույուլտէ էօլաիւրմէտէն
իսէ՝ շու Մըրըրէ կիտէն թիւճճարլէրէ սաթսապ՝
տահա խօշ օլուր տէյէրէք , օ՛ պիր գարնտաչլէրինի
տախի իսքեաթ էթմէք իլէ , գույուլտէն չըգարսուլ-
էսիր կիպի սաթարլէր իկիրմի զօլաթայէ ² . Պատէ-

1 Նա (Աստուած) . . . ընդ նմա էջ 'ի գուրն . Իսապ . Ժ . 13 :

2 Առաքեալ առաջի նոցա սյր , 'ի ծառայութիւն վաճառեցաւ Յով-
սէփ . Սալմ . Դ՛ր . 17 :

3 Եւ վաճառ եցին զՅովսէփ իսմայէլացւոյն քոտն գահեկանի . Ծան-
Լէ . 28 :

հու Ռուբէն կելիւպ՝ Յովսէփի գուլուտէ պուլմա-
տըզի հալտէ , հազասընը երթումպ՝ պաշար ֆիղա-
նէ . զերա պիլմէզ իտի անի գուլուտէն չըգարուպ
սաթտըզլէրինի . իմտի գարնտաչլէրինտէն մատտէի
անկլայրնճէ , օ տախի սէսինի քէտի :

Վիէհմ էյլէ՝ շուհի էսիր տէյու սաթտըզլէր ա-
նի , նէ՝ հիքմէթ՝ քի քէնաինին էսիր օլմատըղինի պէ-
յան էթմէզ Յովսէփ . զերա թիւճճարլէր տույաւ-
լէր իտի՝ քի էսիր աէկիլ տիր , տլմազ իտիլէր : Իմտի
պէյան տըր քի՝ էսիր օլմաղէ բազի սլուր Յովսէփ՝ քի
գարնտաչլէրինին էլինտէն էօլմէսին :

Խօշճա միւլահազա էյլէ պուրատէ . վէ զանն էթ-
մէ քի աիւնեատէ զուհուր էտէն սըզլէթին ճիւմ-
լէսի ինտանլէրին կիւնահը սէպէպինէ տիր , իլլա քի՝
ջօգ տէֆա տախի՝ տիւնեանըն խտարէսի խուսուսին
աէ վէ Ալլահըն հիքմէթլիւ շէրիաթընէ մէպնի՝ կէօ-
նակէօն ուգուպէթ զուհուր էտէր Հազ թարաֆըն
աէն , պազ ն՝ ալէսէվիլէ (ընդհանրապէս) , վէ պա-
զէն՝ մախսուսիյէ (մտանաւորապէս) : Վէ պու մի-
սիլլիւ զուհուրաթըն՝ նէ՝ ճիհէթտէն հատը օլտու-
ղի՝ եալընըզ Ալլահըն բէյինէ մէնուտ մասլահաթ-
տէն օլմազ իլէ , ինտանէ սլօրճ տուր քի պիլա շիքու-
յէթ սապր էտիւպ՝ մէմուն օլա : Վիճէ քի Յովսէ-
փին էպէտի թագսիրաթը օլմայարտօ՝ գաթլէ պէ-
տէլ էսիր տէյու սաթտըլուպ՝ վէ անի սլան թիւճ-
ճար քէնտի թիճարէթի իշիւն ալտըղի աշիքեար իաէ
աէ , Ալլահ՝ անի Մըսըրէ հիւքիւմտար էթմէկէ իր-
սալ էտէր՝ նիճէ քի սօնկրա Յովսէփ քէնտի թագ-
րիր էթաի¹ :

1 Ոչ էթէ գուք առաքեցիք զիս այր , այլ Աստուած . և այսպէս զիս
... իշխան ամենայն երկրիս Եգիպտոսացոյ . Ծննդ . խէ . 8 :

ՍԻՒԱԼ 20.

Յուլիէի գործաւելիի փետրեւրին ի՞ճէ իսկէ վեր
դիւր աւել հալի:

Ճ. (Յովսէփին հաղինի խապէր վերմէզէք. իբրա
քի՝ ճանաւար եւտի անի տէյու խիւաֆ սեօյէրուպ՝
փետրեւրինի պատարըրէր: Ա՛յ հիճէ քի նաշերի իշ
էտէն փիւշման օլուպ՝ գապահաթընէ մաղֆիրէթ ա
բամաղ խէ, կիտէրէք քեօթիւլիւքտէ թարազգա
պուլուր. քէզա՝ Յովսէփին գարնտաշէրի՝ անէ էթ
տիւրէրի զստտարըգտէն մառէ, խիլաֆ ճէվապ իլէ
թագսիրաթլէրինի արթըրաըրէր: Ա՛յ իրա Յովսէփ
կէօյա էօլիւպ՝ գույուտէ տէֆն օլուհաու. վէ սօնի
րա՝ գըյամէ ալըր հիսապը՝ գույուտէն չըգուպ՝ Վը
սըրէ էսիք կիթտի. խմտի Յովսէփ սաղ իքէն՝ անի
ճանաւար եւտի տէյու փետրեւրինի պատարմագ,
պիւլիւք գապահաթ օլտու:

Ֆիլհագիգա՝ Բուքէն մագաւտտէմ անի գուր
թարմագ իսթէյիւպ գույույա արթըն, վէ Յուգա՝
սաթըրըն տէտի. ոնճադ պու տէֆա՝ պիւ իթթիւ
ֆագ խիւաֆ սեօյէրէր՝ քի գապահաթլէրի պէյան
օլմասըն: Կէրչի՝ էկէր Յովսէփի էօլտիւրմիւշ օլտա
իտիլէր, կիւնահլէրի տահա աղըք օլուր խտի, ան
ճագ՝ էօլիւ մէյոանաէ օլմաղ իլէ՝ տիւշման շէրրինէ
օղըամըշ տէնիլի խտի: Խմտի նաշար գալուպ՝ պիք
քէչի ուլաղը պօղաղապրէր՝ վէ Յովսէփին չիշէրլի էու
վապընը տնըն գտնընէ պուլայուպ՝ կէօյա քէնտիլէ
րինին խապէրի օլմայարագ՝ անի գըրտտ պաւլմա չէք
կիսլի, փետրեւրինէ իրսալ էտէրլէր՝ քի պագսըն,
աճապ օղլունէ ետփտըղի էսվապ մը տըր: Պու հա

1 Առաքելոյն զպատմութեան ծաղիկայ տանել առ հոյրն իւրեանց և

րեքէթ իլէ տէմէք իսթէրլէք քի , պահ՝ Յովսէփի
նէ՝ հլսէթտէ պըրապար անէ եպփորղքն էսվսպ . զի
րա՝ դապիլ խոթի քի՝ անի զոյ էսփւպ հիչ կէօրմէմիշ
կիսի սաւա օլայիտիլէր :

Քէհմ էյլէ՝ քի հասէտլիք նէ՝ տէրէճէ քեօթիւ
տիւր . զիրա՝ մէզքիւր էսվսպը իրսալ էթտիքլէրին-
տէ , տէմէզլէր քի՝ պահ՝ դարնասաշըմըզ Յովսէփին
մի տիր , իլլա քի՝ պահ սէնին օզլունուն մը տուր՝
տէրլէր : Օ իրա՝ օ տէրէճէ տաու եքսլէր խիլէր
Յովսէփէ քի՝ անի դարնասաշ եէրինէ գապուլ էթ-
մէյիւպ՝ իսվնի տաթի անմաղէր : Պրւնտան գաթի
նազար՝ օ ճէվապ իլէ փէտէրլէրինէ թաղիր էթմիշ
օլտուլէք , քի Յովսէփի պիզտէն զլյտաէ սէվմէն իլէ՝
եսլընըղ օ խոթի սէնին էվլասարն . իմաթ կէօր սէվկիւ-
լիւ էսվստընըն հալնի : Խուսուսա քի զայէթ հա-
գիգաթարզ պուլունպուլէր փէտէրլէրինէ . զիրա՝
Յովսէփին էսվսպընը՝ պու միսիլլիւ ճէվապ իլէ իր-
սալ էթմէք , Յակորուն էօմրունիւ աղիմ թէհլիքէյէ
գօմապ խոթի . մատամ քի՝ Յովսէփի զայէթ չօգ սէվ
մէսի իլէ , անըն գանլը էսվսպընը կէօրիւնճէ՝ գա-
սավէթինտէն վիւճուտինէ քէտէք զուհուր էթմէք
գապիլ խոթի : Պէլի՝ Յակար գահրլնտէն էօլմէտի , լա-
քին՝ էօրիւմ տէրէճէսինէ վազը օրդալ : Քիմ թէ-
սէլլա էթսին Յակորու , աճապ նէ՝ մրգաար տաղի
տէրուն պիլլէ , աղիմ գասավէթէ կիրիթթար օլ-
տու : Վաւիթ՝ օզլու Արիտպօմնէն ճէնքտէ էօլ-
տիւկիւնիւ իչիտինճէ՝ քի քէնտի էօլիւմիւնէ գասաւ
էտէր խոթի , օ տէրէճէ աղիմ ֆիղան իլէ աղլէր , թա՝

տուն . զայդ գաւաք . ծանիր եթէ որդւոյ քոյ իցէ պատմութեանդ . և է-
թէ ոչ . ծնդ . ԼԵ . 32 :

1 Ծանեալ զնա և տէ , պատմութեան որդւոյ իմոյ է . գաղան չար
Էկեր զնա . ծնդ . ԼԵ . 33 :

քի՝ անըն՝ եէրինէ քէնտիսի էօլմէկէ՝ արդուքէշ օլտու՝ 1. Նիսիմի՝ Յովսէփի քի զայէթ ֆազիլէթլի՝ վէտահա չօճուգ, պախուսուս հէր, վէճհ իլէ փէտէրինին իթաթլընտէ, աճապա նէ տէրէճէ գանլը եաշ իլէ աղէր անի Յակոբ ։ Օլիւրա՝ ահ ու ֆիդան իլէ էսվապլէրինի երթար, չուլ կիսինի, էօլլամ տէրէճէսինէ գատար եաթ էտէր չօգ վազրթ 2. Պէլի՝ ունի թէտէլլա էթմէք իսթէրլէր էվլատլէրի, լաքին նէ գապիլ՝ քի Յակոբ թէտէլլա օլա ։ իլլա՝ էօլմէկէ արդու էտէր՝ քի Յովսէփի պուլա 3. Վազաա՝ Յակոբուհ պու միսիլլիլ եաթ իլէ աղլատրդինի էվլատլէրի կէտէրինէ, անլէրին տախի՝ տէրունի գանա պուլանրո իտի ։ մատամ քի՝ քիչինին գապահաթը քէնտի ֆիքրինի էպէտի լահաթ պրազմազ ։ նիճէ քի սօնկրա քէնտիլէրի թագրի էթտիլէր 4. Պիլհապիգա՝ Յակոբ էօլմէք իսթէր քի Յովսէփի պուլա, լաքին Ալլահ անի էօլմէզտէն էվլէլ ահլոն եանընէ իրսալ էտէր ։ նիճէ քի պուստան պէջլէ պէյան օլուր ։

Իպրէթ ալ՝ տիւնեանըն հալի քէյֆիյէթինտէն, Յակոբ հէր նէ գատար քի Յովսէփի զիյատէ սէվլուպ՝ անըն իւզէրինէ շաղ օլուր իտի, 6 գատար զիյատէ գասաթլէթէ կիրիֆթար օլտու անըն սէպէպինէ ։ Օլիւրա՝ քիչի ճիւմանի խուսուօլէրտէ հէր նէյէ քի չօգ մուհապպէթ վէրիլ իսէ, հէր հալ պիր կիւն աւըն եիւզիւնտէն միւքէտտէր օլա կէրէք ։ Նիճէ քի փէտէր քէնտի էվլատլէրինէ, եախօթ հիւքմ սահիլ

1 Որդեակ իմ Աբեհաղամ, Աբեհաղամ որդեակ իմ ։ ուսայր զմահ իմ փոխանակ քո ։ Բ. Թագ. ԺԸ. 33 ։

2 Եւ պատառեայ զհանդերձս իւր ։ և քուրձ զգեցաւ ՚ի վերայ միջիւրոյ ։ և սուգ ունէր ՚ի վերայ որդւոյն իւրոյ առուրս բազումս ։ Ճննդ. ԼԵ. 34 ։

3 Ատէ, զի իկէց ես սովին ոգով առ որդի իմ ՚ի գժօխս ։ և եւոյ զնա հայրն իւր ։ Ճննդ. ԼԵ. 33 ։

4 Քանզի ՚ի միւս եմք վասն Լիզօր մերոյ ։ Ճննդ. ԽԲ. 21 ։

պիքէնտի զիցրի՝ տէսթինտէ օլանլէրէ թարաֆկիրլիք էտիււպ՝ պիրինէ թասահուպ էթտիլի հալտէ , օ՛ պիրլէրինին մապէյնինտէ հառէտ վէ նիֆադ փէյտա օլլապ՝ կէօնափէօն ֆէսաս զուհուրինէ պատի օլլուր՝ :

Պուրատէ Ազիզ քիթապ՝ նագլ էտէր Յակոբուն ԳԼ. ԼԸ. տեօրտիւնճիւ օղլու Յուգանըն հագգընտէ՝ քի մէզ պուր էվլէնիւպ՝ իւչ օղլու օլլուր . էր՝ Օնան , վէ Աւլամ : | աքին էր՝ վէ Օնան՝ քեօթիւ ֆէյիլտէ օլ մալէրի իլէ՝ Ալլահ էօլտիւրտիւ անլէրի : Պատէհու իքի օղլու տտհա օլլուր , Փտրէզ՝ վէ Զարա . նիճէ քի՝ պէյան արբ մահալինտէ :

ՍԻՒԱԼ 30.

Յովէֆի ալին ալան իւճադ՝ նէրէյէ կէօթի-րպի- անի :

Ճ. Ս. Լաբէ . վէ անտէ փատիշահըն սիլիհտա ԳԼ. ԼԹ. րը Պետափրէս նամ քիմէսնէյէ սաթար : | է չիւնքի՝ Յովսէփ հէր վէճհ իլէ միւտէպպիր՝ սաադգանէ վէ իշկիւզաբ իափ . պոփսուսուս՝ Ալլահ անըն իլէ՝ պէրապէր օլմաղ իլէ , հէր իշի հիւսնիւ թէրթիպ իւղլէրէրաթ կէլտիկինտէն մատէ² , անըն ուպէպինէ՝ Պետափրէսին մալինէ տաիի պէրէքէթ վէրտի Աւլահ³ : () էճիլտէն մէզպուր զայէթ խօշանուպ՝ գօնաղընըն իտարէսինի թէսլիմ էտէր Յովսէփի : Պէլի՝ Յովսէփին իամի էսիր , Լաբին աղասընըն ինտինտէ զայէթ իթթիպարլը :

Նազար էյլէ պուրստտէ Յովսէփին ֆազիլէթինէ . զիրա նիճէ քի՝ գարնտաշլէրի անի թէն իլէ էօլտիւր

1 Իբրև տեփն եղարք Նորա թէ սիրէ զնա հայրն քան զամենայն որդիս իւր , առեցին զնա . Ճնդ . ԼԵ . 4 :

2 Եւ էր Տէր ընդ Յովսէփայ՝ և էր այր աջադակ . Ճնդ . ԼԹ . 2 :

3 Օրհնեայ Տէր զտուն Եգիպտացւայն վասն Յովսէփայ . Ճնդ . ԼԹ . 5 :

մէք ինթէտիլէր, քէղա՝ Պետափրէսին ղէվճէսի՝ կիւնահ արզուսինտէ օլուս՝ անի ճան իլէ՝ է օլտիւրմէք իսթէր : Օ իրա՝ խըղմէթի սէպէպինէ հարէմէ կիտիւս կէլտիկինտէ, մէղպուրէ ֆէսաւո ֆիքիւր իլէ չօգ վազըթ թաճիղ էտէր անի, լաքին Յովսէփ Աւլահտէն գօրգար, վէ աղպարնէ սաւազաթ կիւղար օլմաղ իլէ՝ է օլիւմիւնէ իրթիքեաղ էտիւս՝ անըն ֆէսաւո ֆէյլինէ էպէտի մէյլ էթմէղ : Պախուսուս՝ աւնէ նաոհիւթ վէրիւս՝ տէր քի, աղամ հէր վէճհ իլէ պանա թէօլիւմ օլմուշ տուր, նիճէ գատորր օլապիլիւրիւմ օ միսիլլիւ քեօթիւ վէ պիւսիւք իշ էտիւս՝ Աւլահտէն հուզուրինտէ կիւնահ իշլէմէկէ : Յովսէփ չօգ վազըթ պու թէճրիպէ (փերձութիւն) աթէ շինտէ դալտը իսէ տէ, ինայէթի Պարի՝ եանմաւոր : Պաղը կիւնահ վար քի՝ սապր էտիւս գարշը տուր մաղ իլէ ֆէթհ օլուր : լաքին օ միսիլլիւ կիւնահ քի անտէն ըրդա քէտէր կէլիւ, անիտէ գաշմաղ իլէ ֆէթհ օլուր : :

Պասէհու՝ Յովսէփ եինէ խըղմէթ խուսուսու իլէ հարէմէ կիթաիքտէ, մէզպուրէ էլ աթուս՝ էս վազընը թութար՝ քի քէնտի ֆէսաւո ֆիքիւր իւղրէ՝ տնըն իլէ կիւնահ իշլէյէ : Յովսէփ՝ տնըն պու միսիլլիւ նահէմվոր հարէքէ թինի կէօրիւնճէ, հէ մօն իւղէրինտէ օլտն քէրաքէի սլըրոպուս՝ հարէմտէն տիւշարը գաշտը, Պէլի՝ քէրաքէնին հարէմտէ գալմաւոր՝ Յովսէփէ աղիւմ քէտէր իտի : լաքին օ պինամուս՝ քի գալպինտէքի ֆէսաւորն նարինի՝ օ տէրէճէ աշիքեար էթտի, անըն եանընտէ էյլէնմէք՝ եախօտ ունըն սօգուհտուղի էսվապը պիւր տահա կիլինմէք՝ շէրի տէ :

1 Ջիւրդ առնիցեմ զբանդ զայդ զբար և զմեծ, և մեղանչիցեմ առաջիկա Լրտուծոյ . ծննդ . ԼԹ . Ծ :

2 Փախուրսք ի պոռնկութենէ . Վ . կրն . Զ . 18 :

կիւ տիր տէյու , Թու Թու շմուշ է փաէն տիշարը օգրար
կիպի՝ գաշըպ ճանընըն խէլասընէ պագար : (Յովսէփ
պու պապտէ՝ զայէթ մէրտիք էթտի . զիրա քէնտի
նէֆսիի եէնմէք կիպի ապիմ մէրտիք օլմազ ինսանէ :
Պախուսուս՝ քի Ալլահ տնի կիւնահտէն հըֆլ էթտի .
զիրա ֆըսպլ ֆէսատ նարինէ տիւշիւպ եանմամազ՝
Ալլահըն մախաուպէ լութֆուլնէ միւհթաճ տըս¹ :

Վիւհսագիպա՝ ինայէթ Պաքի Յովսէփ ճան է ա
շիւմիւ կիւնահտէն խէլաս օլտու իսէ տէ , նազապ
էյլէ՝ քի Ալլահըն գորգուսուսու գալպինտէն իխրաճ
եաէն՝ վէ հիճապ փէրուէսինի եիւղիւնտէն բէֆ ե-
տէն ապի ետէպ , խիւաֆը ինհա իլէ՝ քէնտի քեօթիւ-
լիւկիւնիւ Յովսէփին իւզէրինէ աթարապ՝ նէ՝ վէճհ
իլէ տնի լէքէլէմէք արգուսինտէ օլտու . կէօյա՝ կիւ-
նէշի շամուր իլէ սըվամալէ ճահտ էթտի : Թաա-
ճիւպ էթմէ , մատամ քի օ ֆէյիլտէ օլանլէրին հալի
պէօյլէ տիր : ()՝ քի պիր տէֆա շէյթանէ ճէհէննէմ
օլթասը օրուր , արգուսինի իճրա էտիւպ միւհիւպիւ
նի ճան իլէ էօլտիւրէմէղ իսէ , Թէն իլէ էօլտիւրմէ-
կէ զայրէթ էտէր , զիրա ճիսմանի մուհապպէթին
սօնու տիւշմալըգ տըր . նիճէ քի վէզբէւրէ պի ե-
տէպ՝ կիւնահ գըլըճընը շէվիրտի ճէլլատ գըլըճընէ :
Կէօյա քի՝ Յովսէփ ֆէսատ ֆիքիր իլէ հարէմէ կիր-
միշ օլուպ՝ քէրաքէսի տնտէ գտմըշ կիպի , Պետափ-
րէսէ շիքէպպէթ էտէր . օ տաթի Թէճէսիւս էթմէ-
յուպ՝ էհլինին Թագրիրի իւզէն Յովսէփի գալտը-
րըր հապըսա :

Պէլի՝ Յովսէփ գաթլէ վաճիպ օլանլէրին սըրա-
սընտէ տէր զինճիլ օլտու² , լաքին տէկիլ քի ճան ի

¹ Հյա (Աստուած) զարգարն փաճաւեալ ոչ էթազ ի ձեռանէ , ոչ
ի մեղաց փրկեաց . Իմաս . Ժ . 13 :

² Խոնարհ արարին ի կապանս զոտս նորա . և էանց ընդ երկաթ անձն
նորա . Սաղմ . ՃԴ . 17 :

լէ պէնտ օլուր , իլլա քի՝ եալընըլ թէն իլէ , զիրա՝
կիւնահը օլմայան ատէմ , ճիսմանի զինճիլ իլէ պէնտ
օլտա տախի , ճանը ազատ տայըլըր : Վէ շօք վազըթ
կէշմէյիւպ՝ հապըսըն աղասը՝ Բօվէփին այաղընտէն
զինճիլ չըգարուպ՝ հապըսըն իտարէսինի անէ թէա
լիմ էտէր՝ : Վէ՛հմ էյլէ՝ Բօվէփ նիճէ քի Պետափ
րէսին էվինտէ՝ զայեթ իթթիպարը , վէ սայիղէրինէ
հիւքմ է տէր , իտի , քէզա հապըստէ՝ հիւքիւմտար :
() իրա՝ օ՞քի Ալլահտէն գօրգար , կիւնահտէն գա-
շար , անըն շէրէֆի հէր եէրտէ պրթար :

Իպրէթ ալ՝ եկէր Ֆըսդի աթէլ նարինտէն խե-
լաս օլմագ իսթէր իսէն , Ալլահըն գօրգուգունու
հէր պար Ֆիքրինտէն իխրաճ էթմէ , նէֆսինէ ույ-
մա , վէլիի նիմէթինէ խիյանէթլիք էթմէ , քեօթիւ
ֆէյիլտէ օլան նիսա թայիֆէսի իլէ՝ եպէտի իւլֆէթ
էթմէյիւպ՝ անըն օլտուղի եէրտէն Ֆիրաւր էյլէ , քէն
տինէ կիւվէնիւպ՝ կիւնահէ պատի օլունաճագ եէր
տէ տո՛ւրմա : () իրա՝ ինսան հէր նէ գատար , ֆազի
լէթլի օլտա՝ եինէ կիւնահ սէպէպլէրինտէն գաշմա
ղէ պօրճլու տուր՝ : Վիլհագիգա՝ աթէշէ տիւշէն
թաշ եանուպ՝ քիւլ օլմագ իսէ տէ , գրգար վէ սա-
գաթլանըր :

Ս Ի Ի Ա Լ 31 .

Յօվէփ նէ՝ Գափար վազըլի Գալըլ հապըստէ :

Ճ . Իւչ սէնէ : Լաքին զանն էթմէ քի Ալլահ
անի քէնտի նազարընտէն տուր էթտի , իլլա քի՝ ա-
ղիմ շէրէֆ իլէ չըգարմագ իշիւն՝ օ՞գատար միւտտէթ

1 Եւ ի կապոնս ո՛չ էթող զիս ի մեռածէ . մինչեւ երբի նմա գա-
ւազան թագաւորութեան . Իմաս . Ժ . 14 :

2 Ըստ առածին , ի բառնիլ պատճառին՝ բառնի եւ պատճառեցեալն :

պրտագրը հապըստէ : Եւ իրա՛ շիւնքի փատիշահներին
գալցի Ալլահըն էլինտէ տիր ¹ : Մըսըր փատիշահը ԳԼ. Ի
Փարաւոն քէնտի շէրպէթճի՝ պաշտընէ (տաղաւա-
պետ) : վէ վէքիլ խարճինէ զազէպ էտիւպ : Յովսէ-
փին Ժրտուղի հապըստէ ԳՕՕՕ տնէրի : Վէ մէզպու-
լէք իքիսի պիր կէճէտէ բուտա կէօրիւպ : Յովսէփե
նազը էտէրլէր : Շէրպէթճի պաշը պիր ասմա կէօ-
րիւր իտի՛ քի անըն իւզէրինտէ իւշ Եէշիլ չըպուգ :
վէ իւշ սալգըմ՝ իւզգիւմ վար : վէ քէնտի էլինտէ փա-
տիշահըն շէրապ իշտիկի գատէհ , վէ օ սալգըմլէրի
գատէհէ սըգուպ՝ վէր/ր իտի փատիշահէ : Յովսէփ
անէ ճէփապէտ՝ ր քի , իւշ չըպու գ՝ վէ իւշ սալգըմ՝
իւշ կիւն Եէշանի տիր : իւշ կիւնտէն սօնկրա՝ սէն
մանսուպինէ վոսըլ օլտան կ իւք : Վէքիլխարճ տա-
խի կէօրիւր իտի քի , քէնտի պաշընտէ իւշ սէլէ վար :
վէ իւստ տէլէտէ՝ փատիշա րն Եէտիկի պէօրէք օ-
լուպ՝ անտէն գուշէր Եէր իտիլէր : Յովսէփ անէ
ճէվապ էտէր քի՝ իւշ կիւնտէն սօնկրա փատիշահ
սէնին պաշընը քէսիւպ՝ աղաճտէն աալպ էտէճէք :
վէ գուշէր Եէշիլ թէնինի Եէշէճէքլէր : Վիպաա՝
Յովսէփին թապիրի իւզըէ իճրա օլտու մասլահաթ :
զիրա իւշիւնճիւ կիւն՝ Փարաւանուէն տօղտուղի կիւն
օլմաղ իլէ , քէնտի իսըզմէ՝ թիւտէ օլտնլէրէ զլյաֆէթ
էտէր : վէ զիքր օլունան մէզպուրլէր ֆիքրինէ կէ-
լինճէ , շէրպէթճի պաշըյը Ելինէ մանսուպինէ նասպ
էտիւպ՝ վէքիլխարճը սալպ էթտի : Նճապ Յովսէփ՝
մէզքիւր շէրպէթճի պաշընըն խէլաս օլաճաղլինի իաւ-
պէր վէրտիկինտէ՝ իճա աախի էտէր անէ՝ քի Փա-
րաւոնէ նիյաղ էտիւպ՝ քէնտինի խէլաս էթտին :

Պուրատէ Յովսէփին ֆազիլէթինտէն իպրէթալ :

1 Սիրտ Թագաւորի 'ի ճիւղս Արտուկ . Արա . ԻԱ . 1 :

պէլի՝ խելաս օլմագ իշիւն ըրճա էթաի , լաքին պա-
 ջընէ կէլէն ֆէլաքէթի օլտուղի կիպի նաղլ էթմէ-
 յիւպ՝ հիւսնիւ թապիր իլէ պէյան էտէր , քի քիմ-
 սէյի ֆառլ էթմիշ օլմասըն : պախուսուս քէնափնէ
 քէմլիք էտէնլէրին քեօթիւ ֆէյիլլէրի զահիրէ չը-
 գուսլ՝ լիսանէ կէլմէսինլէր : 1) իրա տէմէզ քի՝ պէ-
 նի գարնտաշլէրիմ սաթաը , վէ պուրատէ աղպնն
 էհլի պանա իֆթիրա էթաի , իլլա՝ քիմսէնին իսմինի
 պէյան էթմէյէրէք , տէր քի՝ պէնի վիլայէթիմստէն
 չալտըլէր , վէ պուրատէ տախի՝ թագաիրաթըմ օլ-
 մայուսլ՝ հապըսա գօսուլէր : 2) լագաա՝ գարնտաշ-
 լէրի անի փէտէրլէրինին մուհապսէթինտէն չալտպ՝
 խըրսըղլըդ մալ կիպի՝ ըսաթ կէլէնէ սաթաըլէր . քի-
 զա՝ Մըսըրտէ տախի թագաիրաթը եօղ իքէն՝ հապը-
 սա գօսուլէր : Պիհհադիգա՝ Յովսէփ նէ քի սէօյլէ-
 տի խէ՝ սահիհ իտի , լաքին ճիւմէ սահիհ օլանը
 սէօյլէմէտի . զիրա ինսանէ վաճիպ տիր՝ քի հէր նէ
 սէօյլէր իսէ սահիհ օլա , լաքին հէր սահիհ օլանը՝
 հէր եէրտէ սէօյլէմէյէ : Պէհմէյլէ պուրատէ Աւ-
 լահըն կիղլի շէրիաթընը . օ քի Յովսէփ իլէ պէրա-
 պէր իտի , վէ գատըր իտի քի անի աղ վագըթ պէյ-
 նինտէ խելաս էտէ , լաքին չիւնքի Յովսէփ շէրպէթ-
 ճի պաշըյա ըրճա էտիւպ՝ անըն վասիթէսի իլէ խե-
 լաս օլմաղէ ումուտ էթաի , օ էճիքտէն իւշ սէնէ
 գալտը հապըստէ : 3) իրա՝ մէզքիւր շէրպէթճի պա-
 ջը սէլամէթէ չըգընճէ՝ Յովսէփի ֆիքրինէ կէթիր-
 մէզ , թա՝ քի իքի սէնէ մապէյնի կէչաի :

ԳԼԻԱ.

Իմտի՝ խելաս վագըթի կէլաիքտէ , հիքմէթի Գա-

1 Գողանալով գողացան զիս յերկէն Եբրայեցաց . և առաջ ինչ
 արարի . և արկին զիս ի տուն գբոյս այսորիկ . Ծննդ . Խ . 18 :

2 Սինչև եկեոցէ բան նորա . և բան Տեառն փորձեաց զնա . Սալմ .
 ՃԴ . 18 :

բի՝ փարաւոն տիւ շիւնտէ կէօրիւր՝ քի կէօյա չայ քէնարլնատ օլուպ , եէտի սէմիզ վէ կիւզէլ տիշի տանա՝ չայտէն չըգուպ անտէ օլլանրլէր իտի : Պաւտէհու եէտի շիքքին զայիֆ վէ զապուն տիշի տանա տախի չըգուպ՝ մէզքիւր սէմիզ տանալէրի եէրլէր : Վէ ույանուպ՝ թէքքար ույգուլէ փորարգտէ , եինէ կէօրիւր՝ քի պիր պուզտայ քէքքիւնտէն՝ եէտի կիւզէլ՝ էյի վէ տօլկուն պաշաք չըգար : պատէհու՝ զայիֆ վէ սամ եէլի վուրմուշ եէտի պաշաք տախի չըգուպ՝ էվվէլքի էյի պաշաքլէրի եութարլէր : Վէ ույանորգտէ՝ ալիմլէրի ճէմ էտէր՝ քի բուեասընը թապիր էտէլէր . անձաք՝ անլէրտէն պիր քիմսէ թապիրէ գատորր պամայընճէ , հէման պալտտէ մէզքիւր շէրպէթճի պաշք՝ Յավսէփի ֆիքքինէ կէթիրիւպ , վէ անըն բուեա թապիր էթմէսինի՝ վէ էթտիկի թապիրին իճրա օլմասընը՝ փարաւոնէ խապէր վէրտիքտէ , օ տախի տէրադապ պտէմ իրսալ էտիւպ՝ չըգարլրլէր Յովսէփի հապրտտէն . վէ սաշլէրի՝ քի ուզաւմըշ իտի քէսիւպ՝ վէ էսվապընը տէկիշիւպ՝ ազիմ իզգէթ պիրլէ կէթիրիլէր փարաւոնուն հսւզուրինէ , քի օ վադըթ Յովսէփ օթուզ ետջնտէ իտի : Վէ մէզպաւր՝ կէօրտիւկիւ բուեալէրի զէքր էտին . ճէ , պիլլութֆու Պարի Յովսէփ ճէվուպ էտէր՝ քի Ալլահ առնա պէյան էթտի քէնտի էտէճէ կինի : () իրա՝ եէտի սէմիզ տանա՝ եէտի երլ պօլլուգ , վէ եէտի զապուն տանա՝ եէտի երլ գըթլըգ կէօսթէրիր : Վէզա՝ եէտի պաշաք , եինէ պօլլուգ վէ գըթլըգ պէյանի տիր . վէ իքի բուեա պիր մանա տըր . զիրա՝ պու իշ թէզ իճրա օլտա կէրէք տէյու՝ խապէր վէրտիքտէն մատէ , մասլահաթըն խտարէ սուրէթինի տախի պէյան էտէր , քի պիր ալիմ առէմ պուլուպ՝ թային էթսին եէտի երլ պօլլուգ վադթինտէ զախիւ

քէ ճեմ էթմէկէ, քի գըթըգտէ իտարէ օրունսուն։
 'Լազար էյլէ Յովսէփին ճէսարէթինէ, փարա-
 ւոն՝ կէօրտիւկիւ բուեսըր նազլ էտէք՝ քի անըն մեֆ-
 հումինի պէյան էտէ. վէ Յովսէփ՝ բուեսըր Թապիթ
 էթտիքտէն սօնկրա՝ պու խուսուրէ ճպիզ օլան հէք
 նէ իսէ, անի տախի իպպէր վէքաի։ Այաբասա՝ շօք
 ճէսարէթ տիր զարիպ քիմսէյէ՝ քի պիր ալիչան փու-
 տիշահէ իտարէ Թէրթիպի էօկրէտէ։ | Եթքի զանն
 էթմէ քի՝ Յովսէփ քէնտիլիկինտէն պու ճէսարէթի
 էթտի, ետխօտ փարաւոն՝ քէնտիլիկինտէն անըն ճէ-
 վապընը գապուլ էթտի, իլլա քի՝ Յովսէփի սէջլէտէն
 Ալլահ, փարաւոնէ տախի անըն ճէվապընը գապուլ
 էթտիրտի։ Օյիթա՝ Յովսէփին ճէվապընրինտէն փա-
 րաւոն զոյէթ խօշանուպ՝ սէնտէն ալիմ քիմ օլա պի-
 լիր, մատամ քի Ալլահ սանա պէյան էթտի պուսլէ-
 րի, սէնի նասպ էթտիմ Մըսրըն իւզէրինէ հիւքիւմ
 տար տէյուպ, քէնտի խաթէմինի անըն փարմազընէ
 գօր, վէզիրլէրէ մախսուս օլան վէքեալէթ գաֆթա-
 նընը կիյտիրիւպ՝ օ վաթթին ատէթի իւզրէ՝ պոյնու-
 նէ ալթուռն հալգա պրօպըր, վէ իքինճի գօշուսուռնէ
 պինսիրուպ՝ էօնիւնաէ Թէլլալ նիտա էտէրէք՝ շէհ-
 րին իշինտէ կէզտիրիր, քի ալէմ կէօրիւպ՝ անէ ի-
 Թասաթ էտէլէր։ Այէ իսմինի տախի տէկիշիւպ՝ Մը-
 սրըր լիսանի իլէ, Փսոմկիթոնփանէ չազըրըր, քի տիւ-
 նեսայը գուրթարըճը տէմէք տիր։ Այէ տախի՝ Արեգ
 նամ մէմլէքէթին պիւյիւկիւ Պեսաափրէս տէնիլէն
 շէխին գըզընը՝ քի անըն իսմի Ասանէթ իտի, Յով-
 սէփի զէվճէ վէրիր։

Իպրէթ ալ. Յովսէփ էսիր տէյու սաթըլուպ՝ պիր
 վազըթ Պեսաափրէսին էփնտէ, վէ հապըստէ գալար
 իսէ տէ, Ալլահըն գօրգուսուռնու գալպինտէն իի-
 րաճ էթմէյուպ՝ անէ ումուս էթմէսի իլէ՝ հատտէն

պիրուն միւշերբէ ք. օլտու : Այրա՛ փարաւոնն օ տե-
րե՛ճէ բուխտէթ վէրտի անէ՛ թա՛քի ումուրի փա-
տիշահլըղի հէր վէճհ իրէ անըն ըէյինէ իհալէ էտիւպ՝
տէր քի , պէնիմ ճիւմլէ ճէմաաթիմ՝ սէնին էմինէ
իթաաթ էթսին . ֆէգաթ՝ պէն քիւրսիւմ իլէ սէն
տէն եօգարը օլայրմ . Վէ ինայէթի Պարի պալատե
զիքը օլտուղի մէնվալ իւղրէ՛ եէտի սէնէ ղայէթ պօլ-
լուգ օլուպ՝ տէնիզին գումու երպի հիսապսըղ զա-
խիրէ ճէմ էտէր Յովսէփ : Պատէհու եէտի սէնէ
գըթլըգ վազթիւտէ , օ զախիրէ իլէ խտարէ օլունուպ՝
գըթլըգ էօլիւմիւնաէն խէլաս էտէր ճիւմլէսինի :
Վէ ոահա գըթլըգ զուհուր էթմէ զտէն էվլէ՛ Յով-
սէփէ իքի էրքէք էվլատ օլուպ՝ պիւլիւկիւնին իսմի-
նի Մանասէ գօր , վէ քիւլիւկիւնին Եփրեմ :

Ս Ի Ի Ա Լ 32 .

Յովէփ՝ յի կիւմ ստէղի օլտու , յէնդինէ իֆիլիւ ետէն պի-
նաճուս նիսապէն ինիգամ ալը՝ իլ :

Ճ . Ամատը . զիրա ինթիգամ ալմագ՝ նէֆսաւ
նիէթ պէյանի տիր : Իմտի Յովսէփ՝ նիճէ քի Ալլա
հըն լութֆու իլէ քէնտի նէֆսինի ալթ էթմիշ իտի ,
քէզա հըրսընը տախի զապթ էտիւպ՝ նէֆսանիէթ
էթմէզ քիմսէյէ : Պախուսուս քի՝ էլինէ ֆուրսաթ
կէչինճէ՝ տիւլմանընտէն ինթիգամ ալմատըղինտէն
մատէ՝ էյլէք տախի էտէր : Այրա՛ տէկիլ քի եալը-
նըղ ճիսմանի իտարէ խուսուպէրինտէ , իլլա՛քի ֆա-
զիլէթ թարիքլէրինտէ տախի քէմալէթի օլմաղ իլէ՝
Մըսըրըն ըիճալը վէ քիպարը՝ անտէն իպրէթ ալըր
իտիլէր¹ : Պունտան գաթի նազար՝ անի ֆասլ էտէն-

1 Խրատիլ զիշխանս նոցա արպես զինքն . և զճերս նոցա իմաստունս
արտոյէ . Սալմ . ՃԴ . 21 :

լեր՝ հասեալիլ իգթիզանն անընթաց լինեալէն Կիւսակ
էտիւպ, քէնտիլէրինն հազարդ վէ խիլաֆ օլտուպ
լէրինի իգրաթ էտելէր՝ 1. մարտամ քի էր վէ կէճ՝
Ալլահ՝ աօղրույու պէյան էտէր. իմաթ Եսկսէ փ՝ քեմ
լիկէ պէտէլ էյլիք էթմէտի փքէ՝ 2. ֆազիլէթի պէյան
օլտուպ՝ տիւ շահնղէրի տափի նատափ օլտուլէր՝ 3.

Իպրէթ ալ. քէմիկէ պէտէլ էյլիք էթմէք՝ տիւ շահնղ
զահմէթսիզ ֆէթհ էքմէք տիր. զերա՝ զադդի
տէսթ իլէ ֆէթհ օլտան՝ ասիլիք տիւ շահնղաւ. էյլիք
իլէ ֆէթհ օլտան՝ ազատ գապուլ էթմէզ պէնտէ օ.
լուր. Իկէր տիլէր իտէն՝ քի կիւնահընէ մաղֆիրէթ
պուլտան. խասմինն թաքտիրաթքնը ակֆ էյլէ՝ 2. զի
րա ճիւմլէսինն ֆէյլինի թէֆթիշ էտիւպ՝ շէրիա
թընը կէօրէն Ալլահ տըր. իմաթ աէն՝ քէնտի մէրա
մին իւզըէ խասմինտէն ինթիգամ ալման իլէ՝ Ալլահ
մախսուս օլտան շէրիաթը՝ սէն իճրա էթմիշ օլուրտու.
զերա աապր էթմէզին՝ քի Ալլահ քէնտի միւրաւը
ալլիյէսի իւզըէ շէրիաթ էտէ. օ՝ էճիլտէն՝ պօրճու
գալըրօրն. մատամ քի գապահաթըլըլը թէքտիր էթ.
մէք՝ Ալլահա մախսուս տըր՝ 3. Ելիճէ քի աիւնեա իւ.
զէրինտէ զապիթ վէ հաքիմ նաւա օլունտու՝ քի ան
լէր Հազ թարաֆընտէն վէքիլ օլտուպ՝ վէ իճրայի հազ
իւզըէ զազէպէ միւսթահազ օլտըր թէքտիր էտիւպ՝
զալըմըն էլինտէն մաղըմըլ խէլաս էտելէր. Ենճազ
շու շարթ իլէ քի՝ քէնտի խասմլէրինտէն ինթիգամ
ալմայարազ, ֆէգաթ ապիրլէրինէ քէտէր էտէնի՝ ա
տալէթ իւզըէ թէքտիր էտելէր քի՝ քէնտիլէրի իշիւն

1 Սա. Եջջ. զրամֆարօղ նորա. իմաթ. Ճ. 14.

2 Թող մեզ զգարախ մեր, որպէս և մեք թողումք մերոյ պարտապա.
նայ. Մոպի. 2. 12.

3 Յաւաք վրէժինդրութեան հատույից, ի ժամանակի յարամ զիւ.
լէսի տան նոյա. Բ. Օրին. ԼԲ. 35.

առաջնորդը էթմիշ գլխաւորէր¹ : Օյրա՛ նիճէ քի
խառնմանէն ինթիգամ պան՝ Ալլահն ինթիման գա-
պահաթընդ զուր, քէզա՛ հիւքիւմապ քիմէսնէ հազ-
քանիցէթ իւզրէ շէրիմթ կէտիւպ՝ գապահաթընդ
Թէքաթէր էթմէզ իսէ : Գապահաթընդ Թէքաթէր էթ-
միշ զուր² : () Ենթիւնէն քէնաթ տալիկ շաք Թապա-
քէնանն Թէքաթէր զուր :

ՍԻԵԱԼ 33.

Յօդէ՛ք՝ Գարնաւալէրին զենիկէ երիկէ լարարւել : Զ
Մըքրէն նէ՛ հալտ զլարալի՛ն՝ ինթիկէն իւշիւք վերալ՝ Գ :

Ճ. Ս | Էթմէսի . զազաւո՛ Թաաճիւպ էտէճէք
իշ՝ քի Յովսէփ Մըքրոտ . փէտերի քիքրոնտ . Զ
Մըքրո՛ քիքրոնէ (Սիվէշ Թապաքընտէն) ալթը գա-
նապ մըգաւաթի եէր զուր , նէ՛ հիքմէթ քի՛ իկիւմի
իւշ սէնէ զազըթ կէշիւպ՝ փէտերինէ տույ էթմէ-
սի քէնաթ հալթ քէյֆիւէթինի . մէկէր Յովսէփ հա-
քիթաթսընդ մը իսի՛ հաշա , իլլա քի՛ փէտերինին աշ-
գը իլէ ա՛ն էտէր իսի , լաքին Թիւրլիւ միւլահազա
տէպէպի իլէ՛ օ գաւաթ միւտաթէթ պէյան էթմէզ
քէնաթ հալինի : Օյրա՛ պիլէր քի գարնաւալէրի հա-
տէպիլ իթթիգա քէնաթի իլիւն՝ էպիւլ տէյու խապէր
էտէրլէր փէտերլէրլինէ . էկէր քէնաթի տույ էթմէ պա-
շնէ կէլէնի , հէր հալ՝ փէտերի աշկէրէ կիւճէնիւպ՝
մապէյնլէքինտէ ազիմ նիֆապ հասըլ զլաճապլինտէն
մաւտէ , պէլքի պապաւընըն օճաղի տաիի տազըլըր ի-
սի : Օյրա՛ Յակոր տույսա քի Յովսէփ էսիր զլմուշ՝
վէ Մըքրոտ տիր , ճէմի . վարիլէթինի Թէլէֆ էտէր

1 Մի զանաւոց վէժ խնդրէք սիրելիք . այլ առք տեղի բազմութեան .
Հասն . ԺԲ . 19 :

2 Ըստ առածին . ներսն անիրաւաց , է անիրաւիլ արդարոց :

խօսի անըն խելասը իշխեն . ետփօսա՝ քէնտի կիտէր թախ անըն ետեմէ : Ա՛ է գապիլ բի՝ պաւ սէպէպաւնն թեմիւմինէ պապի քէտէր էտե իտիլէր գաթնաաշլէրի . մասաւմ բի իքիսինին վաղիտէտի պիթ իտի : Քէշա՝ վէղիթ օրտաւ զինտե՝ տիրափրսէ՝ իտի քէնտի շերէն Ֆիթի՝ և երես քէտէր զուհար էտե ճէկի աշխար իտի : Օ իրա գաթնաաշլէրի գարգաւ շերթնոնն՝ ետփօսա գահրըլէրինտեն՝ հէր պիրի պիր սէմթէ տաղըլաւ պանլէրէ քէտէր օլաւ իտի : Ալէլ խաւաւա՝ էսիրլիքալէ քէնտինի կիզլէլաւ պ՝ վէղիթ օրտաւ զինտէ պէյան էթմէ : Եթպիլլիք անկանդա իտի : Պունտան գաթի նազար , կէօրալիկիւ թուեանըն իգթիղասը իւղրէ , կիւն պէ կիւն շէրէֆ քէտալ էթմէք լաղըմ իքէմ էսիր վէ : Մահպուս օլմազ զուհար էտինձէ , էլպէթմէ պնւնտէ պիր կիզլի սըր վար տէյուպ՝ քէնտինի Ալլահըն բէյինէ իհալէ էթմէք իլէ տապր էտէր . վէ հալինէ շիւքք էտիւպ՝ Ալլահտեն աւմա տինի գաթ էթմէզ : Ա՛ էղիթ օլտաւ զինտէ տախի՝ էսթտի զուրոնիլէթ կէթիրմէյիւպ՝ թէվազի գալալ իլէ մէմնուն օլաւ :

Պախաւաւա՝ չիւնքի մազաաւաէմ Աբրահամէ պէյան օլտաւ զի փաղրէ՝ (նիձէ բի . ծի սիւալնէ զիքր օլտաւ) անըն էվլասլէրի Մըսրոտէ տէօրթ եիւզ սէնէ զարիպլիքտէ սըզլէթ շէքիւպ՝ չօղալաճազ իտիլէր , վէ պու սէպէպ իլէ , լաղըմ իտի՝ բի Յահար քէնտի թազըմը իլէ Մըսրրէ կիտէ , վէ անտէ չօղալաւ պ՝ Ալլահըն սիճիլի թէքմիլ օլա : () էճիլտեն Ալլահ տապր էթտիրտի Յովսէփէ՝ բի գըթըզ զուհար էտիւպ՝ գաթնաաշլէրի Մըսրրէ կիթմէյինձէ՝ քէնտինի պէյան էթմէյէ :

Ա՛ է տախի՝ Յակոբուն օ՝ գատար միւտտէթ Յովսէփ իշխեն եաս թութուպ՝ ան աւ ֆիղան էթմէսին

տէն՝ ալէմ խաբէմ ուրն , զերա՝ մէզպաւ քաղկէն
 քաղի քիմէսնէ իբէն , տայեմա պիր քապար չազ ու
 մեպաւ քաղի քաղմապ . նիճէ քի Աբրահամ վէ
 Խահաի ապի Ապի քիմնէլէր , լաքին տիւննաոտ
 չազ պալէն շէքիլէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 34 .

Յիւլիոս Կայսր իմ Կայսր իմ Կայսր :

Ճ . Սիւրաոտ զիբր օլաուղի իւղէ՝ պալուգ տէ ԳԼ . ԻԲ
 նէլէրի կէջիւպ՝ քըթլուգ զուհուր էթտիբոտ , էթ-
 րաֆաէն հեքէս Մըսըրէ կիտէր խաի Յովնէփաէն
 պաւղոսայ ալմալէ : Վանան էյալէ թիւտէ ապիի քըթ-
 լուգ օլաւպ՝ Յովնէփին գարնաալէրի՝ փէտէրլէրինին
 Թէրթիպի իլէ կիտէրլէր Մըսըրէ՝ քի պաւղոսայ ալ-
 տընլէր : Սէզպաւրլէր՝ օն գարնաալ զիբրտէն անըն
 հաւաւրինէ չաքնիճէ , Յովնէփ Թանըր անլէրի , լա-
 քին անլէր Թանըրյամալէր Յովնէփի , վէ էլ ալէմ
 էիպի՝ եիւզ իւտաիւ անէ Թէմէննա էթտիբոտէրինոտ՝
 Յովնէփին իլք քոււաալ իճրա օլաու : Սիւրա՝ իմ Կայսր
 քի տիւննաոտ գարնաալէրինին պաւղոսայէրլէրի
 պաւղոսայ տէմէթլէրի՝ անըն տէմէթինէ Թէմէննա
 քըթլուգ , քէզա՝ մէզպաւրլէր պաւղոսայ ալմալէ կէ-
 լիւպ՝ Թէմէննա էտէրլէր Յովնէփի : () Լ պապաոտ
 Յովնէփի կէօրաիւկիւ լոււալ Ֆիքրինէ կէթիլիւպ՝
 մէմնուր օլաւր Ալլահաէն :²

Սէ լաքին՝ չիւնքի քիւլիւք գարնաալ Քենիաւ
 մին անլէր իլէ պէրապէր տէկիլ խաի , աճապ անէ
 ապիի քէտէր օլաու մը տէյաւ խէվի էտէր : Սէ

1 Եւ Լիւալ Էղբարքն Յովնէփի երկիրպապանէին ի վերայ երաւայ
 խանարէ յերկիր . ՃՆՆԻ . ԻԲ . 6 :

2 Եւ յիւայ Յովնէփ զիբրալն իւր լոր Էտէս . ՃՆՆԻ . ԻԲ . 9 :

կէօյա անլէրին լիտանընդ անկրամազ կիպի, թիքնինն իլէ սէօյլէշէրէք՝ էօրֆիւ չէհրէ իլէ օիզ չալուտա սուճուղ տէյուլայ՝ զազէլոյ սուրէթի կնօւթէրիք։¹ Եւ անլէր չաշուտ օլմայուլայ՝ քանան անմթնատէ օն իքի գարնտաշ պիք փէտէր էվետաւ օլուլոյ՝ քիւ չիւք գաւրնտաշէրի պապասընըն եանընտէ, վէ պիք գարնտաշէրինին մէյտանտէ օլմաարըլիքի խապէր վէրտիքլէրինտէ, Յափէփ հէման անլէրին թաղորիքի իւզրէ ճէվապ էտէր քի, էկէր չաշուտ տէ կիլտէնիլ՝ քիւ չիւք գարնտաշքնըզ կիլիին պուրայա քի՝ ճէվապընըզն առ հի՛՛ օլտուղի պէյան օլաւն։ Եօզ իսի՝ սիզ չաշուտ սուճուղ տէյէրէք՝ անլէրի գօր հապըտէ։

Իպրէթ ալ, չիւնքի օն իքի գարնտաշ օլտուգլէրինի իգրար էթտիլէր, քէնտիլէրի հազըրտէ, վէ քիւ չիւքլէրի պապասընըն եանընտէ, վէ օ սիթիսի իչիւն՝ տէրլիք քի մէյտանտէ տէկիլ՝։ (Կովսէփ նիւ չիւն սիւալ էթմէզ՝ քի մէյտանտէ օլմայան գարնտաշ քնըզ նէ օլտու, նէ սէպէպ իլէ, վէ նէ վազըթ գայոզ օլտու, անըն իսմի նէ իտի։ Վազաա՝ հէփիսինտէն զլյատտէ սիւալ էտէճէք մատտէ պա իտի, լաքիւ՝ անլէրին գապահաթընը եիւզէրինէ վուրմասըն, վէ քէնտի իչիւն տափաճըլըզ էթմիշ օլմասըն տէյուլ, անի լիտանէ ալմայուլայ՝ գալպինտէն չիւքր էտէր Ալ լահա՝ քի անլէրին մէյտանտէ Եօզ տէտիքլէրի՝ հազըրտէ, վէ քէնտիլէրի անըն էլինտէ մահպուս։

Ընճագ զանն էթմէ քի՝ ինթիգամ արզուսի իլէ անլէրի հապըս էթտի, իլլա՝ քի՝ փէտէրինին վէ Բե նիամինին խապէրինի ալմագ. պախուսաւս թէճրիպէ էթմէք իչիւն՝ քի աճապ քէնտինէ էթտիքլէրի զատ-

¹ Եւ նոյա տան, երկուտան եղարք Եմք ծառայք քո՝ որդիք առն միւյ՝ յերկին քանանաջոյ. և կրտսերն առ հօր իւրում է այտօք. և միւսըն չէ՝ ի միջի. Զննդ. ԽԲ. 13։

ասարթըպտէն փիւշման օլմա շրմը մը : Եւ իբրեւ՝ Յովսէփին իւշ երբ հասարթմէ գաղաթ իսէ տէ , անդէրի իւշ հիւան հասարթ տէր : Սեղպուրէր ամի է օրսիւ իսէր իսէմա տիւր , լաքին է ետլմըզ գորգու վերիք աներմա Վէ իւշիւննիւ կիւն ամը քի՝ էկեր է օլմա մանն իսէր Լաւ օլմազ իսէմա իսէնիլ՝ պիւրմիւզ հասարթմէ գաղաթն , վէ ուիլ պուղապը կէ օլմա թիւպ՝ քիւշիք գարնաւա շրմըզ փեթիրին , քի շաշուա օլմա օրմա օրմըզ պիւրմա օլմա , Կիւղպուրէր օրմա ճեփպը իշխաննէ՝ անն ետփաճազ լերին շաշրտալէր , վէ պու գաղաթ տա յիւր պիւր սէպէպ պուլաճազէր , իլլա քի՝ Յովսէփին էթաթիւրի զտտաւարլի . զիլա տիւշիւնիւրէր քի՝ քէնաթիւրինն տափանը օլմա տաթիլ պիւր վէպի՝ քի աւ իլլա քիւննէ զուլ՝ էթաթիլ Եսգ . խաւաւա քի՝ էկեր զուլ՝ էպիւնէք օլմա , զաթիւրէ վերմէղ , Իմաթ իմասնըն ֆիքրի վիւճաւ տիւնն պի խիւաֆ շահիւ օլմա իլլա , իկրաթ էտէրէր՝ քի Յովսէփին գաթը ալլա քէնաթիւրինն տէն մաթլուպ օլմա՝ :

Իսրէթ ալ պուրաւտէ՝ քի ինտան գապահաթըն տէն փիւշման օլմա՝ մաղֆիրէթ պուլաճազ փաթ , գաղաթի նէ տէրէնն զիլաւա վէսփէսէյէ վէ բզաղրապէ (խղճահարութիւն) կիրիֆթար օլուր , զիլա՝ նիճէ քի ինտանըն վիւճաւ տիւնն Թիքէն կիրաթ՝ անի րահաթօրզ էտէր , քէզա՝ կիւնահըն Թիքէնի՝ ինտանըն ֆիքրինն տաթիլա պի հուղուր էտէր : Վիւրնազիզա՝ Յովսէփին գարնաւալէրի շաշուա տէյու մահպուա օլտուրէր , լաքին՝ պու խաւաւաւտէ ճիւնհալէրի օլմա օրմա ալլա քիւր իսէ տէ , քէնաթ իսէլաւէրի իշխան Ալլահա նիլ յաղ՝ Ետիւտա շաշուա օլմա օրմա օրմըզ լերին իսպաթ էթ :

1 Եւ ասէ իւրաքանչիւրք ցեղապը իւր , այո՝ . քանիկ ՚ի մեղո եւ փանն եղաթ մերոյ . զի արհամարհեցաթ զնեղութիւնն օղւոց նոյա . . . փանն այնորիկ եկի ՚ի վերոյ մեր այո նեղութիւնն . Ճննդ . Խֆ . 24 :

մէք զգրեմքնսն ոլմնոյւն՝ գաղահամ ասկիպի օր
առագլերինի թագրիւ ետեղէք : Ինչմ էլլէ՝ թագ-
պետմընը նէ տիւր՝ մէ նէ՝ սէպէ պտէն մահացու օր
առնուղ տէյա՝ քեթախէքննէ տիւղ ետէն էօգ՝ նէ
հիւքէթ քի՝ զգրե տիւր տեպէպ տալամպոյն՝ Եօփ
սեփէ էմտիքէք շիւթալէքննէ կէքք . աքի էօպիւ-
քեճէք օղադ գլերինն՝ քանքիւ տիւ քիւնմէյաւն՝ հա-
պրտէ կիւքննէ տիւ քիւննէքէր : Թառաքիւնն էլմէ՝
գիրա կիւնահն գափաւքի կէպիւ՝ զօգէպ օղապ .
քաղքի կէքէք իլէ , գաղահամ ավֆ օլմադ . պա-
խուսու շիւթալէն տաքի ինքաճ օլմնոյն՝ հէք
հալ քիլի էմտիքի քեթիւ լիւկիւն մուղապլէքննէ
չէքտէ կէքէք : Ելմէ քի՝ մէզպալէք Եօփէքի էօ-
տիւրալէ կէ արդու էմտիքէքի իշիւն , շիւթալէքի քեւ
տիւթէքննէ ճէլաւ կիպի , էօփմ գօրգօ աւ վէքիւ :
Վալյա տիւրալէքի իշիւն , հապրտէ կիւքէք :
Վէ տաթալէքի իշիւն , շաշոտ իւմի իլէ իւքաթի
օլուրլէք : Պուստան գաթիկ հապր միւլահապ էլլէ՝
քի քեթիւ իլէ իմթիֆապ էտէպէք , նիճէ փիւշ
ման օլաւ՝ մապէլիլէքննէ նիֆապ պահաք էմտիք
պէն մաւտ , պիւթպիլէքննէ քեթիւ լիւկիւնն , պա-
հիլէ չօպալլէք : Դիւր չիւնքի մաւրէն Եօփէքի
գաւթաթմադ իւմէք իւր , լալիկ գաւրտալլէքննէ
գրտ կէ օփիւնմէքնն տէյա՝ գույալէ տիւրն տէտի՝
քի սօնիւր չօպարքն , վէ տիլէք՝ Եօփէքնն կիւ-
լի ալի գույալէն չօպալլաւ՝ սաթմալլէքի իլէ , մաւ-
րէն օլալ իւրաւապտէ՝ հալ ասկիպի օլաւ՝ ալմէքէ
թաղիւ էտէք , քի պէն սիլէ տէմէպիմ մի քի չօմա-
ղա տօպանմնոյն , սիլ պէնի տիւնմէպիլի . իշտէ
անրն գանը տըր , քի իւթէնիլ՝ :

1 Պատարանի ետ Բուրէն և ասէ ցնտա . ոչ խօսեցայ ընդ ձեզ և

Պաշտօնէր ծն գարնատաշ՝ Իպրանի լիտան իւէ պու-
միսիլլիւ միւ ճառաւ լէ էտիւ պ՝ է Թաիքլէրիմանն փիւշ
ման օլտու լէր իտէ տէ , Կէ օղլէրիմանն և աշ կէլմէզ
վէ աղլամաղլէր : Իմոսի Յոսէփի՝ Կէ օլտ տիլ պիլմէզ
Կիւպի՝ Թէ րաիմանն իլէ՝ տէ օլլէ չիւ իտի : քէնաիւ հապ-
գընաէ՝ անլէրիմ Եթաիքլէրի ճէ փապը անկոյրնճէ՝
Կէ օղլէրի և աշ իլէ տօքուրտգ Թէնէա Եէրէ չադու պ
աղլէր : Պատէ հա՝ իտաիմանն՝ տու լէ Թ իլէ Ըմաւ ան
գաղնտաղլնը անդէլիմ Եօնիւ նոտէ՝ պաղլոյա պ՝ մէգս
էտէր : (զիտս տէնիլիք քի՝ Յոսէփի՝ գալույա աթ-
տրգլէրիմանն՝ Ըմաւ ան իտի պաղլոյա) : Վէ է Եմի Ե-
տէր քի՝ հէ փիտիսին չու վալլէրիմի պաղլապ իլէ տօլ
տուրու պ , վէրտիքլէրի աղ ճէի տաիի չու վալլէրիմէ
գօյալէր : վէ Եօլ իլէն փաիսի նալալէ վէրէլէր՝ քի
Կիտիւ պ Բէնիաւմիմ Կէ Թիքլէր :

Ս Ի Ի Ը Լ 35 .

(Յալէի գալույալէրիմի Կէ օլլէնճէ՝ Կիլէն անլէրէ պէյա-
նիլ Գիլի Եէնիլի) :

Ծ . Իտրնտաշլէրի իսէվֆ Եթմէպիւղէր : պա-
խուտուս քի անլէրիմ ֆէյլիմ , վէ Բէնիաւմիմն ճէ
գուրէթ իլէ պաղաւրգլէրիմ անկրաւը տէյա : Գա-
ղաիւ էյլէ մէզպալլէրիմ հալիմէ : զիտս պալատէ զիքր
թլաուղի մէնփալ իւղլէ՝ Ըմաւ ան հապրօտէ քէհին
գալու պ՝ քէնաիլէրի տօգուզ գարնտաշ Յրալաւն
չադու պ Կիլթաիլէր իտէ տէ , գօնազ Եէրիմանն հալ-
փանլէրէ Եէմ վէրմէք իլէն չու վալլն պիլիմի ա-
շու պ՝ աղ ճէի անտէ պուլունճէ , զայէթ իսէվֆ պիւ-

տաւմ . Թէ մի մեղանէք մանկանգ , և աշ լուայք ինձ . և ահա պիւն
նորս խնդրի . Ծննդ . իս . 22 .

1 Եւ անցեալ մեկուսի ի նոցանէ՝ ելոյց Յօսէփ . Ծննդ . իս . 24 :

է՛ թիւ դիւ շիւղէ՛ն զարարէր, թի օրհնայ երես
Թիւքսիքիսէ՛ք զգա՛ծա՛ք ետե՛ թիւսիւնիսն: Պաւ իսկ
տաւիս պիտ ժամե միտեմք յի՛ն՛ տէր պաւ՛ թիւն
շահ եմտի պիտե՛ տեղեկեք՝ Թաւա՛նիս ետեքէր՛: Պաթաւաւս՝
Բեմիսմիսն շիւղ Մարտի Թեմիսիւր
պաւնէր՝ թիւ Ըմաւն իտէրս պաւն տէրս՝ ապիմ էն
տիւն զի գաւառիսմ իւրս փետեղիքիսն իտէրս
փառսւ՛ պաւն իւր հաւաքիսմ իտէրս ետեքէր՛: Բաւ
իս Թաւա՛նիս ետէր: Պաւնտիս գաւա՛նիս պաւն, զաւ
փաղիս պաւնտէրստ, հեղեկիս վերադիս ապիմ՝
քէնտի շահ զարարէն զգա՛ծա՛ք, հեղեկիս պաւն
զայեմ իտէրս ետէրէր՛:

Ետէրս զգաւապատե Բաւաւն պաւնս կե
լէն տէրեմաւն, Բիւ շահ զարարէն պէրս ետ
լնիւ Բաւաւնի ապաւ իտէն: Ըմաւն տա Մարտի
մեզս օլաւապատէն մատ, Բեմիսմիս տաւի Մարտի
կեմիսմիս իտէրստիւնիստ, շիւղեկիս տաւ թի
իւն տէր թի, պէնի եմաւաւ էթաւնի, Բաւաւ
եզ, Ըմաւն եզ, Բեմիսմիս տե ալմաւ իտէր
սիւնիւ, հեկ պաւ (գաւաւէր) պէնիմ իւրէրիս կե
տի՛: Ինտի տե իւր թի Բաւաւ պաւ շեկիս իւն Աւ
րահան գաւա՛նիս տաւաւ պաւն՝ հեղեկիս շիւղեկիս
էթաւ: Իւրս թի՛ հեղաւեղիսն Բաւաւ ետէր՝ թի ի
լնն թիւ իւր գաւա՛նիստիս պէրսն էթաւնի:
Ի պէն պաւ իտաւաւ տե ալմաւն գաւա՛նիսմ իւր
իտի, զիս՝ Բաւաւն տեղիս կեղիս պաւ զաւաւ
տաւնաւ տե ալմաւն, իտի իւր էթաւն տե, իտաւէր

1 Եւ տան զիւր ե պա՛ զգաւաւ իւր մեզ Ատաւաւ. Ըմաւ. իւր. 28:

2 Եւ իւր տեղիս զիւր պաւնիս իւրաւն, իւրաւն Եւ հայն իւ
րաւն երկան յոյս. Ըմաւ. իւր. 33:

3 Աւն յաւա Բաւաւ... զիւ տեղիս տաւիւ. Բաւաւն թի ի թի.
Ըմաւն թի ի թի. Եւ գաւա՛նիս Եւ տաւաւաւ, իմ զիւր եւն պա
տեղիս. Ըմաւ. իւր. 38:

վերսկէք . վէ լաքին հաղ տու քի՝ Ծակոր եպե տի եաւ
նընտեն այրումադ իսկե մէզ Բենիամինի . () Լ պապաւե
Ռուբէն նաչար գալու պ տեր քի՝ պանա թէսլիմ էթ
անի՝ է կէր անլամեթ կէթիքմէզ իսեմ պէնիմ իքի օշ
բաւաւ Եօլաթար . աննադ Ծակոր իսքեաթ օլմազ . զի
րա՝ անըն պու միսիլիւ ճէ վապր նաչէր իսի .

Պէհմէդէ պուրաւտէ՝ մէզպաւ լիւրին զայեթ նա Գ.Լ. ԽԳ
չաթ հաղէ տիւ շիւայ՝ ազիմ Ենտիշէյե կիրիթթար օշ
մաղէրինի . զիրա կէթիքմէքէրի պու զայոց թիւ քենիք .
վէ կիւն պե կիւն գլթլուք թարապգա պու լմաւտ . է
կէր թէքթար կիսիւ պ պուզապ կէթիքմէզէր իսե .
աճլուգ տեն է օղէ ճէքթեր . վէ Բենիամին պերապէք օշ
մաւորդ ճէ՝ Մըսրրե կիթթեղէր . Ծովսեփին եանընտե
իսիլամ չգաւ պ՝ թէքթիք օլաճաղէր . վէ Ծակոր՝ պիր
կէօմէ րապի օլմազ՝ քի Բենիամինի Մըսրրե կէթիւ
րէքեր . Պատեհու Բաւդա տեր քի՝ պանա թէսլիմ
էթ Բենիամինի . է կէր անի անլամեթ կէթիքմէզ ի
սեմ՝ է օմփիւմ օրոու գճէ գապահաթլը օրպլմ՝ .
Էլակոր պու ճէվապ իլէ իսքեաթ օլաւր՝ քի Բենիա
մին տալիս օ պիր Եփլապէրի իլէ կիտե Մըսրրե . 'Լա
զար էլլէ՝ քի գապահաթլը օլմազ . նէ գապար զիւ
տե ազար մաւլաթ ար . զիրա Բակորաւ պաչգա պու
րեթ իլէ իսքեաթ է տե մեւթէր . իլլէ քի գապահաթ
լը օլմազ իլէ . Գիւհարդիգա՝ պու իշ ազիմ թէճրիպէ
իսի Ծակորաւ . զիրա օն իքի Եփլապտեն հիշ պիլի
գալիմազ եանընտե . մա գապտեմ՝ Եապլըզ Ծովսեփ
իլէն ազար իքէն՝ պու տեթա հէփիսինի պիլիտեն
գապ կէթիլ կիպի օրաւ . Վէ լաքին նիճէ քի օ ա
նէ տեկին Բակոր չօգ տերա պէլա չէքիպ՝ Եպետի

1 Ասե Եուգա՝ . . . և տաւում զգա յիրաշի . 'ի ձեռաց ինց
ինպրիսիք՝ զգա . Լթէ ոչ անից զգա՝ և կաշուցի առաջի քո . յանցաւոր
եղէց գամնայն առաքա . ծննդ . ԽԳ . 8 :

գամ թի ու մեւտ ողջնաւը, քեզա՛ն է ինէ՛ գամ թի ու մեւտ ողջնաւը) Եփեսոսեցիներ Սուրբն Բեռնէն Թեպեմ՝ Էտէր՝¹ :

Իսէ վիճեմ մէ Ես՝ Գաթար՝ աղ վարդեմ Եփեսոսեցի գաղաթարն, լաթին ածեցա՛ն Գաթեփի տափի պուլուր սուլն . զերտ Բենիամին Մըսրոն կիտինձէ՛ Գաթեփ պուլուրնաւ : Վէ Գաթարուն Բենիամինի իւզդէ՛ հէպիսէ վէ իջի գամ տաճէ աղուպ՝ Բենիամինի տափի պերապէր, ան գարնաւաղ Մըսրոն կիտերէր : (Գաթեփ անլէրի կէտրաիւքան՝ Էմր Էտէր վէքիլիւարձընէ՛, քի էվէ կէ օթիւրիւպ՝ Թաամ հապարդայէ : | պիմ անլէր՝ պէլքի մուգատտեմքի պուղապըն աղձէտի իշիւն պիզի մահպուս Էտէձէքէր տէյու՝ շիւպհէյէ վալուպ՝ խապէր վէքիլէր աղձէյի կէրույէ կէթիթիւրլէրիմ : Վէ մէգթուր վէքիլիւարձ՝ Ելիմ շէքմէյիմ տէյուպ՝ անլէրին գաղաթիմ միւսմիթիւ Էթաթիւտէն միտէ, Հմուսնու տափի հապարտէն չըգարուպ՝ հէպիլիւմին ալապլէրիմ Եսյգար : Վէ Գաթեփ Եվէ կէլինձէ՛ կէթիթիւրլէրի հէտիլէի սուլնապ՝ թէմէննա Էտէրլէր անէ, Ե տափի հալ խաթըր սիւալ Էտիւպ՝ փէտէրիմին հապաթան օլտուղին անկըպընձէ՛ միտհ Էտէր անի՝ : Վէզա՛ն Բենիամին իշիւն՝ քիւշիւք գալընաւաղընը պիւ մու տուր տէյու սիւալ Էտիւպ՝ աղու Էտէր անէ՝ : | Եզպուրլէր պու ձեվապլէրտէն պիթ շէյ Ֆէհմ Էտէմէտիլէր իսէ տի, Գաթեփին իւրէկի տալանմայուպ՝ պաշգա օտապէ կիրիւ աղլէր : Վէ Թաամ վազթի Գաթեփ Մըսրըլլէր իլէ պերապէր տաթրաան օթուրուպ՝ գարնաւաղլէրինէ ալըր աթի

1 Եւ Աստուած իմ ապէ ձեզ շնորհս առաջի առնն, և արձակեցէ շնոր ձեզ զեղբայրն ձեր զմիւս, և զԲենիամին . Տմնդ . ԽԳ . 14 :

2 Եւ ասէ՛ օրհնեալ է այրն այն Աստուծոյ . Տմնդ . ԽԳ . 28 :

3 Եւ ասէ, Աստուած ողորմեացի քեզ իրգեալ . Տմնդ . ԽԳ . 29 :

քառ դռնաբացութիւնք, վէ անդրի՝ սրնապ իլէ օթաւ թա-
տու զինտէ՝ թաաճիւպ էտերլէր, քի ՆՅՃէ ֆէրգ Կ,
տէր անդրին տէրէճէլէրին, զիցա՝ էվվէլա պիւ-
յիւկիւնիւ՝ վէ սօնկրա քիւ զիւկիւնիւ օթաւ բառի :

Վ արաւա՝ պաւ պապան լազաճ իտի՝ Յովսէփին
քէնտիլէրինի թանրալազինի ֆէհմ էթմէք, լաքին՝ էւ
պէտի ֆէրգինէ վարաւալէր : Պիւնտան գաթի նա
զար՝ տաւթի պէլտէ իւզտէ՝ Յովսէփ քէնտի սօֆրա
արնտէն անդրէ էէմէք վէրաիկինտէ՝ Բենիամինէ պէշ
գաթ զիյատէ վէրի՝ : Ս իրա՝ իքիսինի վարտէսի
պիւր օլմալ իլէ՝ զիյատէ իքրաճ էթաի անէ : լաքին՝
մէզպաւլէր էինէ թանրյամալէր անի : թաաւմտէն ԳԼԻԻ
սօնկրա՝ Յովսէփ էմր էտէր վէքիլապաճինէ՝ քի ան
լէրին չուվալլէրինի պուղապ իլէ տօլաւաւապ՝ էրինէ
պգճէլէրինի չուվալլէրինէ դօտուն : Վ է տախի՝ քէն
տի շէրապ իշտիկի կիւմիւշ թաաւ՝ Բենիամինին չու
վալլինէ դօտաւաւ, վէ երթէսի կիւն էրքէն՝ օն պիւր
գարնաաշ պիւր եէրտէ յօշմա օղտալէր :

ՅԻԻ ԱԼ 36.

Յովսէփ յենտի շէրապ իշտիկի Բաւ՝ Նի՛շմ Բենիամինի
իտարնունէ գօրաւրկաւ :

Ճ. Պարնաալլէրինի թէճքպէ էթմէք իչիւն,
զերա՝ չիւնքի Բենիամինէ չօգ իլթիֆաթ էտիւպ՝
պէշ գաթ զիյատէ թաաճ վէրաի, անլէրին ֆէրգինի
անկրամապ իսթէր՝ քի աճապ հասէտ էաիւպ՝ թաա
պնին չուվալլնտէ պուղաւաւալլինտէ՝ գապահաթլը
տըր տէյու, անի եալլնըզ պըրազըրլէր մը : Վ է տա
խի տույմապ իսթէր՝ քի փէտէրլէրինտէն Նէ՛ ճէվապ

1 Եւ մեծացաւ մասն Բենիամինի քան զմասունս ամենեցուն հնգապա-
սիկ քան ընցայն : ՃՆԳ. ԽԳ. 34 :

իւն արեւելէր անի . . վէ նէ նազար իւն պագարլար
փետրէրինէ .

Վիճմ էյլէ պուրատն Յովսէփն գարնաաշէրիւ
նին հալինի . ֆիլհապիգա՝ մեզպուրլէր զայնէն շաղ
լըդ իւն Յրաբալէն չաղարլէր . զիրա պիր աղիւնն վէ
զիր քենտիլէրինէ ազիմ գիյաֆէն վէ իցրամ էթմոփ ,
Ըճաւան հապրատնէն իւէլաւ օլտու , Բենիամին տախփ
պէրապէր . չուփայլէր պուզապ իւն տաղու . անճաղ
պու շաղլըդ չօդ սիւրմէյիւ պ՝ ազիմ գասափէթէ
թէպարլ օլտու . խաւաճիւ պ էթմէ՝ մաստա՝ քի տիւ
նեանըն հաղի պէյլէ տիր . պիր կէօզ իւն կիւրտիւ
րիւր , օ՝ պիր կէօզ իւն աղլատար . պիր էլ իւն վերիր ,
օ՝ պիր էլ իւն աղլար : Սիրա՝ Յովսէփ քենտի վէքիւ
խարճընը աճէլէ վէ զազէպ սուրէթի իւն իրաւ
եանէր՝ քի անլէրին խուրճլէրինի տրայու պ՝ թասը
պուլաւն , վէ քիմին խուրճոււնտէ պուլանուար իսէ՝
անփ թուլու պ կէթիրսին : Վէ մեզպուր՝ պիր թու
գըմ՝ ատէմ իւն՝ խըքալը թուլմաղէ կիտէր միապի ,
անլէրէ եէթիշիւ պ՝ պու նէ քեօթիւլիւք տիւր՝ քի
էթտինիզ , էյլիկէ պիտէլ խըքալըդ ետիւ պ՝ թասը
չաղալըդ տէյուլ՝ թէքտիրիւնէ հարէքէթի կէտաթէ
րինճէ , մեզպուրլէր հէփսի պիրանն՝ հաշա՝ քի պիզ
խըրորլըդ ետէլիմ . մուգատտէմ խուրճլէրիմիզտէ
պուրոուղու մուղ ագճէի կէթիրտիք իսէ , նէ՝ մինա
պպէթ քի շիմոփ թասը չալալըմ . քիմտէ պուլու
նուր իսէ թաս , էօլսիւն օ՝ ատէմ . վէ պիզ տախփ գուր
օլուրուգ աղամըզէ տէյուլ՝ գաթի ճէփապ ետէրլէր :
Պու գաթի իւզլէ՝ վէքիլաարձ անլէրին խուրճլէրինի՝
պիւլիւրլէրինտէն պաշայու պ՝ թա՝ քիւշիւկիւնտէ
տէկին արար . վէ թաս Բենիամինին խուրճոււնտէ
պուլունտուգտէ՝ պաշարլէր ֆիզանէ . զերա՝ նէյէ
օղրասարգլէրինի սիլմէտիլէր : Վիլհապիգա՝ պիլեր

էր քի Բենիամին խաւարդաց եթմէզ, ըսին թառանքն խուրճունանն չոյաք : Ղիւմլէսի Գովսէփէ գուլ օրմագ խմէրլէր՝ քի եաքլնագ Բենիամին խէլաս օրմուն : Ըսին նէ գապիլ : Թաս քիմին խուրճունան պուլունասա խտ՝ Գովսէփ անի խմէր : () Լ պապտէ ճիւմլէսի կէրի տէ օնիւայ՝ Գովսէփին հաւզուրինէ կէլ տիքտէ : Գուդա հէր իւզէրինէ գապանարագ՝ պաշ ըր նիյաղէ : Վէ սպիր պիր կէ օնէ եօղք ետէճէք՝ վէ ճէվապէ քառոր օլաճագ քեօշէ պուլամայուպ՝ Ալլահըն կիզլի շէրիամլընէ իհալէ ետէք պու իշի : () Իրա՝ սահին պիլիք քի՝ պու խուսուտան գապա հաթմէրի եօղ : Ըսին թագսիրաթ իւզէրլէրինէ սա պիթ օլաու : Վէ ճէսարէթ ետէմէզլէր տէմէկէ՝ քի տիւշման շէրիինէ օղրապք : Ղիրա Գովսէփանն տիւշ մանլըգ մամբուլ էթմէզլէր : Իմոի՝ պու պիլիմ կիւ նախըմըգ տըք՝ ճիւմլէմիզ սանա գուգ օրուրուգ տէ յինճէ՝ Գովսէփ ճէվապ էտիւայ՝ հաշա՝ քի պէն օ ի ջիւ հաթիմ, իլլա՝ թաս քիման չըդար իտէ՝ օ պանա գուլ օլաուն : վէ սիզ սէլամէթ իլէ կիտինիզ վէ տէ քինիզէ տէյու գարաք վէրալիքտէ : Գուգանըն գալ սի կէջա ճիատեթի օգ իլէ եարալանուպ՝ նէ եա փաճագլինի շաշըրտը : () Իրա՝ նէ գապիլ քի Բենիամին պէրապէր օլմաորգճէ՝ փէ տէրինին եանընա վալաս : մասում քի հօմիւ օլաու գճէ պօրճլու օլմագ չաթթը իլէ քիջպլէթի վար : քի անի պի քէտէր փէ տիքինէ թէպլիմ էտէ :

Պիլվագի՝ օ օնէ տէ կին Գուդա հէր նէ գառաք նիյաղ էթտի իտէ տէ : Գովսէփ կիւճէնմէսին տէյու էնզը տիլէյիւպ : վէ թէքրար տաղի տէրուն պիրլէ նիյաղէ՝ պաշլայուպ՝ Բենիամինի նէ գալլ իլէ պապա օրնտէն ալորդլէրինի : վէ պապասընըն անլէրէ էթ տիկի ճէվապլէրի : պախուսուս քի՝ Գովսէփ իլէն

կեան հօրիւն¹, վէ կեան ճանապարհ եկտի տեսիլքս
 լէրինի², վէ էկեր Բենիամին կիթմէզ իսէ՝ փեակերի
 դասավէթինտէն էգիտեթ իշէ էօլէճեկին³ պիւր պիւր
 սըրասը իլէ նազլ էտէր . քի իթթիեար փեակերինէ
 մերհամէթ էտիւպ՝ Բենիամինի պըրագսըն . վէ քեն
 տի անլն եէրինէ գուլ օլտուն³, իմնի՝ Թովսէփ դու
 բընտաշլէրինի պու հարտէ կէօրիւնճէ, անկար քի
 Բենիամինէ հասէտիք էթմէյիւպ՝ շնըն խէլասընէ
 չալըզըրլէր, վէ փետերլէրինէ մու հասարկէթլէրի վար .
 պախուսուս քի՝ Բենիամին օ վագըթ անճագտն ի .
 կիրմի տէօրթ եաշընտէ մահճուպ պիւր ճիվան, հա .
 զըրը մէճլիս օլանլէրին հուզուրինտէ գապահամթը
 կիպի տուրուպ՝ հիճապինտէն նաշի քիմանկն եիւ .
 զիւնէ պագմազ, վէ Թովսէփին հիյպէթինտէն խէվթ
 էտիւպ թիթիւրէր . քէզա՝ օ պիւր գարնտաշլէրինին
 գալպի գանա պուլանմըշ, վէ կէօլէրի եաշ իլէ տօլ
 մուշ, վէ Ֆիքիրլէրինտէն Ալահա նիյազ էտէրլէր .
 զիրա՝ քէնտիւրլէրի զարիպ՝ եպէտի եարուքմըշլէրի
 եօգ . վէ պիւր ալիշան վէզիւր տալանճը .

Իպրէթ ալ, պու օէյրանըն Թըպըրօր իսի՝ նէ
 զէման քի Թովսէփին շիշէքլի էօվապընը իւզեդինտէն
 ալուպ՝ անի գույույա աթարլէր . վէ գույուտէն չը
 գարուպ՝ էսիր կիպի տաթարլէր . զիրա՝ Թովսէփ եա
 ղընըգ անլէրի նիյազ էտիւպ ազըպ իսի, լաքին ան
 լէր ախնէմէզ իսիլէր . վէ նիճէ քի Բենիամինին գու
 պահամթը եօգ, լաքին գապահամթը կիպի տուրուպ
 իսի . քէզա Թովսէփ տախի գապահամթը օրնցուպ՝

1 Եղգայր նպտ մեռու, և նա միայն Յոյս մօր իւրոյ . Ճննդ . խԻ . 90 :

2 Եւ ասացիք թէ գաղանակուր եղէ . Ճննդ . խԻ . 28 :

3 Եւ արք՝ կացից եւ ծառայ քո փոխանակ մանկանդ . սորուկ Տեառն
 իմց . և պատանակեց ելօէ ընդ եղբարս իւր . . . զի մի տեսից զլարին՝
 որք գառնիցեն զհպրն իմ . Ճննդ . խԻ . 33 :

սուլտան Կեօպի պաշտօնաւոր : Եւ յիմա՞ն՝ Յովսէփին գաղ-
ղթնաւորութիւնն հաջիւն իշխութիւն , պիտոյն Յովսէփին
հաջիւն իշխութ . պէ՛տի մեղացուք՝ միւլիւք Կեօպի պիւր վե-
պիւն ի մայիմ , ըսցին գաղթնաւորութիւնի պառ հարտն կէ գը-
տիւցտէ՝ պիւր կէ անէ Թագեթ կէ Թիբեմէյիւպ՝ ճիկեթի
գաղտուրուք . վե կէ օղեթի եաշ իւն տալարապ՝ եթ . ԳԼ . ԽԵ .
բաճատն պան ատեմէթի տիշարը չբգարուպ՝ քէնտի
եալմարդ գաղթնաւորութի իւն դալարդի հարտն , ճեվապ
էտէր քի՝ պէ՛ն իմ գաղթնաւորութի Յովսէփ՝ քի սիզ
պէնի սամալնըզ՝ :

Եւ Կեօպի գըլ պառքատն Յովսէփին գաղթնաւոր-
ութիւնն հալի քէ յիւնիւթիւնն . Գերա կիւմիւլ Թառ Բե-
նիամինին խաւքնաւտն պուլաւնաուղի իշխան՝ օ անէ
տէկին եալմարդ անի խէրաս էթմէք արդուսինտն ա-
լարապ՝ պիզիմ կիւնաւորդըն օտպէպինն տիք պառ
իշ տէյաւ՝ Թագրիւր էթտիլէր իսէ տէ . օ խաւաւատն
գապահամարդ օլմալէրի իւն՝ Ֆիքիւրլէրի բահաթ ի-
տի . անձապ՝ Յովսէփ քէնտիւնի պէյան էտինձէ , հէր
պիւրինին Ֆիքրի պիւրէք ճէլլատ միսալի՝ էօլիւմ գօր-
գուսու վերմէք իւն՝ անիտն պէնկզլէթի սօլուպ՝ պաշ-
լարլէր Թիթիւրէմէկէ . վե շիմաի պիզի եօրտիւրիւր
տէյաւ՝ խէվթլէրինտնն նաշի նուլթլէրի Թաւթու-
լուպ՝ վե զայէթ ազիմ հիյպէթատն գալուպ՝ օ տէրէ-
ձէ շաշթրրլէք քէնտիլէրինի , Թա՛քի ճէվապէ գա-
ալք օլմաւաղէր՝ : () Իրա ինսանըն Ֆիքրի՝ քէնտի
վիւնաւտնտն պի խիլաֆ շահիտ օլմալ իւն , էթտի-
կի քեօթիւլիւկիւ միւլահաղա էթտիքձէ՝ հէր հալ-
ըլտրրապէ կիրիֆթար օլուպ՝ բահաթսըլ օլուր : Եւ

1 Եւ տա . ես եմ Յովսէփ եղբայրն ձեր . զոր գուք վաճառեցիք
Եղիպտոս . Ծննդ . ԽԵ . 4 :

2 Եւ չէ կարէին եղբարք նորա տող նմա պատասխանի . զի խռովեցան
յերեւոյց նորա . Ծննդ . ԽԵ . 5 :

լաքին Յովսէփ՝ արդարապէս անկէրի պիտի ետեւայ,
 Բեռնէքս վէ միւսԹերիէն արուելէր տէյու, ճեմարդե-
 տէր՝ քի դժուար լինէր զապալէն Եթմէյին, վէ կիւ-
 ճիւնիւզէ կէրէսին՝ քի պէնի առթմունքդ, զիտա՝ միզ
 քրտալ էթմէ տինիզ պէնի, Մըտրոնէ՝ իլլա, քի Պըրան
 իրտալ էթմէ սիզի պէնի էթք Կիւնի, զիտա՝ տապա
 պէն՝ սէնէ դըմալդ, օլաճազ տըթ՝ Պատէկու՝ մէզ-
 պալընէր անճապ տէ քէնտիլէ իրմէ կէյիւ պ՝ ճէվադէ
 գաւորը օլալընէր՝ (Յովսէփին գարնաաշէրին Կիւ-
 տիկինի՝ Մըտրոնի փատիշահը Փարաւանա առյուսիս
 լաւապէս իլէ, Թէնդիէն էտէրտէ՝ քի վէ տէրինի տա-
 խի կէթիւրտէ, (1) պապտէ Յովսէփ՝ գարնաաշէրի-
 նի ազիմ իրրամ վէ չօզ գտիւրտէ իլէ փրաւ էտէր՝
 քի փէտէրի Յախարու կէթիւրտէր՝ վէ լաքին Թէն-
 պիէն էտէր՝ քի եօթաւ պիւրիպիւրմէ մարըրու պ՝ նի-
 զա էթմէ լէլէր՝ 2

Իպրէթ ալ. նիմէ քի Յովսէփ՝ Բեռնիապինի գի-
 յատն սէվտիկի իշիւն՝ քէնտի թաւորը անդն՝ խուր-
 ճունտն սաղլամաղ իլէ՝ մէզպուր պիւր վազընէ գօր-
 գու վէ սըզլէթ չէքուի քիտէ տէ, տանկրա Յովսէփ
 քէնտինի պէյան էթմիկինտն՝ ճիւ մէսինտնէն զիտա-
 տն չազ օլաու, քէզալըն՝ Ալաւն սէվտիկի գու լէրի-
 նի պիւր վազընէ սըզլէթ իշիւտն սաղլար իտէ տէ,
 պատէհու անլէրին Դապիլէթիւրի զաճիլէ չըգարու մի-
 պաւ միհանտն միւ չէրլէֆ էթմիկինտնէն մաւտ՝ ախ-
 րէթտն տափի քէնտինի պէյան էտինճէն անլէր միւս
 լէսինտնէն զիտա տէ չազ օլալըն կէրէք:

1 Յեա պիւրիկ իտեյան եղարք նպա ընդ նմա. Ճննդ. ԽԵ. 13.

2 Ասէ ցոռա. մի զայրանայցէք ինչ Դաւնապարհի. Ճննդ. ԽԵ. 24.

ՍԻՒԱԼ 37.

Յուլիոսի Կիլիկիոսի Գարնաշէրինի լեռնային եկեղեցիի Իսկուս
 Գարնաշէրինի Կիլիկիոսի :

Ճ. Վիշնաթինէ եթաթիքէրի պատարալըզի պիտէ
 պիտինին իւ զէրինէ աթարազ՝ մապէյնլէրինսէ նիֆազ
 փէյտա ալմասըն տէյու . զիրա նիճէ քի աթէշ՝ էվվէ
 լա քէնտի եանուպ՝ սոնկրա պաշգաւորնը եազար .
 քէզա պաշգաւորնէ քէտէր էանն՝ էվվէլա քէնտի քէ-
 տէրլէնիր . անճազ հիքմէթ պու քի՝ քէնտի քէտէր-
 լէնտիկինի էվվէլա տույմայուպ՝ սոնկրա տույար .
 Պու հիսապ Յովսէփին գարնտաշէրի՝ անէ էթաթի-
 քէ միլիկին քէտէրինի էվվէլա ֆէհմ էթմէյիւպ՝
 նէ վազըթ քի Յովսէփ՝ քէնտինի անլէրէ պէյան էթ-
 տի . օ վազըթ անկրայուպ՝ ազըրէրի սաշէրինէ կէլ-
 տի . լաքին՝ նիճէ քի պան իշ կէրի տէօնմէզ . քէզա՝
 քէմիլիկին նէ տապէթի ֆիքիթտէն չըգմազ : Պէլի՝ Յով-
 սէփ անլէրին գապահաթընը ալֆ էթտի . լաքին ան-
 լէր՝ քէնտի թարաֆէրինտէն հէր հալ նէտաթէթ շէ-
 քէրլէր : ()՝ էճիլտէն թէնպիհ էտէր՝ քի եօլտա պի-
 րիպիրինէ պէհանէ պուլարազ՝ նիզա հասըլ էթմէ-
 սինլէր . իլլա քի՝ Ալլահանէն մէմնուն օլտունլէր . զի-
 քա՝ անլէրին ֆէտաա իւզըէ հարէքէթլէրինի՝ Ալլահ
 էյիէ վէ իւպիթէ թէպաիլ էթտի : Վիլհապիգա՝
 պու խուզուսթէ Ալլահըն կիզլի սրրը օլտուզի աշի-
 քէտը կէգիւնիւր . զիքա օն ատէմ պիր եէրտէ՝
 պէօյլէ ազիմ զատարալըզ էտիւպ՝ իկիրմի իւշ սէնէ
 մըգտարի մապէյնլէրինսէ կիզլի գալուպ՝ զահիթէ
 չըգմատըզի՝ թաաճիւպ էտէճէք պիր իշ : () իրա օ
 գատար միւտտէթ՝ պու միսիլլիւ ֆէսատըն կիզլի
 գալմասը . հէր հալ անլէրին իթթիֆազընէ միւհթաճ
 իտի . վէ լաքին՝ քէօթիւ ամէլ իշէլէնլէրին մապէյ-

նինտէ իթթիֆադ օլմազ, մատամքի՝ իթթիֆազ է-
յի տիր, վէ քեօթիւ ամէլ ֆէնա տըր . վէ էյի իլէ
ֆէնա՝ պիր եէրտէ լմթիզաճ էթմէք գապիլսիզ տիր .
Իմտի մալիւմքի՝ Ալլահըն՝ րէյի վար պու մաօլա-
հաթտէ : | պքին զանն էթմէ քի մէզպուրդէր՝ Ալլա-
հըն էմրի իճրա օլթուն տէյու՝ անի մաթալլէր , իլ-
լա՝ քէնտի նէ ֆառնիլէթլէրինտէն՝ նազի . օ էճիլանն՝
զայէթ պիւշիւք կիւնահ սահիպի օլթուլէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 38.

(Յովէփին հայաթէ՝ վէ Մըւրրէ վէլէր օլթուղինի Յակոբ
պոյպոսֆաթէ , նե՞ փլահալա երէր իտի :

Ճ . | | ալիւմքի՝ ֆիքիրտէն խարիճ շաղլըզ՝ եա-
թօտ քէտէր՝ օ քի տփանարզ զուհաւր էտէր, վէ ինտա
նէ քէտէր վէրիր : | պքին՝ Յակոբ նիճէ քի մադատ-
տէմ Յովսէփին գանլը էսփապընը կէօրիւպ՝ տէրէ-
ճէսիզ գասազէթ էթաթի իսէ տէ , վիւճաւտնէ քէ-
տէր օլմատը . քէզա՝ անըն հայաթտէ , պաթուսուս
քի՝ վէլէր օլթուղինի իշխաիւպ՝ զայէթ՝ շաղ օլթու-
թտէ տէ , ֆիւհալ ինանմայուպ՝ թառափապտէ գալ-
տը : (Յովսէփին էօլթուկիւնէ թէզ ինանտը Յակոբ-
լարին վէլէր օլթուղինէ թէզ պէրի ինանմազ . զիրտ
քէտէրէ օղթամազ գօլոյ տըր , անճազ իզպալէ վա-
սըլ օլմազ , իուսուսա քի վէլէր օլմազ՝ կիւճ մա-
լահաթ օլմազ իլէ՝ իշկիլէ վարրը . անճազ՝ արապա-
լէրի կէօրիւնճէ՝ անլէրի քի Յովսէփ իրաւ էթմիշ
թաթի կէօլէրինի գալորըմազ իշիւն՝ սահիպ ինանըր
անըն հայաթտէ վէ հիւքիւմտար օլթուղինէ . վէ թէ-

1 Եւ պատմչին նմա և ասեն , որդի քո Յովսէփ կենդանի է , և նա է
իշխան ամենայն երկրին Եգիպտոսացոյ , և զարմացաւ ի փոս իւր Յակոբ .
զի ոչ հաւատայր նոցա . Ծանոյ . ԽԵ . 20 :

տարիք կէորիւա՝ ճէմի քիւլֆէթի իլէ չըգար եօրա՝
քի կիտիւա Գովսէփի կէօրէ : Վէ լաքին չիւնքի Աւ ԳԼ. ԽԶ
լահ՝ Քանան թօփրաղինի քէնտինէ վատ էթմիշ իւ
տի , խէվֆ էտէր՝ քի օլմայա Մըսրրէ կիթմէսի իլէ՝
Ալլահըն վատ էթտիկի եէրտէն մահրում գալա :
Խոռսոռսա՝ խէվֆ էտէր՝ քի օլմայա էվլատլէրի Մը-
սրըլլէթին հարէքէթլէրինէ մէլ էտիւա՝ Ալլահը
կիւճէնտիրէլէր : () էճիլտէն՝ Եէմին գուլսոռսու տէ-
նիլէն մահալէ կէլաիքտէ , գուրպան էտիւա՝ քէնտի-
նի Ալլահըն ինայէթինէ իհալէ էտէր : Վէ Ալլահ՝
րուեասընտէ կէօրիւնիւա ումուտ վէրիբ , քի խէվֆ
էթմէսին Մըսրրէ կիթմէկէ . զիրա՝ քէնտի անըն իլէ
սլէրասլէր Մըսրրէ ինիւա՝ վէ անտէ պիւլիւք միլլէթ
էտիւա՝ սօնկրա անտէն չըգարտա կէրէք՝ : () Լ պապ
տէ Գակոր ժիւսթէրի՝ օլարագ Մըսրրէ եագլաշուղգ-
տէ , օղլու Գուգայը իրսալ էտիւա՝ Գովսէփէ խա-
սէր էտէր . օ տաիի աղիմ իզգէթ պիլլէ գարշը չը-
գուա , Գակոր անի կէօրիւնճէ՝ աղըցարագ պօյնու-
նէ ոարըլուա շաղ օլուրլէր :

Պատէհու Գովսէփ՝ փէտէրինի վէ գաթնտաչէ ԳԼ. ԽԷ
րինտէն պէճինի՝ Մըլըրըն փատիշահը Փարաւոն իլէ
կէօրիւշտիւրտիւկիւնտէ՝ Գակոր օրհնէլ էտէր անի :
Վէ Փարաւոն անլէրտէն խօշանուա՝ Գեոեմ տէնի-
լէն եէրի վէրիբ Գակորա՝ քի անտէ սաքին օլա :

(Գակոր Մըսրրէ կիրտիկինտէ , էվլատլէրինին զէվ-
ճէլէրինտէն՝ վէ տաիի քեօլէ՝ խալայըգ՝ վէ իրգ-
մէթքեսպլէրինտէն մատէ , եալընըգ էվլատլէրի վէ
թօռունլէրի՝ ալթմիշ ալթը ճան խպկէր . վէ անըն
տօգուղ թօռնու տաիի՝ քի անլէր Մըսրրտէ տօղ-

1 Խօսեցաւ Արաուած ընդ Խարայէլի 'ի տեպլան գիշերոյ' և առէ . . .
վէ եթնլէր ինքիւ յեգիպտոս : զի յազգ մեծ արարից զքեզ անգր . և ս
իկն ընդ քեզ յեգիպտոս , և ևս հանից զքեզ իսպուռ . Ճնդ . ԽԶ . 2 :

տուր՝ ալթմըշ ալթը նէֆերին իւզերինէ զամմ ալունմազ իլէ, մէճմուլի եէթմիշ պէշ նէֆէր ասյըռար. քի անլէրտէն իլէրի կէլտի Իսրայէլ միլլէթի, նիճէ քի պէյան տըր մահալլահատ :

ՍԻՒԱԼ 39.

(Եւթ Գալ Իսալնդի Իոթ Մըքէ Կիփիլիտէ :

Ճ. Եւզ օթուզ եաշնատ . ()ն եէտի սէնէ տախի Մըսրրտէ եաշայուպ՝ եիւզ գըրգ եէտի եաշնէ վարտըգ տէ՝ ատէթլէրի իւզըն. Յովսէփէ եէմին վէրտիրի՝ քի էօլտիւկիւնտէ Մըսրրտէ տէֆն էթմէյիւպ՝ Քէրրոնտէ Արքահամըն վէ Խահահըն յապըի օլտուղի եէրտէ տէֆն էտէ քէնտինի . Սէ Յովսէփ՝ ըիճասընը Թահահուտ էտինճէ, Յակոբ՝ աւըն էլինտէ օլան վէզարէթ աասընէ պաշ էյիւպ՝ Թէմէննա էթտի՝ Պուրատէ Թէքմիլ օլտու Յովսէփին մուգատտէմ կէօրտիւկի իքինճի բուեա, քի օն պիր եըլորզ՝ կիւնէշ՝ վէ այ՝ քէնտինէ Թէմէննա էթտիլէր տիւշիւնտէ . (նիճէ քի՝ զիքր օլտու իկիրմի եէտի սիւալտէ) : Պէյի՝ Յովսէփին վալլտէգի էօլմիւշ իտի, լպքին փէտէրինին Թէմէննա էթմէսի իլէ, վալլտէսի տախի պէրալէր անկլանըր :

ԻԸ.

Պատէհու Յովսէփ՝ քէնտի իքի օլտու Մանասէի՝ վէ Եփրեմի՝ փէտէրինէ կէօթիւրիւր՝ քի օրհնել էթտին . օլ պապտէ Յակոբ՝ անլէրի գուճագլայարագ պուս էտիւպ՝ մէմուսն օլտու Ալահատէն . զիրա տէկիլ քի եալընըզ Յովսէփին եիւզիւնտէն հասընթ պըրագմատը քէնտինի, իլլա քի՝ անըն էփատլէրինի

1 Երկր եպոս Իսրայէլ Ի Փրոյ գիտ զաւաղմի իւր . Ճնդ . Խէ . ՃԼ :

տախի կէօթէրաի : Վէ Մանասէ՛ իւք էփաւ օլմազ
կլէ , Յովսէփ անի փէտէրինին սազ թարաֆընտէ ,
վէ Եփրեմի սալ թարաֆընտէ օթուրտուր՝ քի սազ
էլինի իւք օղլունուն , վէ սալ էլինի՝ իբինձի օղլու-
նուն պաշընէ գջուպ՝ տուա էտէ անլէրէ : Վէ լու
քին Ալլահըն իլհամը իլէ՝ Յակոբ սազ էլինի Եփրե-
մին պաշընէ գօր , վէ սալ էլի՝ Մանասէնին : Վէ չիւն
քի իւթիւտարըգտէն մէզպուրուն կէօղլէրի ֆէրգ
էթմէզ իտի , Յովսէփ իւթէր քի՝ անըն սազ էլինի
Մանասէնին իւզէրինէ գջուուն . լւքին՝ փէտէրի է-
լինի տէկիշմէյիւպ տէր քի , Եփրեմ՝ Մանասէտէն
պիւշիւք օլտուն : Վէ իբի էլի՝ իբի թօնունուն
իւզէրինտէ խաշվարի օլաքազ տուա էտիւպ՝ Յով-
սէփին խաթըրը իչիւն՝ անլէրի քէնտինէ էփաւ էտէր .
քի Եփրեմ վէ Մանասէ տախի՝ օ պիր էվլատէրի ի-
լէ պէրապէր քէնտինէ վարիս օլալէր . նիձէ քի սօնկ-
րա՝ օն իբի ճինսին պիրի Եփրեմ օլտու , պիրի Մա-
նասէ : Պաւ պապտէ բաւհանի ֆիբիր իւզրէ Մանա-
սէ՝ Եահուտիլէրէ , վէ Եփրեմ՝ Խաւիլէրէ էօրնէք
անկլտնրք :

Վէ չիւնքի Յակոբ՝ օ պիր էվլատէրինտէն զիւս-
տէ սէվէր իտի Յովսէփի , օ էճիլտէն Սիկիմ տէնիլէն
մահալի՝ անի քի էիւզ գջուունէ սաթուն ալմըշ իտի
(նիձէ քի իկիքմի պէշ սիւալտէ զիբր օլտու) , պէր
վէճհի մալիքեանէ անէ վէրիւ՝ քի օ պիր էվլատէրի
ալադա էթմէյիւպ՝ օ մահալ եալընըզ Յովսէփին օլա-
Պու եէրին հագգընտէ՝ ճէնք իլէ ալաւմ տէյու՝ Յա-
կոբ թագրիր էթտի իսէ տէ , անըն ճէնք իլէ եէր
զապթ էթտիկի եաղըլը օլմատըգինտէն՝ տէնիլէր քի ,
մէզպուր օ մահալի սաթուն ալուպ՝ անտէ պիր վա-
զըթ օթուրտուգտէն սօնկրա՝ կէօչտիւ սայիր եէրէ .
վէ Ամօրհալլէր անի ֆիզուլի զապթ էթմիշ օլմազ

իլէ , անլէրին ելինտէն ճէնք իլէ ալաք¹ :

Լ. ԽԹ.

Պատէհու Յակոբ՝ էվասալերինի չաղքութեւ պ' հէր պիրինէ լայըղի իւզըէ օրհնութիւն վէրիւ պ' անլէրին ճինալերինէ պատ իլ զէման նէ քի զուհուր եւ տէճէք իսէ , Ալլահըն իլհամը իլէ պէյան էտէր : Պախուսուս քի՝ տեօրաիւնճիւ օղլու Յուդանըն ճինսինտէն Մէսիհին տօղաճաղինի , կէլէճէք փագթին ալէմէթինի , սուրբ Խաչըն իւզէրինտէ գան տէօքիւ պ' էօլէճէկինի , վէ գըյամէ (յարութիւն) ալաճաղինի² : քէզա տիւնեանըն նիհայէթինտէ՝ պէշին ճի օղլու Դանըն ճինսինտին թէճճալըն կէլէճէկինի՝ սըրրէն պէյան էտէր³ :

Լ. Ծ.

() օրհնութիւն թէքմիլ օլտուգտէ Յակոբ վէֆաթ էտիւ պ' վէ ատէթլէրի իւզըէ անի պահապալալու պ' եաս կիւնլէրի կէչտիքտէն օսնկա , Յովսէփ վէ գարնտալլէրի՝ վէ Յովսէփէ իքրամէն Փարաւս նուն թարաֆընտէն տախի իթիպարլը քիմնէլէր կէօթիւրիւ պ' Գեբրանտէ տէֆն էտէրլէր՝ վէ տեօնէլլէր Մըսըրէ : Պատէհու՝ Յովսէփին գարնտալլէրի խէվֆլէրինտէն նաչի անէ տէրլէր՝ քի փէտէրին պիլ զէ եէմին վէրտիրտի՝ քի սէօյլէին Յովսէփէ , անվէթ էթսին սիզին գապահաթընըղ : Մէզպուրլէր անվէթ տիլէր իքէն , թագսիրաթը թագէլէյիւ պ' Յովսէփի թէքրար աղլատըրլէր⁴ : զիրա պու ճէփապ իլէ՝ անի նէֆսանիյէթճի պէլէմիշ օլտուլէր , պախուսուս քի՝

1 Ձոր առի 'ի ձեռաց Ամուլհացւոյն սրով իմով և աղեղամբ : Ծննդ . ԽԸ . 22 :

2 Մի պահասեացի իշխան 'ի Յուդայ . և մի պէտ յերանայ նորա , մինչեկեւցին նմա հանդերձեալ քն . և նա է ամեպալութիւն Հիթանթայ : Ծննդ . ԽԹ . 10 :

3 Եւ եղիցի Դան՝ օձ գարնտակալ 'ի ճանապարհի , հարկանէլ զգար , շաղար երիվարի . և ընկենուլ զհեծեալն յետ . Ծննդ . ԽԹ . 17 :

4 Եւայ Յովսէփ փոսն բռնիցն՝ զոր իտեպան ընդ նմա . Ծննդ . Ծ . 17 :

խիլաժ սեփականութիւնը . զորա Յակոբ՝ պուռ միտքը իւր եէն մին վերստիմիշ տեկիլ իտի անկերէ : Վէ լաքին Յովսէփ՝ անկերին իրիլաժ սեփականութիւնի տիւղէրինէ վեր մէյերէք՝ ճէվապ էտէք՝ քի . սիգ պէնտէն էօթիւրիւ քէմիլք տիւղիւնտիւնիւղ , լաքին Աղան պէնտիւ իշիւն էյլիք տիւղիւնտիւ . գօրգմայրն , պէն սիգի՝ վէ , սիւղին էվինիգի պէսլէրիմ . վէ թէսէլլա էտէր անկերի՝ : Վիլհապիգա՝ պուռ պապտէ Յովսէփին գարնտալէրինին ճէվապը՝ դայէթ անի ինճիտիւ . լաքին Յովսէփին անկերէ էթտիկի ճէվապ՝ տիւրի եէքթա ինճի տիւր :

Վէնմ էյլէ պուրատէ՝ քի թադսիլաթ նէ տէրէճէ քեօթիւ տիւր . վէ նէ գատար ղիյտոտ ըզտըրապէ պատի օլուպ՝ ըտհաթսըղ էտէր ինսանը՝ Տիւղման հէր նէ մըդտադ ղաքիպ օլսա՝ գապիլ քի վազըթ կէշմէք իլէ տիւղմանլըղի թէրք էտէ . եախօտ անլն էլինտէն Ֆիդադ էթմէք իլէ՝ ինտան խէլաս օլա . անճադ՝ քիշինին թադսիլաթը տույիմա քէնտի Ֆիդրին տէն չըգմաղ օլուպ , վազըթ կէշմէք իլէ՝ եախօտ եէր տէկիշմէք իլէ , անլն էլինտէն խէլաս օլմադ միւմքին տէկիլ : Վադպա՝ Յովսէփին գարնտալէրի՝ անի սաթտըղէրի ղէմանտէն՝ օ անէ տէկին գըրգ օէնէ կէշմիշ , վէ Յովսէփ տախի անկերին գապահաթընը ալֆ էթմիշ իքէն , մէզպուրլէր էթտիքլէրի քեօթիւլիւկիւ Ֆիքըր էթմէք իլէ խէվֆ էտէրլէր : Ինսանլն կիւնտհը քէնտինէ օ գատար մէրհամէթսիզ տիւղման տըր քի , պուռ տիւնեատէ անի խէվֆ իւզըրէ աազլայոնպ՝ ըտհաթսըղ էթտիքտէն մտտէ՝ տիւրէթտէ տախի պի նիհայէթ սիասէթ իլէ թէքտիւր

1 Դուք խորհեցոյք զինն ՚ի չարութիւն , և Աստուած խորհեցաւ քան իմ ՚ի բարութիւն . . . քի երկնիք՝ եւ կերակրեցի զձեզ և զտունս ձեր , և միմիարեաց զտառ . Ճննդ . Ծ . 20 :

էտէր . մնաւամք ինսանըն ճէհէննէմէ կիթմէսիսէ
տէպէպ՝ քէնտի կիւնահը տըր . Օյրա՝ նիճէ քի ճիւ
մանի վարդըն կեօլկէսի վէ աղըրըղի զաթը թաւ
պիւթընտէն օլմաղ իլէ՝ տնտէն այրըմաղ , քէզա զաւ
ղէպ՝ կիւնահըն կեօլկէսի վէ աղըրըղի կիպի օլմաւ
կիւնահըն քէսար տտէմին էազասընը պիւրան էլտէն պը
րազմաղ , թա՛ քի առալէթ շէրիւթը իւզըն անի
թէքսիր էտէ .

Եւ յիսմար՝ էկէր տիւր իսէն քի տիւննտտէ վէ
տիւրէթաէ ըսհաթ օրապըն , իտթաէթմէ . վէ էկէր
էթաին իսէ , վազըթ կէշմէտէն թէօպէ տէյէրէք ի
թիւրաթ օլ՝ քի զազէպէ կիրիթթար օլմայաթըն .

ՍԻՒԱԼ 40 .

Յաթի նիշան Քանան թօրաղիւնտէ պէֆն օլմնմաթ իսիւրի :

Ճ . Զիւնքի Ալլահ օ էյալէթի Աբրահամա
խահահա՝ վէ քէնտիսէ վատ էթմիշ իտի . իսթէր քի՝
Ալլահըն քէնտիսէ վատ էթտիկի էէրաէ տէֆն օլմն
տաւն՝ Պախուսուս քի՝ Աբրահամըն վէ խահահըն
գապրի քէրրոնտէ օլմաղ իլէ , անլէրին էանընտէ
տէֆն օլմնմաղէ արզու էտէր՝ քի էվլապէրի ֆէհմ
էթտիւլէր Մըսըրտէն չըգուպ՝ Քանան էյալէթինէ
կիտէճէրլէրինի . վէ օլմայա քի ապիմա Մըսըրտէ
գալմազ արզուսի իլէ , անլէրին քէօթիւ ֆէյլինէ մէյլ
էտէլէր . Օյրա Ալլահըն վատի իւզըն Յակոբ պիւր
իտի քէնտի ճիւսիսին Մըսըրտէն չըգաճաղինի :

Պունտան գաթի նազար . չիւնքի՝ Յիսուս Գրիւ
տոս Մէսիհ էֆէնտիմիզ Քանան էյալէթինտէ տա
ղուպ՝ անտէ ինսանը իսէլաս էտէճէք իտի կիւնահ
տէն , վէ անտէ տէֆն օլմնուպ՝ գըյամէ ալաճազ
իտի , օ էճիլտէն Քանան թօրաղիւնտէ քէրրոն նամ

մահալան՝ (ճ. քի սուրբ Երուսաղէմէ ալթը սաաթ միգտարի եւր տիւր) տէֆն օլունմագ իսթէր քի քեօփն ին գըլամէ պա՛ :

ՍԻՒԱԼ 41.

Յօգի գա՛ն եւլ Գէլէ՛ Էլի՛ :

Ճ. Սէքսէն երլ. զիրա օթուզ եաշընտէ վէզիր օլտու, երլզ օն եաշընտէ էօլաիւ : Յէ՛նմ էյլէ՛ քի Ալլահա Թէքմիլ իթիգաթ իլէ ումուտ էտէն՝ նի Թարզ միւշէրքէֆ օլուր : Յովսէփ չօգ իուսուս իլէ Մէսիհէ րէսիմ օլտու զինտէն մատտ, ինսանչէրէ տա, իրի ֆաղիլէթ էօրնէկի օլտու : Սիրա քիւշիւքիւք տէ՛ աթասընէ վէ գարնտաշէրինէ իթաաթտէ պի գուտուր. ճահիլանէ հարէքէթտէն ուզագ. քէնտիւ նէ հասէտ էտէնլէրէ մուհապլէթ էտէր. գույույֆ աթարգլէրինտէ՛ վէ էսիր կիպի սաթարգլէրինտէ, Ալլահա ումուտ էաիւպ՝ տապր էտէր : Նշասընէ խիյանէթլիք էթմէզ, կէնճլիքտէ նէֆսինի փայիմալ էտիւպ՝ կիւնահէ տիւշմէյիմ սէյու՝ էօլիւմ տէրէ, ճէսի իֆիթիրայէ օգրայուպ՝ քիմսէյէ սըր վէրմէզ, Պի զայրի հագըն մահպուս օլուպ՝ Ալլահտէն ումուտիւ նի քէսմէզ : Սատարէթէ վասըլ օլտուգտէ՛ քիպիր լէնմէզ. քէնտինէ քէմլիք էտէնլէրէ էյլիք էտէր, փատիլահէ սատագաթ իւզըն իրզմէթ էտիւպ՝ սա յիթլէրինէ տաիի գուլմ էթմէզ. մատամ քի հիւ քիւմտար քիմէսնէլէր էքսէրի Թամաի խամլէրին տէն նաշի, եաիօս՝ գապահաթլըյէ Թասահուպ է տիւպ՝ գապահաթարզէ տիւշման օլտարագ՝ առապլէթէ մուզայիր հարէքէթ էտէրլէր : Սիրա՛ նիճէ քի ճէլ

պիմալ արդուսինտ օլանըն ֆիբրի՝ տողուլու ֆերք
 էտէմէղ¹, քէզա՝ քիշի սէփոսկինին թագսիրաթընը՝
 վէ սէվմէտիկինին ֆազիլէթինի՝ թանըյամաղ օլտու
 ղինտէն², ատալէթէ մուղայիր հիւքմ էտէր : | ա
 քին Յովսէփ՝ ինայէթի Խիւսա պու միսիլլիւ նա
 հէմլար հարէքէթլէրտէն ուզադ վէ ազատ օլմաղ
 իլէ, օ տէրէճէ հերքէսի լայըղի վէճհ իւզըէ իտարէ
 ֆաէր իտի քի ֆաքիր վէ քիպար՝ քէնտիմտէն խօշ
 ֆուտ : ()՝ մրգտար շէրէֆլի մէսնէթտէ՝ ճիսմանի
 արդու լէրտէն ալտանուպ՝ թէն սէֆալէրինէ մէյլ էթ.
 մէղ : ()՝ միսիլլիւ միլլէթ զայրէթի վար իտի անտէ՝
 քի էօլտիւքտէն սօնկրա տախի՝ ճիւսինտէն այրըմադ
 իսթէմէղ : Ե իրա Ալլահըն վատի իւզըէ՝ Խարայէլ
 միլլէթինին Մըսըրտէն չըգաճաղինէ իթիգաթ էթ.
 մէք իլէ, էօլէճէկի զէման վասիյէթ էտիւպ՝ եէմին
 վէրտիրիր գարնտաչլէրինէ վէ ճինսինէ՝ քի նէ վա.
 գըթ Մըսըրտէն չըգարլէր իսէ՝ քէնտի քէմիքլէրինի
 տախի չըգարալէր, վէ կէօթիւրիւպ Քանանտէ տէ.
 ֆըն էտէլէր³ :

Նազար գըլ. նիճէ քի Յովսէփին Մըսըրէ կիթ.
 մէսինէ գարնտաչլէրի սէպէպ. օլտու, քէզա անլէրին
 էվլասլէրի՝ անըն քէմիքլէրինի Մըսըրտէն չըգարուպ՝
 Քանան թօփրաղինտէ տէֆն էթմէկէ պօրճըլ օլ-
 տուլէր : | է տախի նիճէ քի Յովսէփ Մըսըրէ եալը
 նըղ կիտիւպ՝ անտէ պիր վադըթ սըգլէթ չէքտի իտէ
 տէ, սօնկրա չօգ շէրէֆ քէսպ էթտի, քէզա Խարայէլ
 ճէմասաթի՝ աղըղ իլէ Մըսըրէ կիտիւպ վէ անտէ չօ.

1 Կաշառ մի առնուցուս . զի կաշառ կուրացուցանէ զաշա համարմա.
 կահայեցաց . և ապականէ զքանն արգարս . Եւէյ . Ի Գ . 8 :

2 Ըստ առածին . կիցր է ատեւութիւն և սէրն :

3 Հաւատովք Յովսէփ ի վախճանին իւրում յիշեաց զէր որգւոյն
 Խարայէլ . և վասն սփերաց իւրոց պատուիրեաց . Եբրայ . Ժ Ա . 22 :

զալուպ՝ փարաւոնուն ելինտէն պիր վագըթ էզիյէթ չէքտի իսէ տէ , պատէհու ազիմ շերէֆ իլէ շըգտը Արաքստէն :

Իսրէթ ալ . Յովսէփ տէկիլ քի եալընըղ էճնէ պիտէն , իլլա՝ քէնտի գարնտաշէրինտէն տախի էօլիւմ տէքէճէտի քէտէր կէորիւպ՝ Ալլահտէն մէմնուն օլարագ սապր էտէր իտի . սէն տախի կէրէք էճնէ պի՝ կէրէք ագրապա վէ տօսթ էլինտէն քէտէրէ օղլար Իսէն՝ թէչէքքի էթմէյէրէք Ալլահա տուա էյլէ՝ քի ալֆ էթսին անլէրին թագսիրաթընը¹ : Օխրա՝ անլէր տիւշմանլըգ իւզրէ սանա քէտէր էթմէք իլէ՝ ազիմ տօսթլուգ վէ էյլէք էթմիշ օլուրլէր . մաւ տամ քի՝ անլէր իշլուն տուա էթմէն իլէ սէվապըն արթար :

Տէմէ քի՝ պիլտ մուճիպ տիր էթտիքլէրի՝ նիճէ սապր էտէյիմ . իօշճա միւլահաղա էյլէ պուրատէ . էկէր թագսիրաթըն սէպէպինէ թէքտիր օլսան՝ քիմ սէյէ պէհանէ պուլաճագ հալին օլմայուպ՝ մէճպուր տուն սապր էթմէկէ . վէ լաքին թագսիրաթըն Եօղ իքէն թէքտիր օլուպ՝ մէմնունիյէթ պիրլէ սապր էտէր իսէն , Հագ թարաֆընտէն իւճրէթէ վէ ինալէթէ լայըգ օլուրտուն² : Վէղա՝ տէմէ քի նիճէյէտէք սապր էտէյիմ . զիրա՝ պու պապտէ վագըթ թային օլունմայուպ՝ էօլէնէ տէկին սապր էթմէկէ պօրճլու տուր ինսան³ : Իտիտա՝ թահամմիւլտէն խարիճ տիր զուհուր էտէն ուգուպէթ տէյու թէչէքքի էթմէ . զիրա՝ Ալլահ մէրհամէթլիւ վէ ասու

1 Աշօթս արարէք ՚ի վերայ նեղաց ձերոյ . Ղաթ . Զ . 28 :

2 Քանպի վիճէ երախտիք իցին , էթէ յորժամ մղանշիցէք՝ տանջիցէք և համբերիցէք . այլ էթէ զբարիս գործիցէք՝ շարշարիցէք և համբերիցէք , այն շնորհք յԱստուծոյ Լն . Կաթուշ . Ե . Գեդ . Բ . 20 :

3 Որ համբերեսցէ իսպառ՝ նա կեցցէ . Մարթ . ԻԴ . 13 :

Եթե օլմադ իլէ, քիշինին իգտիտարինտէն զիյառէ
աէրա վէ պէլա վէրմէղ: Պախուտուս քի՝ մէրհամէ:
Թի ազլմէլէրի հատտէն պիրուէն ղայէթ չօգ օրաու
ղինտէն¹, կիւնահքեարը լայըղինտէն աշապա թէք-
տիր էտիւս, ֆազիլէթքեարը լայըղինտէն զիյառէ
միւշէրրէֆ էտէր²: () էճիլտէն՝ միւքէտտէր օլու
քիմէսնէ սապլորըղըղինտէն նաշի շիքեայէթ էտէր
իսէ, Սլւսհըն մէրհամէթինէ վէ առալէթինէ գար-
չը խաթա էթմիշ օլուր: Վէ տախի աէմէ քի՝ քէ-
տէրէ պատի օլանլէր ագրապա վէ տօսթ իտիլէր:
պու միւլահաղա անլէրէ եագըչըր: () իրա թապի-
տթ շուրուլթու իւղրէ՝ հէրքէս քէնտի ագրապաօր-
նէ վէ տօսթուէ՝ եարտըմ վէ էյլիք էթմէկէ պօրճ-
լու իքէն, անլէր՝ էյլիք էթմէտիքլէրինտէն մատէ՝
քէտէր վէ տիւշմանլըգ էթմէլէրի իլէ, ղայէթ զի-
յատէ ղազէպէ միւսթահադ օլուրլէր³: () իհնադի-
գա՝ ագրապա վէ տօսթ եիւզիւնտէն քէտէր չէքմէք՝
ղայէթ աղըր կէլիր իսէ աէ⁴, սապր օլունտուդտէ՝
սէվապը տախի չօգ տուր: Ինսան պու տիւնեատէ
նիճէ քի տօսթէ միւհթաճ տըր, քի տար կիւնիւն-
տէ անտէն թէսէլլա պուլա. քէզա տիւշմանէ տախի
միւհթաճ տըր՝ քի իգտալ վադթինտէ թէթիք իւգ-
րէ տուրա՝ քի եանըլմայա՝: () իրա՝ ճիւմլէսի տօսթ

1 Տէր՝ յերկինս է ողորմութիւն քո. ճշմարտութիւն քո միւշէ յամգո.
Սալ՝. ԼԵ. 6:

2 Ըստ Աստուածաբանից. պատմէ զմէղաւորս՝ այսր քան զարժանն.
պատմէ զարգարս՝ անգր քան զարժանն:

3 Իսկ էթէ որ իւրոց՝ և մանաւանդ և ընտանեաց խնամ՝ ոչ տանիցի՝ ի
հաւատացն ուրայեալ է. և չար և ոչ քան զանհաւատան է. Ս. ՏԻՌԻ. Ե. 8:

4 Ձի թէ թշնամեոյն նախատեալ էր, համբերէի արգեօք. կամ ա-
տեւոյն մեծաբանեալ էր ի վերայ իմ՝, Թագչէի արգեօք ի նմանէ.
Սալ՝. ԾԴ. 10:

5 Ըստ առածին. մեծամեծ բարեկամաց և մեծամեծ թշնամեաց կո-
րտիմք:

օրուսկ՝ պիր քիմէսնէսէն չէքինէճէք քեօչէ օլմասորդի հաղտէ , ինսան զայլթ սէրպէսթլէնէրէք՝ տէրէճէս սինտէն խարիճ հարէքթթէ մէյլ էտէր :

Պու սուրէթտէ՝ քիշի քէնտի տիւշմանլէրինտէն մէմնուն օլմաղէ պօրճլու ուուր . մաստամ քի՝ անլէր նահէմվար հարէքթթանէն ինսանը հըֆղ էթմէկէ զուրէթ էտէրլէր : Պաղիլէթլի ասէմ՝ Ալլահըն պուճէսի կիպի . տիւշման՝ չալը կիպի . նիճէ քի պահճէնին էթրաֆընը չալը իլէ գուշատրլէր , քի ճանաւար կիրիւսկ՝ խարապ էթմէսին , քէզա Ալլահ սէվտիկի գուլուսուն էթրաֆընը՝ չալըյա մէնէնտ տիւշման իլէ գուշատրը՝ քի նահէմվար հարէքթթէ պուլլուք էտիւսկ՝ ֆաղիլէթլինի գայսկ էթմէսին : Պոխու սուս սապր էթմէք , քիշինին ըէյինէ մուղայիր իշլէրտէ պէյան օլուր . իմտի՝ էկէր հէր ասէմ սէնին ըէյին իւզրէ հարէքթթէ էթսէ իտի , սապր էտիւսկ՝ սէվապ ալաճագ մէվատ պուլաճագ իտին :

Պունտան գաթի նազար , սապր էթմէն իլէ՝ տիւշմանը ֆէթհ էթտիքանէն մաստէ , անըն խաւահի նէֆս օլմասընէ տախի սէպէպ օլուրսուն . զիրտ՝ տիւշման հէր նէ գտտար զալիպ օլսա , խասմինին սապրընը կէօրիւնճէ՝ ինսաֆէ կէլիւսկ՝ թէրք էտէր տիւշմանլըդի : Սապր իլէ տիւշմանը ֆէթհ էթմէք կիպի՝ աղիմ վէ քիպարի ֆէթուհաթ օլաճագ : Նիճէ քի Յովսէփ Մըսրըէ էսիր կիտիւսկ՝ պիր վագըթ անտէ սըգլէթէ կիրիֆթար օլտու իսէ տէ , գաթի ումուտ օլմայարագ սապր էթմէք իլէ՝ տիւշմանլէրինի ֆէթհ էթտիքանէն մաստէ , տիւնէնտէ վէ ախրէթտէ միւշէրրէֆ օլտու . քէզա՝ ինսան էսիր միսալի պու միհնէթ տիւնէնտընէ տիւշիւսկ՝ պիր զէման սըգընթը չէքէր իսէ տէ , տայիմա սապր էտիւսկ՝ Ալլահս ումուտ էթտիկինտէ՝ իքի ճիհանտէ տախի միւշէր-

բէժ օլուր : (!) իրա նիճէ քի Յըսըր՝ թէճրիպէ մա-
հալի օլտու Յովսէփէ , քէզա պու տիւնեա տախի
ճիւմլէ ինսանլէրէ թաղիմ վէ թէճրիպէ եւքի տիր՝ :

Պու խաւսուստէ զայէթ խօշճա միւլահազա էյ-
լէ . զիրա տէկիլ քի եալընըլ քէտէր վադթի , իլլա-
քի՝ իգպալ վադթինտէ տախի թէճրիպէ օլուր ին-
սան : իմտի՝ նիճէ քի քէտէր զուհուր էթափկինտէ
սապր էտիւպ՝ Ալլահա ումաւտ էթմէք պօրճ իսէ ,
քէզա իգպալ զուհուր էթափկինտէ պախի՝ Ալլահըն
գօրգուսուսու պիրան ֆիրիրտէն իխրաճ էթմէյերէք՝
թէվազիւ գալպ օլմագ , վէ ապիմա Ալլահըն էմրի
իւզքէ հարէքէթ էթմէք պօրճ տուր : (!) իրա չօգ-
լէրի իգպալէ վաարլ օլտուգտէ՝ զուրուրիյէթ պիրլէ
տէրէճէլէրինի գալպ էտիւպ՝ քէնտի թէլէֆլէրինէ
պաափ օլուրլէր : Պու պապտէ զանն էթմէ քի՝ ինսա-
նըն թէքտիր օլմասընէ բուխսէթ վէրիր Ալլահ , իլլա-
քի՝ ինսան քեօթիւլիւք էթափկինտէ՝ զազէպ վէ-
րիւպ թէքտիր էտէր՝ քի թէրպիյէ օլտուն : Վ ագաա՝
թէքտիր օլմագ ինսանըն բէյինէ մուղայիր օլմաղ ի-
լէ , ազլը էրմէյէն՝ անի քեօթիւ պէլլէր . վէ լաքին
պու միսիլիւ թէքտիրիյէթ՝ օ քի պու տիւնեա տէ
զուհուր էտէր , հէք վէճհ իլէ ինսանըն հազգընտէ
խայիրլը ալըր :

Պու խաւսուստէ զայէթ տիգգաթ էյլէ . զիրա՝
քեօթիւլիւք իքի ճինս սալըլըր , պիրլի՝ կիւնտէ քեզ
թիւլիւկիւ (չաք մեղաց) , քի Ալլահ անէ սէպէպ
տէկիլ տիր՝ . օ պիրլի՝ զազէպ քեօթիւլիւկիւ (չաք
պատժոյ) , քի անըն սէպէպի Ալլահ տըր՝ : Վ աքին՝

1 Ո՛չ ապաքէն իբրեւ զփորձութիւն են վարք մարդոյ ՚ի վերայ երկրի-
ւ իբրեւ զաւօրեայ վարձք վարձկանի կեանք նորա . Յո՛ւբ . Է . 1 :

2 Մի՛ ոք որ ՚ի փորձութեան իցէ , սասուցէ թէ յՆստուծոյ փորձիմ .
զի Նստուած անխորձ է չարեաց . Սա՛նու . Յօփ . Ա . 18 :

3 Եթէ իցն չարիք ՚ի քաղաքի՝ և Տէաւն շիցէ սրբաբաղ . Սփո՛ւ . Գ . 6 :

անկիւքի ինասնէ քօթիւ օլտուն տէյու անէ անպէպ օլուր , իլլաքի՝ ատալէթ սահիպի օլմաղ իլէ , կիւնաս քեարէ զազէպ վէրիր՝ քի իսլահի նէֆա օլուպ՝ ճէհէննէմին էզապինտէն խէլաս օլտուն : Այլհապի գա՝ պու միսլիլիւ զազէպ՝ ազիմ ինայէթ տիր . վէ օքի պու ինայէթի թահլիմազ վէ քօթիւ ֆէյիլտէն կէքի սուրմազ , հէր հալ ախրէթտէ պի նիհայէթ զազէպ իլէ թէքտիր էտէր անի Ալլահ , քի ատալէթ իճրա օլտուն : Իմոփ՝ էկէր զազէպտէն խէլաս օլմազ տիլէր իսէն՝ քէմիլք էթմէ . վէ սոնա քէմիլք էտէն օլուր իսէ՝ բիզան իլէ սապր էտիւպ՝ անլէր իչիւն Ալլահա տոււա էյլէ , քի անվֆ էթսին անլէրին կիւնասլէրինի , քի սէնին կիւնահըն տափի անվֆ օլուպ¹ , ինայէթէ լայրգ օլտորն :

Ա՛յ է տափի բահաթ օլմազ իսթէր իսէն , էօյլէ պէլլէ քի՝ կէօյա տիւնեատէ էալլընրգ պիր սէն վարսըն , պիր տէ Ալլահ վար . Ա՛յն՝ նէ քի էտէր իսէն սայիրլէրինէ , պիլքի՝ Ալլահա էտէրսին² : Ա՛յ է սա նա՝ սայրլէրտէն նէ քի զուհուր էտէր իսէ , պիլքի Ալլահ տըր անի էտէն : Պու սուրէթտէ պիլքի՝ տիւնեատէ սէնտէն զայրի հէր նէ գատար ինսան վար իսէ՝ անլէրին ճիւմլէսի Հապ թարաֆընտէն վէքիլ վէ միւպաշիր կիպի սէնին իւզէրինէ թային օլուպ՝ քիմի տօսթլուգ սուրէթի իլէ էյլիք էտէրէք՝ սէնի թէսէլլա էտէր , քի՝ գաթի ումուտ օլմայաորն . վէ քիմի խասիմանէ սուրէթ իլէ քէտէրէ պատի օլուր , քի՝ հատտինի թանըյուպ՝ թէրպիլէ օլասըն : ()՝ է ճիլտէն պիր քիմէսնէտէն էյլիք կէօրիւր իսէն՝ էվվէ-

1 Զի եթէ թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա . թողէ է ձեզ Հայրն ձեր երկնաւոր զյանցանս ձեր . Մարթ . Զ . 14 :

2 Որովհետեւ արարիք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց՝ ինչ արա թէք . Մարթ . Ի Ե . 40 :

ըստ Ալլահանէն մէջնունն ու, ստեղծող էր իր տեսնանէն :
 'Ինչպէ՛ս' պիտի թափանչուի թէ մէկը կէտրիւր իսկն' կրնա
 զենալ : մէկ զանն էթմէ թէ՛ անի, ետէն ինքնան ապրու
 իրաւ թէ՛ անն պիտի էթալիքն ինքն . զիստ Ալլահն քեն
 տի միւրաւոր ապրեալիքն՝ մտաբանալով եւտի ինչ ինչ
 րաւ ետէր (նի՛շն թէ իկիսի եւտի սիւստն զիստ ու
 տա) : ('նձապ' տիւշմանիք, գտաւի ինչ՝ տիւշմանէ
 թէ մէկը ետէն՝ զանն էթմէսին թէ Ալլահն է միւրն
 ինքնաւ ետէր, ինչպէ՛ս թէնտի նէֆաանիւթիւնի . օ՛հ
 ճիւղնէն զապրեալէ միւսմանապ ուր :) իրաւ թէ մէկ
 կէ տաւտի զլան՝ պիտէ թէ խաւիքնին թէրպիւտիւն
 թային յալմաշ տաւր . քեթիւլիւլիքսն կէրի տաւ
 րաւ պ' տիւշմանիք, էթմէզ իտի, թէ օրնայա պիտի կրան
 քենտի թէրպիւտիւնէ տաւտի պաշտարար թային զաւ
 Վէ լային միւքետտեթ զլան՝ զաւտար ետէն թէտե
 րի Ալլահանէն պիւլիւպ' պիւլա շիքեպէթ սապր ետէր
 իտէ, տիւշմանին քեթիւլի ֆիքիր ինչ էթալիքնին՝ ե
 լիւն թէպտիլ ետէր :

Այլապա՛ ինքնան զայիք թապիւթ՝ էրպիւթէ
 թահաւմիսէլ ետէ մէզ օգնող ինչ, քետերտն խելոս
 էրէ պիքի տէլու՝ Ալլահա նիքազ էթմէք ճայիլ իտ
 տէ՛, քէտեր վաթթիւնտէ տաւտի պիւլա շիքեպէթ սա
 պր էթմէք ճայիլ տիւր՝ : () իրա՛ զաւտար ետէն
 տերտ վէ պէլա՛ կէր թազսիրաւթընա պէտէլ իտէ,
 մազֆիթէթ պուլուրսուն . ետիստ թազսիրաւթըն
 զլմայուպ' Ալլահն կիզլի շէրիաւթընէ վէ հիքմէթի
 նէ մէպնի իտէ, հալիւնտէն թէշէքթի էթմէյէրէք
 սապր ետէր իտէն, ախրէթտէ իւճրէթին սրթապըն :

1 Մի տանի գնդ 'ի փորձութիւն, այլ փրկեալ 'ի չարէ . Մարթ . 2. 13 :

2 Ամենայն ուրախութեան արժանի համարիկիք կըլարք . յորժամ 'ի
 պէտպէս փորձութեան 'ի մէջ անկանիկիք . Կաթնաշ . Յոյ՛թ . 11. 2 :

3 Երանեալ է այր՝ որ համբերիցի փորձանայ . զի էթէ ընտիւր եւ
 գտանիցի, առցէ զպսակն կենայ . Կաթնաշ . Յոյ՛թ . 11. 12 :

Պառաւրէթաւ որդեան արք թի, հէր նէ քեանն աւ
գաւպեթէ կիւրիթմար օլաւ քիւն՝ քենաթ հաղգընաւ
խաղիւղ արք: Պառաւրէթ թի եղեթեթէ տիւնիւ
սաղաքաւղլը քիւն շիւթաթեթ ետե՛նին եպեաթ մե՛ն
Ֆայեթի օղմարդնաւն սրաղա՛ քենաթ, եղեթեթիւթ
արթըրը: (!) Իրա զուհուր ետե՛ն տէրա վէ պէրա՛
Թապիաթընտէն հէր նէ գաաար հաֆիֆ օլաւ, Թե-
շէքթի օլունաուգտէ՛ օ՛ տէրեճէ ազըր կէօրիւնիւր,
Թա՛քի գաթի ումուււ ետէր ինտընը: Պառնու՛ն զըս
ար՛ պաշա կէլէն գաղա վէ սէրե՛նձամ՝ Թապիաթըն
տէն հէր նէ մըգաար ազըր օլաւ, մէմոււնիյէթ պիրլէ
Թահամմիւլ Էաիււյ՝ շիւքր Էտէրէք սապր օլունաուգ-
տէ՛ հաֆիֆլէնիյ: Վիճէ թի Հաւաաթ ուղըու՛նէ գան
տեպէն Նահաաապլէրին շէքաիկի Էպիյէթ՝ Թահամ՝
միւլտէն խաթիճ՝ վէ Թապիաթնէ մաւ զապիր իտի, վէ
ըտըին Ֆիւրլուէրի՛ գաղաթըրի՛ վէ մաւ հապպեթլէրի
Թամ իթիգաթ իլէ Ալլահուէ օղմաղ իլէ, Թապեթի
Պարի զապիֆ Թապիաթ օ՛ տէրեճէ գաւ վիլէթ քեաղ
եթաթ, Թա՛քի գըլըձա վէ աթեշէ գաղաւ տաբաւայ՝
կեօնպկեօն սիաաթ իլէ Եօլլէ կէ արգաւքեշ օլաու-
լէր: Վիլէհապիգա՛ նիճէ թի կիւձ՝ խաղաթեթ՝ մաւ
հապպիլէ կէ ինրա ետե՛նէ աաթն վէ գօղայ կէլիւր,
քէղը գօղայ խաղաթեթ՝ մաւ հապպեթ իլէ ինրա Էթի
մէյին աաթնէ զապիլէ կիւձ՝ վէ ազըր կէլիւր:

Ինձանլէր՝ նիճէ թի Ճիւմմաթ խաւաաւպէրաւ պի
թապիթմաւն զիյաաւ Էրն օղմաղ զապեթիլաւ տիւր
շէր ապիմա, իււ հանթ խաւաաւպէրաւ տաթի՛ օ՛ միւ
պիլիւ զապրեթ իւղտ օղապէր իտի, շէմթանաւն զաղ-
թի քիմաւ սրալոււնմաղ իտի ճէ հէննէմաւ: Վիլէ լա-
թին՝ շօղլէրի Ֆապիլէթի պաշգաարնէ իհապլէ Էաիււյ՝

քեանսիւնի թե օթիւ ֆէյտաւ պահելով՝ Եմսալ էմ-
մէք իլէ՝ ճեհէննեման շէյթանի բեֆիք օրսընք
Հադիգաթմէպազարէք եկեր ֆազլէթթաար ասիւն
քիթի Եմսալ էմիրայ՝ Ալահըն էմիրի իւրդի հարսեթեմ
էթանէր իսիր ճեհէննեման Մէլալիքէրէ բեֆիք օրս
Հադիքի՝ աշխատար իսիր :

ՄԻՒԱԼ 42.

(Յիւլիէ Էօլլի-տէն օնլիւ՝ Իւրայէլ Ֆիլէթիլին Կալէ
Կի՝ճէ օլտ- Մըւրրէ :

Ա. Զ. Ս. յայէթ օնֆիլ պատ. : Ս. իրա Յովսէփին
փաշայիստէքի փատիշահ վէ բիճալ քիտապ էօլլիպ
վէ ասիւնի չօդ փաշայի ֆէյիւպ՝ անըն Մըսրուրէրէ
էթանիի էյիլք օննսւտուլաւ. : Պախուտու քի՝ ի-
նայէթի իսիւտա՝ Իւրայէլ միլլէթի զայէթ չօրսաւպ
ֆիւն պէ ֆիւն արթմաւտէ օլմադ իլէ. : Գ փաշային փա-
րաւնաւ (Թաղաւար), անլէրին չօլլադինէ. Զալա-
րէն ինֆիէտեր՝ քի օրմապա ասիւ շման քուհաւր էթ-
անիի հալտե. : Իւրայէլ ասիւնի պաշ քաղաքաւպ՝ Մը-
սրուրէն չըգա. : Ս. իրա իշխանիլի իսիր՝ քի իսպայէլ
միլլէթի Մըսրուրէն չըգաւպ՝ Գաննանէ ֆիլմալէր իս-
թէր. : մասաւմ քի Յովսէփին սէպէպի իլէ Գաննանտէ
ֆէյիլիւպ՝ միսաֆիրէթէն դաւլիւշէր իսիր անտե. : Սիլ-
հադիգա՝ շէրան քիման անլէրի մէն էտէմէլ իսիր,
անճադ մէղքիւր փարաւան՝ զատատար պիր քիման օլ-
մադ իլէ՝ պըրապմադ իսթէմէյիւպ՝ անլէրի էմիր ֆի-
պի չալըշորրոր իսիր : Նազար դըլ մէղպուրուն Ֆե-
տաա ֆէյլինէ, զիրա՝ նէ Իւրայէլին Մըսրուրէն չըգ-

աւրդինք խմէր, վէ նէ չօղաւորդինք, վէ բահում օղ
քուպ չօղաւորդինք տէյաւ՝ բէնչպէր կիպի քերփիճ
խրքմէմինէ վէ մեմէքէթ եափմադէ թային էտէր
անկերք: Իպրէթ ալ, նիճէ քի փարաւոն՝ Խարայէլ
ճէմաւթինք զիյրի տեւթինէ տլմըշ օլմադ իլէ, ան
լէրե չամաւ ջիյնէտէրէք քերփիճ վէ մեմէքէթ
եափաւորր իտի, քէզա՝ քեւթիւ ֆէյլէ միւպթէլլ
օղան քիմէտէ: շէյթանըն թահթի հիւքմիւնէ տա
խիլ օղաւ՝ կէցա չամաւ ջիյնէյէրէք՝ քերփիճ վէ
մեմէքէթ եափաւր տիէ: զիյա փարաւոն՝ շէյթանէ
թէշպիհ օղանուք, քիթիւ ամէլ չամաւրա:

Միւհմէյլէ պարաւէ Ալլահըն ինայէթինք, զի
բա փարաւոն նէ գտաւք քի էգիլէթ էտէր իտի Իւ
րայէլէ՝ չօղաւորդինք տէյաւ, հիքմէթի Պարի՝ ան
լէր օ գտաւք զիյաւէ արթուպ չօղաւորէր իտի: Իմ
տի մեզպուրուն չարէսի քեւիլուպ՝ էպէ գարրլէրէ
եմը էտէր՝ քի Խարայէլ միլլէթինին տօղան էրքէք չօ
ճաւքէրինք պօղաւպ էօլտիւրէլէր, լուքին՝ անլէք
մեքհտէթ եափաւ՝ չօճաւգլէրի էօլտիւրմէպէր: Վէ
փարաւոն անլէրէ լմթապ էտինճէ, ճէվապ էտէրլէք
քի Երայէլ միլլէթինին ախէհլէլէրի՝ Մըսորլը կիպի
օլմապաւպ՝ էպէ վարմազուն էվվէլ տօղուրուրէր:
Միւհմէյլէ մեզպուրէլէրին պու ճէվապը փէք սա
հին օլմապուպ՝ ֆէգաթ Ալլահտէն գօրգմադ իլէ,
մագաւմլէրի էօլտիւրմէտիքլէրի իչիւն, Ալլահ ան
լէրէ՝ մալ էվլաւ վէ շէրէֆ վէրիւպ, էվ վէ քիւլ
ֆէթ սահիպի օլորուրէր:

Իպրէթ ալ, նիճէ քի քեւթիւլիւք՝ Ալլահըն բէ
յինէ մաւզայի օլմադ իլէ, քեւթիւլիւք էտէն էկէր

ինսամբլերտէն թէքտիր օլմազ իտէ՝ հէր հաշ Ալլահ տէն թէքտիր օլուր . քէզա էյլիք , Ալլահըն քէքնի մուվաֆըզ օլմազ իլէ , էյլիք էտէն՝ ինսամբլերտէն իւճրէթ ալմազ իտէ ապիս , Ալլահ տէն հէր հաշ իւճրէթ վէրիր . զիրա՝ հէր քիմ վէ հէր նէ վազըն օլա , էյլիք էտէնին իւճրէթէն էպէտի զայ օլմազ .

Պաւրատէ զայէթ տիգգաթ ալիրլէ միւլահազա էյլէ՝ քի նէ գառար աղըր վէ պիւյիւք կիւնահ աղը չաճուղի էօրիւրմէք . եախատ՝ էվլատ օլմազն տէյա իլաճ իշմէք . եախատ՝ թապիաթէ մուղայիր հարէ . քէթ էթմէք . ի հէր էվլատ գահրը շէքմէք իմէ . մէշ իտէն՝ էվէնմէ . էվէնիթ իտէն՝ Ալլահըն գուր աուղի թարիքէ գարշը աււրմա . զիրա էվլատ զահ մէթի շէքմէյիմ տէր իքէն՝ ճանընը ճէհէնմէմէք է . տէրսին .

Նազար գըլ փարաւսնուն քեօթիւլիւկիւնէ . զիրա պագար քի՝ իսրայէլէ էզլիէթ վէրմէք իլէ , վէ էպէլէրէ թէնպիհ էթմէք իլէ . պաշա չոգըմազ . օ էճիլտէն էմր էտէր քի՝ իսրայէլ ճէմաաթինին ա . զան էրքէք չաճուղիլիթի շայա աթաղէր¹ . Վազատ՝ պու էմր թապիաթէ գարշը վէ էմաալի եօզ . լաքին՝ Ալլահ անըն քեօթիւլիւկիւ իլէ՝ անի թէքտիր էտէ .

ԳԼ. Բ. Ճէք օլմազ իլէ , Յակոբուն իւշիւնճիւ օղլու Ղէւթին ճինսինտէն Մովսէս տօղար , (քի անըն փէտէրինին իամի Ամրամ , վէ վալիտէսինին Յոքաբեդ իաթ) . վէ անի սուլա աթմաղէ գըլմայուպ՝ իւշ այ սագլարլէր² . լաքին իւշ այտէն սօնկրա՝ սագլամաղէ ճէսարէթ է . տէմէյուպ՝ վալիտէսի՝ հասըր սաղընտէն պիր սանաղգ

1 Ջամնայն սրու ոչ մնաթ լաքայէյուպ , ի գէա ընկէմէք . Ենի . Ա . 22 .

2 Հաւատովք Մովսէս իբրեւ մնալ՝ թագուցաւ ամիսս Լիւս . Ենի . Ժ Ա . 23 .

պարտ, վէ սու կէշմէսին տեյու, զիֆթէյուպ' Մովսէ-
սի գոր տնին իշինէ : Պաւ նէ տերեւէ էմպաի սապը-
գաթ էթմէմիշ սէֆիլիք, կէշյա վալիսէ՝ օղտնէ
մէզար ետփուպ' տիրի սիքի տէֆն էտէր՝ քի սույա
տեթա : Զօճուզ անասրնտէն պարզմազ իսթէմէզ, վէ
անասր չօճուզտէն, լաքին զպրմլին գորգուտա, ա-
նայր՝ էփատտէն, էփատը՝ անտաէն ետու էտէր :

Ղազար էլլէ Մովսէսին վալիտէսինին իթիգա-
թինէ : զիսա՝ հէր նէ գաւաար մէճպուբ օլտա իսէ
տէ օղտնաւ սույա տեթմազէ, Նազարն ինայէթին
տէն տախի գաթի աւանապ օղտալը : () Եճիլտէն
կէօզ եաշը իլլէ նիյազ էտէրէք, չապն կէօլ կիպի օլ-
մուշ ագընթլարզ սիր եէրինէ սանարզը պարապուպ'
չօճուզի թէսլիմ էտէր սույա : քի ինսան քէնտի ճին
սինէ մերհամէթ էթմէտի իսէ՝ պարէ սու մերհամէթ
էաիւպ' պօղմասըն մագաթմի : Վէ Մովսէսին գըզ-
գարնտաշը Մարիամ՝ օ վագըթ սահա օն եաշընտէ
մրգտարի, ուզագտէն պէքլէր՝ քի աճապ նէ զուհուբ
էաէ ճէք չօճուզէ : Զիքմէթի Փարթ տէք հալ փարա-
ւանթն գըզը օ մահալէ եայգանմազէ կէլիւպ' մէզ
քիւբ սանարզի սու իւզէթինտէ կէօրաիւքտէ, կէ-
թիրտիւպ չօճուզի անտէ կէօրաւնէ, էիւրէկի տու-
յանմայուպ' մերհամէթէ կէլիւ, վէ տնկար քի՝ իւ-
րայէլին չօճուզէրինտէն տիր : Վէ չիւնջի Մարիամ
անտէ պէքլէր իաի, ճէտարէթ էաիւպ տէր քի՝ իւ-
թէրմիսին քի պիր Եահուտի սիւտանա չաղքտալը՝
քի պու մագաթմի սէնին իշիւն պէսլէսին, օ տախի՝
չաղըր աէյլինճէ, հէման սէվինէրէք կիտէր վալիտէ-
սինի չաղըրըր : կէօյա եապանճը սիւտանա հիսապը :
() Լ պապտէ փարաւոնուէն գըզը՝ չօճուզի թէսլիմ է-
տէր տնէ, քի պէսլէյիւպ պիւյիւթիւն : վէ իւճ-
րէթ տալսի վատ էտէր :

Տե՛հմ' էլի՛ք՝ քի իմիգաթ պիրէ Արասա նիցադ
էտէն՝ նիճէ միւրատընէ վասըլ օրուր : Վ'ովսէտին վա-
լիտէսի՝ էվատընը գոցոյ էթտի , լաքին թէզ պուլ-
տու . զիրա՛ Ալլանքն յնայէթ տէրեաքնէ սաճաւ
պիրէ՛ անի սուլա թէսլիմ էթտի . վէ սու տախի է-
մանէթի տահիպինէ եէթիշտիրտի : Վ'է չոճաւ գ պիւ-
յիւտիւքտէ՛ Փարաւոնուէ գրղընէ թէսլիմ էաճը ա-
նի . օ՛ տախի ճան էվատըն էտէր անի քէնտինէ : Վ'է
շիւնքի անի սուտան ալտը , իսմինի Յովսէս չաղբորտ
քի սուտան (ի ջոց) տէմէք տիր : () իրա մի՛ սու
մանէսի տիր . վէ տէս՝ Մըսրուր լիսանդ իլէ՛ անտէն
տէմէք տիր . կէցոս քի սուտան , Վ'է Յովսէս գաղաթ
Փարաւոնուէն տարայլուտէ :

Ե Լ Ի Ե Լ 43 .

Վ'ովսէս Գ-Ն Իսլընի գէլին Քալլը Փարաւոնուէ Քըլընի
Էանընի :

Ճ . Վ'ըդ ետընէ տէկին : Պիւլագիգա՛ մա-
քահըն շէրիաթինէ ինսանըն Ֆիրքի երմէզ . Ֆէգումթ
օրսն իլլէքի միւրահաթ էտիւպ՝ իպրէթ ալմագ ճա-
յիզ : () իրա՛ Փարաւոն Եահաւտիլլէրին չոճաւ գլէրին
նի սուլա տթտըրտը՝ քի չողտըւպ Մըսրուրտէն կիթմէ-
տինդէր ալաքին Ալլա՛ն . օ՛ սուլա տթտըրտէն չոճաւ գլէրին
տիրինին էլի իլէ՛ անլերի Մըսրուրտէն չըգարաճաթ ու-
մագ իլլէ , Մովսէսի սուտան չըգարուպ՝ փաաիշահըն
գրղընէ էվատ էտէր . նիճէ քի մուգաստաճմ Յովսէ-
սի հապըստէն չըգարուպ՝ վէզիր էթտի : () իրա Մով-
սէս՝ իսրայէլ միլլէթինէ գըլաղուղուգ էտէճէք օւ-
ճաղ իլլէ , լաղըմ իտի անէ՛ քի փաաիշահըն վէ քիճալ
քիպարըն թապիաթընէ , վէ անլէր իլլէ ճէվապ ա-
լուպ վէրմէկէ վուգուճ օրս : Վ'է տախի իտարէ վէ

չեքխաթմ խառու պէքինատ՝ վէ իրիմ թալխիմ թընտէ
քէմալէթ քէսպ էտէ : Ղիճէ քի օ գառար միւտտէթ
Փարաւննուն սպարայինտէ գալմաղ իլէ՝ հէք թիւրիւ
իլլիք թնահաիլ էտէք¹ :

Վիճմ էյլէ . Մուսէս՝ փառախաճ էվասար կիպի
աղիմ տէվէթտէ . լաքին տիւնեա պիւլիւլլիւ կիւնէ
վէ սէֆաարնէ էպիտի մէյլ էթմէզ . վէ ապիմա քէն
տի միլէթինին զայրէթինտէ պուս՝ անկէրին շէքաի
կի էզիլէթի կէ օրուքտէ՝ փառախաճ սարայինտէ բա
հաթ օլմասընը հարամ սայուպ՝ իսթէք քի միլէթինի
իւքէնճէտէն խէլաս էթմին . եախօս քէնտի տախի
անքէք իլէ պէրապէք իւքէնճէտէ պուլաճսան² : ()
էճիլտէն Փարաւննուն գըզընըն՝ եանընտէն պարընպ
իօրպէլ ճէմաաթինին եանընտէ ապին օլուր :

Վէ պիւր կիւն՝ միլէթ զայրէթի արգուսի իլէ
Մըսըրտէ կէզէք իքէն , կէօրիւք քի Մըրապընըն պի
րի՝ նահագ եէրէ Եահուտինին պիրինի թէքաիլ է
տէր իտի . Թահամմիլ էտէ մէյիւպ՝ վէ էթրաֆտէ
պաիի քիմսէ օլմասըզինտէն՝ հէման անի էօլտիւ
րիւպ՝ գուժ իլէ էօթթէք :

Պա պապտէ տէմէ քի՝ Մուսէս նէ հագ իլէ ա
պէմ էօլաթիւրաիւ՝ մատամ քի զապիթ տէկիլ խաի :
Պէլի՝ ինսան Թարաֆընտէն թալին օլմուշ զապիթ
տէկիլ խաի . լաքին Ալլահ՝ անըն եէտի իլէ Խորայէլ
միլէթինի Մըսըրտէն խէլաս էտէ ճէք օլմաղ իլէ , քէն
տի միլէթինին իւզէրինէ զապիթ նասպ օլմուշ խաի
Հադ Թարաֆընտէն³ : Իմաի զապիթ՝ զուլմ էտէնի

1 Էւ վարժեցա Մուսէս ամենայն իմաստութեամբ Եգիպտացւոցն , և
էք զօրաւոր՝ բանիւք և գործովք իւրովք . Գործ . Է . 22 :

2 Հաւատովք Մուսէս իբրեւ աճեաց՝ սերացա կոչլ որդի գտտին
Փարաւնի . լաւ համարեցա չարչարիլ ընդ ժողովրդեանն Արաուծոյ , բան
առ ժամանակ մի վայելիլ ի մեղս . Եթրայ . ԺԱ . 24 :

3 Չմտաւ անէր թէ իմացին եղբարք նորա , զի Արաուած ի ձեռն
նորա տալոց էք զիրկութիւն նոցա . Գործ . Է . 25 :

Ֆեարֆունէ, շէրան ինքայի հազ էթմէկէ մէնքուր
տուր: Վէ տախի՝ շիւնքի Մըսրըլըլէր նահապ ետրե
հիւքմէ Էտէր իախլէր Եահուտիլէրին իւզերինէ: զի
րա անլէր Էտիր տէկիլ իախլէր: Իլլա քի միւսաֆիր
պախուտու քի՝ զուլմէ Էտէնին հագգընտէ՝ զապիթէ
շիքեպլէթ Էտէնի տահա զիյատէ Թէքտիր Էտէր ի
տիլէր: զիյա զուլմէ Էթմէկէ իուխտէթ վերէն զա
պիթ իտի: Իմոն՝ պա միտիլիւ նաշէրի հաքէքէթ
ալան ետրտէ՝ զապուհաթսրլը զուլա միւսապըն էլին
տէն զաւթթալմազ ապալէթ տիր:

Իրթէտի կիւն՝ Մովսէս Էինէ ֆէզէր իքէն կէա
րիւր քի: Իքի Եահուտի պիրիպիքի իլէ ֆիլա Էտէր
լէր: անլէրի տուլն էթմէք իթմէյիւպ՝ սիզ գարըն
տաշարըլ՝ պիրիպիրինիզէ զապր էթմէյին տէյինէ:
Օ քի հագաղ իտի՝ ճէվապ Էտիւպ տէք քի: սէնի
քիմ պիգիմ իւզերիմիզէ զապիթ նապ Էթտի: մէ
կէր պէնի Էպտիւրմէք մի իթմէրսին՝ նիճէ քի տիւն
Մըսրըլըլ Էպախուրտիւն:

Պա ճէվապը Մովսէս իշտոննէ: մապահաթ
տույուլմուշ տէյուլ՝ իտվի Էտէր: Ֆիլհագիլա՝
Մովսէս Մըսրըլըլ Էպտիւրախ իտէ, պիր Եահու
տիտէն զայրի քիմէ Էպգ իտի անտէ: Լաքին միզ
պուր՝ սըր սագլաթայուպ՝ Մովսէսի վէ միլէթիլի
տախի Էտիրկէմէյիւպ՝ պաշգալէրինէ սէյլէմէք իլէ:
տիլտէն տիլէ Էպըլուպ՝ Թա՝ քի փատիլան տույար:
Վէ Օ քի՝ զաթը տիւշման իտի, պա մատտէնին իւ
զէրինէ տահա զիյատէ հըրուլանուպ՝ Մովսէս Էպ
տիւրմէք իթմէր: Վէ Մովսէս իտվիլտէն նաշի՝

1 Եւ նա տէ: Դէպոյզ զքիլ այր իշխան և դատաւոր Դէրայ մէր:
Էթէ սպաննէլ զիւ կամիյիւ: որպէս և երէկ սպաներ զԵպիգապին:
Եվ: Բ. 14:

Մարտի տեղին Գալուսի կիսեր Մագիստրոս տենիլեն ետրե՝

Նազար էլլե պուրտտե Մովսէսին ֆազրէթինէ .
 օքի մազլուսի զալիմին էլինտեն խելաս էթմէք իշու
 Թէրքի վէթան էտիւպ՝ տփարի ախտէր ֆիրար էթ-
 միշ քտի . անճագ՝ եինէ առաւթթ զայրէթինի էլտեն
 պրրագմալ : () Իրա Մագիստրոս վարուպ՝ անտե պիր
 գույու եանընտէ օթուրաւգտէ , օ մահալին պիւ-
 ջիւկիւ օրան Հուագուէլ նամ քիմէսնէնին գքլէրի՝
 քի գոյուն կիւտեր իտիլէր , կէրիւպ՝ գույուտեն սու
 չէքէրլէր՝ քի գոյունլէրի սուլայալէր . լաքին չօպան-
 լէր անլէրի ճէպրէն գօփուրլէր : Սովսէս՝ մէզպուրլէ-
 րին զառուարլըղինի կէօրիւպ՝ պիր կէօնէ Թահամ-
 միւլ էտեմէզ օրոուղի հալտէ , հէման գալգուպ՝ ան-
 լէրի պիր Թարաֆ էտէրէք՝ գրղլէրին գոյունլէրինի
 սուլար : Վէ գրղլէր օ կիւն էրքէն էվէ կիտիւպ՝
 Հուագուէլէ նագլ էտէրլէր Մալէսին էթտիկի էյ-
 լիկի . օ տախի՝ Մովսէսի էվինէ տալէթ կիտիւպ՝ պի-
 րիպիրինտեն խօշլանմալ իլէ՝ գալլըր Մովսէս անտե .
 վէ սօնկրա անըն Յեպփօրա իմինտե օլան գրղլըր ա-
 լուպ՝ տամաս օրոու անէ :

Ֆէհմ էլլե Եահուաիլէրին էլլէք պիլմէզ հօրլէ-
 նի . զիրա՝ Մովսէս անլէրին խէրասը զայրէթինտէ Խ-
 քէն , անլէր գարչք տուրուպ՝ լիանէ կէթլրտիլէր
 անի . անճագ Հուագուէլ՝ օ քի սայլը միլլէթ վէ
 փութփէրէթ իտի , գրղլէրինէ եարալմ էթտի տե-
 յու : Մովսէսի Թանըմալ իքէն՝ իզգէթ իքրամ էտե-
 րէք մէմուսն օլուպ՝ քէնտինէ տամաս էթտի . վէ
 Մովսէս տախի սատագալթ պիրլէ անըն գոյունլէրինի
 կիւտեր իտի : Վէ չօք վագրլթտեն սօնկրա՝ Մովսէ-

[Հնչուտովք (Մովսէս) Թուրք գերկին Եգիպտոսցոյ , ե ոչ երկն-
 չէր Դ ցամանէ Թագաւորին . զի զաներկոյթան իրրե զտեսալ համբե-
 րութեամբ համարկցաւ . Եբրայ . ԺԱ . 27 :

սէ իքի երբեք է վլատ օլուպ՝ պիւշիւ կիւնիւն իսմինի
Գերսում չաղըրալ, վէ քիւ չիւ կիւն՝ Եղիազար. Եւնյ.
ՃԸ. 4 :

Պալ պապտէ՝ բուհանի ֆիքիր իւզրէ՝ Մովսէս
էօրնէք օլտու Մէսիհ է ֆէնտիմիզէ . զիրա՝ նիճէ քի
Մովսէս Իսրայէլ ճէմուտթինի՝ ֆարառ ոնուն էլինտէն
խէլաս էթմէք զայրէթինտէ իքէն, սէնի քիմ պիզիմ
իւզէրիմիզէ հիւքիւմուար նասպ էթտի տէյու՝ անըն
լիսանէ կէլմէսինէ սէպէպ օլտուլէր, լաքին փութ.
փէրէսթ Հռագուէլ՝ գապուլ էթտի. քէզա Մէսիհ.
էֆէնտիմիզ՝ Իսրայէլ միլէթինի շէյթանըն էլինտէն
խէլաս էթմէք իչիւն՝ տիւնետայէ կէլմիշ իքէն, անի
գապուլ էթմէտիլէր՝. լաքին՝ փութ փէրէսթ միւ
լէթլէրի գապուլ էտիւպ՝ ինանուլէր :

ՍԻՒԱԼ 44.

Լիւնի՝ Մադիամիէ Հաագու-էլի Եանլիգէ Գա՝ Ենէ Գալը :

Ճ. Դըրգ սէնէ : Իպրէթ ալ. Մովսէս Մըսըրատ
փատիշահ սարսյինտէ քիպարլըգ իլէ պիւշիւմիւշ ի-
քէն, չօպանլըղէ իրթիքետալ էտիւպ՝ հալինտէն շի-
քետայէթ էթմէզ : Օ. իրա՝ ալիմ վէ ֆազիլէթլէ օլ-
մաղ իլէ՝ նէ տիւնետալի շէրէֆէ քիպիրլէնիր, վէ նէ
ֆագիր կիպի չօպան օլտուղինէ մահղուն օլուր. իւ-
լա՝ քէնտինի Ալլահըն բէյինէ իհալէ պիրլէ, միլէ-
թինին խէլասը խուսուսինտէ՝ Ալլահա նիյազ էթմէ-
տէ պիրան գուսուր էթմէզ : Պիլհագիգա՝ Մովսէս
խէվֆինտէն նաշի Մադիամա ֆիրար էտիւպ՝ գօյուն
կիւտմէկէ մէշղուլ օլտու իսէտէ, պու պապտէ տա-
խի՝ կիզլի հիքմէթ անկլանըր : Օ. իրա Ալլահ՝ անի

Իսրայել միլլէթինէ պաշ վէ չօղան էտէճէք օլմաղ
իլէ , մախաուս անէ գօյուն չօպանլըղի էթտիրիր՝ քի
ինսանլէրին խտարէսինի չօպանլըգտէն թալիմ էտէ :
Օլիքա մէզպուր գլրգ եաշընէ տէկին իլիմ էօկրէն-
տի , գլրգ երլ չօպանլըգ էթտի , վէ գլրգ երլ տու-
խի Իսրայել ճէմաութինէ գլլաղուղ օլտու չէօլտէ :

Վէհմ էյլէ . Մովսէս Մադիամտէ թէն իլէ բա-
հաթ , լաքին ֆիքիր իլէ բահաթսղ . զիրա միլլէթի-
նին Մըսըրտէ չէքտիկի իոքէնճէյի միւլահաղա էթ-
տիքտէ՝ ազիմ գաաութէթ իւղրէ օլուր իտի : Պէլի՝ ա-
նի էօլտիւրմէք իսթէյէն փաաիշահ էօլտիւ , լաքին
անտէն սօնկրա կէլէն փաաիշահ՝ տահա զիյաաէ զաա-
տար օլմաղ իլէ , Եահուտիլէրին թահամմիւլ էտէ-
ճէք հալի գալմայուպ՝ ֆիզան իլէ Ալլահա նիյաղ է-
տէրլէր՝ քի քէնտիլէրինի ինլաս էտէ : Վէ Ալլահ
մէրհամէթքեանի՝ ինայէթ պապին քիւշաաէ պիրլէ՝
միւրաս էտէր քի , Մովսէսի Մըսըրտէ իրաալ էտիւպ՝
անըն եէտի իլէ գուրթարա Իսրայէլի Մըսըրտէն .
անճապ սիլլիր քի՝ Մովսէս թէվապիւ օլմաղ իլէ , ճէ-
մաաթէ պաշ վէ պիւլիւք օլմապ իսթէմէզ . օ էճիլ-
տէն Եահուտիլէրին չէքտիկի էզիյէթի աշլքեսար էօր-
նէք իլէ անէ պէյան էտիւպ՝ միւլաղաթ գուլվէ-
թի տաիլի վէրիր՝ քի ինվթ էթմէսին :

Օլիքա Մովսէս՝ չէօլտէ գայըն փէտէրինին գօ . ԳԼ . Գ .
յունլէրինի կիւտէրէք՝ Քորեբ տէնիլէն տաղէ վար-
աղգտէ , (քի Սինա տաղինէ պիթիլլէք տիր) , ուղապ-
տան կէօրիւր քի՝ սիր չալլ ալէֆլէնիւպ՝ թուլթուշ
մուշ , լաքին եանուպ քիւլ օլմաղ , իլլա քի հիյէթի
իլէ տուրուր : Պու նէ հիքմէթ տիր տէյու՝ անըն
եանընէ վարմալլ օլունճէ , հէման չալլտէն սէս կէ-
լիր քի՝ Մովսէս Մովսէս եագլսլմա պուրայէ . չըգար
չարըղընը սյաղինտէն . զիրա աալ բաաղըն եէր Ալիլ

տիր . Պէ՛ն իմ սէնին փետերինն Աբրահամն՝ Խահահանն՝
կըն՝ վէ Եսկոբուռն Ալլահը . կէ օրտիւմ Պէնիմ ճէ-
մաաթիմին Մըսրրոտէ չէքտիկի իսքէնճէյի . վէ իշխա-
տիմ անլէրին Ֆիղանընը . ինտիմ անլէրի իտլաա է-
տիւպ՝ քանանէ կէ օթիւրմէ կէ՝ քի անտէ սիւտ վէ-
պալ չըգար . վէ սէնի իրսալ էտէյիմ Փարաւոնէ՝ քի
Խարայէլին էվլատլէրինի չըգարաւորն Մըսրրոտէն : Եւ
քին Մովսէս թիւրլիւ սէպէպ վէ էօղլ էտիւպ՝ իւ-
թէմէզ քի Մըսրրէ կիտէ :

Ս Ի Ի Ա Լ 45 .

Նէ՝ իտի Մովսէսին էլիպիէ էօղլ :

Ճ . Եվ վէլա՝ քէնտինի լայքզ կէ օթմէզ էօղլէ ա-
զիմ խըզմէթ իլէ փաատիշահըն հուզուրինէ վարուպ՝
էլշիլիք էթմէ կէ : ()՝ էճիլտէն տէր քի՝ պէն քիմիմ քի
Մըսրր փաատիշահընէ կիտիւպ՝ Խարայէլի Մըսրրոտէն
չըգարայրմ՝ : Եւ Մովսէսին պու ճէվապընէ դարչը՝ Ալ-
լահ անըն իլէ պէրապէր օլմաղէ վատ էտէր՝ քի ճէ-
տարէթ քէսպ էթսին : Եւ տաիի պէյան էտէր՝ քի
Խարայէլ մաւթլազ Մըսրրոտէն չըգուպ՝ օ՝ տաղտէ Ալ-
լահա սէճտէ գըլալէր կէթէք : Եւ պրէթ ալ , Մովսէ-
սին թէվաղիլիք պիրլէ ճէվապ էթմէսի իշխն , Ալ-
լահ անըն իլէ պէրապէր օլմաղէ վատ էթտի :

Իքինճի՝ էօզր էտէր քի , Խարայէլ ճէմաաթինէ
կիտիւպ՝ սիվին աթալէրինիղին Ալլահը՝ պէնի իրսալ
էթտի սիզէ տէտիկինտէ , անըն իսմի նէ՝ տիր տէյու-
սիւալ էտէրլէր իսէ , նէ՝ տէսին անլէրէ : Պու ճէ-
վապէ գարչը տաիի՝ Ալլահ քէնտի զաթընըն՝ էպէտ

1 Եւ տէ Մովսէս ցճէր . ով էմ էս՝ զի երթայեմ առ Փարաւոն ար-
քայ Եդիպտացաց . Եւ հանիցեմ զորդիսն Խարայէլի յերկրէն Եդիպտաց
Եւ . Եւն . Գ . 11 :

իլ է պէտք պիտի գտար քենտինտէն վարլըդ օրտուղի նի խոսպէր վերիւր¹, քի փութ փէրէտթլէրին փութ լէրի կիպի մախուգ զոնն էթմէսինլէր Խաթայէին Ալահաշըն, իլլա քի՝ օ տուր եէրի կէջիւ վէ ճիւմ լէյի Եարաուտան, ճիւմլէնին սահիպի. վէ օ տուր Աբահահամըն՝ Խահահիլն՝ վէ Յակոբուն Ալլահը։ Օ իրա չիւնքի Ալլահ՝ Բանան Թօփրաղինի Աբրահամա՝ Խահահա՝ վէ Յակոբա վատ էթմիշ իտի. օ է ճիւտէն անլէրին իսիմլէրինի վէրիւր՝ քի պէյան օլտուն Ալլահըն անլէրէ էթտիկի վասին մութլապ իճրա օլաճաղի։ Օ իրա՝ նիճէ քի անըն վարլըղի է պէտի պիտի գալար՝ վէ տէկիշիլմէզ, քէզա՝ վատինտէ տալի սատրդ օլմուղ իլէ, Մովսէսի Մըսըրէ իրալ էաէր՝ քի վատի իճրա օլա։

Պէհմ էյլէ պուրատէ Մովսէսէ օլան ինայէթի. Ֆիլհագիգա՝ Ալլահ կէ օրիւնտիւ Աբրահամա՝ Խահահա՝ վէ Յակոբա, լաքին իսմինի անլէրէ պէյան էթմէտի²։ Իմսի աղիմ ինայէթ վէ շէրէֆ տիր Մովսէսէ՝ քի Ալլահ քէնտի իսմինի անէ պէյան էթտի։ Վէ տալի չիւնքի Փարաւոն՝ Խարայէլի պըրագմադ իսթէմէյիւս՝ նիհայէթ Թէքուր օլաճապ իտի, անէ վէրիլէճէք զաղէպին Ալլահտէն օրտուղի ալէմէ աշիքեար օլմուղ իչիւն, Մովսէսէ Թէնպիհ էաէր՝ քի մէզպուրուն եանընէ վարուպ՝ Խարայէլի Մըսըրտէն չըգարմաղէ րուխսէթ իսթէտիկինտէ, զոյրի պիտի աէպէս պէյան էթմէսին. իլլա քի՝ Ալլահա գուրպան էթմէք աէպէպի իլէ, իւչ կիւնլիւք եօլ շէօլէ կիթմէկէ իզին իսթէսին³։

1 Եւ տաէ Ատուած ցլիվէս. Եւ եմ Ատուած որ էն. Եւի. Գ. 14.

2 Երեւոյ Աբրահամա. Խահահա. և Յակոբա . . . և անուն իմ տէր է. և ոչ յայանեցի նոցա. Եւի. 2. 3.

3 Եւ ասացես ցնա՝ Տէր Ատուած Երայիցւոյ կոչէ զմեզ առ ինքն.

Պունտան գաթի նազար, Մարտիրոսն չըգտրգլէրինաէ՝ պօշ չըգմայուպ, հէրքէս քէնտի գօմչուսունտէն ալթուն՝ կիւմիւշ՝ զլյնէթ վէ Էսվապ իւթէյիւպ՝ Էվլատլէրինի տօնաթարլէր: Պաւ միսիլլիւթէնպիս օլունուր Մովսէսէ քի՝ Խարայէլին Մըսլուրտէն իսէլաս օլաճաղինի մաւհադգապ պիլիւպ՝ զայրի Էօղը Էթմէսին:

ԳԼ. Դ.

Այքին մէզպուր թէքրար ճէվապ Էտէր քի՝ ճէմաաթ իթիմաթ Էթմէյիւպ՝ Ալլահ սանա կէօրիւն մէտի տէրլէր իսէ, նէ՝ ճէվապ Էթմին անլէրէ: () Էճիլտէն Ալլահ անէ միւճիւղաթ գուվլէթի վէրիւ՝ քի Էկէր ճէվապընէ իթիմաթ Էթմէզլէր իսէ, միւճիւղաթ Էթմին՝ քի ինանըլլէր:

Վէ շիւնքի Մովսէս՝ չօպան օլմաղ իլէ՝ Էլինտէ ասասը վար իտի, Ալլահ տէր քի՝ պըրադ ասայը Էլինտէն. օ տախի պըրագընճէ՝ հէման ասա հըլան օլտու. Մովսէս անի կէօրտիւքտէ՝ գաչար անտէն: Թէքրար տէր քի՝ թոլթ անըն գուլթու զլնտէն. օ տախի թութունճէ Էվլէլի կիպի ասա օլտու: Վէ թէքրար տէր քի՝ Էլինի գօյնունէ գօ. Մովսէս Էլինի գօյնունէ գօյուպ՝ չըգարըր պուգար քի՝ Էլի ուլուզ օլմուշ: Թէքրար տէր քի՝ Էլինի գօյնունէ գօ. օ տախի Էլինի գօյնունէ գօր, վէ չըգարըր պագար քի՝ ուլուզ տէֆ օլմուշ: Պախուսուս՝ մէզպուր հէր վէճ իլէ միւսթէրիս օլտուն տէյու, Ալլահ թէքրար տէր քի՝ Էկէր Էվլէլի միւճիւղաթէ ինանմաղլէր իսէ՝ իքինճիյէ ինանըլլէր. վէ Էկէր իքինճիյէ տախի ինանմաղլէր իսէ, չպտան սու ալուպ՝ Էէրէ Էէօք. վէ օ սու՝ Էէրտէ գան օլտուն:

արդ՝ երթիցուք մեք երից աւուրց ճանապարհ յանապատ. զի զոհեցուք Տէառն Արտուծոյ մերում. Եւէյ. Գ. 18:

Չ) իւր հազիգա՝ պաւ խաւաւստե Ալլահ քենտի միւրատը ալլայէսինի տէֆաթէն Մովսէսէ պէյան էթտի . վէ մէզպուր հէր նէ գաստար էօզը էտիւպ՝ գարշըլըգ ճէվապ ալտը իսէ տէ , պու տէֆա տախի՝ սէսինին զայիֆ վէ տիլինին ազըր օլմասը իլէ՝ օ միսիլլիւ ազիմ խըզմէթէ գուտրէթի էրմէզ օլտուզիւ նի նիյազ էթտիքտէ ¹ . Ալլահ ճէվապ էտէր քի՝ Պէն սէնին ազզընը աշուպ , նէ՛ քի լուզըմ իսէ սէյլէմէկէ ակեան էտէրիմ : (Նճապ՝ Մովսէս եինէ պիր ճէսուր քիմնէ իրսալ էթ տէյու՝ նիյազ էտինճէ ² , Ալլահ կիւճէնմէք սուրէթի կէօսթէրիւպ՝ անըն պիւյիւք գարնտաշը Ահարօնու թային էտէր : քի Մովսէս՝ Ալլահն թարաֆընտէն Ահարօնէ , վէ Ահարօն տախի Մովսէսին թարաֆընտէն՝ ճէմատթէ սէյլէսին ³ :

Պու պապտէ զանն էթմէ քի՝ Մովսէս միլլէթի . նին ուղուրինէ զանմէթ չէքմէք իսթէմէտիկինտէն՝ պու միսիլլիւ ճէվապլէր էտէր իտի , իլլա քի թէվազիւ գալպ օլմասը իլէ , պիւյիւրիւքտէն գաշար . վէ մէզպուր նէ գտտար թէվազիւ գալպ օլուր իտի , Ալլահ օ գատար զիյատէ քենտի եարտըմընը անէ աշիքեար էթտի : Վէ նիհայէթ իլ էմր , Մըսըրէ կիթմէկէ րազի օլուպ՝ ելլուն օլուն ասայը տախի պէրապէր ալըր՝ քի իգթիզա էտէն միւճիւզաթլէրի տնըն իլէ իճրա էտէ . նիճէ քի Ալլահ էմր էթտի :

1 Եւ տէ Մովսէս ցՏէր . աղաշէմ զքէզ Տէր , չէմ րաւական , որպէս թէ յերկէ և յեանդէ , և ոչ յորմէկտէ սկսար խօսիլ ընդ ծառայի քում . զի նքրքմայն և ծանրալեզու եմ ես . Եւն . Դ . 10 :

2 Եւ տէ , աղաշէմ զքէզ Տէր , սա քէզ ի ձեռն զայդ գը զօրուպ՝ զոր առաքիցես . Եւն . Դ . 13 :

3 Եւ նա եղիցի քո բերան , և դու եղիցիս նմա յԱտուածակոյս . կողմանէ . Եւն . Դ . 16 :

Ս Ի Ի Ա Լ 46.

Նէ՞ գէյան էրէր պաշտօն Դըշի-ը լալը՝ վէ անպէ օլան ամիւր :

Ճ. Չալը՝ Իսրայել միլլէթինի , վէ աթէշ՝ անլէրին շէքտիկի իսքէնճէյի . Օ. իրա՝ նիճէ քի չալը գուվվէթսիզ տիր վէ թէզ եանար , քէզա Իսրայել ճէմաաթի Մըսըրուտէ էսիր կիպի սէֆիլ օլուպ՝ զատաար փարաւոնուն շէրրինտէն քէնտիլէրինի հըֆվէթմէկէ գատըր օլմատըգլէրինտէն , մէզպոււրուն էթտիկի զուլմ անլէրի աթէշ կիպի եագար իտի : Վէ լաքին՝ նիճէ քի աթէշ մէզրիւր չալըյը եագուպ՝ քիւլ էթմէզ իտի , քէզա՝ Իսրայել ճէմատթի տաթի զայէթ չօգ էզլյէթ շէքտի իտէ տէ՝ հիքմէթի Պարի վիւճուտլէրինէ քէտէր օլմայուպ՝ կիւն պէ կիւն չգլաթատէ իտիլէր :

Վէ չարըղընը այաղինտէն չըգար տէյու՝ չալըտէն սէս կէլմէսի . Ալլահըն անտէ հագըր օլաուղինէ նի շան օլմաղ իլէ , անըն եանընէ սէրպէսթլիք իլէ վարմագ , վէ անտէ չարըգ իլէ տուրմագ՝ ճայիղ օլմատըղինի պէյան էտէր : Օ. իրա՝ Մովսէս . օ էլամէթի կէ օրիւնճէ , տաէթա աթէշ զանն էսիւպ՝ անէ եագլաշմագ իսթէտի . Պախուսուս չիւնքի փարաւոն՝ Իսրայէլէ չամուր ջիյնէտիր իտի , օ էճիլտէն՝ Մովսէս . չարըղը այաղինտէն չըգար տէյու էմր օլունուր՝ քի միլլէթինին չըպլուղ այաղ իլէ՝ էսիր կիպի շէքտիկի էզլյէթի ֆէհմ էտիւպ՝ Մըսըրէ կիթմէմ տէմէսին :

Նազար գըլ պուրատէ՝ քի նէ գատուր զիյատէ պօրճուուր ինսանէ՝ սուրբ Եկէղեցիին վէ Ազիզ եէրլէրին իզզէթինի սագլայուպ՝ թաղիմ էթմէք . վէ Ալլահտէն խէվֆ էտէրէք՝ հիճապ իլէ անլէրէ եագլաշմագ . զիրա՝ չարըղը այաղինտէն չըգարմագ , ճիսմա նի արզուլէրի ֆիքիրտէն իխրաճ էթմէկէ նիշան իտի :

Իսահանի մեֆհուս իւզտէ մեղքիւք չալք՝ սուրբ Աստուածածինէ, վէ անտէ կեօրիւնէն աթէ՛ զէ-
լամուլլահըն անտէն թէն ալմասընէ եօրնէք անկլանըր
Իպրէթ ալ. ինտան պու, տիւնեատէ կէոյա պիք
չալք, Ծիամանի արզուլէր՝ վէ պիւյիւքիւք զպլէսի՝
աթէն էիպի, անլէրէ միւշթադ օլան՝ տերուծի նու
թէ տիւշմիւշ հիսապի՝ քէնտի ճանընըն էզիյէթինէ
պատի օլուր. | արին օ քի թէն սեֆալէրինէ վէ
տիւնեա պիւյիւքիւքիւնէ միւլ էթմէզ՝ վէ ապիմա
Ալլահա ումուա էտիւպ՝ ըիզայի հադ իւզտէ հարե
քէթ էտեր՝ եանուպ քիւլ օլմազ. զիրա Ալլահ քէն
տինէ ալմուա էտէնի՝ հըֆզ էտեր օ միսիլիւ ա-
թէնէրտէն.

Ս Ի Ի Ա Լ 47.

Նի՛ճէ անկանց՝ Ալլահի իբրիմ, իլիիմ, քէ իսիմ
դէ՛ճէ.

Բ. | Ալլահըն կեօրմէսի՝ հազգը հադ էթմէք
իշթիմէսի՝ ինտանլէրին նիյազընը դապաւ էթմէք.
վէ իրմէսի՝ տեր հալ շէրիպթը իճրա էթմէք տիր.
Օ իրա՝ տէկիլքի Ալլահ ինտան կիպի կեօրմէկէ՝ ի-
շթիմէկէ՝ վէ եեր տէկիլմէկէ միւհթաճ ալը. իլլա
քի ճիւմլէսի անէ աշքէպը՝ վէ քէնտի մէքեանտէն
միւնէզէն՝ հէր եերտէ հազըր օլմազ իլէ, պու
թալդ ճէվապլէրտէն անըն առալէթի՝ մերհամէթի՝
վէ եարտըմը տույուլուր. Վիլհազիզա՝ Ալլահ տա-
լիմա առալէթ էտիւպ՝ քէնտի մերհամէթինի՝ վէ
եարտըմընը ինսանտէն տիրիզ էթմէզ. լաքին կիզլի
հիքմէթ սէպէպի իլէ՝ սապր էտեր. | իճէ քի՝ Իսրա-
յէլ միլլէթինին Մըսըրտէ օ դատար վազըթ էզիլէթ-
տէ օլուպ՝ սապր էթմէսինին հիքմէթի վադ իտի.

Օ՛ իրա՛ շինեցի՛ մաւգատտեմ՝ Աբրահամա՛ պեղան օլ-
տուղի իւղտէ՛ անքն է վաւարէրինին՝ տէօրթ յիւզ տէ՛
նէ՛ զարեայլիքտէ՛ գալմաւա՛ պիճիլ պմաւ իտի՛ (նիճե-
քի՛ ան պիւպտէ՛ վիթր, օլտաւ Ի. օ՛ էճիլտէն՝ պպիլ է-
տէր՝ քի պիճիլ ծլան վաճըթ՛ Թէքմիլ ծլտուն՝ պախու-
տուս՝ ֆարպաւնեւն կիւնաչ էպլ խախա՛ արզուպ՝ Թէք-
տիր օլտուն՝ Վէզա՛ քանանլըլէրին մէ պպիլ փաւթ-
փէրեւթլէրին տախի՛ կիւնաչլէրինին՝ Եօլ խախա՛ տա-
լուպ՝ Խարայէլ Մըսըրտէն չգգարցիկտէ՛ անլէրին
Եէրլէրինին զապթ էթմին՝

Սէ տախի՛ գէմինին գումաւ՝ վէ կէնյիւն Երլըզ-
լէրի կիպի՛ Մըրպհամըլն է վաւարէրինին չգալաւաճըլ-
նի մաւգատտեմ պէյան էթտի իսէ տէ՛ պաւ իյու-
տաւտէ տախի՛ մէզպուրլէր պիր վազըթ գում կիպի
Մըսըրլըլէրէ փայիմալ օլտրապ՝ վէ չըգարցլէրինտէ
Մըսըրլըլէր Թէքմիր օլտապ, Խարայէլին շէրէֆի կի-
նէշ կիպի ալէմէ պէյան օլտուն՝ Օ՛ իրա՛ անլէրին
խէլասի խուսուսինտէ օլան միւճիւզաթլէրի կէօ-
րէնլէր վէ իշիտէնլէր, զապթ հիպէթտէ՛ գալըր
խտիլէր՝ (՛) Եճիլտէն՝ Խարայէլին Մըսըրտէն խէլաս
ալաւապ վազթիլին՝ կէօրմէք, իշիթմէք, վէ ինմէք
Թապիլի իլէ՛ պէյան Էտէր Ազիզ քիթապ՝

Վէզապիք՝ քանան քաճիրաղիտէ սիւտ վէ պալ
ղոյթթ չօգ օլմաւընը խապէր վէրիր Մափէտէ՛ քի զա-
հիթ չըգարն Ալլահըն ինայէթի, վէ Թէսէլլա օլտուն
Խարայէլ միլէթի՝ Օ՛ իրա՛ անլէրի իսքէնճէտէն խէ-
լաս էթտիքտէն մատտէ, կէօթիւրէճէկի Եէրտէ տա-
խի՛ սիւտ վէ պալ իլէ պէսլէտէ կէրէք՝

1 Քանդի շին Էսթիպէ մեղք Ամալրեացոյցն մինչև ցայժմ. Ծննդ. ԺԵ. 10.

2 Տանիլ պատա յերկիր բարի՛ և ընդարձակ. յերկիր, որ բոլորէ զիւ-
թըն և զմեղ. Եւիլ. Գ. 8.

Բուհանի ֆիքիը իւղրէ . սիւտ վէ պալ՝ տօխը
վէ ճէտիտ Կոմսուտ տուչ էպէր¹ .

Իսրրէթ ալ, պու ճիհան ինսանէ թէ ճրիպէ վէ
թալիմանթ մահալի օլմաղ իլէ՝ ինսան միւստէթի էօմ-
րիւնտէ գաղտտէն խալի օլմաղ . Իմոի գաղա գու-
հաւրինտէ՝ Ալլահըն ինայէթինտէն գաթփ ումուտ
օլմա , իլլա քի՝ ստպր էտիւպ նիյապէ մէշգուււ օլմա
թաղ . Ալլահտէն մէմիոնն օլ . վէ հալիտէն թէշէք-
քի էթմէ : զիրա գաղտյը վէրէն Ալլահ , տէնի ան-
տէն ինէլապ էտէճէք ժաղթի տախի պիլիը : Պէլլէ
պիը միւտտէթ սրգլէթ չէքերսին , լաքին աօնկրա չաղ
ու մէսրուր օլմաթաւն : Պիլհագիգա , պաւ կէչիճի աշ-
ղէմտէ գուհուր էտէն տէրո վէ պելա՝ ինպանըն հաղ-
գընտէ հէր վէճի իլէ խայիլը տըր² :

Ս Ի Ի Ա Լ 48 .

Նէ՝ դէյաթ էպէր Մովէտէ վերիէն պալտէ ժղիւր իւլ
Իիւրիւ ժաճիւլի գուվէթի :

Ժ . Բսանըն երլան օլմապը՝ Փարաւոնու զտու-
տաթըլդիւնի , վէ Մալսէպին եհաթ իլէ թէքսիր օլաճա-
ղինի պէյան էտէր : Սիրա՝ նիճէ քի չօպանն աաա ի
լէ Գօյուկէրի կիւտէր , քէզա հիւքմ աթհիպի օլան՝
պալապէթ շերիաթը իլէ՝ ինտանլէրի իտարէ էտէր :
Իմոի էկէր հիւքիւմուար ատէմ՝ ստալէթ ինպլէ-
հարէքէթ էթմէլ իտէ , կէոյա քի՝ չօպանըն ստապը
եպրան օլուր , նիճէ քի Մովսէսին աաապ էքանն օլաթու
քի զաաաապ Փարաւոնու զէհիւրէյիւպ հեքաք էտէ :

1 Ի Սիւնէ ելքն օրէնք , և բան Տեառն յերուսաղէմ . Եսայ . Բ . 3 :

2 Չի թէկպէտ և յաշո մարդկան տանփիյան , այլ յոյո նոյա լի է ան-
մահալեմաթ , և սակաւի ինչ խրատուպք՝ դոցեն զմծ բարութիւն ,
Իմապ . Գ . 4 :

Այլահըն թէնպիհի. առա կիպի, թէնպիհէ գարշը
առւրմագ՝ անի էլտէն պրրագմագ կիպի. իմո՛ր՝ թէն
պիհ եէրէ տիւշիւնճէ, երբն օլուպ զէհիրլէր ին
տանը, զիրա՝ նիճէ քի թէնպիհէ իթաաթ էտէն թէք
տիր օլմագ. քէզա իթաաթ էթմէյէն թէքտիր օլուր
իւկէր թէքտիր օլմագ իսթէմէշ իտէն. թէնպիհ ա
տառնը էլտէն պրրագմա:

Քէզա՝ Մովսէսին էլինին ույուղ օլմասը՝ Խարա
յէլ միլլէթինին հալինի պէյան էտէր: () Իրա՝ մէզ
պուրլէր Մըսըրէ կիթտիլլէրինտէ, օ՛ վագթին փա
տիչահը՝ Յովսէփէ ըիպէթէն իզզէթ պիրլէ՝ կէօյա
քի քէնտի գօյնուհաթ հըֆլ էտէր կիպի՝ անլէրի պի
քէտէր սագըր իտի. լաքին սօնկրաքի փատիչահլէր
զուլ՝ էթմէք իլէ՝ անլէրի էարալաալլէր, վէ Խարա
յէլ ճէմաաթի աաթի Մըսըրլլէրին աաթթլէրինէ
մէյլ էտէրէք՝ կէօյա ույուղլանտը: Իմո՛ր՝ Մովսէսին
էլի ույուղ օլուպ՝ սօնկրա էյի օլմասը, Խարայէլին
Մըսըրտէ քէտէրլէնիւպ՝ անտէն չըգընճէ էյի օլա
ճաղինէ էօրնէք անկլանրը:

Քէզա՝ չայրն սույուհուն գան օլմասը, Խարայէ
լին ջօնուգլէրինին չայտա էօլմէսինի պէյան էտէր՝
քի անլէրի փարաւոն չայա աթտըրըր իտի:

Չիֆհմ էլլէ, փարաւոն աաալէթէ գարշը հարէա
քէթ էտիւպ՝ թէքտիրիյէթէ միւսթահագ օլտու ի
տէտէ, Ալլահ քէնտի մէրհամէթինէ մէպի՝ էվլէլա
Մովսէսի իրաալ էտէր անէ՝ քի թէօպէյէ կէլսին. վէ
էկէր թէօպէ տէմէշ իտէ՝ թէքտիր օլտուն: () Իրա՝
Ալլահ ինսանը թէքտիր էթմէզ, իլլա քի՝ գապահաթը
իշիւն, լաքին՝ էվլէլա թէօպէյէ աալլէթ էտէր՝ քի
ինպէթի պէյան օլտուն: Վէ էկէր ինսան՝ Ալլահն
ինպէթինի թանըյուպ՝ կիւնահընտէն փիւշման օլ
մագ իտէ՝ թէքտիր էտէր քի՝ աաալէթի պէյան օլտուն:

Իպրէթ ալ, փարաւոնն պիր ալիշան փատիշահ ի քէն՝ Ալլահ անըն թէքոփրինէ պիր չօպան իրաւ էթատի . վէ օ տախի՝ տէկիլքի ասքեր վէ սիլահ իլէ . լիլա՝ եալընըզ, վէ էլիկատէ պիր առախլէ . Իմաի՝ ինսան քի պիրլէ՝ Կմէսին տիւնեա գուվլէթինէ . զիրա՝ Ալլահ քէնաթ նազարընը գալտըրըր իտէ , փատիշահ տախի օլա՝ չօպանէ տլթ օլուր :

Պատէհու (նիճէ քի գըրգ պէշ սիւսլին նիհու յէթինատ վիքը օլտու) Ալլահըն էմրի իւզըթ՝ Մովսէս Մըսըրէ կիթմէլի օլմաղ իլէ , զէվճէսինի վէ իքի օղլունու տախի պէրապէր ալուպ՝ եօլա չըգար , լուքին քիւշիւք օղլու Եղիազար՝ օ՝ կիւնլէքտէ տօզմուշ օլտու զինատէն՝ եօլտա քէտէրլէնմէսին տէյու՝ անի տաշա սիւննէթ էթմէմիշ իտի տէնիլիլ : 1) Է գօնադ եէրինէ վարաւրգտէ : Մէլայիք զուհուր էտիւպ՝ Մովսէսի էօլտուրէճէք օլտու իտէ տէ , անըն զէվճէսի ֆէհմ էտէր քի՝ չօճուղի սիւննէթ էթմէտիկինատէն զուհուր էթտի պու իշ , օ՝ էճիրտէն հէման անիտէ չազմադ թաշը իլէ չօճուղի սիւննէթ էտէր , վէ Մէլայիքին այաղընէ տիւշիւպ՝ իշտէ չօճուղին գանը տինտի տէտիքտէ : Մէլայիք կիտէր անտէն , կէօյա տէմէք իսթէրքի՝ իշտէ Ալլահըն էմրի իճրա օլտու , էօլտիւրմէ Մովսէսի :

Իպրէթ ալ, Մովսէս՝ Ալլահըն էմրինի իճրա էթմէք իշիւն Մըսըրէ կիտէր իտի , լուքին մուգատտէմ օրան էմրի իճրա էթմիշ օլմատըղլնատէն՝ թէքտիր օլաճադ իտի . իմոի ինսանէ պօրճ տուր՝ քի Ալլահըն հէր թէնպիհինի թէքմիլ էտէ . էկէր ճիւմլէ թէնպիհլէրի իճրա էտիւպ՝ պիրինտէ գուսուր էթտէ՝ ճիւմլէսինէ պօրճլու օլուր¹ . զիրա թէնպիհ Ալլա-

1 Որ որ զամենայն օրէնս պահիցէ , և միով իւր Բն զթիցէ , և զէս ամենայն օրինայն պարտապան : Կախու . Յօդք : Բ . 10 :

հըն էմբի օլմաղ իլէ՝ անկէրաէն հանկըսը կերի գաւ-
սա՝ էմբէ մուղայիր օլուպ՝ զաղէպէ միւսթահադ օ-
լուր ինսան :

Վէ Մովսէս պագար քի՝ էհլի վէ շօճուգլէր քէն
տինէ սըգընթը օլաճագլէր, օ էճիլտէն՝ անկերի գա-
յըն փէտերինէ իրաւ էտիւպ՝ քէնտիտի եալընըզ կի-
տեր : Վէ Զորեր տաղընէ վարաղանէ, Ալլահըն պե-
յան էթմէսի իլէ՝ Ահարօն գարջը կէլիր, վէ պիրի-
պիրինի կէօրտիքաէ շաղ օրարագ՝ Մովսէս նապ է-
տէր անէ Ալլահըն էմրինի : Վէ իքիտի պէրապէր Մու-
սըրէ կիտիւպ՝ ճէմարմին իկթիեարլէրինէ մապա-
հաթը Թարիֆ ետէր Ահարօն : Վսլէս տախի ան-
լէրին էօնիւնտէ միւճիւղաթ էտինճէ՝ ինանաւպ
մէսրուր օլուլէր :

• Ե • Պատէհա Մովսէս վէ Ահարօն՝ Փարաւոնոն
հուղուրինէ չոգուպ՝ Ալլահըն էմրինի իֆաատ էտէր-
լէր՝ քի Խորայէլի պըրագարն իւչ կիւնկիւք եօլ շեօլէ
կիտիւպ՝ Ալլահա գուրպան էթմէկէ :

Ս Ի Ի Ա Լ 49 .

• Փարաւոն նէ՝ ճիվաղ էիպի Մովսէս :

Ճ • Փարաւոն՝ քիպիր վէ ինսոճը օլմաղ իլէ
նէ՝ Ալլահը պիլիրիմ, վէ նէ՝ Խորայէլի պըրագարն
տէյու՝ գաթի ճէվապ էթաի : Վաղաա՝ Մովսէս եչ
չի կիպի Ալլահըն Թարաֆընտէն, վէ Ահարօն՝ Մով-
սէսին թէրճիւմանը կիպի Փարաւոնէ կիտիւպ՝ քէնտի
րէյի իլէ Խորայէլի Մըսըրաէն չոգարմաղէ բուխսթ
իսթէմէլէրի, աղիմ ինայէթ վէ շէրէֆ իտի անէ :
Լնճագ մէղգուր պու ինայէթի թանըմայուպ՝ Խ-
րայէլի պըրագմատըղինտէն մատէ, օ քիմ տիր քի՝
անըն ճէվապընը տինէյի ոլ՝ Խորայէլի պըրագայըմ

տեյու, Ալլահըն գուստիթի աղիմէլէրինէ գարշը ճէ-
վապ էտեր: Պաշտան գաթի նազար՝ ղէճրին պաշ-
լար տահա զիյապէ Իսրայէլէ էղիյէթ էթմէկէ: (1) Ե-
րա՝ շիւնքի քերքի՝ Ետփորըրը խափ անլէրէ, Ե. անէ
տեկին քերքի՝ անվանը միջի Թարաֆընտէն վէրի-
լէ կէլմիշ իքէն, պու, մաստանին իւղէրինէ՝ ասմանը
տափի անլէրէ, պու լաուրուպ՝ վէ քերքի՝ աստ թիւ
նի, Թէքմիլ խմբմէք իլէ, ղըյէթ աղըր օրտա Իսրա-
յիլին իքէն՝ Ե. քերքի՝ ասման պուլմուր վէք կիւճ
խափ: Պախուսուք քի՝ պու խըղմէթին իւղէրինէ Թա-
շին օլան Ետհուաթի քեաթիլէր, Թահամմիլ լտէն
Խարիճ սըգընթըյէ կիլիֆթար օլմաղ իլէ, Փարա-
ւոնաւն Գաղարինէ վարուպ՝ հալլէրինի արղ էտէ-
րէք աէրլէր քի՝ նիշիւն սէջլէ ճէպք էտերսին գուլ-
լէրինէ, պիլէ ասման վէրմէք, վէ քերքի՝ աս-
տ թիւնի Թէքմիլ խմբմէր: 'Սաստար Փարաւոն'
վէք համէթ էտէճէք Եէրիկէ իմապ էաթւպ, տէր քի՝
պօշ գալմանը իլէ՝ կիաթւպ գուրպան էտէլմ տէր-
սինիլ՝ վարըն չալըքն, սիլէ քիմնէ սաման վէրմէզ,
վէ քերքի՝ աստ թիւնի Թէքմիլ էտին:

Իպրէթ ալ, նիճէ քի Փարաւոն՝ Իսրայէլին ՄԵ-
սրրոտէն չըգուպ՝ Ալլահա գուրպան էթմէկէ կիտէ-
ճէկինի տալաուգատ՝ անլէրին խըղմէթինի արթը-
րք՝, քի Ալլահըն էմրինի տիւշիւնմէկէ վագըթ
պուլմայուպ՝ Մրոքտէն չըգմասընլէր: քէզա՝ պիր
քիմնէ կիւնահընտէն փիւշման օլուպ՝ Ալլահըն էմ-
րի իւղրէ Փագիլէթ իլլէմէկէ պաշլէր իտէ, շէյթան
անըն իւղէրինէ ճիսմանի մէշղուլիլէթ զամմ էաթւպ՝
տիւննալի շէյլէրէ մէյլ էթտիրիր՝ քի Փագիլէթ իշ-
լէյէճէք վագըթ պուլմայուպ՝ կիւնահատէն խէլաս

1 Ճանապարհի գործ մարդկան՝ և այնմ հոգաւորին. Եւր. Ե. 9.

օրնապէս : Այսո՛ւ Ծրարտէն չեղաւ պ' զէ իւշ կիւն
 լիւք եօլ չի գլէ կիտիւ պ' Ալանա դուրպան էթմէք,
 թէն սեփալէրինի՝ զէ տիւնեալ զոյլէսինի թէրք պիրլէ,
 փաշմանլըգ՝ իթիւթ՝ զէ իթիթիթադ պէյանի տիր՝ :

Պարտաւ մեղքիւր քեաթիպլէր՝ քի փարաւանտն
 իմասա ումար իշէն՝ իթապ զէ ազար իշիթաիլէր,
 Տէր զէճճ իլէ գոթի ումուտ պիրլէ պիշարը չեղաւ
 լէրինտ . Մովսէս զէ Ահարոնէ թաթ կէլիւ պ' թէ
 շէքքի եպերէք տէրլէր քի , քեթիլ էթափնիզ պի
 զի փարաւանտն էօնիւնտ , զէ ցլրարքաճադսընըզ :

Փէհմ էլլէ , Ալան՝ Մովսէս իրաւ էտէր քի
 փարաւանէ կիտիւ պ' քէնտի էմրինի խապէր զէրի ,
 լաքին մեղպուր տիշնէմէյիւ պ' ագոի հարէքէթ էտէր
 զէ ճէմաաթ սապր էտէմէյիւ պ' շիքայէթէ պաշլէր :

Պախուսուս՝ Մովսէս անլէրին շէքաթիլի որդլէթի
 կէօրմէք իլէ՝ գալպի զայէթ միւնքէտիր օլու պ' նիյազ
 պիրլէ հալինի Ալանա արզ էթաիքտէ , Ալան անի

ԳԼ. 2. Թէտէլլա էթմէք միւրաա էտիւ պ' Կէր քի , շիմի
 կէօրէտին քի՝ նէ եափաճաղըմ փարաւոնէ՝ : Պու ճէ
 վապ իլէ՝ փարաւանտն թէքաթիլիէթի՝ զէ Ալան
 գուտրէթի ալիմէսի իլէ՝ ճէմաաթին խէլլա օլաճա
 զի պէյան օլու իաէտէ , ճէմաաթ տափի միւսթէ
 թիհ օլուն աէյա՝ էմր էտէր , քի Մովսէս անլէրի
 փապէր զէրսին՝ քի Ալան քէնտիլէրինի էսիրլիքտէն
 խէլլա էաիւ պ' Բանան թօփրաղինէ կէօթիլրէճէք
 տիր : նիճէ քի Աբրահամա՝ Խահակա՝ զէ Յակոբ
 վաա էթաի :

Վիլհադիգա՝ էմր օլուուղի իւզրէ Մովսէս վա
 րու պ' խապէր զէրտի իսէտէ՝ մեղպուրլէր սապրոսըզ

1 Չղուճ , խոտովանութիւն , և ապաշխարութիւն :

2 Եւ տէ Տէր Յովսէս . այժմ տեսցես , զնշ արարից ընդ փարա
 ւան . Եւի . 2 . 1 :

վէ զսցէթ սրգընթը իչինտէ օրմալերի իլէ՝ տիյնէմէզը
լէր անի : Վէ Ալլահ՝ անէ թէքրար կիթ փարաւոնէ
սէօյլէ՝ քի խորայէրէն էվլաւէրիւնի պըրապսըն տէ-
տիքտէ , ճէվապ էտէր քի , խորայէլ ճէմաաթի տիւ
նէմէզ պէնի , փարաւոն նիճէ տիյնէսին . զիրա պէն
միւթէքէլլիմ՝ (խոսող) տէ կիլիմ , վէ սէսիմ զայիֆ :

Պէհմէյլէ՝ Մովսէս նէ գատար քի թէվազիւ
օլուր իտի , Ալլահ՝ օ գատար զիյատտէ անըն շէրէֆիւ
նի արթըրմաղ իլէ , պաւ որէֆա անի՝ փարաւոնուն ԳԼ. Ե.
իւզէրինէ Ալլահ՝ կիպի հիւքիւմտար նասպ էտէր՝ քի
թիւրլիւ միւճիւզաթլէր իլէ՝ թէքտիր էթսին անի ,
վէ Ահարօնու տախի՝ Մովսէսէ փէյղամպէր թային
էտէր : () իրա՝ նիճէ քի փէյղամպէրլէր Ալլահըն
էմրինի ինսանլէրէ խապէր վէրիրլէր , քէզա՝ Ահարօն
Մովսէսին էմրինի փարաւոնէ վէ ճէմաաթի խապէր
վէրսին : () վազըթ՝ Մովսէս սէքսէն եաշքնտէ՝ վէ
Ահարօն սէքսէն իւշ եաշքնտէ իտի :

Նազար գըլ պունտան պէօյլէ Մովսէսին եէտի
իլէ օլան միւճիւզաթլէրէ՝ վէ քէնտինի պէկէնմիշ
ինսաոճը փարաւոնուն թէքտիրիյէթինէ . զիրա՝ Մով-
սէս վէ Ահարօն՝ Ալլահըն էմրի իւզըն թէքրար կի-
տէրլէր փարաւոնէ՝ քի ճէմաաթի պըրապսըն : Նա-
քին չիւնքի մէզպուր մուգատտէմ Ալլահը պիլմէմ
տէտի , օ էճիլտէն միւճիւզաթ էթմէկէ պաշլէր Մով-
սէս՝ քի թանըսըն Ալլահըն գուտրէթինի : () իրա՝
Մովսէսին ասասընը Ահարօն ալուպ՝ փարաւոնուն էօ-
նիւնտէ եէրէ պըրապտըղի հալտէ , ասա եըլան օլ-
տու : Նաքին փարաւոն պու միւճիւզաթը Ալլահըն
գուտրէթինէ վէրմէյիւպ , սիհիրպազլըզ պէլլէմէք
իլէ , Յանէս վէ Յամրէս տէնիլէն սիհիրպազլէրի կէ-

1 Ահա ետու զքէզ Ատուած փարաւոնի . և Ահարօն եզբայր քո է
զէթի քէզ մարգարէ . Եվ . Ե . 1 :

Թիրտիր՝ քի անկէր տախի ասալէրինի երբան էթան-
լէր. (Բ. Տիմի. Գ. 8): Վիլվագի՝ շէյթան էրի իլէ
մեզգաւրլէրին ասալէրի երբան օլտուլէր իսէ տէ, հիք
մէթ պու քի՝ երբանլէր փարաւնուն հուզուրինտէ՝
պիրիպիրի իլէ ճէնք իւզրէ իքէն, Մովսէսին ասալը՝
ոհհիրպաղլէրին ասալէրինի եուտուպ, քէնտի քրթա-
տէ եալընըզ գալընճէ, Մովսէս անի Թութուս զին-
տէ՝ եինէ ասա օլտու. վէ սհիրպաղլէր ասալըզ գա-
լուպ՝ նատիմ օլտուլէր: Լ'նճագ զանն էթմէ քի՝ ան-
լէրին էթտիկի. սահիհ միւճիւզաթ իտի, իլլա քի՝
շէյթան հիլլէսի:

Պու միւճիւզաթ փարաւոնէ նատիհաթ վէ իպ-
րէթ իտի՝ քի Թէօպէյէ կէլէ: Օ՝ իրա Մովսէս՝ Աւ-
լահըն էմրի իլէ Իսրայէլ միլլէթինէ չօպան նասպ օւ-
մազ իլէ, ասա էլինտէ վարուպ սիւրիւսիւնիւ արար,
վէ փարաւոն հիւսնիւ ըիզասը իլէ՝ սիւրիւյիւ չօպա-
նընէ Թէսլիմ էթմէտիկինտէն՝ ասա երբան օլտու քի
անի Թէքտիր էտէ: Վ՝ է լաքին մեզգուր պու իպրէթ-
տէն հիստէ ալմայընճէ՝ նատիհաթ զագէպէ Թէպտիլ
օլտու, զիրա նատիհաթ տիյնէմէյէնին՝ լայըզի զա-
գէպ տիր:

Ֆիլհագիգա՝ փարաւոն հէր վէճհ իլէ զագէպէ
միւսթահագ. լաքին Ալլահ մէրհամէթքեանի օլմազ
իլէ՝ Թէքրար Մովսէսի իրաւ էտէր անէ՝ քի Իսրայէլ
ճէմաաթինի պրրագսըն, վէ էկէր պրրագմազ իտէ,
Թէքտիր էտէճէկինի պէյան էտէր: Պունտան գաւ
Թի նազար՝ վէրէճէկի զագէպին իսմինի՝ վագթինի
վէ Թարզընը տախի աշիքեար խապէր վէրիր՝ քի Թա-
պիաթ իւզրէ զուհուրաթ պէլլէմէսին, իլլա քի Աւ-
լահտէն մախսուսիյէ զագէպ օլտուղինի Թանըլուպ՝
Թէօպէյէ կէլսին:

Ճիշդ վէ թէքտիր օլտուլէր : Ի աքին փարաւոն երնէ սիհիրպազլէրին ելի իլէ՝ սուտան գուրպաղա չըգարթ տրրոր : Եւազար էլլէ փարաւոնուն սէֆիլ հալինէ , զիրա օ տէրէճէ ինասունա լալիպ իտիքի՝ գուրպազատէն պասաճազ վէ տուրաճադ եէր էօղ իքէն՝ կէօյա Մովսէսէ զէճրէն՝ գուրպազալէրի չօղալմառւրրոր : Պէլի՝ սիհիրպազլէք գուրպաղա չըգարտալէք . լաքին տէֆ էտէմէգլէք անլէրի : Ալ է փարաւոն՝ հէր նէ գատար տինսիզ վէ քիպիր իտէ տէ , գուրպաղալէրին ելինտէն զայեթ բահաթարզ պտաղի հալտէ . մէճպուրիյէթինտէն Մովսէսի վէ Ահարօնու շաղղա տուպ տէր քի՝ տուա էպին . Ալլահա տէֆ էթտին գուրպաղալէրի՝ քի իսրայէլի պրոպագանդ :

Վէհմ էլլէ , օ քի մուգաստեթ Ալլահի Թանդ մամ տէր իտի , զազէպի կէօրիւնճի՝ Ալլահա տուա էտին տէր . լաքին՝ տէկիլ քի տօղտա ֆէքէք իլէ . իլլա քի նաչարընաէք : Ալ է Մովսէս անըն տինսիզլիկի նի պիլմէք իլէ , գապէ էտէր՝ քի նէ վազըթ իտթէր իտէ՝ օ վազըթ տէֆ օլտուն գուրպաղալէր . քի անէ լառըն Ալլահըն գազլիթինի : Ալ է փարաւոն էրթէ սի կիւնէ գայիլ օլտնճէ . Մովսէս թաահաւա էտիւպ՝ ճէվապ էտէր՝ քի տէտիկին կիպի եարընքի կիւն տէֆ օլտունլէր : Հագիգաթ էրթէսի կիւնիւ՝ Մովսէս Ալլահա նիյազ էտինճէ , զազէպ տէյու գուհար եւ տէն գուրպաղալէրին ճիւմլէսի էօլիւր : Վիլհաբի գա՝ անլէրի թօփըլայուպ շէհիրաէն տիշարը աթառլէր իտէ տէ , օ գատար հիսապարզ գուրպաղալէր լէճի նին գօգուսու՝ զայեթ թաճիզ էտէր Մըսթր էհապիւպինի :

Պէլի՝ Ահարօն ասադը շայա վարունճէ՝ տէրհաղ գուհուր էթտի գուրպաղա . լաքին Մովսէս անլէրին տէֆի իլիւն տուա էթտիկինտէ , հէման անիտէ տէֆ

զուպ գայ պլանայից, իլլա քի՛ էօղիւ պ մէյտանտէ գաւարէր : Օ իրա ավանսըզ գայ պ օլտիէր իտի՝ պէլ քի սիհիրպաղլըզ զանն օլունսւր իտի, լաքին էօղիւ պ լեչէրի մէյտանտէ գալընձէ՝ անկլարլար քի զաղէ պ տիր : Ֆէհմէյլէ՝ Փարաւոնսուն Ֆէսատ Ֆէյլինի, գուրպաղալէրին էլինսէն, զայէթ թաճիզ օլտու խտ տէ, անլէրին աէֆի իչիւն՝ քէնտի նիյազ էթմէյիւ պ՝ Մովսէսէ վէ Ահարօնէ իհալէ էտէր : Պիւնտան գա թի նաղոր, թէզ էլտէն խէլսա օլտազ իտթէ մէյիւ պ՝ էաքլն տուա էտին աէր : Օ իրա՝ քիպիր օլտաղ իլէ իրթիքեապ էթմէզ թէալէ տէյիւ պ Ալահա նիյազ էթմէ կէ, քէզա՝ տինսիզ օլտաղ իլէ՝ պէլքի թապիա թք իլէ աէֆ օլաւ տէյու ումուա էտիւ պ՝ տէր քի՝ էաքլն տուա էտին :

Իւչիւնձիւ զալէ պ՝ օլտու սիվքի սինէկ . զիրա՝ գուրպաղա աէֆ օլունձէ : Փարաւոն սէօղիւնտէն պէօնիւ պ պըրապմաղ խաղայէլի : () Էպապտէ Ահարօն՝ Ալահըն էմրի իւզթէ Մովսէսին ասասընը կէրէ վաւր տուգաէ՝ տէր հալ զուհուր էտէր սիվքի սինէկ . վէ օ՝ աէրէձէ չօղաղըր՝ քի ինսան վէ հայվան զայէթ թէքտիր օլաւլէր : Պիւ տէֆա էինէ սիհիրպաղլէր շէյթան էէտի իլէ՝ սինէկ փէյտա էթմէք իտթէտիլէր խտ տէ, իճրա էտէ մէյիւ պ՝ աշիքեար թագրիր էտէր լէր՝ քի Ալահըն փարմաղջ վար պու իշտէ՝ : Օ իրա՝ անլէր տալի Ֆէհմ էթտիլէր՝ քի շէյթան հիլլէսի իլէ օլաճապ իշ տէկիլ տիր Մովսէսին էթտիկի, իլլա քի՝ Ալահըն գուվլէթինէ միւհթաճ :

Քիլհագիգա՝ մուգատտէմ սիհիրպաղլէրին էթտիկէրի շէյթան հիլլէսի իտի, լաքին Ալահ մաիւ տուա մէն էթմէտի անլէրի, քի Փարաւոնսուն զաղէ պի

արթսրն, վէ սօնկրա մէն էթաթկինտէ, անկրասըն քի անլէրին էթաթկի սահիհ միւճիւղաթ տէկիլ տիր, վէ հէր զէման գատըր օլտմաղէր իսթէտիքլէրինի իձ-րա էթմէկէ, զիրա էկէր Ալլահ միւրատ էտէր իսթ՝ մէն էտէր շէթմանը՝ քի գատըր օլտմաղն հէր վա-գըթ ինսանլէրի ալտատմաղէ :

Տեօրտիւնճիւղ զաղէպ՝ օլտու քէլպ սինէկի (շա-նաճանճ), վէ զոյէթ ազղլը օլմաղ իլէ, ոօգտուղի ետէրի եարա էտէր իտի : Այիրա՝ Մուլէս Ալլահըն էմրի իլէ փարաւնէ վարուպ՝ պըրագ ճէմաաթիմի, եօղ իսթ՝ եարըն սէնին վէ ճէմաաթինին իւղէրինէ քէլպ սինէկի իրաալ էտիւպ՝ Խարայէլին օլտուղի ետէր տէ էպէտի սինէկ օլմայէ, քի պիլէ սին Ալլահըն գու-րէթինի տէյու՝ խապէր վէրիր, լաքին ինսամճը փա-րաւն իսքեաթ օլմաղ : Իմտի Մուլէսին պէյան էթ-աթկի իւղլէ՝ էրթէսի կիւն անիտէ հիտապսըղ քէլպ սինէկի զուհուր էտիւպ՝ փարաւնու վէ ճէմի Մը-սըղլլէրի եարաղայուպ՝ զայէթ թաճիղ վէ միւքէս տէր էտէրլէր : Վէ Խարայէլ միքէթինին օլտուղի ետէ-րի էպէտի սինէկ վարմաղ, նիճէ քի օ պիր զաղէպ-լէր տաթի անլէրին օլտուղի ետէրտէ զուհուր էթ-մէտիլէր : Պու զաղէպին իւղէրինէ՝ փարաւն իզին վէրիր քի Մըսըրտէ գուրպան էթսինլէր : լաքին Մուլ-սէս՝ մուլթաղ չեօլէ կիթմէյինճէ օլմաղ տէտիկին տէ, մէզղուր նաչարքնտէն սէօղ վէրիր՝ քի տուտ էթսինլէր սինէկ տէֆ օլտու՝ քի իզին վէրսին : Վէ Մուլէս անըն խիլաֆ սէօղէտիկինի պիլմէք իլէ տէր քի՝ տուտ էտէյիմ եարըն սինէկ տէֆ օլտուն, լաքին եինէ ալտատմայասըն : Այիհազիգա՝ Մուլէսին տու-տաօր իլէ սինէկ տէֆ օլտու, անճապ փարաւն եինէ իզին վէրմէղ :

ԳԼ. Թ.

Պէշինճի զաղէպ՝ օլտու հայվանլէրին էօլմէսի :

զիրա Մովսէս՝ Ալլահըն էմրի իլէ ֆարաւսնէ տէրքի՝
պրքադ ճէմաւթի , եօզ իսէ՝ Մըսըրըլէրին հայվա-
նաթլէրի՝ անլէրքի օվառէ տիրլէր էօլիւպ՝ Իսրայէ-
լին հայվանաթլէրինտէն էպէտի թէլէֆ օլմալա . լա-
քին մէղպուր եինէ իօքեաթ օլմաուր . Իմաի էրթէ-
մի կիւն՝ Մըսըրըլէրին Նէ գաւաար ինէք՝ գօյուն՝ տէ-
վէ՝ աթ՝ վէ մէրքէպլէրի վար իսէ , ճիւմլէտի էօլաիւ .
Մուգաւառէմ օլան զաղէպլէրտէն չօգ էզիյէթ չէք-
տիրլէր իսէ տէ՝ մալ գայ էթմէտիլէր , անճադ պէշին-
ճի զաղէպ չօգ զիյան վէրտի անլէրէ : Ո՛ է ֆարաւսն
պագարքի՝ Մըսըրըլէրին հայվանլէրի էօլիւպ , Իս-
րայէլին հայվանլէրինէ էպէտի քէտէր օլմաուր , տա-
հա զիյատէ ինաւ էտիւպ պրքադմազ Իսրայէլի :

Այթընճը զաղէպ՝ օլտու գապարճըգ եարասը .
զիրա Մովսէս վէ Ահարօն՝ Ալլահըն էմրի իւզրէ՝
քիւլհան օճաղինտէն էլլէրի իլէ քիւլ ալուպ՝ ֆա-
րաւսնուէն էօնիւնտէ Մովսէս անի կեօյէ սէրփտիկին-
պէ , տէր հալ ճիւմլէ Մըսըրըլէրին վէ անլէրին հայ-
վանլէրինին իւզէրլէրինտէ գապարճըգ փէյտա օլուպ՝
աանճըսընտէն զայէթ րահաթսըզ օլուրլէր : Ո՛ է սի-
հիրպաղլէրին վիւճուտինտէ տախի զուհուր էտիւպ՝
Մովսէսին հուզուրինտէ տուրմաղէ գատըր օլա-
մաղլէր :

Ետինճի զաղէպ՝ օլտու աթէշլի թօլու՝ շիւ-
տէթի կէօյ կիւրիւլթիւսիւ՝ վէ հիյպէթլի շիմէէկ :
Ի պքին Մովսէս կիւն էվվէլ թօլու եաղաճադ տէյու-
խապէր վէրտի՝ քի հէրքէս հըֆզ էթսին քէնտինի
վէ հայվանաթլըն : Ֆիլհագիգա՝ քիմքի Մովսէսին
ճէվապընէ իթիմատ էտիւպ՝ հըֆզ օլտու իսէ , քէ-
տէրտէն իալի գալուր . վէ քիմքի իթիմատ էթմէ-
յիւպ՝ գըրտա գալուր իսէ՝ հէլլաք օլտու : Օ՛ իրա՝
Մովսէս Ալլահըն էմրի իւզրէ էլինի կեօյէ տօղրու

գալորորորդինտէ՝ տէրագապ կէօյ կկերկեմէկէ պաշ-
լայուպ՝ սաղանագ իլէ օ տէրեճէ զայէթ իրի թօր-
եազար՝ քի օ սնէ տէկին հմալի զուհուր էթմիշ
տէկիլ իտի : Սէ հիքմէթ պու քի՝ Թօլուտուն իշին
տէ աթէշ օրուպ՝ եւազմուր տի ահմուրեմէզ իշ-
լն քի՝ տահա զիյապտ աթէշէ գազմէթ վերմէրիկ
տիւշտիւ կիւ եէրի եապուպ իտարապ Բաթի : Փա-
րաւուն պու զազէպին իւզերիճէ՝ Թափէսի վէ Ահա-
րօնու չաղըրուպ Թէօպէյէ կելտիքաւէն մաւտ՝ Աշ-
լահըն առալէթինի վէ քէնաթինն քեօթիւ քիւկիւնիւ
իգրար էտէրէք տէր քի՝ տուա էտին զապէպ պօթ
օլտուն՝ քի Խարայէրի պրրապայլմ : Մափէս տէր քի՝
շիմտի շէհիրտէն տիշարը չըգուպ՝ էլէրիմի կեօյէ
գալորորայլմ, մէն օլտուն զապէպ : քի ճիւմլէ տիւ-
նեա Ալլահըն օլտուլինի Թանքյաճըն : Խաթիմ պիւ-
րիմ քի տիզ տահա Ալլահտէն գօրգմատընը : Իյու-
գաա՝ Մափէս շէհիրտէն տիշարը չըգուպ՝ էլէրիմի
կեօյէ աօղլու գալորորորդի հալտէ : անիտէ մէն օլ-
տու եաղմուր՝ Թօլու վէ կիւրիւլթիւ ահմապ : քի
քին՝ Փարաւուն րահաթլանընճէ՝ ահզլունտէն տեա-
նէր :

ԳԼ Ժ.

Սէքիզինճի զազէպ՝ օլտու շէքիքիէ : զիյու Թափ-
տէս վէ Ահարօն՝ Ալլահըն էմրի իլէ Փարաւունի կի-
տիւպ տէրլէր քի, պէօյլէ սէօյլէր Խարայէրին Ալլահը
քի՝ Նիշէ պիւր հիճապ էթմէզսին Պէնտէն : Կրրապ
ճէմաաթիմի՝ քի Պանա սէճաէ գըլաընլէր : վէ եկէր
պրրապմապ իսթէմէզ իտէն, եարըն պու վազըթ տե-
նին ճիւմլէ էյալէթինէ օ տէրեճէտէ շէքիքիէ կէլէ
կէրէք՝ քի ճէտտի էմճէտինիզ կէօրմիւշ տէկիլ : վէ
գարշըլըգ ճէվապէ պէքլէմէյիւպ՝ տիշարը չըգարլէր :

1 Զի ամենաշինոց լուրն առաւել գործեր զհրոյ զօրութիւն. Իմաս-
Ժ. 2. 17.

Ու պահպանե փարաւոնսն թէ վապիւնէր շիբայեթ պիրէ անէ տէրէր քի նիշէ պիր չէքէլիմ պու զազէպլէրի՝ պրրագ կիթսինէր : զիրա Մըսըր խարապ օրոտ : Վազամ՝ փարաւոնսն ֆիքրի պըբագմագ անկիլ : լաքին թէ վապիւնէրինին իպրամը իլէ : Մովսէ օր վէ Ահարօնու կէթիրօիւպ՝ կիթին տէտօ փտէ տէ , քիմէր կիտէճէք տիր տէյու աիւպ էտէր : վէ Մովս տէս՝ պիւյիւք վէ քիւչիւք ճիւմէմիդ՝ վարիյէթիմիդ իլէ կիտէճէկիլ տէտիկինտէ , էյլէ օլմագ՝ իլլա քի եալլանը կըքէքլէր կիթսինէր տէյիւպ՝ հուզուրին տէն իրաւա էթօրիօր տնլէրի : Վէ Մովսէս Ալլահն էմրի իւզըէ : էլինի կեօյէ տօղըու դալտըրտըգտէ : տէր հալ օ կիւն օ կէճէ դըպլէ Թարաֆընտէն թիւկ կեար էսիւպ , անպաճ օլտուգտէ՝ օ տէրէճէ զայէթ չօգ չէքիրկէ կէլիր Մըսըր էյալէթինէ՝ թա՛քի կէց եթիւզիւ կէնրիւնմէզ օլտու , վէ ըույի զէմինի էօր : Թիւպ՝ փարաւոնսն սարայը վէ ճիւմէ Մըսըրլէլէ : րին էվլէրի տօլար չէքիրկէ իլէ : վէ նէ գատար ա՛ զաճ վէ նէպատաթ վար իտէ Մըսըր օվաւրնտէ՝ ճէմիսինի խարապ էտէր : Փարաւոն պու զազէպին իւզէրինէ՝ Մովսէսի վէ Ահարօնու աճէլէ չաղըրտուպ՝ կէօյա իսլահի նէֆս օլուպ՝ էթօրիկինէ փիւշման օլմուշ կիպի՝ տէր քի , իտթա էթօրիմ , պու տէֆա տաթի աճֆ էտին գապահաթըմը , վէ նիյագ էտին Ալլահա քի՝ տէֆ օլտուն չէքիրկէ : Վէ Մովսէս՝ Ալլահա տոււ էտինճէ՝ անիտէ չէտիտ թիւզկեար զուհուր էտիւպ՝ չէքիրկէլէրի տեօքէր գըրմըզը տէնիլէ : լաքին փարաւոն եինէ իգըարընտէ տուրմագ :

յէհմ էյլէ , պու պապտէ Ալլահ քէնտի գուտ րէթի աղիմէլէրինի փարաւոնէ պէյան էթմէք իչիւն : անըն թէքտիրիւթիմէ տօլան՝ գափլան՝ վէ սպիր եըրթըճը վէ հիպէթիւ ճանապարհէր թային էթմէ :

յիւս, գուրպաղա՝ պիւրի սինէկ՝ քէլլ պիւնէն. վէ
 շէքիրկէ Թային էտէր, քի Թանլուըն քէնտի հատտի
 նի, մատամ քի Ալլահ միւրաա էտէր իսէ, սիննկ
 ապան կիպի ճէսուր օլուր : Օ իրա ֆարաւոն՝ Ալ-
 աբր վատիշահը իքէն՝ գաաղը օլամաղը էպէ գալի
 հայվանլէրի ֆէթհ էտիւպ՝ անլէրին էլինտէն իսէ,
 ըստ օլմաղէ, իլլա քի՝ Մովսէսին տաւաքնէ միւհ
 Թաճ օլտու :

Փիլիհագիգա՝ մախլուգաթ խալիպին իգի օլտաղ՝
 Ալլահըն գուտրէթի ազիմէլէրինին կեօլկէսի վէ ի,
 շարէթի անլէրտէ պէյան օլմաղ իլէ, հէք շէշիտ մաֆ-
 լուգաթտէ մախսուսիյէ պաշգա պաշգա գուվկէթ
 պուլունուպ՝ պիրիպիրինտէն ֆէքգ օղունուրլէք իսէ
 տէ, շէքիրկէնին հագգընտէ պէյն իլնաա մէցլէնիք՝
 քի անըն պաշք՝ աթ պաշքնէ ¹. կէօղիւ՝ իքնգիւր կէօ
 զիւնէ ². կէօքսիւ՝ ապան կէօքսիւնէ ³. գարնը՝ ագ-
 րէպ գարնընէ ⁴. պապը՝ տիշի տէվէ պապընէ ⁵. գուշ-
 րուզի՝ երլան գուշրուզիւնէ ⁶. գանատը՝ գուշ գա-
 նատընէ ⁷ պէնկզէր :

Տօգուզունճու զաղէպ՝ օլտու զայէթ շիտտէթ,
 զի գարանլըգ. զիրա Մովսէս՝ Ալլահըն էմրի իւզրէ
 էլինի կեօյէ գալորըրնճէ, հէման տէք հալ գարա
 տաւման իլէ օ տէրէճէ գարանլըգ օլուր՝ քի Մըսըր-
 քլէք պուլունտուգլէրի եէրաէն գըմրլտանմաղէ
 խէվֆ էտիւպ՝ աթէշ եախօտ մամ եաղմաղէ տափի
 գատըր օլամաղլէր, զիրա հավա զպէթ նէմլագ վէ
 փուս օլմաղ իլէ, օ հիւէթի քէոպ էտէր, Թաճ քի՝ էլ
 իլէ Թուրթուրուր (խաւար շօշափելի) : Պուշտան
 գաթի նազար՝ խէվֆլէրինտէն նաշի ֆիքիրլէրինէ վէ

1 Էսպ՝ սեր. 2 Խուք՝ շէշմ. 3 Ըիյր՝ կէգը. 4 Ագրէպ՝ շիքեմ. 5 Նա-
 գա՝ փայ. 6 Մար՝ տիւմ. 7 Միւրը՝ փալ. Ըսք Պարսից :

խէյալէրինէ թիւրիւ հիպէթըն շէքիւէր կէլմէք իւլէ՝ ճիւմլէսինին զիւճուտի վէ եիւրէկի թիթիրէյիւպ՝ ներէտէ օլտուգլէրինի պիւմէզլէր . վէ պիրքիմնէտէն եարտըմ վէ թէսէլլա պուլամազլէր , զիրա պիր օտա իշինտէ իտէլէր տաիսի՝ քիշի րէֆիկինի կէօրմէկէ գատըր օլտմազ իտի : Վիլհապիգա՝ մէզ պուրլէր շէտիտ զուլուլմաթ իլէ գապզ օրուպ՝ էպէտի պիր նէսնէ կէօրմէզ օլտուլէր իսէ տէ , գօրգուլէրի արթալն տէյու՝ հիքմէթի Պարի՝ օ միսիլլիւ էմ սալի զուհուր էթմէմիշ գարանլըգտէ վազըթ վագըթ շիմէկ փարլամազ իլէ , կէոյաքի՝ տէրուռնի նորտէ գալուպ՝ վէ կէօնաիէօն գօրգուլու շէյլէր կէօրիւնիւպ՝ հիպէթըն սէսլէր իշիտիրլէր իտի :

Պէհմէյլէ , Մըսըրլլէր քի Ալլահըն շէրիաթընը վէ գօրգուսուսու գալպլէրինտէն իրաաճ էտէրէք՝ Խարայէլէ կէօնաիէօն զուլմ էթաիքլէրինտէ , անլէրին ան ու ֆիզանընը իշիտիւպ մէրհամէթ էթմէզ իտիլէր . անէ պէտէլ պու տէֆա քէնտիրլէրի էօլլիւմ տէրէճէօնէ գատար , կէօնաիէօն էղլէթ վէ գօրգու շէքիւպ՝ ան ու ֆիզան էթաիքլէրինտէ՝ իշիտէն պուլուլմազ : Վէ նիճէ քի՝ պալատէ մէզքիւր զազէպլէրտէն Խարայէլ ճէմաաթի հէր վէճհ իլէ խալլ վէ ազատ իտի , քէզա պու տէֆա տաիսի տնլէրին օլտուզի եէրտէ գարանլըգ էպէտի զուհուր էթմէզ : Վէ պու միսիլլիւ սէֆիլ հալիւզրէ՝ իւշ կիւն աճ աուսուզ գարանլըգտէ գալուլլէր ճէմի Մըսըրլլէր վէ փարաւոն : Վէ իւշ կիւնտէն սօնկրա՝ Ալլահըն էմրի իլէ գարանլըգ տէֆ օլուսճա , փարաւոն նաչար

1 Գանգի և ոչ որ ունէր քնոտ մթութիւն , ուներկիւզ պահեաց... և ցնորք անժպիտք խոժոռագիմացն երև էին . Իմաստ . ԺԵ . 4 :

2 Բայց ամենայն որդւոցն Իդրայէլի լոս էր յամենայն բնակութիւնս Իսրայէլ . Եւեյ . Ժ . 23 :

գալուպ՝ (զիրա իւշ կիւն գարանդգատ չեքտիկէ եւ
 զկէթ եվկէլթի զազէպէրտէն սեթեր խտ) չաղա
 քոր Մովսէսի վէ Ահարոնու , վէ իզին վերիւր քի՝ կե-
 տիւպ Ալլահա գուրպան եթսինէր . ֆէգաթ գո-
 յունըրինի վէ ինէքլէրինի Մըսրուտ պըրագաքնէր :
 Սովսէս ճէվապ էտէր քի՝ ճէմի հայվանլէրիմիզ պի-
 զիմ իլէ պերապէր օլտուգտէն մատէ՝ սէն տախի պի-
 զէ գուրպանլըգ հայվան վէր քի՝ Ալլահմըրգա գու-
 պան էտէլիմ : Պու ճէվապէ ֆարաւոն կիւ ճէնիւպ
 տէր քի , պիր տահա կէօղլումէ կէօրիւնմէ , զիրա
 էօլիւրսիւն : () Լ պապատ Մովսէս՝ Ալլահըն իլհամը
 իլէ ճէվապ էտէր քի՝ տէսիկին կիպի՝ պիր տահա
 , ԺԱ . կէլմէյիմ սէնին գարչընա , անձագ պու կէճէ սէնին
 իւք էվաաւըն , վէ ճէմի Մըսրուլէրին իւք էվաաւլէ-
 րի , վէ անլէրին իւք տօղան հայվանլէրի , կէճէնիւ
 նըֆընտէ ճիւլմէսի էօլիւպ՝ Մըպըր թօփրաղինտէ
 օտէրէճէ աղիմ ֆիղան օլաա կերէք՝ քի էմապի սապը
 գաթ էթմէմիշ . վէ Իսրայէլ միլլէթինին իշինտէ՝ ին
 սանէ վէ հայվանէ քէտէր զուհուր էթմէյուպ՝ էպի-
 տի սէո սէտա օլմայա՝ քի պիլէսին Ալլահըն միւճիւ-
 զաթընը , վէ սէնին թէվապիլէրին կէլիւպ՝ պանա
 սէճաէ գըլաբագ տէյէլէր քի . չըգ Մըսրուտէն ճէմա
 աթին իլէ : Սովսէս պու ճէվապլէրի սէյլէյուպ
 զայէթ էօլքէ իլէ չըգար տիշարը :

• ԺԲ . Իմտի օնուհնձու զազէպ օլտու՝ ֆարաւոնուհն վէ
 Մըսրուլէրին իւք էվաաւլէրինին , վէ անլէրին իւք
 տօղան հայվանլէրինին էօլմէսի :

• ԺԳ . Սէ լաքին՝ Ալլահըն էմրի իւզըէ՝ Մովսէս , փո-
 գատտէմ Իսրայէլ միլլէթինէ թէնպիհ էթմիշ խտի
 քի՝ այըն օնուհնձու կիւնիւնտէն՝ հէրքէս՝ քէնտի է-
 վինտէ գաչ առէմ պուլուհուր իտէ , անլէրէ քիֆա-
 յէթ էտէճէկի գատար՝ սիլրէր եըլլըգ նէտիլիպ

գուգու աղուպ՝ տեօք՝ Կիւն, տնի եփտե պէտէյե, վէ, պըն օն տեօրտիւնձիւ կիւնիւ աղշամը քէսիւպ՝ վէ անըն գանընէ զաթիրին (զոսայ) սեմէթի պաթրուպ՝ օ գանը եվէրինին գափու էշիկէրինէ սեթ փէրէք՝ Կիւն, ետէ. վէ քէմի ինի, Կըմմագըրզէ՝ Եթինի քէպապ էտիւպ, պէմէ ինտէ գուշագ, առ յաթէրինտէ ճիզմէ, վէ էլէրինտէ առա պարապ՝ առ ճը մառ պիւն (քի տեմէ Եթինի կիպի տիթ), աճէլի եէսինլէր. Վէ էկէր պրիմպ իտէ, սապահէ պարապ մապուպ՝ քէմիքէրի իլէ պէրապիթ աթէշէ Գօշուպ էապսընլէր. վէ օ փէճէ էվէրինտէն տիշարը շաթ մապընլէր. Վէ տախի՝ եէտի կիւն մապարդ էթէթ (բաղարջ) եէպուպ՝ օ եէտի կիւնտէ մապարջ էթէթ էվէրինտէ պալունմապըն.

Նապար, էպէ պալտատէ՝ ինպսձը Փարապունտէ վէ ճիւմէ Մըսըր էհալիսինին սեփիլ ու փէրապուն հալի քէյֆիւնթէրինէ. գերա՝ Իգրայէլ միլէթի գերա պարուգի մէնպալ իւզըն Ելլահըն էմրինի իճրա էտիւպ՝ շաղ ու մէսրոթը իքէն, կէճէնին նըսֆընտէ՝ տէրապապ Փարապունտէն սորապընտէ վէ ճիւմէ Մըսըրլէրին էվէրինտէ՝ օ տէրէճէ աղաքմապ սեպի վէ ֆիզան Կոհաւր էտէր՝ քի էմսալի էշիտիլմէմիլ Եթիւ հիքմէթի Պարի, հէրնէ գառար վալիսէմիլ տէն իլը տօզան տաթմ վար իտէ՝ Մըսըրլը օլպարա քէզա անէրին իլը տօզան հոյվանդէրի՝ ճիւմէտի առ նիտէ էօլաթլէր. Նիլհապիլպա՝ նիճէ Մալսէն պէրապ էթաթի. Մըսըրլէրին էվէրինտէ զոյթիթ ահ ու ֆիլդան տէտապը քի օլուր իտի, օ կէճէ Իգրայէլ ճէմաթիինին պէյնինտէ էպէտի քէֆիլ վէ իտաթի պալունմապ՝:

1 Եհան Գնոսա տիւպի և արծաթի. և ոչ գոյր յաղգի նոցա Կ. Լ. Ե. Ստ. Զ. Դ. ԶԶ.

Ս Ի Ի Ա Լ 31.

() Դու-նա- շա-լի-ն ի-լի-նի-ն՝ փա-ր-ա-ն ի-լի-ն զի-ր-ի՝ Գ
Մ-ի-է-է՝ Գ Ի-ր-ա-յ-է-լ Մ-ը-ը-ր-է-ն լ-ը-ր-ա-ր-ն :

Ճ. Ս | Էր-ա-ի . անձա-գ՝ ա-ն կի-լ-ք-ի Ա-լ-ա-հ-ա-ն ի-ն-ն-ն
Կ-ա-ի-ւ-յ՝ ի-ս-լ-ա-հ-ի ն-է-ֆ-ա զ-ա-ա-ա-գ-ի-ն-ա-ն-ն . ի-լ-ա-ք-ի Կ-օ-լ-ի-ւ-մ
ա-ն-ն գ-օ-ր-գ-ու-ւ-յ՝ ղ-ա-յ-է-թ մ-է-ճ-ա-յ-ու-ր-ի-յ-է-թ ի-ն-ա-ն-ն . () Խ-ր-ա-
օ-ք-ի պ-ի-ր ա-ա-հ-ա գ-ա-ր-չ-ը-մ-ա չ-ը-գ-մ-ա Է-օ-լ-ի-ւ-ր-ս-ի-ւ-ն ա-ն-յ-ու-ն՝
Մ-ո-վ-ս-է-տ Ի-թ-ա-յ Է-թ-մ-ի-չ ի-ա-ի . պ-ու- զ-ա-գ-է-պ-ի-ն ի-ւ-ղ-է-ր-ի-
ն-ն՝ կ-է-ճ-է վ-ա-գ-թ-ի Մ-ո-վ-ս-է-տ վ-է Ա-հ-ա-ր-ս-ն-ու չ-ա-ղ-ը-ր-ու-ւ-յ .
Խ-ա-ր-ա-յ-է-լ ճ-է-մ-ի վ-ա-ր-ի-ս-է-թ-ի ի-լ-է՝ պ-ի-ր ա-ն Է-վ-մ-է-լ Մ-ը-ը-ր-
ա-ն-ն չ-ը-գ-ս-ը-ն ա-ն-յ-ու-ն՝ գ-ա-թ-ի ճ-է-վ-ա-յ Է-թ-ա-ի-ք-ու-ն-ն մ-ա-տ-է .
Կ-ի-լ-է-ր ք-ի՝ ք-է-ն-ա-ի ի-չ-ի-ւ-ն ա-տ-ի-ի ա-ռ-ա-ա Է-թ-ս-ի-ն-է-ր . Ի-ն-
գ-ա Մ-ը-ը-ր-ը-ն Է-հ-ա-լ-ի-ա-ի ա-յ-ա-ղ-է գ-ա-լ-գ-ու-ւ-յ՝ ղ-ա-յ-է-թ ի-պ-
ր-ա-մ ի-լ-է ա-ն-է-լ-է Է-տ-է-ր-է-ր՝ ք-ի Մ-ո-վ-ս-է-տ ա-ա-ր-մ-ա-յ-ու-ւ-յ՝
ճ-է-մ-ա-թ-ի ի-լ-է կ-ի-ա-ն . զ-ի-ր-ա Մ-ը-ը-ր-ա-ն հ-ի-չ պ-ի-ր Է-վ-
ն-ա-գ ի-ս-ի՝ ք-ի օ՝ կ-է-ճ-է ա-տ-է-մ Է-օ-լ-ի-ւ-չ օ-լ-մ-ա-յ-է :

Ֆ-է-հ-մ է-յ-լ-է պ-ու-ր-ա-տ-է Ա-լ-ա-հ-ը-ն ա-ա-ա-լ-է-թ-ի-ն-ն .
չ-ի-ւ-ն-ք-ի՝ չ-ա-ղ ղ-է-մ-ա-ն-ն-ա-ն-ն պ-է-ր-ա Խ-ր-ա-յ-է-լ-ի-ն հ-ա-ղ-գ-ը՝ Մ-ը-
ա-ղ-ը-ր-է-ր-ա-ն գ-ա-լ-մ-ը-չ ի-ս-ի , զ-ի-ր-ա ա-ն-լ-է-ր-ի Է-ս-ի-ր կ-ի-ա-լ-ի
Խ-է-տ-ի-ւ-ւ-յ հ-ա-ղ վ-է-ր-մ-է-ղ ի-ս-ի-լ-է-ր . օ՝ Է-ճ-ի-ր-ա-ն Ա-լ-ա-հ-ը-ն
Է-մ-ի Է-թ-մ-է-ս-ի ի-լ-է՝ Մ-ո-վ-ս-է-տ մ-ու-գ-ա-ա-տ-է-մ Խ-ր-ա-յ-է-լ-
թ-է-ն-պ-ի-հ Է-թ-մ-ի-չ ի-ս-ի՝ ք-ի հ-է-ր-ք-է-ս գ-օ-մ-ը-ու-ա-ա-ն՝ Ե-ա-ի-ա-ա
պ-ի-ա-տ-ի-ի Մ-ը-ը-ր-ը-ր-է-ր-ա-ն-ն գ-ա-լ-պ-ա-ն Է-թ-մ-է-կ-է կ-ի-ա-ն-ն .
ճ-է-կ-ի-ղ ա-ն-յ-ու-ն՝ ա-լ-թ-ու-ն՝ կ-ի-ւ-մ-ի-ւ-չ՝ ղ-ի-յ-ն-է-թ՝ վ-է Է-ա-վ-ա-յ
Խ-թ-է-յ-ի-ւ-ւ-յ ա-լ-թ-ը-ն-է-ր՝ (ն-ի-ճ-է ք-ի գ-ը-ր-գ պ-է-չ ս-ի-ւ-ա-լ-ա-ն-ն
զ-ի-ք-ը օ-լ-ու-ու-) . Ի-մ-ո-ի օ՝ ս-ը-ղ-է-թ ա-ր-ա-ս-ը-ն-ա-ն՝ հ-է-ր ք-ի-մ
ն-է ք-ի ի-ս-թ-է-տ-ի ի-ա-ն վ-է-ր-ա-ի-լ-է-ր . զ-ի-ր-ա՝ Ա-լ-ա-հ Խ-ր-ա-յ-է-լ
Վ-ի-լ-ի-թ-ի-ն-ն շ-է-ք-է-ֆ-ի-լ-է կ-է-ա-լ-թ-է-ր-ա-ի Մ-ը-ը-ր-ը-ր-է-ր-է՝ ք-ի ի-ս-
թ-է-տ-ի-ք-է-ր-ի-ն-ի տ-ի-ր-ի-ղ Է-թ-մ-է-յ-ի-ւ-ւ-յ վ-է-ր-ս-ի-ն-է-ր՝ ք-ի հ-ա-ղ
Է-է-ր-ի-ն-ի պ-ու-լ-ա-ն-ն :

Նազար էլէ Ալլահն Իսրայէլ միլլէթինէ եթ
տիկի ինպէսթէ . զիրա չօգ վագըթտէն պէրա Մը-
սրըլլէրին էլինտէն էթէթ չէքէր իքէն , պառ տե-
ֆա թիւրքիւ միւճիւզաթ իլէ մէզպուրլէթ թէքտիր
օղուպ՝ քէնափլէթի սթ քէտէր , վէ զալէթ չօգ մալ՝
վէ ազիմ շաղլլէր իլէ չքաթլլէր Մըսրըտէն : Պառն
տան գաթի նազար , Իսրայէլ միլլէթի Մըսրըթ կիթ-
տիկինտէ՝ եթմիշ պէշ ճան իտիլէր (նիճէ քի պէյան
արը օթուզ սէքիզ սիւալտէ) , լաթին Մըսրըտէն չըգ-
աթլլէրինտէ՝ իիթիւարտէն , չօճուգտէն , նիսվան
թայիֆէսինտէն , իրզմէթքետրտէն վէ իսալայրգտէն
մատէ , եալընըղ հարպէ զարպէ գատրըր օլան՝ ալթը
եիւզ պին նէֆէր իտիլէր : Պախուսուս՝ քի չօգ Մը-
սրըլլէր քիմէսնէլլէր տախի զիրը օլան միւճիւզաթլլէրի
փօթիւնճէ . Ալլահա իման կէթիթիւպ՝ Իսրայէլ իլէ
պէրապէր չքաթլլէր : Պաղըլլէրինին թախմիկի իւզթ
տէնիլլէր քի՝ իքի միլլիօնտէն զիյատէ ատէմ օլմադ ին-
թիմալի վար իտի : Վէլա անլէրին գօյունու՝ ինէ կի ,
վէ սայթի հայվանաթլլէրի զայթէթ չօգ իտի :

Վէ տախի՝ շիւնքի Ալլահ անլէրի ճատէ վէ եա-
ղըն եօլտան կէթիթիւրմէյիւպ՝ շեօլ թարաֆընտէն
կէթիթիւրմէք միւրատ էյլէտի . վէ օ գատար ճէսիմ
գալապաղղին իտարէսի՝ Ալլահըն եարտըմընէ միւհ-
թաճ օլմաղ իլէ , հիքմէթի Պարի՝ մախսուս Մէլայիթ
թային օլտու անլէրին էօնիւնտէն գըլաղուզ կիպի
կիթմէկէ . վէ պու տախի տէկիլլէրի կիզլի՝ իլլա աշիւ
քեար օլարադ : Օ իրա՝ պիր իւճէ տիրէք միսալի
պըլլութ զուհուր էտիւպ՝ կիւնտիւզ անլէրէ կեօլ-
կէ էտէր՝ քի կիւնէշին սըճապըղլինտէն հըֆղ օլա-
լէր . վէ կէճէ շալպ վէրի՝ քի գարանլըգտէ գալ-
մայալէր : Վէ անըն կիթտիկինտէ կէօլիւպ , տուր-
տուղինտէ գօնադ էտէրլէր . վէ Ալլահ անտէն

ձեռք ձեռքից՝ քեռնոյ էմիմի անձրէ պէյան էտէր թ
տի . Պա հիքմէթլի պուլութ՝ գրող սէնէ շիօլտէ
Խորայէլ միլլէթինէ բահնիւմն օլտու . վէ մէ վազըթ
Գորգաննէ շայրնը կէշիւպ՝ տար բրուսագէմ էյաւ
լէթինէ գաւտէմ պատարլէր թաէ՝ կէսրիւնմէզ օլտու .
Իմնի Մըսըրուէն չըզըմէ՝ մէզքիւր պուլութ շեպ
Թարաֆընէ տօղրու կիտէր . պիտուտու Ալլահ տաւ
թի Գովսէտէ էմր էտէր քի շեօլէ տօղրու գըրմըլը
տէնլըին գըլըրնուէ գօնադ էտէլէր .

Յ 1 1 Ա Լ 53.

Հաւիլ այրա . վէ ալն Գալէմը Խ-նի-նոէ լըֆը Իւրալ
ԴԼԵԼԻ Սըւրուէն .

Ա . Եիտան այրն օն պէշինձի կիւնիւնտէ . (Կ)
էմիլընն մէզքիւր այ՝ երլ սրալը օլտու անլէրէ . զէ
րա՝ մուգատուէմ երլ սրալը Սեպուհմբեր այրնուէ օ
լտու թիտի . քի կիւզ էյամը տոր . վէ Ալլահ մախսու
տէկիշտի անլէրին սէնէ պաշլէրինի՝ քի Մըսըրուէն
թէշաս օլտուզլէրինի ունու Թմայուպ՝ Ալլահտէն մէմ
Պուս օլտուլէր . Պու սէպէսլ իլէ տաիի թէնպիհ օլմու
տու՝ քի հէր սէնէ Նիտանըն օն պէշինտէն պաշլայուպ
եէտի կիւն մայասըղ էքմէք եէյէլէր . նիձէ քի հա
լէն օ թէնպիհ իւզըէ Խամուրսուզ պայրասմը էտէթ
լէր Եահուտիլէր .

Սէզպուրլէրին մայասըղ էքմէք եէմէլէրի՝ Մը
սըրուէ չէքտիլէրի էզիյէթի . վէ տնտէն աձէլէ չըգ
տըզլէրինի պէյան էտէր . զիրա պօղաջանըն քիւլլմ
փիշտիկի կիպի՝ Մըսըրուէ զայէթ էզիյէթ իշինտէ թ

1 Արտուած առաջնորդէր նոյա զլէրիկ սեամբ ամայ . ցուցանել նո
յա զճանապարհն , և զնոյգ՝ սեամբ հոյ , լուսատու լինել նոյա . Եւն .
ժ Գ . 21 .

քէն՝ խելագ օրու պ' օ տէրեան աճելէ չբարբառէր, թո՛ք
քի՛՝ Խողուրսուգլէրի խամուրուն մայասը կէլմէքո՛ւ
զքն՝ անի պէզ իշինտէ արգալէրինէ պոււ պ' չբարբ
լէր : Վէ գօնագ երբինտէ՝ պօղաջա եափու պ եկափ
լէր : Քի՛զա՛ պալատէ մէզքիւր գուզունուն քէպա
պը իէ պճը մառօլ եկմէլէրի տախի , անլէրին ՄԸ
պատէ շէքախլէրի իփէնճէյի տույ էտեր :

Ս Ի Ի Ա Լ 53.

'Նի՛շն իօրայել ժլէլիկէն էմր օլնապա՛ ի գաղաւտան
գանը իէ գափա էշիլէրիկէն յիշան էտէլէր :

Ճ. 'Նլէրին էվլէրի՛ Մըսթուլլէրին էվլէրինտէն
Ֆերգ օլունսուն տէյու : Օ՛ իրա՛ չիւնքի Ալլահ օ
կեճէ Մէլայիք իրաւ էտիւ պ' Մըսթուլլէրին իւք էվ
լատլէրինի գըրաճագ իտի , կէլտիկինտէ նիշան օլան
էվլէրի կէշիւ պ' նիշանսըզ էվլէրէ կիրէ : քի անլէք
տէ պուլուհան իւք տօղան ատէմլէրի վէ հայվանլէ
րի էօլտիւրէ : Պու սէպէպ իլէ՝ օ կէճէնին իսմին
Իպրանիճէ Պասեք եախօտ Պասգա տէնիլտի՛ քի կէճ
մէք եախօտ այրմագ մանէսի տիր : նիճէ քի՛ Հայճա
Ջապիկ տէնիլտի՛ քի այրմագ տէմէք տիր : Վէ լը
քին զանն էթմէ քի՛ նիշան օլմասա իտի՛ Մէլայիք էվ
լէրի Ֆերգ էտէմէզ իտի , իլլա քի մէզքիւր գուզա՛
Քրիստոս էֆէնաիմիզէ էօրնէք օլմազ իլէ՛ պու թէն
պիհ օլունտու : Օ՛ իրա՛ նիճէ քի՛ Նիսան այրն օնու
ճու կիւնիւնտէն գուզույու հաղըրլայու պ' տէօրթ
կիւնտէն սօնկրա քէտիւ պ , վէ քէմիկինի գըրմագաը
զքն քէպապ էտիւ պ եէտիլէր , պատէ հաւ Մըսթու
լէրին իւք էվլատլէրի գըրլու պ' խելատ օլտուլէր :
քէզա Քրիստոս՝ Նիսան այրնտէ Ճաղկաղարդ կիւ
նիւ՝ Ոլմաննա իլէ Երուսաղէմէ կէլիւ պ , տէօրթ

կենտոնն առնելու և երեսնամեկն առնելու Գառնարագըն խորհուրդունու թէքմիլ եթալի, վէ երթէսի կենտոն խաչըն իւզէրինտէ քէմիկի գրորւմագորքըն, գան տէօքիւպ տօլմէսի իլէ, կիւնահըն իլք սէպէպի շէւ թանք թէքտիր էտիւպ՝ ինսանը խէլաս եթալի:

Վէ տախի պէքէրինտէ գուշագ՝ պապէրինտէ ճիզմէ, վէ էքէրինտէ ասա օլարագ՝ գուշույու տա ճէլէ եէմէլէրի, մութլագ էրթէսի կիւնիւ Մարգ տէն չրգաճագէրի պէյանինտէ օլոու խէ տէ, բու հանի ֆեքիր իւզաւ տախի՝ Եսովիլէրէ: Եօքնէք անկ լանըր: (1) իրա գուշագ՝ մէրաքք վէ զպրէթ պէյա նի, ճիզմէ՝ եօլճուլուգ, վէ ասա՝ հիւքմ նիշանը տըր՝ քի սուրք խաչըն գուլմէթինի պէյան էտէր: Վէ նիճէ քի մէզքիւր գուշունուն գանը իլէ՝ Խորայէլ ճէմաաթինին գափուլէրի նիշան օլարագ էօլիւմանէ Կրֆզ օլոուլէր, քէզա Խսովիլէր՝ Գրիստոսուն միւ պօքնէք գանը իլէ սաթունն պլնմըլ օլուպ՝ վէ սուրք խաչըն նիշանի իլէ թէմիլ (կնքեալ) օլարագ՝ ճան էօլիւմիւնտէն խէլաս օլուլէր:

Քէզա՝ գուշույու խամուրսուգ էքմէք իլէ եէմէլէրի՝ Գրիստոսուն պիքիր գրզտէն թէն ալմասընէ նիզան անկլանըր. նիճէ քի՝ սուրք Գառնարագըն խորհուրդուն՝ մայասըլ էքմէք իլէ օլուր: Վէ տախի ա ճը մազօլ եէմէլէրի՝ Գրիստոսուն շէքտիկի էղիլէթի փէսթէրի: Իմաի՝ նիճէ քի Խորայէլ միլլէթի Գրիստոսուն շէքտիկի սիասէթին՝ վէ սուրք Գառնարագըն Իէսմ վէ Եօքնէկի իճրա էտէրէք՝ Փարաւոնուն էքնտէն վէ Մրորրոտէն խէլաս օլուպ՝ Երուսաղէմ էյալէթինէ կիթտիլէր, քէզա Խսովիլէր՝ Գրիստոսա իման էտիւպ՝ անըն էմրինի իճրա էթմէք իլէ, շէլթա նըն շէրրինտէն վէ ճէհէնէմին զաղէպլինտէն խալի

գալուպ՝ ասիւմանի Երուսաղէմ՝ ճէննէթէ վասըս
լուրէր : Օ՛րա՛ Մըսըր ճէննէմէ , վէ փարաւոն
սաթայէլէ , վէ Մըսըրլուէր՝ քի անէր Իսրայէլէ եզի-
յէթ էտէր իտիլէր , շէյթանլէրէ էօրնէք անկլանըր :
Ի՛նճադ զանն էթմէ քի՝ Մըսըր փատիշահլէրինին
ճիւղէօրինին իսմի փարաւոն իտի , իլլա հէփիսթինին
մախոուսիյէ պաշգա իսիմլէրի օլուպ՝ փարաւոն լու-
զէթի՝ մախլէս իտի , զիրա փարաւոն Մըսըրլը լիսա-
նընտէ՝ փատիշահ տէմէք տիր :

Վէ տախի շիւնքի Իսրայէլին խէլասը իշիւն՝ Մը-
սըրլուէրին իլք էվլատլէրինի գըրտը Ալլահ , օ էճիլ-
տէն անըն էմրի իլէ թէնպիհ էտէր Մոփէս ճէմաս
թէ քի՝ իլք սօղան էրքէք էվլատլէրինի Ալլահա հէ-
տիյէ էտիւպ , անլէրէ պէտէլ պիր երլլըգ գուզու-
գուրպան էտէլէր : վէ գուտրէթի էրմէյէն՝ իքի գում-
բու եախօտ իքի կիւվլէրճին փէշկէշ էտէ : Պու խոգ-
պուստէ նազար էյլէ Թուոց իւշիւնճիւ ֆասընէ :
զիրա՝ անտէ իլք էվլատլէրէ պէտէլ Ղեւտացիլէրի
քէնտինէ պէնտ էտիւպ՝ խորանըն խըզմէթինէ Թա-
յին էթաի : Ի՛էզալիք՝ Մըսըրլուէրին իլք սօղան հայ-
վանլէրինի գըրտըղը իշիւն՝ թէնպիհ էտէր քի՝ քէն-
տիլէրինին իլք սօղան հայվանլէրինի՝ Ալլահա հէ-
տիյէ էտէլէր : Վէ օ հայվան քի եէնմէզ , անէ պէ-
տէլ եէնիր հայվան վէրէլէր՝ քի գուրպան օլա : Պու
թէնպիհ օ ճիհէթատէն օլունտու քի՝ միւճիւզաթ ի-
լէ Մըսըրտէն խէլաս օլասուգլէրինի ֆիքիրտէն իխրաճ
էթմէյիւպ , Ալլահըն ինայէթինի էվլատտէն էվլատ-
էքըր էտէրէք՝ տայիմա մէմնուս օլալէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 54.

Այլա՜ն Կի՛նն Իսրայել Միլէթի՛նի ճապե՛ վէ Եսթրէ՛ն Եսթրէ՛ն
բա՛սալէ՛ Եյսլէթի՛նն Կեօթի-բեյի-սի՛ չեօլ Բարաֆընէ՛ սափըլարը՝

Գ Լ Ժ Ի .

Ճ . Չիւնքի՛ միւճիւզաթ իլէ անլէրի գըրմըղը
տէնիզտէն կէշիրիւս , վէ Փարաւոնու աճուտէ զարգ
էտէճէք իտի , վէ պատէհու Սինա տաղընտէ Նափ
վէրիւս՝ չեօլտէ կէօնակէօն միւճիւզաթ իլէ՝ Նոր
բէնքին ըէսմինի պէյան էտէճէք իտի . վէ տախի քա
նան սէմթինտէ փութ փէրէսթ միլլէթլէրի օլմազ ի
լէ՝ էկէր ճատէ Եօլտէն կէօթիւրաէ , թէզ էլտէն
անլէր իլէ ճէնք էթմէք իգթիզա էտէր իտի . օ՛ է
ճիրտէն չեօլ Թարաֆընէ սափըլթարուր՝ քի սիւշ
մանտէն խէվֆ էտիւս՝ օլմայա քի՛ կէրի տեօնէլէր :

Նազար էյլէ պուրատէ զատատար վէ ինատէզ
Փարաւոնուն սէֆիլ հալինէ , օ՛ քի՛ մուգատաւ մ զիբ
օլտուղի իւղը՝ օ՛ գատար միւճիւզաթլէրի կէօթիւս՝
վէ թէքտի օլուս՝ իսլահ օլմատը . Իսրայէլին Մըսըր
լըլէրտէն գուրպան էտէճէկիզ տէյերէք չօգ մա
ալուրգլէրին՝ վէ Մըսըրտէ տեօնմէյէճէքլէրին՝ անկ
լայընճէ , փիւշման օլուր անլէրի պըրագտըղինէ . վէ
ճէնք թէտարիքի պիրլէ աքերինի ալուս՝ Իսրայէլին
էնքսէսինէ տիւշէր քի՛ կէրի չէվիրսին , Եսթրա գը
րուս՝ վարիյէթլէրինի ալսըն՝ . 1 | Է Իսրայէլ՝ չիւնքի
գըրմըղը տէնիզին գըյըսընտէ գօնագ էթմիչ իտի .
մէզպուրուն կէլտիկինի տույտուգլէրինտէ՝ զայէթ
խէվֆ էտիւս՝ չիքեայէթ պիրլէ Մոփսէսէ տէրլէր քի՛
նիշիւն պիզի Մըսըրտէն չըգարտըն , մէկէր անտէ մէ
զար Եօգ մը իտի՝ քի չիմտի չեօլտէ գըրտըրաճագսըն
տիւշմանն : 2 | Իհհագիգա՝ մէզպուրլէր պու միսիլիւ

1 Ասայ թշնամին (Փարաւոն) . հալածեցից՝ հասից՝ հարից՝ բաժանէ ,
յից զաւարն , և լրուցից ի նոցանէ զանձն իմ . Եւն . Ժ Ե . 9 :

Ճէվապ էթմէք իլէ՝ Ալլահըն էյլէկի վէ գուտթէթինի
 Թանըմազ օլտուլէր . զիրա Մըսթըրատէ կէօրաիւքլէրի
 միւճիւզաթլէրի ունուտուպ, Ալլահտէն գաթի ու
 մուտ օլուրլէր : Նճազ Մովսէս՝ Ալլահա ումուտ պիր
 քէ ճէվապ էտէր քի խէվֆէթմէյին , զիրա Ալլահ
 ճէնք էտէր սիզին իշիւն Մըսթըրլէր իլէ . վէ պիր տա
 հա կէօրմէզսինիզ անլէրի : Պէլէ՝ Մովսէսին իթիգու
 Թը պի գուտուր օլուպ՝ պաւ միսիլլիւ ճէվապ էթ
 տի իսէ տէ , ինսանճա միւլահազա օլունաուգտէ՝ խէ
 լաս սուրէթի կէօրիւնմէզ իտի . զիրա էօնլէրինտէ
 տէնիզ՝ էնքսէլէրինտէ տիւշման , վէ էպէտի զայրի
 պիր Թարաֆէ սավուշուպ գաշաճապ էօլ պուլմազ
 գապիլսիզ : Վլազաս՝ քէնտիլէրի զայթ չօգլուգ ,
 քաթին տասնա թէրթիպ իւզլէ տիւշմանէ գարշը աու
 բաճապ ճէսարէթլէրի էօգ իտի : Վէ լաթին Ալլա
 հըն գուտթէթի ինսանէ միւմքինսիզ օլան շէյլէրատէ
 պէյան օլմազ իլէ , Մովսէս զայթ լաթազ իլէ գալէ
 պինտէն Ալլահա նիյազ էթտիրտէ , Ալլահ ճէվապ
 էտէր քի՝ նէ՝ նիտա էտէրսին Պանա¹ . վիւր էլինտէ
 քի ասայը տէնիզէ՝ քի տէնիզ եարըլուպ՝ Խարայէլին
 էվլատլէրի տէնիզ իշինտէն կիթսինլէր : Սէհմ էյլէ՝
 Մովսէս աղըզ աշմայարապ տէրունինտէն նիյազ էթ
 տի . վէ Ալլահ անէ տէր քի՝ նէ՝ չաղըրրորսն Պանա :
 Իպրէթ ալ . Մովսէսին Ֆիքրի Ալլահտէ օլմազ
 իլէ՝ գալպինին նիյազի իւճէ սէս իլէ չաղըրմազէ թէշ
 պիս օլունտու , մատամ քի՝ Ալլահ ինսանըն Ֆիքրինէ
 վէ գալպինէ նազար էտէր . զիրա մագպուլ աուա օ
 տուր քի՝ քիշի Ֆիքրինի վէ գալպինի Ալլահա տօզ
 րուտէ² : Վէ էմր օլտուղի իւզլէ Մովսէս ասասընը
 տէնիզէ վուրունճէ՝ Հիքմէթուլլահ անիտէ պիր շիւ

1 Եւ ասէ Տէր Մովսէս . զի գոչս առ իս . Եւր . ԺԴ . 18 :

2 Ազօթ է վրացումն մտոյ առ Արտուտն :

տէթը թիւզկեար տէնիզի իբի պէօլիւայ՝ վէ իբի թա-
րաֆ գալէ միսալի օլարագ՝ տէնիզին զէմինինտէ զա-
յէթ կէնիշ եօլ աշըլըր . վէ իսրայէլ միլլէթի օ հիք-
մէթլի եօլտէն գաֆլէ գաֆլէ եիւրիւյերէք պաշըք
գարշը եագայէ կէչմէկէ : Վէ լաքին չիւնքի Մէլայի
պուլութ տիրէք իլէ գըլսզուզ կիպի իսրայէլին էօ-
նիւնտէն՝ կիտէր իտի (նիճէքի ելլի պիր սիւալտէ
զիքր օլտու), պու տէֆա կերի թարաֆէ կէչիւայ՝
իսրայէլին օրտուսու իլէ Մըսըրըլլէրին օրտուսունուն
մապէյնինտէ տուրուր . վէ իսրայէլին թարաֆլէ
այաընլըք Մըսըրըլլէրին թարաֆլէ գարանլըք ե-
տէր՝ քի գատըր օլամասընլէր իլէրի կիտիւայ՝ իսրա-
յէլին օրտուսունէ գարըշմագէ : Իմոի իսրայէլ ճէ-
մի հայվանաթ վէ աղըրլըգլէրի իլէ՝ օ կէճէ գարշ
թարաֆէ կէչմէտէ օլուայ . թա քի նիհայէթ գաֆլէ
տախի կէչմէլի օլտուգտէ՝ մէզքիւր սլուլութ թէք-
րաք իսրայէլին օրտուսունուն էօնիւնէ կէլիր :

Վէ սասպահ օլուայ փարաւսն սլագաք քի՝ տի-
նիզ եարըլմըշ իսրայէլ սէլամէթ կէչիւայ կիտէյօր .
քէնտի տախի ասքէրի իլէ անլէրին արտըրըքա տէնի-
զէ կիրիւր . վէ հէման իսրայէլէ եէթիշմէլի օլտուգ-
տէ, անլէր գարշը եագայէ վասըլ օլուրլէր : Վէ ան-
տէ հիքմէթի Պարի Մըսըրըլլէրին իւզէրինէ ազիմ
գօրգու վէ գարկաշալըք զուհուր էտիւայ՝ էպէտի
իլէրի վէ կերի կիթմէկէ գատըր օլամագլէր : (Ս)
պապտէ մէզպուրլէրին ագլը հէնիզ պաշլէրինէ . կի-
մէք իլէ, իգրար էտիւայ տէրլէր քի՝ գաշալըմ իսրա-
յէլին եիւզիւնտէն . զիրա անլէր իչիւն Ալլահ՝ ճէք
էտէր Մըսըրըլլէր իլէ ¹ :

Պզւրատէ զայէթ տիգգաթ պիրլէ միւլախազա

1 Փախիցուք յերեսոց իսրայէլի . զի Տէր որտեղազմի վասն նոցա
ընդ Եգիպտոսիս . Եւն . ԺԴ . 25 :

էլէ իննամօր վէ զսատաք փարաւոնուն սէֆիլ հա-
քնի . օ՛քի խորայելի գըրուպ՝ մալինի ալմագ արզու-
պնատ խոի . քէնոք հէլլաք օլուպ՝ խորայել անըն մա-
քնի ալաք . զիրա կիւնան էօլլիւսիւ տօլմուշ , վէ
թէնպէ վագթի կէշիւպ՝ զագէպ վագթի եէթիշմիշ
օլմագ իլէ , Մովսէս Ալլահըն՝ էմրի իւզըն՝ ասասընը
փէնիզէ վուրաւնճէ՝ տէրագապ տէնիզ գալուշուպ՝
փարաւոն ճէմի . տաքէրի վէ թագըմը իլէ՝ զարգ օլտու .
Ալէ հիքմէթ պու քի՝ անլէրին լէշլէրինի տէնիզին
գաղխար՝ խորայելին օլտուղի թարաֆէ չըգարուպ՝
հէր Նէ սիւահ քի իւզէրլէրինատ վար իտի , ճիւմլէ-
գինի ալլըր խորայել :

Եւազար էլլէ , մուգատտէմ Մովսէսին հագգըն
տէ վիքեայէթ էթաի խորայել քի պիզի շեօլտէ գըր-
պըրաճագսըն տէյու , ինայէթի Պարի՝ օլան միւճիւ-
գթմը վէ տիւշմանըն հէլլաք օլտուղինի կէօրիւնճէ՝
գալէթ մէտրուր օլուպ՝ ճիւմլէսի եէք տիլ Ալլահա
մէճա ու սէնա էտէրլէր : Ալէ Մովսէսին գըզգարըն ԳԼ. ԺԵ.
տաշլը Մարիամ տախի՝ վէ անըն իլէ ճիւմլէ Նիսվան
թայիֆէսի՝ տիւմայէլէք չալարագ մէտն էտէրլէր
Ալլահըն գուտրէթինի ¹ :

Պաւ պապտէ տէմէ քի՝ Ալլահ Նիշիւն փարաւո-
նու թէզ էլտէն էօլտիւրմէտի՝ քի խորայել ճէմաա-
թի կիւն էվվէլ խէլաս օլա իտի : Պէլի՝ գատորը իտի
անիտէ հէլլաք էթմէկէ . լիքին Ալլահըն սապրը՝ մէր-
համէթի՝ գուտրէթի՝ ինայէթի՝ վէ ատալէթի զա-
հիրէ չըգա , վէ տախի փարաւոնուն քեօթիւ լիւկիւ
պէմէ պէյան օլուպ՝ անըն ֆէյլինէ քիմսէ մէյլ էթ-
մէյէ տէյու՝ սապր էտէր : Օ՛իրա՝ փարաւոնուն օ՛
գատար միւտտէթ սաղ գալմասը իլէ՝ Ալլահըն սապ-
րը , չօգ տէֆա անէ Մովսէսի իրսալ էթմէսի իլէ՝

1 Օրհնոցուք ղՏԵՐ , զի փուօք է փառաւորեալ . Եւն . ԺԵ . 1 :

մերհամեթի, կէօնակեան միւճիւղաթ էթմէսի իլէ՝
գաւարեթի, վէ Խարայէլ ճէմաաթինի աղիմ շէրէֆ
իլէ Մըսըրուէն խէլաս էթմէսի իլէ՝ ինայէթի, վէ
Փարաւսնու աէնիզաէ զարգ էթմէսի իլէ՝ աաալէթի
պէյան օլտու, քի ինսանլէր իպրէթ ալուպ՝ զալիմին
էլինտէն պի զայրի հազգըն թէքտիր օլտուգլէրին
տէ՝ գաթի ումուտ օլմայուպ, Ալլահա նիյազ պիրէ
սապրէ տէլէր՝ քի սօնկրա շազ օլպէր. նիճէ քի Խա
րայէլ ճէմաաթի Մըսըրուէ հէրնէ գաաար շօգ էզի
յէթ շէքտի իսէ, խէլաս օլտուգլէրինտէ՝ օ գաաապ
զիյատէ շազ օլտուլէր:

Խօշա միւլահաղա էթսինլէր Ալլահըն էմրինէ
մուղայիր հարէքէթ էտիւպ՝ թէօպէ տէմէյէնլէր.
զիրա նիճէ քի՝ Փարաւսն էշէտաի զազէպ իլէ՝ թէք
տիր օլտու. քէզա անլէր տախի էր վէ կէճ թէքտիր
օլտալէր կէրէք: Պիլհագիզա՝ Ալլահ սապըրլը վէ
մերհամեթի օլմաղ իլէ՝ տէր հալ կիւնահքեպը
թէքտիր էթմէղ, քի փիւշման օլուպ թէօպէ տէյէ.
լաքին օ քի Ալլահըն ինայէթինի թանըմայուպ՝ կիւն
պէ կիւն քեօթիւլիւ կէ մէյլ էտէր, հէր հալ ֆէյլինէ
կեօրէ՝ զազէ պինի շէքէր: Կիւնահէ պէտէլ սիճիլ
օլան զազէպ հէրնէ գաաար կէրի գալսա՝ օ գաաար
զիյատէ չիտտէթլի օլուր:

Ս Ի Ի Ա Լ 55.

Գըմըլը Կէնիլէն ԳըլընԿէն Կէ՝ Խարաֆէ Կէօլ էլիի Խարայէլ

Ճ. Սուր աէնիլէն շէօլէ. վէ իւշ կիւնիլէք էօլ
կիտիւպ՝ սու պուլունմայընճէ, կէլիլլէր Մեռա տէ.
նիլէն մահայլէ: Լնտէ սու պուլտուլէր իսէ տէ՝ օ
տախի աճը վէ իշիլմէղ օլմաղ իլէ՝ Մովսէստէն թէ.
շէքքի էթտիլէր, օ էճիլտէն Մովսէս օ եէրին իսմինի

աճըլըդ չաղըրորը՝ Վիլհալմիգա՝ ճէմաաթ փնտէ ա
 ճըլըդ կէօսթէրաի, զիրա՝ ունութտուլէր օլան միւ
 ճիւղաթլէրի վէ Մովսէսին էյլիկինի։ Ի՛նձագ՝ Մովսէս
 անլէրին թագսիրաթընէ պագմայուպ՝ Ալլահա նիյադ
 էթմէսի իլէ, Ալլահ տնէ պիր օտուլն պէյան էտէր.
 վէ Մովսէս անի ալուպ՝ սուլա սլըրագտըղինտէ, հիք
 մէթի Պարփ՝ աճը սու լէզիդ օլտու՝։

Պատէհու՝ Եզիմ տէնիլէն ետրէ կէլլըլէր՝ քի
 անտէ օն իքի փուռաթ՝ վէ եթմիշ հուրմա աղաճը
 զուր իտի։ Վէ անտէն Սին տէնիլէն չեօլէ կէլլիք. ԳԼ. Ժ
 լէրինտէ՝ Մըսըրտէն պերապէր ալորդլէրի ուն թիւ
 քէնիր. զիրա օ անէ տէ կին՝ օթուղ կիւն օլմուշ իտի.
 Մըսըրտէն չըգալը։ Ի՛նտէ ճէմաաթ Մովսէստէն վէ
 Ահաթօնտէն չիքեայէթ էտիւպ տէրլէր քի՝ չեօլտէ
 աճըդտէն գըրըմատէն իսէ՝ էյի իտի քի Մըսըրտէ
 էթ թէնճիրէսինին էթրաֆընտէ օթուրուպ՝ տօյուն
 ճէ էքմէք եէյէրէք՝ զուգէպ իլէ էօլէյիտիք։ Վիլվա
 գի՝ մէզպուրլէր օ տէրէճէ էսիր օլմուշլէր իտի պօ
 զաղլէրինէ՝ քի զուգէպ իլէ էօլմէկէ իրթիքեապ էւ
 տէրլէր, թէք՝ էթ եէսինլէր. իմոի մալիւմ քի ֆի
 բիրլէրի Մըսըրտէ տեօնմէք։

Պա պապտէ՝ Իսրայէլ զայէթ միւնքիւ թի ինայէթ
 օլտու. զիրա Մըսըրտէ չէքտիքլէրի էզլտէթի՝ վէ միւ
 ճիւղաթ իլէ խէլաս օլտու գլէրինի ֆիքիր էթմէյիւպ,
 ճիւղի սըգլէթ զուհուր էտինճէ՝ Մովսէսի գապա
 հաթլը էտէրլէր, քի նիշիւն չըգարուր քէնտիլէրինի
 Մըսըրտէն. լաքին Մովսէս անլէրի Ալլահըն էմրի իլէ
 չըգարմըշ օլմաղ իլէ, էթտիքլէրի չիքեայէթ՝ Ալլա

1 Վասն այնորիկ անուանեաց զանուն տեղոյն այնորիկ դառնաթիւն.
 Եւն. Ժ Ե. 25.

2 Եւ եցոյց նմա Տէր փայտ. և էտրկ զայն 'ի Լուրն. և քաղցրացու
 Լուրն. Եւն. Ժ Ե. 25.

հրն՝ հազգընտէ իտի : Պէլլ՝ մուգատտէմ սու իչիւն շիքեայէթ եթախքլէրինտէ՝ Մովսէսին նիյաղը իլէ ա ճը սու՝ լէզիզ օլտու . անճապ պու տէֆա նիյազ էթ մէզ . զերա զայէթ նաշերի իտի մէզպուրլէրին ճէ վապլէրի : Վէ լաքին Ալլահ մէրհամէթքեանի՝ ան լէրին թագսիրաթընէ պագմայուպ՝ էքմէք եէրինէ գուտրէթ հէլվասը (մանանայ), վէ եթ եէրինէ՝ պրլտրըճըն գուշու վէրտի անլէրէ : (Նճապ զոնն օլ մասըն՝ քի մանանայ վէ պրլտրըճըն՝ թապիաթը իլէ գուհուր էտէր , իլլա քի՝ ինայէթ օլտուղի պէյան օլ մագ իչիւն , Ալլահ՝ Մովսէսէ տէր քի , ագշամ էթ՝ վէ սապահ տօյսւնճա էքմէք եէսինլէր : Վիլհապիգա՝ օ կիւն ագշամ իւսթիւ օ տէրէճէ պրլտրըճըն գուշու կէլիւր , թա՝ քի պիւթիւն օրտույու գափլար . քէզա էրթէսի կիւնիւ էրքէն մանանայ եաղար : Վէ տնի կէօրիւնճէ , նէ օլտուղինի պիլմէյիւպ՝ պիրիպիրինէ նէ տիր պու (զի՛նչ է այս) աէյիւպ՝ թաաճիւպ է տէրլէր . վէ Իպրանի լիսանի իլէ ման հու տէմէք ի լէ , անըն իսմինէ ման չաղըրըրլէր :

Հիքմէթի Պարի՝ մանանայ սիֆտահ նիճէ զուհուր էթտի իտէ , քէզա շաբաթ կիւնլէրինտէն մատէ՝ Իսրայէլ ճէմաաթինին Երուսաղէմ էյալէթինէ տախիլ օլմասընէ տէկին՝ հէր կիւն եաղար իտի : Ի պքին պրլտրըճըն իքի տէֆա կէրտի ֆէգաթ , էվիլլա՝ պալատէ մէզքիւր Սին տէնիլէն մահալատ , սանկրա՝ արզու մէզարը (գերեզման ցանկու թեան) տէնիլէն եէրտէ , նիճէ քի պէյան տըր՝ Թուոյ ԺԱ. 34 . վէ զայէթ չօգ կէլտիկինտէն՝ գաֆէստէ սադլայարագ՝ վէ քէսիւպ թուղլայարագ՝ չօգ վագըթ պրլտրըճըն էթի եէտիլէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 56 .

Սնանայ նաւը լէյ իտի , վէ նէ՝ Ռերիւտ ինչ Կէվերիւնայ
Էսթէ օլը-ը իտի :

Ճ . Քիշնիշ կիպի միւտեվլէր , բէնկի պէյադ ,
իշի աւն , վէ շէշնիտի հեղվա լեզեթինտէ . վէ հէր
աապահ խարայէլին օրտուսուհուն էթրաֆընէ գըրա
զը միտիլլի եաղար իտի . Վաքին էվլէլա շիյ ինիւպ՝
եհէր իւզիւնտէ օլան օթլէրի եադար իտի . քի մանանա
նըն ինտիկի եհէր թէմիզ օլտուն . վէ կիւնէշ տօղմադ
տէն էվլէլ տէվշիրմէլի իտի անի . զիրա կիւնէշին
սըճապըզինտէն էրիր իտի . Վէ հիքմէթ պու քի՝
գապ իլէ տթէշէ գոյունճէ՝ էրիմէյիւպ գաթըլանըր .
նիճէ քի անի տէկիրմէնտէն էօվլւտիւպ՝ եախօտ
հավանտէ տէօվլւպ՝ սւն կիպի օլտուգտէ՝ տթէշտէ
փիշինճէ՝ գաթըլանտուպ էքմէք եափարլէր իտի :

Վէ տախի շիւնքի շաբաթ կիւնիւնտէն մատէ
հէր կիւն եաղար իտի . օ էճիլտէն քիմ քի պիր կիւն
քիւք եէյէճէկինտէն զիյատէ տէվշիրիւպ՝ էրթէպ
կիւնէ աագըար իտէ , գաւթըլանըր իտի . անճադ՝ ուք
բաթ կիւնէլի՝ իքի կիւնէ քիֆայէթ էտէճէք գա
տար տէվշիրտիքլէրինտէ գաւթըլանմայուպ՝ հիլէթի
իլէ գալըր , քի շարաթ կիւնիւ եէյէլէր . Պախու
սուս քի . հէր նէ՝ թաամա արզու էտէրլէր իտէ , ա
նըն շէշնիտինի սլըրլէր իտի մանանատէն . նիճէ քի
Դաւիթ փէյղամուդէր՝ ճէմի թաամ իսմի իլէ պէյան
էտէր անի :

Պաւ քէրէմ մախսուս Ալեսհըն ինույէթի օլմադ
իլէ , Մովսէսին էմրի իւզլէ՝ Ահարօն պիր ալթուհն
կիւյիւմ իշինէ մանանայ տօլտուրուպ սագըլար՝ քի

աւնութեամբն Նազարն ինպէս թինի : Վէրոհա-
նի ֆիքի իւզըն՝ մանանայ սուրբ Պատարագըն խոր-
հուրդաւնու պէյան էտէր :

Լ. 24. Պատահու՝ Ռափիգիմ տէնիլէն մահալէ կելլուպ՝
անտէ տախի սու պուլունմայընձէ , ճէմաթ եինէ
թէշէքքի պիրլէ՝ նիշիւն չըգարարն պիզի Մարրտէն
սուսուզ գըրաճագսըն տէյէրէք՝ զէմմէ տէրլէր Մալե
տէսի :

Նազար գըլ խորայէլին ֆէսառ ֆիքքինէ . զիրո՝
տէպէպ արարլէր տայիմա Մովսէսէ պէհանէ պու-
լուպ՝ թաղիր էթմէկէ : Պու տէֆա Մովսէս անլէ-
րին սապըրսըզլըզլինէ նազարէն՝ ֆիլան իլէ Ալլահա
տէր քի , նէ էտէյիմ պու ճէմաթէ . զիրա ազ գալ-
տը քի՝ պէնի թաշլոյալէր : Վիլհադիպա՝ սու իսթէ-
մէք գապահաթ տէկիլ . զիրա օ գատար քիւլլիւէթ-
լի ճէմաթ սուսուզ խարէ օլմազ , լաքին Մարր-
տէն նիշիւն չըգարարն տէմէք պիւյիւք խաթա խաի :
Պունտան գաթի նազար՝ մուգառուէմ օլան միւճիւ-
զաթլէրի կէօրմէք իլէ պօրճ խաի նիյազ պիրլէ Ալլա-
հա ումուտ էտիւպ՝ Մովսէսի տախի վասիթէ վէ
սուաճը էտիւպ՝ թէվազիւ գալոյ իլէ սու իսթէ-
մէք . զիրա անլէրի միւճիւզաթ իլէ շէօլէ չըգարան ,
էլպէթ անլէրին խարէսինէ աախի գատար սր :

Պու պապտէ՝ ճէմաթ թէքտիրէ միւսթահադ
օլտու իսէ տէ , Ալլահ մերհամէ թքեանի օլմազ իլէ՝
անլէրին էթտիկինէ պագմայուպ , Մովսէսէ էմր է-
տէր քի՝ ճէմաթտէն պիր գաչ իիթիւար ալուպ՝
կիթսին քորեք տաղըն էթէկինէ , վէ անտէ քէնտի-
նէ պէյան օլան գայոյէ վուրսուն աասընը քի՝ սու
չըգարարն : Վիլհապ՝ էմր օլտուղի իւզըն Մովսէս
աասընը մէզքիւր թաշա վուրտուգտէ , անիտէ ճէ-
սիմ սու զուհուր էտիւպ՝ գանտըրըր խորայէլին օր-

պաւստենաւ : Վէտէ կիլ քի եալմնըղ օ՛ գօնադատէ՛ ,
իդէա քի օ՛ սաւ քէսիւմէյիււյ՝ անկէրին արաղսըրաւ չոյ
կիւպի ագըպ կիտէր իտի . վէտ օ՛ սաւ իլէ շեօլաթ իւ
տարէ օլաու խարայէլ ճէմաւթի՛ :

Վիէհմ հյլէ . Ալլահ մախսսու էմր էաէր՝ քի ճէ
մաւթին իխթիեարլէրինտէն պիր գաչ աուէմ պաւ
ըուհսուէն Մովսէս իլէ՝ քի միւճիւզաթ իլէ գայատէն
սաւ չըգաղղինի կէօրիււյ՝ շահաուէթլէք էաէլէր , քի
պիր տահա Ալլահը թէճրիպէ էթմէսինլէր . զիրա՝
պի զայրի հազըն Մովսէսի զէմմ էթմէք իլէ՝ Ալլահը
թէճրիպէ էթմիշ օլաուլէր , վէ Մովսէսին գալպինի
գըրաղլէր : Պաւ սէպէպաէն օ՛ եէրին իսմինի թէճ
րիպէ վէ զէմմ եէրի գօտու՛ :

Իւհաննի Ֆիքիր իւզրէ՝ Մովսէսին տաուր սուրբ
խաչաւ , վէ մէգքիւր գայա՝ Մէսիհ էֆէնտիմիզէ էօր
նէք վէ բէամ անկլանըր՝ :

Ս Ի Ի Ա Լ 57 .

Չեօլաթ իւրայէլ ճէմաւթիլէ Գարշը գիւլն զաւար
էթի՛ Գ .

Ծ . Եթաի . լաքին Մովսէսին տաւաւը իլէ ֆէթհ
օլաւնտու տիւլման . զիրա խարայէլին օրաուսու տաւ
հա Ռափիգիմուէ իքէն , Եսաւըն սինսիլէսինտէն Ա
մաղեկին ճինսի՝ օ՛ թարաֆէ Եազըն օլաււյ՝ խարայէլ
իլէ ճէնք էթմէք իսթէտիքաւ . Մովսէսին չըրաղը

1 Եհար զլէմ՝ և բղիւցին ջուրք , և գնացին գետք ըմգ անըրդիս .
Սա՛մ . քԴ . 40 :

2 Եւ անաւանեաց զանաւն տեղւոյն այնորիկ փորձութիւն . և բանբա
տան . վասն բամբասանաց որդւոցն խարայէլի . և վասն փորձելոյ նոցա ըզ
Տէր . և առելս , Լթէ իցէ՛ ի մեղ Տէր՝ և Լթէ ո՛ւ . Եւէյ . ԺԵ . 7 :

3 Եւ զլէմ էր ինքն Վրիստա . Ե . Կոթն . Ժ . 4 :

Յետև ասքէր թէտարիք էտիւոյ՝ Ամաղեկէ դարչը ճէնկէ չըգար . վէ Մովսէս ասասը իլէ՝ Ահարոն վէ Ովի նամ քիմէսնէ տախի պէրապէր չըգարդէր պիր թէփէ իւզէրինէ՝ քի անտէն կէօրիւնիւր խոթի ճէնք պան եէր : Վէ Մովսէս էլլէրինի կեօյէ ասողրու գալ տորտըգտէ՝ Իսրայէլին թարաֆը զալիպ օլուպ , աշաղէ ինտիրտիքսէ՝ Ամաղեկին թարաֆը զալիպ օլուր խոթի : Վաքին էլլէրինի պիր գարար եօգարը ասողրու թութմաղ իլէ՝ գօլլէրի աղըրըւշընճէ , անի պիր թաղ իւզէրինէ օթուրտուրլէր . պիր թարաֆընտէ Ահարոն՝ օ պիր թարաֆընտէ Ովի տուրուպ՝ գօլլէրինի եօգարը ասողրու գալտորմաղ իլէ , Յետև՝ Ամաղեկի գըրուպ ֆէթհ էթտի :

Ֆիլհագիգա՝ Ամաղեկին ճինսի հէր նէ գատար չօգ գըրըտըր իսէ տէ , էվիլէլա չեօրտէ տիւշմանլըգ գաստի իլէ Իսրայէլէ գարչը ճէնկէ չըգարդի իլիւն , Ալլահ Մովսէսէ տէր քի՝ գայտ էյլէ սիճիլաթ քիւթիւկիւնէ , վէ Յետևյէ վէր քի՝ ունսւտուլմասըն . զիրա Ամաղեկին ճինսինի գըրուպ՝ տիւնեաուէն գալ տըրաճաղըմ¹ : Վլապաա՝ աէօրթ երիւզ սէնէ մըգտարի վապըթ կէչտիքտէն սօնկրա՝ պու ճէվապ իճրա օլտու Սաւուղ փոտիշահըն էլի իլէ . (նիճէ քի պէշան տըր՝ Ա . Թագա . ԺԳ . 2) : Վէ չիւնքի՝ Ալլահըն եարաբըր իլէ իճրա օլտու պու ֆէթուհաթ , օ էւ ճիլտէն Մովսէս սեզան եափուպ՝ Ալլահ տըր պէնիմ ումուտում տէյուլ անար օ սեզանըն իսմինի² , քի Ալլահըն ինայէթի ունսւտուլմասըն :

Ֆէհմ էյլէ՝ քի Ալլահա նէ գատար զէյտտէ մագպուլ տուր Ազիզլէրին տուասը . զիրա՝ Մովսէսին տուասը իլէ տիւշմանը ֆէթհ էթտիլէր : Պէլլ՝ Մով

1 Չնկել Չնկել շիշատտի Ամաղեկոյ յերկէ . Եւն . ԺԵ . 14 :

2 Եւ անուանեալ զանուն նորա՝ Տէր տգուէն իմ . Եւն . ԺԵ . 15 :

աւս հէր պար գալպինտէն Ալլահա նիրաղ ետէր իսկ
 ճէմատմին սէրամէթի իշիւն , լորին պու աէֆա
 մաֆսուս եիւքսէք եէրէ չըգուպ՝ էլէրինի կեօյէ
 փօղրու գալպրարապ աշիրեսար տուա էթմէք իլէ՝
 ճէմատմի թալիմ էտէր՝ քի սայլմա Ալլահա ու մուսա
 պիրէ՝ տուատէ գուսուր էթմէյէլէր՝ քի սիւշմանը
 ալթ էթմէկէ գատրը օլուէր : Ա՛յրա սիւշմանը
 ֆէթհ էթմէք՝ Ալլահըն եարտըմընէ միւհթաճ տրը .
 վէ Ալլահըն եարտըմընէ լայրդ օլմապ՝ տուայէ միւհ
 թաճ : Ա՛յ տախի եիւքսէք եէրէ չըգուպ տուա էթ-
 մէք՝ ախանեալի զայլէլէրի ֆիքիրտէն իխրաճ էթմէք
 եիր . վէ Ահարօն իլէ Ովը՝ քի անլէր Մովսէսին գօշ-
 լէրինի եօգարը գալտրըրըլէր իտի , տօղրու իթի-
 գաթ իլէ՝ օսանմագորզըն տուայէ մէշղուլ օլմապ
 պէյանի տիր :

()՝ կիւնլէրտէ Մովսէսին գայըն փէտէրի Գու. ԳԼ. ԺԸ.
 Թոր՝ (Հուագուէլ) , Մովսէսին էլի իլէ Իսրայէլին
 Մըսրութէն չըգարդինի , վէ օլան միւճիւզաթլէրի ի-
 ռտիր : Ա՛յ չիւնքի Մովսէսին էհլի վէ իքի օղլու ա-
 նըն եանընտէ իտիլէր՝ (նիճէ քի զիրը օլտու գըրդ
 սէքիզ սիւարտէ՝) անլէրի ալուպ , կէլիւր Մովսէսին
 եանընէ . Ա՛յ Մովսէս անի իզլէթ իլէ գապուլ է-
 տիւպ՝ Ալլահըն Իսրայէլէ էթտիկի ինայէթի նագըլ
 էթտիկինտէ , Գոթոր՝ օ՛քի զաթը փութիւնէ չէյիի
 (քուրմ) իտի , փութփէրէսթլիկի թէրք էտիւպ՝ Ալ-
 լահա ինանըր՝ վէ գուրպան էտէր , վէ քէնտի ճին-
 սինի տախի թալիմ էտէր՝ քի Իսրայէլին Ալլահընէ
 Թափընալէր :

Պատէհու՝ Գոթոր պագար՝ քի Մովսէս ճէմաա-
 թին զուհուր էտէն տավասընը եալընըք քէնտի կէօ-
 րիւպ՝ զայէթ զահմէթ չէքէր . վէ ճէմաաթէ տախի
 չօգ ոըգլէթ օլուր իտի . օ՛ էճիլտէն Մովսէսէ իտարէ

Թերթիպի Թարիֆ էաէր քի, սատաղաթքեար՝ Վէ
 միւտէպպիր առնմէր Թային էթսին ճէմաաթին նի
 զաւրնը կէօրմէկէ, վէ քէնտի Ալլահըն էմրինի ճէ-
 մաաթէ խապէր վէրսին: Սէ Մովսէս անըն Թարթի-
 իւզրէ՝ ճէմաաթին խաարէսի խուսուսինէ պին պաշք,
 եիւզ պաշք. էլլի վէ օն պաշքլէր Թային էաթւպ՝
 հիւսնիւ Թերթիպ իւզրէ խաարէ օլուր իտիլէր:

Իպրէթ ալ, Մովսէսին սապըրլը վէ Թէվազիւ-
 օլտուղինտէն. զիրա՝ էվվէլա օ գատար ճէմաաթին
 շէրիաթընը եալընըզ քէնտի կէօրիւպ Թաճիզ օլ-
 մազ. վէ սօնկրա Եսթոր խաարէ սուրէթի Թարթիֆ
 էթտիկինտէ, քիպիրլէնիւպ կիւճէնմէզ. իլլա քի՝
 գապուլ էտէր անըն ճէվապինի: Պէլի՝ Մովսէս Ալ-
 լահըն փէյլամպէրի, լաքին պու խուսուստէ՝ Ալլահ
 անէ Եսթորսուն էլի իլէ պէյան էթտի իճարէ Թէր-
 Թիպինի: Իմոնի՝ ինսան նէ գատար ալիմ՝ վէ հիւքիւմ
 տար օլլա՝ եինէ նասիհաթ տիյնէմէկէ պօրճլա սուր:

Պատէհու՝ մէզքիւր Եսթոր կիտէր քէնտի եէրի
 նէ, վէ իորայէլ տտիսի Ռափիգիմսէն կիսչ էաթւպ՝
 կէլիւր Սինա տազընըն գարշըղլնա՝ դաւաթ օրտա-
 սուհու:

ԻԿԶԻՒՆՃԻԻ ՏԵՃԻՒՆ ԻԻԹԱՄԻ

ՅՈՎԻ

Իւջիւնքն Տէնք պուրտտ գարար գլուշ խտ տե : Յօր երանքի տաճի՝
ճ Տէնքտե իւրայել միւնթիւնին Մըսքտե օրուդի զեմանլրտե օրուդ իլե :
անըն նազըի տախի մուխթասարիճէ զիքք օրունուր :

ՍԻՒԱԼ 58.

(Յօգ 4^մ իրի :

Ճ. Եւսիւն ճինսինտէն Երուսաղէմ էյալէթի
նէ Սինօրտաշ՝ Եղեմ թօփրազինտէ՝ Օստեր նամ
մահալտէ հիւքմ տահիպի վէ զայէթ ֆազիլէթի
տէվլէթիւ , պախուսուս քի՝ ֆաքիր վէ պի չարե
քիմէլէրե հէր վէճհ իլէ Կարտըմճը վէ տէսթիկիր
օրուպ՝ ճ տէրէճէ նամտար վէ մէշուր քիմէսնէ ի
տի՝ քի Ազիզ քիթապ փատիշահ իսմի իլէ անար ա
նի . Ճնն . ԼԶ . 83 .

Սինհագիգա՝ մէզպուր ճիսմանի խուսուօլէրտե
հէր նէ մըգտար իգպալ իւզրե օրուս իսէ տե , պիզ
լութֆու Պարի՝ ըիզայի հագ թարիքլէրինտէ տախի
պիրան գուսուր էթմէզ : Պէլի՝ չօգլէրինէ հիւքմ Ե
տէր իտի , լաքին տէկիլ քի զուլմ վէ զատտարլըզ
պիրլէ , իլլա քի՝ տտալէթ իւզրէ : Վարիյէթի զայէթ
չօգ իտի , լաքին տէկիլ քի անի քէնտի սէֆասընէ՝
իլլա քի ֆուգարէնին իտարէսինէ թային Ետէր : Վէ
անըն Եէտի Երքէք Եվլատը վէ իւշ գըզը օրուպ՝ տա
յիմա պիգիպիրինին Եվինէ կիտիւպ՝ շաղ ու մէսրուր
Բւզրէ Եէյիւպ իչէր իտիլէր : Վաքին մէզպուր՝ շիւն
քի Ալլահտէն գօրգար՝ հէր քէմլիքլէրտէն ուզադ ,

սաբին՝ վէ սատագաթքեար խոր . էվլատլերինին ճիս մանի սէֆայէ մէշղուլ օլմալերի իլէ , պէլքի՝ Ալլահըն էմրինէ մուղայիր ֆիքիր իգգքէ օլալէր տէյուլ , անլէր իչիւն տայիմա գուրպան էտէր իտի Ալլահա՝ : Պէլի՝ Յագուլն էվլատլերի քեօթիւ ֆէյիլտէ տէկիլ իտիլէր , լաքին՝ շիւնքի եէջիւպ իշմէք իւզրէ օլուրլէր իտի , վէ էքսէրի՝ ճիսմանի մէճլիս խաթատէն խալի օլմատրղինտէն , Յագ անլէրին հագգընտէ՝ Ալլահտէն անվֆ աիլէր : Սիւլահազա էթսինլէր՝ հէք տէմ կիւնահ մէճլիսինտէ սէֆայէ մէշղուլ օլանլէր :

Նազար էյլէ , Ալլահ՝ շիւնքի Մէլայիք վէ ինսան գալմինի ճէննէթին մէճտ ու սալթանաթլնէ լայրգէթմէք իչիւն եարաթար (նիճէ քի իլք տէհրին տէօթթ տիւալինտէ դէք օլտուլ) . լաքին՝ շէյթան քիւ պիքիկի սէպէպլինէ ապիւմանտէն իխրաճ օլուպ՝ վէ թնատրնէ ղալիպ օլարպպ թէօպէ տէմէտիկինտէն մնտէ՝ ինսանը տափի հասէտինտէն նաչի ճէննէթին մէճտինտէն մահրում էթմէք արզուսի իլէ՝ Ալլահըն իթաաթընտէն չքգարտը իսէ տէ , պիլ լութֆու Պարի ինսան թէօպէյէ կէլիւպ՝ թէքրար ինայէթն շաչիթէ օլտու գտէ՝ մէզպուրսան քեօթիւ լիւկիւ թալտագա պալտուլ :

Պաթուսուս , ճիւմլէ Մէլայիքլէրին սէրվէրի իւ քէն , քիպիրլէնմէսի իլէ՝ օ տէրէճէ համագաթլըլէ եփազ թուլթուլ , թա՛քի քէնտի ֆոյիտէպինի ֆէրգ ետէմէզ օլուպ՝ սսիլիքտէ սապիթ գալմաղ իլէ , ճէն հէննեմտէ պի նիհայէթ ազապ շէքսէկէ պգճլտ օլտու . ղիքա քիպիրլէր՝ ահմագլըգտէն հասըլ օլմաղ իլէ , միւլթէքիպիր օլան՝ ահմագ սայրլըր² : Պսւնտան

1 Մատուցանէր վասն նոցա զոհս . . . քանկի տսեր Յովբ՝ Թէ գուցէ որդիքն իմ 'ի միտս իւրեանց իմացան չարութիւ զԱստուծոյ . Յովբ . Ա . 8 :

2 Ըստ սուտնին . ամենայն հպարտ՝ է ազէա :

գաթի նաղար, ինչպէս թէ վաղիւ գալու իլէ թէ սոյն տէրիւն՝ մաղթ/րէթ պաշտօնականէ, անտէն զիյառն տրամ ապրըոր՝. օ. է ճիւղտէն՝ կէրէք բուհանի վէ կէրէք ճիւղտէն իսուսուսէրտէ, ասոյիմա ինսանը միւս քէստէր էթմէ կէ ճահթ էտէր, իսուսուսա քի ֆազիլէթիւ քիմէսնէլէրէ զիյառն փասիմ օլուտ՝ կէ օ նաղէ օն տուզազ գուրար անլէրէ, քի Ալլահըն էմ րինէ մուղայիր հարէքէթէ մէյլ էթտիրուտ՝ քէնտի կիւղի ասի էսէ :

Նի՛ճէ քի Յօթ՝ Ալլահա մազպուլ ոյիր զաթ . ան ճադ հէր վէճհ իլէ տաիի իդպաղ իւղրէ օլմաղ իլէ, շէյթան ումար իտի քի՝ մէզպուր էկէր գազայէ օգրայուտ՝ ֆադիր օլուր իսէ, էմիր Հադգա մուղայիր հարէքէթ էտէր. նիճէ քի Աղիղ քիթապ՝ անըն հադգընտէ շէյթանըն ֆէսաա իւղրէ էթտիկի ճէվաղթի քի միւֆասսըլէն եաղար : Օլորա շէյթան տէր ի տի քի՝ մէկէր Յօթ թէ հի եէրէ՞ մի գալուզ էաղթ Ալլահա՞ :

(Ը) Ապստոն Ալլահ բուխսէթ վերիր շէյթանէ՝ քի Յօթուն իւզէրինէ թիւրլիւ գաղալէր կէթիրէ՝ քի անըն ֆաղիլէթի պէյան օլուտ՝ լային շէյթանըն ֆիթնէքեար վէ միւզէվիր օլոուզի գահիրի չըգաւտ թէ զիլ օլու :

Ուէհմ էյլէ պուրատէ՝ քի շէյթան նէ գառար զիյառն տիւշման տրը ինսանէ . զիրա մէզպուրուն էլինէ պու միսիլիւ ֆուրուսթ կէչտիքսէ՝ տէր հաղ Յօթուն փարիլէթիին թէլէֆ էթմէ կէ պաշտմաղ իւլէ, Յօթուն իրղմէթքեարլէրինտէն պիրիսի աճիլէ

1 Որդիք աշխարհիս այսոցիկ իմաստունք են քան զորդիս լուսոյ յազ զլս իւրեանց . Ղաթ . ԺԶ . 8 :

2 Միթէ ձրի պաշտիցէ Յօթ գէր . Յուլ . Ա . 9 :

կէրուպ՝ պէտ տեր քի, չիցիմ սիւրեր իջեն՝ հարեմու
քէր կէրուպ կեթիւրտիւլէր էօքիւզլէրի, մերքէպ
սիւրիւլէրինի. վէ խրղմէթքեարլէրի գրքարլէր. եա
լլենըզ պէն գուրթուլուպ՝ կէլտիմ սանա խապէր վէրա
մէկէ. Սէզպուր պու ճէվապլէրի սեօլէր իջեն, պի
րիսի տահա կէրուպ տեր քի, կէօյտէն աթէշ ինիւպ
եադար գօյուն սիւրիւլէրինի՝ վէ չօպանլէրի. եալլ
նըզ պէն գուրթուլուպ՝ կէլտիմ խապէր վէրա
մէկէ. Գու տախի ճէվապլէր թէքմիլ էտէր էթմէշ. երինէ
պիքի կէրուպ տեր քի, խրքարլէր գուշապուպ տէ
վէրի սիւրտիւլէր, աէվէճիլէրի էօլտիւրտիւլէր,
պէն եալլենըզ գուրթուլուպ՝ կէլտիմ խապէր վէրա
մէկէ. Վէզա՝ պու տախի ճէվապլէր թէքմիլ էթ
մէշ իւզրէ իջեն, պիքի տահա կէրուպ տեր քի, էվ
լապլէրին վէ գըզլէրին պիւսիւք գաքնտաչլէրինին ե
վինաէ եէյիւպ իջէր իջեն՝ ափանարզ շէօլտէն շէտիտ
րիւզկեար գուհուրի իլէ՝ էվ երգըլուպ էօլտիւլէր,
եալլենըզ պէն խէլաս օլտում, վէ կէլտիմ սանա խա
պէր վէրա մէկէ. Եօր՝ զիքք օլան ուգուպէթլէրի ի
չփաթնճէ, էսվապլէր երթում պաշքիլն սալլենը քէ
մէր, վէ Ալլահա սէճտէ գըլուպ ճէվապ էտէր քի՝
չապապ աօլտում, չապապ կիտէճէկիմ. Ալլահ վէր
տի, Ալլահ ալար. Ալլահ նիճէ մադպուլ իսէ էջ
քէ օլտու, միւսպարէք օլտուն Ալլահըն իսմի՝.

Չիհնմ էյլէ. շէլթան զանն էտէր իտի քի՝ Ե
րուն մալի թէլէֆ օլուր իսէ՝ մութլադ Ալլահըն
գորգուսունու գալպինտէն իխրաճ էտիւպ խաթա
էտէր. լպքին ազիզ Եօր՝ տահա զիյապէն էմիք Հադ

1 Եւ տէ՛ (Եօլ) մերկ իսկ եկի եւ յարգոյնէ մօր իմ, և մերկ
անգամ դարձայ անդր. Տէր եմ՝ և Տէր էաւ. օրպէս Տէառն հաճոյ
Թուեցաւ՝ նոյնպէս և եղև. եղիցի անուն Տէառն օրհնեալ. Եւլ. Ա. 21.

գա թե՛ վէճ քիւլ պիտի՝ Ալլահըն միւսպարէք խաճի՛ն
միւշէրրէ՛ք էտինձէ , լային շէյթան՝ անըն իշխն
գուրտուղի տու զաղէ քէնտի տիւշտիւ իտէտէ , եինե
ֆիթնէ ֆէյիլտէն խալի օլմայուպ տէրքի , մաք թէա
լէ՛ք օլտու իտէ , վիւճուտի պիքէտէր տիր . էկէր
վիւճուտինէ տախի քէտէր օլտա , էլպէթ կիւնաճէ
տիւշէր : Սէլուան շէյթանն պու տէֆա տախի Ալլահ
տէն թուխտէթ աղլնձէ՝ հէման տիր ագապ Յօբուն
վիւճուտինտէ պաշտան պաղէ գատար՝ օ տէրէձէ
ուշուղ կիպի եարալէր զուհուր էտէր , թա՛քի գա
գուտունէ քիմնէ թահամմիւլ էտէմէտիկինտէն ,
մէճպուր օլտու շէօփիւք իւղէքի աշղ մահարտի
օթուրուպ՝ թուղք իէ եարալէրինին ճէրաաթլնը
սիլմէկէ : Սէ՛ օ միսիլիւ նաշար հալէ կիրֆթար
օլտու՝ թա՛քի պիր քիմէանէտէն եարտըմ վէ թէ
տէլա պուլաճագ աւմուտի գալմատը : Աղիլ Յօբ՝
պու միսիլիւ ֆէլաքէթէ օղրատը իտէտէ , պիրան
ֆիդրինի թաղլիթ էթմէզ , վէ Ալլահտէն շիւքրիւ
նիւ քէմէզ :

Աճադ՝ լային շէյթանն եինէ ֆէտատտէն կերի
տաբմայուպ՝ Յօբուն էհլինէ ֆիթ վէրիր՝ քի պարէ
անըն եէտի իէ էմրի ճագգա գարշը ճէվապ սէօյէ-
տէ : Օյրա՝ Յօբ զիքր օլտուղի մէնվալ՝ թահամմ
միւլտէն խարիճ ուգուպէթէ օղրայուպ՝ շօգ վա-
գրթ օ հալ իւղրէ գալտըգտէ , էհլի տախի փէրու-
շան՝ վէ գաթի ումուտ օլմազ իլէ , Յօբա տէր քի՝
նիշէյէտէք սապր էտէրսին , Ալլահ գարշը ճէվապ
սէօյէ՝ քի էզիւպ գուրթուլաարն : Յօբ՝ պու մի-

1 Եւ ուստանայ յերեսայ Տեառն . և էհար զՅօբ չարաշար կեղով
յառից մինչև ցղլուի : Եւ առեալ իւշի քերի զԹարսին . և նստի
յաղբիւս սրտաքոյ քաղաքին . Յ-ԼԷ . Բ . 7 :

սիւլիւն նստելով ճէվապը իշխոննձէ , էյլիքէրի Ալլա հըն էլինտէն ալորդ , քէմիքէրէ սապը էթմէյէլիմ մի տէյուլ՝ զազէպ սուրէթի իլէ ազիմ իթապ էտէր անէ ¹ :

Վիլհապիգա՝ պու պապտէ տէկիլ քի եալընդ մէզպուրէ թազիրէ միւսթահապ արուպ՝ սէմինի քէս տի , իլլա քի՝ շէյթան տաիի սէրնիկիւն (գլխափոր) վէրէղիլ օլաու : Օիրա՝ Յօրուն հապընտէ էթ տիկի ֆիթնէ կէրի գալուպ՝ անըն ֆազիլէթի տահա զիյատէ զահիրէ չըգար ² :

Իպրէթ ալ , Յօրուն վարիյէթի թէլէֆ օլուպ՝ էզիպալէրի էօլտիւքտէն մատէ , վիւճաւտի եարէ փարէ , մէսքեանի շէփիւք իւզէրի , քիմսէտէն իմ տատ եօզ , անձապ էինէ ջիւքքիւնիւ քէսմէյուպ՝ տպիմա մէֆուսն օլուր իտի Ալլահտէն :

Պըւ խուսուստէ զանն էթմէ քի՝ Յօր մէզքիւր ճէքէնձամէ օղթամազ իլէ սէֆիլ օլաու , եախօտ շէրէֆինէ վէ իսմինէ զիւլ կէլտի : Իլլա քի՝ իգպալ վազթինտէն տահա զիյատէ նամի նիշանը արթուպ զայէթ միւշէրրէֆ օլաու : Վադաա՝ մէզպուրուն թէնի պիր վազըթ եարէ փարէ էզիյէթէ կիրիֆ թար օլաու իսէ տէ , բուհիւ պիլ լութֆու Պարի միւզէյէտէն օլարապ՝ նուրի շէմս միօալի ֆազիլէթի պէմէ աշիքեար օլաու : Ինսանկէրտէն պիր կէօմէ թէսէլլա պուլաճապ հալի գարմաուր իսէ տէ , Ալլահ օ տէրէձէ թէսէլլա էտէր անի , թա՝ քի՝ թահաճ միւլտէն խարիճ իսքէնձէ իշինտէ , պիլա թէշէքքի սապը էթմէկէ գաարը օլաու : Պիլա քէֆիգ՝ շէփ :

1 Եթէ զբարիսն ընկալուք 'ի ձեռանէ Տեառն' չարևացո ոչ համբէ իշցեմք . ՅԺԷ . Բ . 10 :

2 Յայտ առնոյնի որ ինչ անդք անյին ընդ նա , ոչ մեղաւ ՅԺԷ . ՅԺԷ . Բ . 10 :

Իւր իւր գերիանտն չօգ վազըթ գալտը իսէ տէ , պիրան
Արտահրն գորգուսունու գալպինատն իիրաճ էթմէ
յերէք՝ ֆիլերի վէ մուհապպէթի . տայիմա Ալլահտէ
օրնաղ իլէ , Մէլայիքէր ըէֆիգ իտիլէր անէ հէր
տէմ՝ : Թախտի շահանէտէ իքէն ինսանլէրէ հիւքմ
էտէր իտի . իսքէնճէյէ տիւ շիւս՝ մէմնունիյէթ պիր
լէ սապր էթմէսի իլէ , շէյթանըն իւր գերինէ հիւքմ
էտիւս՝ անի փայիմալ էթտի : Այիրա Բօր՝ նէ գա
տար չօգ վէ աղլըր իսքէնճէյէ տիւշտիւ իսէ , օ գա
տար զիյատէ շէյթանըն զազէպի արթտը , մատամ քի
Յօթու կիւնահէ տիւշիւրմէք արղուսինտէ իքէն ,
պնըն . ֆազիլէթի արթուս՝ իւճրէթի թարադգա
պուլտու :

Պատէհու Բօթուն միւհիպլէրի , Եղիփազ՝ Բաղ
դատ՝ Սփար՝ վէ Եղիգուս նամ քիմէսնէլէր , քի ան
լէթմն հէր պիթի՝ Եդամ Թօփրազնէ գարիպ էյալէթ
լէթտէ փատիշահ՝ Ետիտահիւ հիւքիւմտար իտիլէր , ա
նէ գաւհուր էտէն ֆէլաքէթի իշիտիւս՝ պիլ իթթի
ֆազ կէլրլէր քի թէսէլլա էտէլէր : Վէ լաքին՝
մէզպուր օ միսիլլիւ փերուշան հալէ տիւշմիւշ իտի
քի՝ սաղապտէն անի կէօրիւս՝ թանըյամաղլէր , վէ
իւճէ սէս իլէ աղլսցարազ . Եսփապլէրինի Երրթար
լէր . վէ պաշլէրինէ Թօփրազ սէրպիէրէք՝ օ սէրէճէ
հիւպէթտէ գալուս թիթիլէրլէր , թա՛ քի՝ Եէտի
կիւն . Եէտի կէճէ անըն էթրաֆընտէ օթուրուս՝
պզզղ աշմաղէ վէ ճէվապէ գատըր օլտմաղլէր : ()
պապտէ՝ Բօր պասթի գատէմ (առսջարկու թիւն)
Ետիւս՝ ճէվապէ պաշլատըղինտէ , սօղտուղի կիւնէ
լանէթ վէրիլ : Անճագ զանն էթմէ քի՝ քէնտի հա

1 Բանակը հրէշտակոց Տիտան շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք . Ե
պահեն զնսա . Սաղմ . ԼԳ . 7 :

քնատն թէշէքքի պիտէ պու միսիլլին ճէվապ էտէր իտի , իլլաքի՝ ինսանըն հալինէ նազարէն . մատամքի ինսան՝ կիւնահ սէպէպինէ պու միհնէթ տիւն-եասընէ տիւշմէք իլէ , մէճպուր օլտու սրգընթը շէքմէկէ : () իրա թարիգի տիւնեանըն իգթիզա-սընտէն տիր՝ քի կէօնակէօն պէլա՝ վէ թիւրլիւ սէ-րէնճամ զուհուր էտէր ինսանէ :

Նազար գըլ . Յօբուն տօսթլէրի՝ անի թէսէլլա էթմէկէ կէլմիշ իտիլէր , լաքին անըն սէոյլէտիկի քէլտմլէրի իշիտինճէ , տաժաճըլլըգ սուրէթի իլէ հեր պիրի պիր կէօնէ ճէվապ էտէրէք՝ կէոյա գապահա-թը սէպէպինէ տիր շէքտիկի իսքէնճէ տէյու , անի կիւնահքեար եէրինէ գօրլէր : () Եր տախի անլէրէ գարըլլըգ ճէվապ վէրիւպ՝ թարտֆիյէնին միւճատէ-լէսի զայէթ ուզամալը օլտուգտէ , Ալլահ պէյան է-տէր Յօբուն թագսիրաթը օլմայուպ՝ անէ զուհուր էտէն պէլա վէ ուգուպէթ՝ Ալլահըն կիզլի շէրիւ-թընէ մէպնի օլտուզինի : () Է անըն տօսթլէրի պի-ղայրի հագըն՝ անի թէօհմէթլի էթմիշ օլմալէրի իլէ , Ալլահ կիւճէնիւպ՝ թէքտիր էտէճէք օլուր անլէրի : Պիլհագիգա՝ պու խսուսուստէ մէզպուրլէր խաթա-էթտիլլէր իսէ տէ , Յօբ անլէրին գուսուրինէ պագ-մայուպ՝ թէքտիր օլտուզլէրինի իսթէմէտիկինտէն , Ալլահ էմր էտէր քի՝ եէտի տանա՝ վէ եէտի գօշ-ալուպ՝ Յօբա վէրէլէր՝ քի անլէր իշիւն գուրպան էտիւպ տուտ էտէ՝ քի գապահաթլէրի անվի օլա . Յով . Խ . 3 :

Փէհմ էյլէ , քի նիճէ միւշէրրէֆ էտէր Ալլահ տատագաթքեար գուլունու . զիրա Յօբուն թագսի-րաթը օլմասըլլինի պէյան էթտիքտէն մատէ , անըն տուասը իլէ անվի էթտի անէ միւտտէյի օլանլէրին գապահաթլէրինի :

Պու սրապատէ անմէքի՝ Ալլահ նիշիւն բուխսէթ վէրտի շէթանէ՝ քի Յօբուն իւզերինէ մուսաղլաթ օլուպ՝ անի միւքէտտէր էտէ : Պէլի՝ Ալլահըն սըր-րընէ ֆիքիր երմէզ օլտուղի ճիւմլէյէ մալիւմ իսէ տէ , պու խաւաւստէ ֆէհմ օլունուր քի Ալլահըն իսմինէ շէրէֆ օլտուն՝, վէ Յօբուն սէվապը սըթսըն , քեօթիւ ֆէյիլտէ օլանլէր խէվֆ էտիւպ՝ իսլահի նէֆա օլտունլէր . զիրա՝ Յօբ կիպի Ազիզ քիմէսնէ տէրտ ու պէլայէ կիրիֆթար օլուր իսէ , կիւնահ-քեարլէրին հալի նիճէ օլտա կէրէք , վէ ճիւմլէյի անըն ֆազիլլէթինտէն էօրնէք սըրսադ՝ , շէյթանը փայլիմալ էթմէկէ զայրէթ էթմինլէր . պախուսուս անըն զայէթ ահմադ վէ պի գուտրէթ օլտուղի ա-լէմէ աշիքեսպ օլտուն :

Վիլհաբիգա՝ մէզպուր էկէր ահմադ օլմաա ի-տի , Յօբ իլէ ճէնք իւզըն օլմադէ ճէսարէթ էթմէզ իտի : Սատամ քի անի կիւնահէ տիւշիւրմէք աը-զուսինտէ իքէն , քէնտի ըզիլ ու պէթնամ օլտու : Քէզա՝ Յօբու միւքէտտէր էթմէկէ Ալլահտէն բուխ-սէթ իսթէմէսի իլէ , անըն զայէթ գուտրէթսիլ՝ սէֆիլ վէ նաչար հալտէ օլտուղի տուլուլուր : () Ե-րա՝ հէրնէ գատար զիյատէ ինտանէ խասիմ վէ տիւշ-ման իսէ տէ , քէնտի մէքամի իւզըն Ազիզլէրէ քէտէր էթմէկէ գատըղ օլամազ : () Էճիլտէն Ալլահ բուխ-սէթ վէրտի քի՝ Յօբուն ֆազիլլէթի վէ շէյթանըն քեօթիւլիւկիւ պէյան օլա :

1 Անդէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան , որպէս զի տես-ցեն զգործս ձեր բարիս , և փառաւորեսցեն զչոյր ձեր որ յերկինս է . Մատթ . Ե . 16 :

2 Չհամբերութիւնն Յովնայ լուարոք . Կովուշ . Յովթ . Ե . 11 :

Սիրա՝ տեկիլ քի եալընը ֆազկէթի իշիւն Ազիզ քիթապտէ մէտն օլունուր Յօք, իլա քի թադ սիրաթը օլմայուպ՝ իսքէնճէյէ թահամմիւլ էտերէք, Ալլահտէն իթիգաթինի վէ շիւքրինի քէմմէտիկի իւ շիւն : Սիլհագիգա՝ նիճէ քի էլմաս թաշ՝ չարգա շէքիլտիքտէ զիյատէ փարլար, քէզա Ազիզ առէմին ֆազկէթի՝ իսքէնճէ իշինտէ զահիրէ չըգուպ՝ իւճ քէթի արթար . վէ անի կէօրէնլէր Ալլահն իսմի շէքիֆինի միւշէքրէֆ էտերլէր, զիրա միւրատը ա լիյէսի օլուր իսէ, սատագաթքեար գուլլէրինէ օ միսիլլիւ գուլվէթ ինայէթ էտեր, թա՝ քի՝ էօլիւմ տերէճէսի էզիյէթէ տիւշիւպ՝ մէմնունիյէթ պիրլէ սապր էթմէկէ գատրըր օլալէր :

Վէ տախի շէյթանըն ֆիթնէքեար՝ վէ ինսանէ տիւշման օլտուղի աշէքեար օլուպ՝ քիման անըն ֆէ սատընէ սւլմասըն, վէ անտէն խէվֆ էթմէսին . իլլա քի՝ Ալլահն գօրգուսուհու գալպինտէն իխրաճ էթմէյիւպ՝ զուհուր էտէն գազայէ սապր էտերէք՝ տիւնեատէ վէ ախրէթտէ միւշէքրէֆ օլտուն :

Նիճէ քի Յօք՝ չօդ զէման մէզքիւր ճէֆայէ կիւրիֆթաք օլուպ՝ Ալլահտէն մէմնուն օլմասը իլէ, վիւ ճուտի շիֆա պուլտուգտէն մատէ, էվվէլքինտէն զիյատէ տէվլէթ վէ շէրէֆ քէսպ էտիւպ՝ երինէ եէս տի էրքէք՝ վէ իւչ գըզ էվլասա վէրիւր Ալլահ անէ : Վէ եիւզ եէթմիշ սէնէ տախի իգպալ իւղըն եաւ շամաղ իլէ՝ տեօրտիւնճիւ սինսիլէսինէ տէկին թօռունլէրինի կէօրիւպ՝ իքի եիւզ գըրգ սէքիզ եաշըն տէ վէֆաթ էթտի իսէ տէ, անըն նագլիյէթի տէ

բուռնի ճիհանտէ ճիւղէ ինսանլէրէ ֆաղիլէթ էօր-
նէկի օլտու : Եւ իրա՝ փատիշահ օլսա քիշի , վէ հէր նէ
մըգտար ճիսմանի վարիյէթ՝ իսիմ՝ վէ շէրէֆ քէսպ
էթսէ , Յօբա զուհուր էտէն սէրէնճամէ նազարէն՝
տայիմա թէթիք իւզրէ խէվֆ էտէր : Իմոի՝ ինսան
քիպիրլէնմէսին հիւքմ սահիպի օլտուղինէ , տէվլէ-
թինէ , վիւճուտ սաղլըղինէ , վէ էվլատինէ . մա-
տամ քի ճիսմանի մասլահաթլէրին ճիւղէսի՝ գոււմ
իւզէրինտէ գուրուլան պինա կիպի թէմէլիզ օլմաղ
իլէ , գապիլ տիր քի՝ պիր մուխալիֆ բուզկէար զու-
հուրի իլէ՝ թէլէֆ օլա¹ : Վէղա՝ հէր նէ մըգտար
միւքէտտէր օլուպ՝ կէօնակէօն սիասէթէ վէ ուգու-
պէթէ կիրիֆթար օլսա քիշի , Յօբուն շիֆա պու-
լուպ՝ քէլ էվլէլ վէ տահա զիյատէ տէվլէթէ վա-
սըլ օլտուղինէ նազարէն , Ալլահըն ինայէթինտէն
գաթի ումուտ օլմայարագ՝ պիլա շիքէսյէթ սապր
էտէր : Եւ իրա՝ Ալլահ միւրաս էտէր իսէ , գատրը
որը ինսանը հէր թիւրլիւ պէլատէն խէլաս էթմէկէ :

Յօբուն շէքտիկի սէրէնճամըն նէ գատար վագըթ
սիւրտիւկի Ազիզ քիթապտէ պէյան տէկիլ իսէ տէ ,
չօգ զէման կէչտի տէյու եաղըլը օլմաղ իլէ² , պա-
ղըսը տէր քի եէտի սէնէ մըգտարի սիւրտիւ . վէ
պաղըսը տահա աղ :

Ի՛յիմոի՝ զիքր օլանլէրտէն իպրէթ ալ . վէ զանն
էթմէ քի՝ եաղընըղ կիւնահքէարլէր գաղայէ օղրար-
լէր , իլլա՝ Ազիզլէր տալսի չօգ տէրտ վէ պէլա շէ-
քէրլէր . անճադ տէկիլ քի կիւնահէ պէտէլ , իլլա

1 Իլլին անձրէք՝ յարեան գետք՝ շնչեցին հողք՝ հարին զտունն , և
տնկու . և էր կործանուալ նորա մեծ յոյժ . Մարի , է . 27 :

2 Իբրեւ բողբոս ժամանակ անցանէր ի վերայ , Յօբ , Բ , 8 :

քի՝ Ալլահ անի սէվտիկինտէն՝ կէշիճի տիւնեատե նատիհաթ վերիր անէ՝ քի կիւնահէ տիւշմէսին : Լախօտ մատամ քի ինսան սոր՝ քէնտի ֆազիլէթիւ նէ նաղարէն քիսիրլէնմէսին : Լախօտ՝ էկէր ճիւղի թագսիրաթը տախի վար իսէ , տիւնեատե չէքաիկի պրզընթը իլէ ալֆ օլուպ՝ տխրէթաէ էպէտիլ էպէտ շաղլըղէ լայրդ օլտուն՝ , նիճէ քի չօգ տէֆա կիւնահքեար աստմ տախի իգպալ իւղըն օլուր , լաքին՝ տէկիլ քի Ալլահա մագպուլ օլտուղինտէն , իլա քի՝ Ալլահըն կիզլի վէ հիքմէթլի շէրիաթընէ մէպնի :

Օ իրա՝ առալէթ սահիպի օլմաղ իլէ , նիճէ քի հէր քեօթիւ իշլէյէնէ զաղէպ վերիր , քէզա՝ հէր էյլիք էաէնէ իւճրէթ վերիր : Իմտի գապիլ քի՝ կիւնահքեար աստմ տախի՝ պաղը տէֆա էյլիք էթմիշ օլա . անճագ էթտիկի էյլիք ճէննէթին տէվէթինէ շայիսթէ օլմատրղինտէն , օ միսիլլիւ ճիւղիլէթ մագպուլէսի էյլիկէ պէտէլ՝ տիւնեատե իգպալ վէրիք՝ քի հագ եէրինի պուլուպ՝ չօգ կիւնահընէ պէտէլ տխրէթտէ էպէտիլ էպէտ զապէպ վերիլէ :

Պու սուրէթտէ՝ կիւնահքեարը իգպալտէ կէալ թուր իսէն՝ տէմէ քի Ալլահ անի սէվէր , իլա քի՝ կիւճէնմիշ օլմաղ իլէ թէրպիլէ էթմէզ անի : Օ իրա օ քի Ալլահըն մուհապսէթինի թէրք էալուպ՝ ճիւմանի արզուլէրէ մէշգուլ օլուր , ինայէթի խիւտայէ նասէզա օլմասը իլէ , Ալլահ պրրադըր անի քէնտի ըէյինէ՝ քի պի նիհայէթ սիասէթ իլէ թէքտիր էտէ ² :

1 Ձոր սիրէ Տէր՝ իրատէ . տանջէ զամենայն որդի . զոր ընդունի . Առաջ . Գ . 12 :

2 Որ համբեր բազմաւ երկայնաութեամբ անթոյն բարկութեան՝ պատրաստելոյն ի կորուստ . Հատվ . Թ . 22 :

Պախուսուս քի՝ Յիսուս է ֆէնտիմիզին լուծֆու իլէ՝ ֆաղիլէթ իշլէյէն կիտէր ճէննէթէ . օ էճիլտէն էկէր քրիստոնէայ օլմայան ատէմ՝ էյի ամէլ իշլէսէ տախի՝ ճէննէթէ վասլլ օլամազ . զիրա՝ էալլընրզ թապիաթ գուվլէթի իլէ իշլէնէն ֆաղիլէթ՝ ինսա նը ճէննէթէ կէօթիւրէմէզ , 'Նիճէ քի պազը քիմ սէ՝ թապիաթընտէն շէհվէթէ միւպթէլա տէկիլ տիր . պազը քիմսէ՝ մէրհամէթլի տիր , վէ պազը՝ տուսայէ մէշգուլ օլուր . վէ տախի պսւնլէրին էմսու լի : Վ լագաա՝ պու միսլլլիլ էյի հարէքէթտէ պու լտւնանլէրէ , տիւնէա մալի՝ պիւյիւքլիւկիւ՝ վէ վիւճուտ սաղլըղը վէրիր Ալլահ՝ քի ախրէթտէ զայրի իւճրէթ վէրիլմէսին անլէրէ՝ :

Պու սուրէթտէ՝ զանն էթմէ քի ինսանըն հէր մաթլուպի թէքմիլ օլուր իսէ՝ հագգընտէ խայիրը տըր , իլա քի՝ անըն պի նիհայէթ թէքաիր օլաճաղինէ տէլուլէթ տիր՝ : 'Նիճէ քի հէքիմլէր՝ էօլէճէք խասթէյէ իղին վէրիրլէր՝ քի իսթէտիկինի եէսին . վէ շիֆա պուլաճագ խասթէյէ փէհրիզ գօյուպ՝ իւլաճ վէրիրլէր՝ քի էօլմէսին . օ էճիլտէն Ազիզլէրէ զուհուր էտէն ուգուպէթ՝ փէհրիզ վէ իւլաճ միսլլլիլ անկլանըր . քի կիւնահէ տիւշիւպ՝ ճան իլէ էօլմէսինլէր : Պիլհագիգա՝ պու թարղ սըգընթը՝ աղիմ ինայէթ տիր , անի քի Ալլահ քէնտի սէվտիկի գուլլէրինէ քէրէմ էտէր՝ :

1 Որդեակ յիշեա՝ զի ընկալար անդէն զբարիս քո 'ի կեանան քում . Ղւ-ի . ԺԶ . 25 :

2 Ըստ աւածին . յայտնի կորստեան նշան է մեղաւորաց , յորժամ զամենայն ցանկացեալն ունիցին :

3 Զի է այս ճշմարիտ շնորհք յԱրտուծոյ են , թէ բարեպիմ մտք տանիցի որ վշտոց յանիրաւի . Կախուշ . Ե . Պէտր . Բ . 19 :

Պու տապառէ ղայէթ տիգգաթ պիրլէ միւլա-
հազա՛ն էյլէ տիւնեանըն հալի քէյֆլէթինի՝ քի եա-
նըլմայասըն . զիրա տիւնեա սէֆասը՝ եախօտ էզլէթ-
թի պիր գարար գալմայուպ՝ տայիմա թէպտիլ ու-
թաղիր օլմաղ իլէ , շէրի տէկիլ տիր անլէրին հագ-
գընաէ շաղ օլմաղ , եախօտ գասալլէթ էթմէք .
Սահիհ շաղլըգ վէ գասալլէթ՝ աիրէթտէ օլանլէրէ-
եազըշըր . զիրա անաէ Ազիզլէրին շաղլըղլնէ՝ վէ
կիւնահքեարլէրին գասալլէթինէ՝ թէպտիլ ու թա-
ղիր օլմաղ գապիլսիզ օլմաղ իլէ , Ազիզլէր միւտէմ
ճէննէթտէ շաղ ու մէսրուր օլուրլէր , վէ Աիւնահ-
քեարլէր ճէհէննէմտէ գասալլէթ իւղըէ սիասէթ
չէքէրլէր : Պու ճիհէթտէն ճիսմանի մասլահաթլէր
խուսուսինտէ շաղ օլան , եախօտ գասալլէթ էտէն՝
ահմազ սայրլըր : Սիրա պիլէ քի պու կիւնքիւ
սիւրտիւկիւ սէֆա՝ եարըն ճէֆայէ թէպտիլ օլա-
ճազ , շաղ օլմաղ իտի . եախօտ չէքտիկի էզլէթ՝
սէֆայէ թէպտիլ օլաճազ , գասալլէթ էթմէղ իտի .
Պու ճիհէթտէն՝ օ՝ քի ալիմ տիր՝ տիւնեաաէ նէ՝
շաղ օլուր , վէ նէ՝ գասալլէթ էտէր . իլլա քէնտինի
Ալլահըն բէյինէ իհալէ պիրլէ՝ աղիղ Յօք կիպի տա-
յիմա անըն էմրինէ միւնթաղիր օլուր :

Ֆիլհագիգա՝ ֆաղլլէթքեար առէմէ շաղ օլ-
մազ ճայիղ իտէ տէ ¹ , ինսան նէ՝ գատար քի տիւն
եատէ տիր , կիւնահէ տիւլմէյիմ տէյու՝ հէր պար
խէվֆ իւղըէ օլմաղ իլէ , անըն շաղլըղլ թէքմիլ
տայրլմաղ ² :

1 Ուրափ լերուք 'ի Տէր յամենայն ժամ . դարձեալ ասեմ՝ ուրափ լե-
րուք : Հեղութիւն ձեր յայտնի լիցի ամենայն մարդկան . Փիւլի . Դ . 4 :

2 Ծառայեցէք Տեառն երկիւղիւ . և յնծայէք առաջի նորա գողու-
թեամբ . Սալմ . Բ . 11 :

Լ՛յիմաի՝ ախրէթին պի՛նիհայէթ շաղլըղինէ յաւ
սըլ օլմագ տիլէր իսէն , ֆանի տիւնեանըն թէմէլ-
սիղ սէֆասընէ ալտանուպ շաղ օլմա¹ . վէ ճէֆա-
սընտէն խէվֆէտիւպ՝ գասաւլէթ էթմէ . իլլաքի
Ալլահըն իթաաթընտէ օլուպ՝ տայիմա անըն էմրի-
նին իճրասընէ ճա՛հտ էյլէ :

1 Սիրտ իմաստնոյ 'ի տան սղոյ , և սիրտ անզգամաց 'ի տան ուրա-
խութեան . Ժողով . Է . 5 :

Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ

Ի Լ Բ Տ Ե Հ Ր Ի Ն

ՍԻՒԱԼ

ԵՒԻԶ

1. Տիւնեա նէ՛ վագըթ՝ Էարատըտը 1
2. Վագըթ՝ Տիւնեանքն Էարատըտըղինտէ պաշլանընձէ, անտէն էվ
վէլէնի նի՛ձէ տույալըմ 2
3. Տիւնեա տէր իսէք՝ նէ՛ տույարը 2
4. Ալլահ մախուզլէրի նի՛շիւն Էարաթտը 3
5. Միւմքինի մէրթէպէ գապիլ մի տիւնեանքն Էարատըմաւընըն
Թարզընը անկամագ 6
6. Նի՛շիւն ալթը կիւնտէ թէքմիլ օլտու տիւնեա 9
7. Դրախա նէրէտէ իտի 10
8. Ագամ նէրէտէ Էարատըտը 11
9. Ալլահ՝ Ագամը դրախտաա նի՛շիւն Էարաթմաւտը 12
10. Նի՛շիւն Ագամըն Էարատըմաւընէ գատար՝ Հագթապէ հագթէթ-
լէրինին իսմի թէվրատտէ Ալլահ (Ատուււս) Էազըլըպ, վէ
Ագամ Էարատըլընձէ, հիւքմ էտիձի Սահիպ Ալլահ (Տէր Աս-
տուււս) Էազըլտը 13
11. Ալլահըն՝ ինսանը քէնտի թաավիլինտէ, վէ քէնտինէ պէնկըր Էա-
րաթմաւտը, նի՛ձէ անկանըր 14
12. Նէ՛ իտի դրախտաա Ագամըն իշլէյէձէկի վէ սագըլայաձաղի, զի-
րա Էազար քի՛ Ալլահ Ագամը դրախտաա գատու իշլէմէկէ վէ
սագըլամաղա 17
13. Նի՛շիւն էվվէլքի թէնպիհ թաամ խուսուսինտէ օլտու 19
14. Ագամտան մէն օլան մէյվէ աղաձընըն իսմի նէ՛ իտի 21
15. Ալլահ Ագամա թէնպիհ էթտի իսէ՛ Եւսպ Էարատըլը՛ն մի իտի 22
16. Նի՛շիւն էյի իլէ ֆէնայը պիլմէք աղաձը տէնիլտի՛ մէյվէսի մէն օ-
լան աղաձա 23
17. Նի՛ձէ անկանըր էօլիւմ իլէ էօլմէք, (մահու մեռանիլ) 23
18. Շէյթան նի՛շիւն պտաթաթը ինսանը 24
19. Շէյթան նի՛շիւն Էրլանէ կիրիւպ՝ անըն իլէ պտաթտը ինսանը 25
20. Ալլահ պիլմէլ մի իտի Ագամըն գուսուր էտէձէկինի, նի՛շիւն թէն-
պիհ էթտի 26

21. Ալլահ պիւմէղ մի խոր Ագամըն կիպէնտիկի Լէրի՝ նիշիւն սիւալ
էտեր քի նէրէտէսին (ուր էս) 28
22. Ագամա նիշիւն տէտի Ալլահ քի Թօփրազ խորն Թօփրազ օլաորն ,
մատամ քի անտէ էօմէղ ճան վար խոր 30
23. Երանէ նիշիւն տէտի Ալլահ՝ քի կէօքսիւ վէ գարնը իւղէրինտէ
Եիւրիւսին . վէ Թօփրազ. Եէսին , մէկէր զաթը շիմաիքի կիպի
Եիւրիւմէղ մի խոր , վէ Թօփրազ՝ Եէմէղ մի խոր 31
24. Ալլահ՝ Ագամը , Եւալը , վէ Երանը Թէքորի Էտիւպ՝ Ֆէսատ պաշը
օլան շէթանա նիշիւն պիր ճէվապ էթմէտի 32
25. Էօփուր աղաճը նէ խոր 33
26. Էօփուր աղաճընըն մէյվէսինտէն Ագամ էքլ էթմիշ օլա՝ նիճէ օ
լուր խոր 34
27. Ալլահ՝ նիշիւն Էօփուր աղաճընըն Էօլունու պէքլէմէկէ Մէլայիք
(Բէրովբէ) Թային էթաի 34
28. Ագամըն Թագաթրաթը նէ խոր 36
29. Ագամըն Թագաթրաթընա պէտէլ օլան զաղէպ նէ խոր 37
30. Ագամ էվատէրինէ վէ Թուուլէրինէ Թէնպիհէ տոյիր պիր ճէ
վապ էթաի մի 39
31. Նիշիւն Աբէլն գուրպանը գապուլ օլապ՝ Կայէնիքի գապուլ
օլմաը 40
32. Կայէն նիճէ օլաու զաղէպտէն սօնկրա 43
33. Կայէնտէն վէ Աբէլտէն մատէ՝ Ագամայ էվատ օլաու մու 44
34. Ալլահ՝ Ենօվբու տիւնեատէն նիշիւն նապլ էթաի 46
35. Սու Թուֆանը նիշիւն օլաու 47
36. Նոյ՝ նիպղ էթմէտի մի Ալլահ քի անփ էթաին ինսանէրին կիւ
նահէրինի , Էախօտ նափհաթ վէրմէտի մի կիւնահքեաղէրէ ,
Էախօտ Թէքորի էթմէտի մի անլէրի քի իսլահ օլալէր 49
37. Հէր ճին հայվանաթտէն կէմիյէ ալընտը՝ մը 51
38. Եաղմուր քի պաշատը՝ անըն զաղէպ օլաուղին ինսանէրի ֆէրգ
Էաիւպ Թէօպէ տէտիլէր մի 52
39. Նոյ զարգ օլանլէրի աճըլըպ ղէմ էթմէտի մի 57
40. Հանկը այտա օլաու Սու Թուֆանը 58
41. Նոյ պիլիւր մի խոր՝ քի նէ գատար վադըթ գալաճագ տըր կէմիտէ 58
42. Նոյ նէ գատար ղէման գալորը կէմիտէ 59
43. Նիշիւն կէմիյէ կիրէր իբէն՝ էվվէլա Նոյ , սօնկրա իւշ օղլու , սօնկ
րա Էհլի , վէ սօնկրա կէլինլէրի կիրիւպ . չըգորղինտէ՝ էվվէլա
Նոյ , սօնկրա Էհլի , քէզա էվատէրինին տրորըրա՝ անլէրին
ղէվճէլէրի չըգար 60

ԻՔԻՆՃԻ ՏԵՃՐԻՆ

1. Իքինճի տէհր նիճէ ֆէրդ օլուր էվիլէլքինտէն 63
2. Նոյ կէմիտէն չըզընճա նէրէտէ սաքին օլտու 63
3. Ալէիմէմա դաթը օլմազ մը իտի կէօյտէ , քի Ալլահ անի պարը-
չըզ նիշանը պէյան էթտի 64
4. Ալլահըն ինսան իլէ պարըշմասը , էախստ դալլէ էթմէսի , նիճէ
անկլանըր 66
5. Նոյ վէ անըն էվլատլէրի՝ սօնկլա նիճէ օլտուլէր 67
6. Նիճէ տաղըլտըլէր ինսանլէր տիւնէանըն աէօրթ թարաֆընա 68
7. Տիւլէր գարըշմատէն էվիլէ հանկը տիւ սէօյլէնի իտի 71
8. Նոյ գաւջ եաշընտէ էօլտիւ 72
9. Նէ սէպէպտէն զուհուր էթտի փաթփէրէթլիք 73

ԻԻՉԻՆՃԻՒ ՏԵՃՐԻՆ

1. Իւշիւնճիւ տէհր նիճէ ֆէրդ օլուր իքինճիտէն 79
2. Աբրահամ զաթը թանըր մը իտի Ալլահը , քի անըն էփիլնէ՝ ի-
թաաթ էթտի 81
3. Ալլահ էմր էթտի Աբրահամա՝ քի վէթանի ալիէսինի թէրք է-
տէ , լաքին կիտէճէկի եէրին իսմինի նիշիւն պէյան էթմէսի 82
4. Չիւնքի եէր իսմի պէյան օլմասը Աբրահամա , նէ հիքմէթ՝ քի
սայիր թարաֆէ կիթմէյիւպ՝ Քանան թօփրաղլնէ կիթտի 83
5. Նիճէ անկլանըր Ալլահըն ինսան իլէ սէօյլէմէսի , վէ ինսանէ կէօ-
րիւնմէսի 84
6. Ալլահ նիշիւն Քանան թօփրաղլնի վէրտի Աբրահամա , մէկէր
տիւնէատէ անտէն դայրի պէրէքէթլի վէ սէֆալը եէր եօգ
մու իտի 85
7. Քանան էյալէթի Աբրահամա վտտ օլունսուգտէ՝ անտէն տահա
զլուրիւյէթ օլմամըշ իտի , նիշիւն Ալլահտէն էվլատ տիլէմէտի 86
8. Աբրահամ Մըսթուտէն կէրի տէօնտիւքտէ , նէրէյէ ալիմէթ էթտի 88
9. Մէլքիսեղեկ քիմ իտի 90
10. Աբրահամ նէտէն գօրգար՝ քի Ալլահ անի գօրգմասըն տէյու
թէսէլլա էթտի 91
11. Նէ պէյան էտէր մէղքիւր տանա , թէքէ , գօշ , գումիւս վէ
կիւվէրճին 93

12. Ալլահ հէր շէտ գատոր , վէ օլաճագ իշէրի օլմազտէն էվվէլ
պէյան էտէր , նիշիւն օ գատար վագըթ ուղաթար վատինին
իճրասընը 95
13. Նիշիւն իւշ Մէլայիք կէլիւր Աբրահամա , պիրի քիֆայէթ էթմէշ
մի իտի 98
14. Նէ իտի Սոգամուրէրին կիւնահը 102
15. Նէ իտի Սոգամ Գոմերա օլան զազէպ 107
16. Աբրահամ նիճէ տույտու Ղովտուն խելաս օլուպ՝ Սոգամ Գոմեր
էյալէթինին էանաղղին 110
17. Իսահակը Կուրպան էթ տէյու էմր օլտուգտէ , նէ միւլահազա
էտէր իտի Աբրահամ 116
18. Ալլահ նիշիւն էմր էթտի Աբրահամա՝ քի իսահակը գուրպան
էտէ 124
19. Սարրա էօլտիւքտէն սանկրա՝ Աբրահամ թէքրար զէվճէ ալտը՝ մը . 126
20. Իսահակ գա՛շ էաղնտէ իտի էվէնտի իտէ 128
21. Յակոբ նիճէ ալար փէտէրինին տուասընը 133
22. Յակոբ էաղնը՛զ մը կիթտի խառանէ 137
23. Յակոբ նէ գատար վագըթ գալտը Լաբանըն էանընտէ 140
24. Յակոբուն հայվանթլէրի շօղաղըգտէ , Լաբան վէ անըն էվաա
լէրի հասէտ էթտիլէր մի 144
25. Յակոբ խառանտէն չըգուպ՝ Քանան թարաֆընէ կիթտիկինտէ ,
գաթնաաղը Եսաւանէն խէվֆի էթմէտի մի 147
26. Յակոբ խառանտէն կէլտիկինտէ՝ փէտէրի սաղ մը իտի 152
27. Յակոբուն գա՛շ օղու վար իտի 156
28. Յովնէփի գույույէ պըրագաղղլէրինտէ՝ աղայուպ նիյազ էթտի
մի գարնասղէրինէ 161
29. Յովնէփին գարնասղէրի փէտէրլէրինէ նիճէ խապէր վէրտիլէր
անըն հալինի 164
30. Յովնէփի սաթըն ալան թիւճճար՝ նէրէյէ կէօթիւրտիւ անի . . . 167
31. Յովնէփ նէ գատար վագըթ գալտը հապըտտէ 170
32. Յովնէփ՝ քի հիւքմ սահիպի օլտու , քէնտինն իֆթիրա էտէն պի
նամուս նիտաանէն ինթիգամ ալտը՝ մը 175
33. Յովնէփ՝ գարնասղէրինին քէնտինն էթտիկի զատաաղըղի , վէ
Սըրբատ նէ հալտէ օլտուղինի փէտէրինն խապէր վէրտի մի 177
34. Յովնէփին բուետը նիճէ թէքմիլ օլտու 179
35. Յովնէփ գարնասղէրինի կէօրիւնճէ՝ նիշիւն անլէրէ պէյան էթ
մէտի քէնտինի 183
36. Յովնէփ քէնտի շէրապ իշտիկի թասը՝ նիշիւն Բենիամինին խուր
ճունէ գօտուրթտու 187

37. Յովսէփ՝ նիշիւն գարնտաշէրինէ թէնպիւհ էթտի՝ քի եօլտա տա-
րլուպ նիզա էթմէսիւէր 193
38. Յովսէփին հայաթտէ՝ վէ Մշարտէ վէզիւր օլտուղինի Յակոբ տու-
տուգատէ , նէ միւլահաղա էտէր իտի 194
39. Յակոբ դա՛շ եաշնտէ իտի Մշարտէ կիթտիկնտէ 196
40. Յակոբ նիշիւն Քանան թօփրաղինտէ տէֆն օլունմադ իսթէտի 200
41. Յովսէփ գա՛շ երւ վէզիւրէք էթտի 201
42. Յովսէփ էօլտիւքտէն սօնկրա՝ Խարայէլ միլէթինին հալի նիճէ օլ-
տու Մշարտէ 210
43. Մովսէս գա՛շ եաշնէ տէկին գալար Փարաւոնուն գըզննէն եա-
նընտէ 214
44. Մովսէս՝ Մադիամտէ Հռաքուէլին եանընտէ գա՛շ սէնէ գալար 218
45. Նէ իտի Մովսէսին էթտիկի էօլք 220
46. Նէ պէյան էտէր պալատէ մէզքիւր չալ՝ վէ անտէ օլան աթէշ 224
47. Նիճէ անկանըր՝ Ալահըն կէօրտիւմ, իշիթտիմ, վէ ինտիմ տէ-
մէսի 225
48. Նէ պէյան էտէր Մովսէսէ վէրիլէն պալատէ մէզքիւր իւշ
թիւրլիւ միւճիւլաթ գուվիլէթի 227
49. Փարաւոն նէ ճէվապ էթտի Մովսէսէ 230
50. Գա՛շ թիւրլիւ դազէպ վէրիլտի Փարաւոնէ 235
51. Օնունճու դազէպին իւզէրինէ՝ Փարաւոն իզին վէրտի մի Մովսէ-
սէ՝ քի Խարայէլի Մշարտէն չըգարսն 246
52. Հանկը այտա , վէ այըն դաշնճը կիւնիւնտէ չըգար Խարայէլ միւ-
լէթի Մշարտէն 248
53. Նիշիւն Խարայէլ միլէթինէ էմի օլունտու՝ քի գուզունուն դանը
իլէ գափու էշիկլէրինէ նիշան էտէլէր 249
54. Ալահ նիշիւն Խարայէլ միլէթինի ճատէ վէ եագըն եօլտէն Ե-
րուսաղէմ էյալէթինէ կէօթիւրմէյիւպ՝ շէօլ թարաֆընէ սա-
փըթար 252
55. Գըրմըզ տէնիլին գըլըսընտէն նէ թարաֆէ կէօշ էթտի Խարայէլ 256
56. Մանանայ նաւը շէյ իտի , վէ նէ թէրթիպ իլէ տէվէրիլիւպ
էքմէք օլուր իտի 259
57. Չէօլտէ Խարայէլ ճէմաաթինէ գարշը տիւշման զուհուր էթտի մի 261
58. Յօք քիմ իտի 265

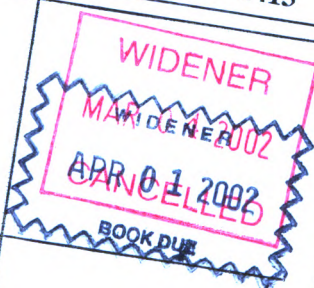

3 2044 004 425 773

The borrower must return this item on or before the last date stamped below. If another user places a recall for this item, the borrower will be notified of the need for an earlier return.

*Non-receipt of overdue notices does **not** exempt the borrower from overdue fines.*

Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 617-495-2413

Please handle with care.
Thank you for helping to preserve
library collections at Harvard.

